

Speaking About Myanmar

ပြန်ဟူအင်္ဂလိပ်စာ(၂)

ဘဝသစ်ဦးအောင်ကျော်

(မောင်ကြာညို)

B.A. (Eng.), Hons., B.L.

ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါး

ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေး	ဒို့အရေး
အချုပ်အခြာအာဏာ တည်တံ့ခိုင်မြဲရေး	ဒို့အရေး

စည်းကမ်းလိုက်နာ ဘေးကင်းကွာ
စည်းကမ်းရှိမှ တိုးတက်မည်။
စည်းမျဉ်းကိုက်ညီ ဘေးကင်းမည်။

နိုင်ငံတော်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပေါ်ပေါက်ရေးသည်
ပြည်ထောင်စုသားအားလုံး၏ ပဓာနကျသော
တာဝန်ဖြစ်သည်။

Speaking About Myanmar

မြန်မာမှု အင်္ဂလိပ်စာ

(၂)

အောင်ကျော်စော စာအုပ်တိုက်
၄၄၊ ပထမထပ်၊ ၂၈ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။
ဖုန်း ၀၁-၂၄၃၆၉၀

စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၆၁၂/ဇေ (ဂ)]
 မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် [၅၂၃/ဇေ (ဇ)]

ပုံနှိပ်ခြင်း
 ပထမအကြိမ်
 ၁၉၉၉၊ စက်တင်ဘာလ
 အုပ်ရေ (၁၀၀၀)

မျက်နှာဖုံးရိုက်
 ဦးကျော်စိန် (၀၂၉၀၉)၊ ကျောက်စိမ်းပုံနှိပ်တိုက်
 ၁၇၁၊ ၃၃ လမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း
 လှထွန်း

ပုံနှိပ်သူ
 ဒေါ်စောညွန့် (၀၁၀၂၀)၊ ဆန်းညွန့်ဦးပုံနှိပ်တိုက်
 အမှတ်(၁၃၅)၊ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်း၊
 ဗိုလ်တစ်ထောင်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ
 ဦးခင်မောင်သိန်းဆွေ၊ သလ္လာဝတီစာပေ
 အခန်း(၃)၊ တိုက်(၂၀၄)၊ ၂၅-ရပ်ကွက်၊ သုဝဏ္ဏ၊ ရန်ကုန်မြို့။

တန်ဖိုး
 ၂၀၀-ကျပ်

မာတိကာ

၁။	အမှာစာ	၁
၂။	ပုဂံ (၁)	၅
၃။	ပုဂံ (၂)	၉
၄။	ပုဂံ (၃)	၁၉
၅။	ပုဂံ (၄)	၂၉
၆။	ပုဂံ (၅)	၃၆
၇။	ပုဂံ (၆)	၄၃
၈။	ပုဂံ (၇)	၅၂
၉။	ပုဂံ (၈)	၆၁
		၆၈
၁၀။	ပုဂံ (၉)	၆၈
၁၁။	မိဖုရားစော (၁)	၇၇
၁၂။	မိဖုရားစော (၂)	၈၅
၁၃။	မိဖုရားစော (၃)	၉၃
၁၄။	ကမ္ဘာအေးဘုရားနှင့်မယ်လမုဘုရား	၁၀၂
၁၅။	ပြင်ဦးလွင်မြို့	၁၁၁
၁၆။	သယံဇာတပေါကြွယ်ပြည်မြန်မာဝယ်	၁၂၁
၁၇။	အင်းလေးကန်	၁၃၁
၁၈။	အင်းတော်ကြီး	၁၄၀
၁၉။	သမိုင်းဝင်ပဲခူးမြို့	၁၄၈
၂၀။	လျှပ်တစ်ပြက် ထိုးစစ်မေးခွန်းများ	၁၅၈
၂၁။	တေမိမင်းသားဇာတ်လမ်း	၁၆၇

၂၂။	နေကဇာတ် (၁)	၁၈၁
၂၃။	နေကဇာတ် (၂)	၁၉၁
၂၄။	နေကဇာတ် (၃)	၂၀၀
၂၅။	နေကဇာတ် (၄)	၂၀၆
၂၆။	နေကဇာတ် (၅)	၂၁၂
၂၇။	သုဝဏ္ဏသျှံဇာတ် (၁)	၂၂၁
၂၈။	သုဝဏ္ဏသျှံဇာတ် (၂)	၂၂၉
၂၉။	သုဝဏ္ဏသျှံဇာတ် (၃)	၂၃၆
၃၀။	နေမိဇာတ် (၁)	၂၄၃
၃၁။	နေမိဇာတ် (၂)	၂၅၀
၃၂။	နေမိဇာတ် (၃)	၂၅၈
၃၃။	နေမိဇာတ် (၄)	၂၆၅
၃၄။	နေမိဇာတ် (၅)	၂၇၂
၃၅။	နေမိဇာတ် (၆)	၂၈၁

မြန်မာ့အင်္ဂလိပ်စာ

ဒီဆောင်းပါးမှာ နိုင်ငံခြားသားတွေနဲ့ စကားပြောရာမှာ ပြောတတ်ဖို့လိုမယ့် အပြောအဆိုတွေကို အလှည့်ကျ တင်ပြသွားပါမယ်။ ဒီဆောင်းပါးမျိုးတွေ အရင်တစ်သုတ် ရေးတုန်းကတော့ တော်တော်ရှည်ရှည် အသေးစိပ်ကျကျရေးခဲ့ပါတယ်။ ဒီတစ်ခါတော့ အပြောင်းအလဲအနေနဲ့ မှတ်လို့လည်း လွယ်အောင် တိုတိုတွေ ရေးပေးပါမယ်။ အင်္ဂလိပ်စာအားနည်းသူတွေတောင် အခက်အခဲမရှိဘဲ မှတ်သားသုံးစွဲနိုင်အောင် အရင်တစ်သုတ်ထက် ပိုလွယ်အောင် ရေးသွားဖို့လည်း ရည်ရွယ်ထားပါတယ်။ တစ်ခေါက်မက အခေါက်ပေါင်းများစွာ ပြန်ဖတ်ဖတ်ပေးဖို့တော့ လိုပါလိမ့်မယ်။ တချို့က တတ်သာ တတ်ချင်ကြတာ ဖတ်တာကျတော့ မဖတ်ချင်ကြဘူး။ ဒါကြောင့် အကြိမ်ကြိမ် ပြန်ဖတ်ဖို့ အမြဲပြောနေရပါတယ်။ စာများများ ဖတ်မှ၊ စုံလင်အောင် ဖတ်မှ ဝေါဟာရသစ်တွေရ၊ ကောင်းမွန်လှပတဲ့ အသုံးအနှုန်းတွေတွေ့ရှိမှတ်သားပြီး၊ ကောင်းကောင်း ပြောနိုင်လာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာပြည်မှာ အင်္ဂလိပ်စကား ပြောတတ်ချင်ရင် အဓိက လုပ်ဆောင်

ရုမာက အင်္ဂလိပ်စာအုပ်မျိုးစုံ၊ အထူးသဖြင့် စကားပြော စာအုပ်တွေနဲ့ မြန်မာမှုစာအုပ်တွေကို အစွမ်းကုန်ဖတ်ခြင်းပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ် စကားပြောတတ်တဲ့၊ မွေးကတည်းက ပြောလာသူတွေ (native speakers)၊ တကယ် ပီပီပြင်ပြင်၊ မှန်မှန်ကန်ကန်၊ လှလှပပ၊ ချောချောမောမောပြောနိုင်တဲ့ မြန်မာတွေနဲ့ အမြဲပြောဖြစ်နေရင်လည်း စာမဖတ်လည်း စကားပြော အတော်အသင့်တတ်လာမှာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဒီနေ့ အင်္ဂလိပ်စာလေ့လာနေကြတဲ့ လူငယ်တွေထဲက အဲလို ပြောဖြစ်တဲ့လူ ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလို့လဲ။ အင်္ဂလိပ်စကားပြောသင်တန်း တက်တာ ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သင်တန်းမှာကကော ကိုယ် ပြောချိန် ဘယ်လောက်ပြောဖြစ်မှာလဲ။ မတတ်တဲ့သူ အချင်းချင်း ပြောဆိုလေ့ကျင့်ရတာကလည်း သိပ်မဟုတ်သေးပါဘူး။ နည်းနည်း တော့ အပြောပိုသွက်လာနိုင်စရာရှိပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘာသွက် လာမလဲသိလား။ broken Englishတွေပေါ့။ သူကလည်း မတတ် တတတ်၊ ကိုယ်ကလည်း မတတ်တတတ်နဲ့ ထင်ရာမူတ်ကြတာ၊ မဟုတ်တဟုတ်တွေပဲ ထွက်လာ၊ သွက်လာမှာပေါ့။

ဒါတွေကို ထောက်ထောက် ပြောနေရတာက မြန်မာပြည်မှာ အင်္ဂလိပ်စကား လှလှပပ ပြောတတ်ချင်ရင် စာမဖတ်လို့မရဘူးဆိုတဲ့ အခြေခံ အမှန်တရားကို သဘောပေါက်ကြစေချင်လို့ဖြစ်ပါတယ်။ စာလုံးဝမဖတ်ဘဲ စကားကောင်းကောင်း ပြောတတ်ချင်ရင် လိုအပ်ချက် နှစ်ခုရှိပါတယ်။ တစ်ခုကတော့ ကိုယ်နဲ့ပြောဆိုနေမယ့် အင်္ဂလိပ် စကားပြောတတ်ကျွမ်းသူတွေရှိနေဖို့နဲ့ နောက်တစ်ခုကတော့ အဲဒီ လူတွေနဲ့ အချိန်ပြည့်ပြောဆိုနေရဖို့ပဲဖြစ်ပါတယ်။ ဒီနှစ်ချက်နဲ့ ပြည့်စုံ သူက အလွန်ရှားပါးလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာပြည်မှာ အင်္ဂလိပ်စကား

ပြောတတ်၊ ရေးတတ်ရေးအတွက် စာတတ်မှ ဖြစ်မယ်လို့ ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

စကားပြောတယ်ဆိုတာ ကိုယ်ပြောချင်တာတွေကို သတ်မှတ် ချက် စည်းမျဉ်းများ (သဒ္ဒါ)နဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ဝါကျတွေဖွဲ့စည်းပြီး နှုတ်က ထုတ်လွှတ်လိုက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။ အဲလို ပြောနိုင်အောင် နံပါတ်တစ်- ဝေါဟာရတွေကို သိဖို့လိုပါတယ်။ နံပါတ်နှစ်-အဲဒီ ဝေါဟာရတွေကို လည်း သတ်မှတ်စည်းမျဉ်းများနဲ့အညီ ဝါကျများဖြစ်အောင် ဖွဲ့စည်း တတ်ဖို့လိုပါတယ်။ စာအုပ်မျိုးစုံ ဖတ်လာတဲ့အခါ သိတဲ့ဝေါဟာရ တွေလည်း ပိုမိုများလာပါတယ်။ ဝါကျမျိုးစုံကို တွေ့ဖူးတဲ့အတွက် အလားတူဝါကျများ ဖွဲ့စည်းတတ်လာစေပါတယ်။ ဒီတော့ စာအုပ် များများဖတ်ဖြစ်လာရင် အထက်ပါလိုအပ်ချက်နှစ်ရပ် ပြည့်စုံလာ ပါတယ်။ စကားပြောတတ်ဖို့ လိုအပ်ချက်တစ်ခု ကျန်ပါသေးတယ်။ အဲဒီ တတိယလိုအပ်ချက်ကတော့ အင်္ဂလိပ်စကားလုံးတွေ၊ ဝါကျတွေ ကိုယ့်ပါးစပ်နဲ့ ယဉ်ပါးနေအောင် စကားပြောရင်ပြော၊ ဒါမှမဟုတ် အသံထွက်ပြီး ဖတ်ပေးဖို့ဖြစ်ပါတယ်။ စောစောက ပြောခဲ့သလိုပဲ ကိုယ်က တစ်ချိန်လုံး အပြောလေ့ကျင့်နေချင်ပေမယ့် အဲလို လေ့ကျင့် ပေးမယ့် “ဘက်” ရှာရတာက အလွန်ကိုမလွယ်ကူတဲ့ကိစ္စ ဖြစ်ပါ တယ်။ ဘယ်သူက ကိုယ့်ကို စိတ်ရှည်လက်ရှည် အချိန်အများကြီးပေးပြီး စကားပြော လေ့ကျင့်ပေးနေမှာလဲ။ စာမဖတ်ဘဲ စကားပြောကျင့်တာ သက်သက်နဲ့ ကောင်းကောင်းပြောတတ်တဲ့အဆင့်ကို ရောက်ချင်ရင် အနည်းဆုံးလေးငါးနှစ်လောက်လေ့ကျင့်ရလိမ့်မယ်။ (မြန်မာပြည်မှာ ပြောတာပါ။ အင်္ဂလန်တို့ အမေရိကန်တို့ သွားပြီးလေ့ကျင့်ရင်တော့ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်လောက်ကြာရင် အလုပ်ဖြစ်ရုံလောက် တတ်လာပါ လိမ့်မယ်။)

အဲလို ပြောဘက်မရှိတဲ့အပြောအဆို သွက်လက်ချောမော လာစေတဲ့နည်းကတော့ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်မျိုးစုံကို (ပထမပိုင်းမှာတော့ စကားပြောစာအုပ်တွေကို အဓိကထားပေါ့) အသံထုတ် ဖတ်ပေးတာပါ။ အဲဒါကဘာ "ဘက်" မှမလိုဘူး။ ကိုယ်အချိန်ပေးချင်သလောက် ပေးလို့လည်းရတယ်။ ကိုယ်ကအမြန်တတ်ချင်လို့ တစ်နေ့ကို လေးငါးဆယ်နာရီဖတ်မလားရတယ်။ ဘယ်သူ့ ကိုမှ အားကိုးစရာမလိုတဲ့ အလွယ်ကူဆုံးနဲ့ လက်တွေ့အကျဆုံး အင်္ဂလိပ်စကားပြော တတ်စေတဲ့နည်းဖြစ်ပါတယ်။ ကိုယ်က စာအုပ်တွေဖတ်တာဆိုတော့ စာအုပ်တွေက အသုံးအနှုန်းတွေက ၉၉ ရာခိုင်နှုန်း ကျော်ကျော်လောက် မှန်ကြတာမို့ အဲဒါတွေ ဖတ်ပါများလို့ မှတ်မိ ပြီး ကိုယ်က ပြန်သုံးစွဲ၊ ပြန်ပြောတဲ့အခါ အမှန်တွေပဲထွက်လာတယ်။ တွေ့ကရာလူတွေနဲ့ပြောတာကမှ အမှားတွေ တတ်လာနိုင်သေးတယ်။ (လူတိုင်း အင်္ဂလိပ်စကား မှန်အောင် ပြောနိုင်တာမဟုတ်ဘူးလေ။ တိုးရစ်တိုင်း အင်္ဂလိပ်၊ အမေရိကန်တွေ မဟုတ်ဘူး။ အင်္ဂလိပ်စကားမတတ်တတ်တွေ၊ အသင့်အတင့်ပဲ ပြောတတ်သူ နိုင်ငံခြားသားတွေက အများကြီးပဲ။) စာအုပ်ဖတ်ပြီး အပြောကျင့်တဲ့သူကတော့ broken တွေ ထွက်လာမှာ မကြောက်ရဘူး။ တတ်ပြီဆိုကတည်းက မှန်မှန်ကန်ကန် လှလှပပတွေ ထွက်လာတာပဲ။ စာအုပ်ဆိုတာ များသောအားဖြင့် မကောင်းကောင်းအောင်၊ မလှလှအောင် စဉ်းစဉ်းစားစား ရေးထားကြတာကိုး။

ဒီလောက်ဆိုရင် အင်္ဂလိပ်စကား ကောင်းကောင်းမှန်မှန် ပြောတတ်ရေးအတွက် စကားပြောစာအုပ်တွေ၊ မြန်မာမှုစာအုပ်တွေနဲ့ တခြားအင်္ဂလိပ်စာအုပ်မျိုးစုံကို အချိန်ရတိုင်း အသံထွက် ဖတ်ပေးနေရေးဟာ အဓိကကျလှကြောင်း သဘောပေါက်လောက်ပြီ ထင်ပါတယ်။

ကဲ-မြန်မာမှု အင်္ဂလိပ်စာ စပါပြီ။

ပုဂံ [၁]

1. Bagan (formerly spelt Pagan) is believed to have derived from the name Pyugarma, meaning village of Pyus"- a race from whom Bamars have descended.

ပုဂံ (အရင်တုန်းက Pagan လို့ စာလုံးပေါင်းပါတယ်) ဆိုတာ ပြူတွေရဲ့ ရွာလို့ အဓိပ္ပာယ်လိုရတဲ့ ပြူဂါမဆိုတဲ့အမည်က ဆင်းသက်လာတယ်လို့ ယုံကြည်ရပါတယ်။ ဗမာတွေဟာ အဲဒီ ပြူတွေက ဆင်းသက်လာခဲ့ကြတာဖြစ်ပါတယ်။

2. It is the name of a city which was first built probably in AD 849.

၎င်းဟာ အေဒီ ၈၄၉ ခုမှာ စတင်တည်ဆောက်ခဲ့တာဖြစ်ဖို့ နီးစပ်တဲ့ မြို့တစ်မြို့ရဲ့ နာမည်ဖြစ်ပါတယ်။

3. It enjoys world-wide renown for the ancient pagodas and other religious buildings around it.

၎င်းဟာ ၎င်းပတ်လည်မှာတည်ရှိတဲ့ ရှေးဘုရားများနဲ့ တခြား သာသနိက အဆောက်အအုံများကြောင့် ကမ္ဘာအနှံ့ ထင်ရှားကျော်ကြားပါတယ်။

4. The buildings—many of them in ruins—constitute one of the architectural wonders of the world.

အဲဒီအဆောက်အအုံတွေဟာ (အတော်များများလည်း ယိုယွင်းနေကြသပေါ့) ကမ္ဘာဗိသုကာပညာဆိုင်ရာ အံ့စရာ ဌာနတစ်ခုအဖြစ် ဖြစ်ပေါ်တည်ရှိနေပါတယ်။

5. In fact. Bagan has become our chief tourist attraction.

အမှန်အတိုင်းပြောရရင်တော့ ပုဂံဟာ တိုးရစ်များကို အဓိက ဆွဲဆောင်တဲ့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဌာနဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

6. It lies on the left (east) bank of the Aveyawady river and about 90 miles southwest of Mandalay.

၎င်းဟာ ဧရာဝတီမြစ်ရဲ့ လက်ဝဲဘက် (အရှေ့) ဘက်ကမ်း၊ မန္တလေးမြို့ရဲ့ အနောက်တောင်ဘက် မိုင် ၉၀ အကွာလောက်မှာ တည်ရှိပါတယ်။

7. It can be reached by air, by boat, by car and by train.

၎င်းကို လေယာဉ်၊ သင်္ဘော၊ ကားအပြင် မီးရထားနဲ့ပါ ရောက်ရှိနိုင်ကြပါတယ်။

8. Why are there so many pagodas at Bagan? Because it was the capital of the first Myanmar Empire that flourished from the eleventh to the thirteenth centuries AD.

ပုဂံမှာ ဘုရားတွေ ဘာကြောင့်ဒီလောက်များပါလိမ့်။ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၎င်းဟာ အေဒီ ၁၁ ရာစုကနေ ၁၃ ရာစုအထိ ထွန်းကားခဲ့တဲ့ ပထမမြန်မာ ဧကရာဇ်နိုင်ငံတော်ရဲ့ မြို့တော် ဖြစ်ခဲ့လို့ပဲ။

9. Another reason is that the rise of the empire concided with the introduction into it of

လှမ်း နှိ ၄ ၈ ၀

pure Theravada Buddhism from Lower Myanmar.

နောက်ထပ် အကြောင်းရင်း တစ်ခုကတော့ ဧကရာဇ်နိုင်ငံကြီး ပေါ်ထွန်းလာချိန်ဟာ အောက်မြန်မာနိုင်ငံက စင်ကြယ်တဲ့ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ၊ အဲဒီကိုတင်သွင်းရောက်ရှိလာမှုနဲ့ တိုက်ဆိုင်ခဲ့လို့ပါပဲ။

10. The missionary zeal of that period in Myanmar history resulted in the construction of all those religious buildings that have earned the country the sobriquet of the Land of Pagodas.

မြန်မာသမိုင်းရဲ့ အဲဒီခေတ်က သာသနာပြုစိတ်ဓာတ်ဟာ နိုင်ငံအတွက် "များလှစေတီတိုင်းဌာနီ" ဆိုတဲ့ ဆင့်ပွားနာမည်ရရှိစေတဲ့ အဲလို သာသနိကအဆောက်အအုံများ တည်ဆောက်မှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါတယ်။

11. New converts are more devout and active than the old faithful, aren't they?

(ဘာသာတစ်ခုကို) သက်ဝင်ယုံကြည်စ လူတွေဟာ ယုံကြည်ကိုးကွယ်လာတာ ကြာပြုဖြစ်တဲ့သူတွေထက်ပိုပြီး ကိုင်းရှိုင်းတက်ကြွ လှုပ်ရှားကြတယ် မဟုတ်လား။

12. Thus Bagan has become a repository of ancient Myanmar architecture and related arts.

ဒီလိုနဲ့ ပုဂံဟာ ရှေးမြန်မာ ဗိသုကာပညာနဲ့ ဆက်နွယ်ရာ အနုပညာများသိုမှီးရာ ဌာနကြီးတစ်ခုဖြစ်လာခဲ့ပါတယ်။

ဝက်ဘစ်

- derived - (ဒီရိုက်ဗ်ဒ်) ဆင်းသက်လာတယ်
- race - လူမျိုး
- descended- (ဒီဆဲန်ဒစ်ဒ်) ဆင်းသက်တယ်
- probably - (ဖရာဘာဘလီ) ဖြစ်ဖို့ နီးစပ်တယ်
- AD-(Anno Domini) (အန်နို ဒေါမနိုင်း)
  - ဘုရားသခင်ရဲ့ နှစ်များ၊ ခရစ်သက္ကရာဇ်၊
  - လက်ရှိသုံးနေတဲ့ သက္ကရာဇ်
- renown - (ရီနောင်းနို)အကြီးအကျယ် ကျော်ကြားထင်ရှားမှု
- ancient - (အိန်းရှန်ထ်) အလွန်ရှေးကျတဲ့
- religious - (ရီလစ်ဂျယပ်စ်) ဘာသာရေးဆိုင်ရာ
- in ruins - (ရူအင်နစ်) ပျက်စီးနေကြတယ်
- constitute - (ခန်စထတျူထ်) ပေါင်းစပ်ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်တည်ရှိတာ
- architectural-(အာခထက်ချရဲလ်) ဗိသုကာပညာဆိုင်ရာ
- wonders - (ဝမ်းဒါးစ်) အံ့စရာများ
- tourist attraction - (တိုးရစ်စ်ထ် အထရက်ခဲရှန်)
  - တိုးရစ်တွေ ဆွဲဆောင်နိုင်တဲ့အရာ
- capital - (ကပ်ပထလ်) မြို့တော်
- Empire - (အယ်မိပိုက်ယာ) ဧကရာဇ်နိုင်ငံ၊ လက်နက်နိုင်ငံ
- flourished- (ဖလားရစ်ရှ်ထ်) ထွန်းကားခဲ့တယ်
- coincided - (ခိုအင်ဆိုက်ဒစ်ထ်) တိုက်ဆိုင်တယ်
- introduction - (အင်ထရဒစ်ဒ်ရှန်) တင်သွင်းလာမှု
- Theravada- (ထေရဗာဒ) ထေရဝါဒ

မြန်မာမှု (၂)

- Buddhism- (ဘုဒစ်ဇမ်) ဗုဒ္ဓဘာသာ
- missionary- (မစ်ရှန်နာရီ) သာသနာပြုမှုဆိုင်ရာ
- zeal - (ဇီးလ်) စိတ်အားထက်သန်မှု
- period - (ဖီးအ်ရီယက်ဒ်) အချိန်ကာလ
- resulted - (ရီဇောလ်ထစ်ဒ်) ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့တယ်
- construction - (ခန်စထရပ်ခဲရှန်) ဆောက်လုပ်မှု
- earned - (အားနဲဒ်) ရစေခဲ့တယ်
- sobriquet - (ဆိုဘရေေး) နာမည်ပွား
- converts - (ခန်ဗားတစ်စ်) ဘာသာကူးပြောင်းသူများ
- devout - (ဒီဗောက်ထ်) ကိုင်းရှိုင်းတဲ့
- repository- (ရီပိုဇေထောရီး) သိုမှီးရာဌာန shop; storehouse

tripezatar/ ဖုန် [၂]

1. The founder of the Bagan Empire was King Anawrahta (1044-1077).

ပုဂံဧကရာဇ်နိုင်ငံကို တည်ထောင်ခဲ့သူကတော့ အနော်ရထာ ဘုရင် (၁၀၄၄-၁၀၇၇) ဖြစ်ပါတယ်။

2. He broadened his domain from a small area in Central Myanmar until it spread beyond the present-day boundaries.

သူဟာ သူ့ရဲ့ပိုင်နက်ကို မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းက ဒေသယံ တစ်ခုကနေ မျက်မှောက်ခေတ် နယ်နိမိတ်များကို ကျော်သွားတဲ့ အထိ ကျယ်ပြန့်စေခဲ့ပါတယ်။

3. It was he who introduced pure Theravada Buddhism to Upper Myanmar with the help of Shin Araham, a learned monk from Suvanna Bhami or Thaton in Lower Myanmar.

အောက်မြန်မာနိုင်ငံ သုဝဏ္ဏဘူမိခေါ် သထုံက စာပေကျမ်းဂန် တတ်ကျွမ်းတဲ့ ဆရာတော်ရှင်အရဟံရဲ့ အကူအညီနဲ့ အထက် မြန်မာနိုင်ငံကို စစ်မှန်တဲ့ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ စတင်ရောက်ရှိ ပျံ့နှံ့စေသူဟာ အနော်ရထာပဲဖြစ်ပါတယ်။

4. He conquered Suvanna Bhami ^{အဓိကအားဖြင့်} chiefly to acquire Buddhist scriptures known as the three Pitakas or Baskets of Learning.

သူဟာ အဓိကအားဖြင့် ပိဋကတ်သုံးပုံ (တတ်သိမှု ခြင်းတောင်း ကြီးသုံးခြင်း) လို့ခေါ်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေကျမ်းဂန်များကို ရရှိရေးအတွက် သုဝဏ္ဏဘူမိကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူပါ တယ်။

5. The Bagan civilization owed a great deal to the influence of the Mon—the people of Suvanna Bhami—artists and artisans that he brought to Bagan.

ပုဂံယဉ်ကျေးမှုမှာ သူ ပုဂံကိုခေါ်ဆောင်ခဲ့တဲ့ သုဝဏ္ဏဘူမိက မွန်အနုပညာရှင်နဲ့ လက်မှုပညာရှင်တွေရဲ့ ဩဇာလွှမ်းမှု ကျေးဇူး အများကြီးတင်ရှိနေပါတယ်။

6. His greatest contribution to the welfare of the country was the construction of dams and irrigation canals that transformed the Nine

Districts of Rice Paddies into the Granary of the North.

နိုင်ငံသာယာဝပြောရေးအတွက် သူ့ရဲ့ အကြီးမားဆုံး ထည့်ဝင်မှု ကတော့ လယ်တွင်းကိုးခရိုင်ကို (မြန်မာပြည်) မြောက်ပိုင်းရဲ့ စပါးကျိုအဖြစ် ပြောင်းလဲသွားစေခဲ့တဲ့ ရေကာတာများ၊ ရေပေး ဆည်မြောင်းများ တည်ဆောက်ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

7. The farmers of that region have always enjoyed ^{အကျော်အမြော်} prosperity thanks to his vision.

အဲဒီဒေသက လယ်သမားတွေဟာ သူ့ရဲ့ အမြော်အမြင် ကျေးဇူး ကြောင့် အစဉ်အမြဲ စီးပွားရေးကောင်းခဲ့ကြပါတယ်။

8. - He ^{မောင်းတပ်} strengthened the defense of the nation by establishing garrison towns at strategic places.

သူဟာ အချက်အချာကျတဲ့ နေရာတွေမှာ တပ်မြို့တွေ တည် ထောင်ခြင်းအားဖြင့် နိုင်ငံရဲ့ ကာကွယ်ရေးကို တောင့်တင်း ခိုင်မာစေခဲ့ပါတယ်။

9. He also suppressed animal sacrifices and standardized the weights and measures throughout the country.

သူဟာ တိရစ္ဆာန်များကို သတ်ဖြတ်ပြီး ယဇ်ပူဇော်မှုများကို နှိမ်နင်းပြီး နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးက အလေးတင်းတောင်း ချိန်ခွင် များကိုလည်း တစ်ပြေးညီညာ ဖြစ်စေခဲ့ပါတယ်။

10. Judging by his achievements, he might probably have been the greatest of Myanmar kings.

သူ့ရဲ့ စွမ်းဆောင်မှုတွေနဲ့ အကဲဖြတ်ရရင် သူဟာ မြန်မာမင်းတွေ အားလုံးထဲမှာ အကြီးမြတ်ဆုံးဖြစ်ဖို့ နီးစပ်ပါတယ်။

11. The construction of numerous pagodas and other religious buildings was an irrefutable proof of the prosperity of the Bagan Empire.

များပြားလှတဲ့ ဘုရားများနဲ့ တခြား သာသနိက အဆောက်အအုံတွေ ဆောက်လုပ်ခဲ့ခြင်းဟာ ပုဂံခေတ်ရာဇ်နိုင်ငံ သာယာဝပြောကြောင်း ငြင်းလို့မရတဲ့ အထောက်အထားတစ်ရပ်ဖြစ်ပါတယ်။

12. Anawrahta was not the first king of Bagan although he was the greatest king of the Bagan Dynasty.

အနော်ရထာဟာ ပုဂံမင်းဆက်မှာ အကြီးမြတ်ဆုံး ဘုရင်ဖြစ်ပေမယ့် ပထမဆုံး ပုဂံဘုရင်မဟုတ်ပါဘူး။

13. The founding of Bagan is believed to have taken place after the fall of the kingdom of Sri Kshetra in the 2nd Century A.D.

အေဒီ နှစ်ရာစုမှာ သရေခေတ္တရာနိုင်ငံ ပျက်ပြားသွားအပြီးမှာ ပုဂံကိုတည်ထောင်တယ်လို့ ယုံကြည်ရပါတယ်။

14. A nephew of the last ruler of Sri Kshetra is said to have unified 78 towns and over 1000 villages under 19 chieftains into a kingdom

၁၂၀၂

and ruled over it assuming the title King Thamutiriz.

သရေခေတ္တရာ နောက်ဆုံးမင်းရဲ့ တူတော်တစ်ပါးဟာ အကြီးအကဲ ၁၉ ဦးရဲ့ လက်အောက်က (၇၈) မြို့နဲ့ ကျေးရွာပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်ကို နိုင်ငံအဖြစ် စုစည်းပြီး သမုတိရာဇ်မင်းဘွဲ့နဲ့ အုပ်စိုးခဲ့တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

15. Counting from him to the last in line Tayoke Pyay Min, the king who ran away from the Chinese, there were altogether 55 kings in the Bagan Dynasty.

သူကနေပြီး နောက်ဆုံးဘုရင် တရုတ်ပြေးမင်းအထိ ရေတွက်ရင် ပုဂံမင်းဆက်မှာ မင်း (၅၅) ပါး ရှိပါတယ်။

16. Most of the pagoda-building was done towards the latter part of the dynasty, that is, in the 11th and 12th centuries when Bagan was at the height of its power and prosperity.

ဘုရားတည်တဲ့ လုပ်ငန်းအများဆုံးကို မင်းဆက်နောက်ပိုင်း ပုဂံတန်ခိုးအာဏာနဲ့ သာယာဝပြောမှု အထွတ်အထိပ်ရောက်ချိန် (၁၁) နဲ့ (၁၂) ရာစုများမှာ လုပ်ဆောင်ခဲ့တာ ဖြစ်ပါတယ်။

17. One interesting legacy of the Bagan Era was 55 different hair-styles for women indicating that the ladies of the Bagan Period were second to none where fashions were concerned.

ပုဂံခေတ်ရဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ အမွေအနှစ်တစ်ရပ်ကတော့ အမျိုးသမီးများ၊ ဆံပင်အလှပုံစံ (၅၅) မျိုး ထားရစ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါတယ်။

ပုဂံသူတွေဟာ ဖက်ရှင်ရေးရာမှာ ဘယ်သူ့အကြောမှ မခံဘူးဆိုတာ အဲဒီအချက်က ညွှန်ပြနေပါတယ်။

18. In matters of learning also, they did very well.

စာပေပညာ လေ့လာဆည်းပူးမှုမှာလည်း သူတို့ တော်ကြပါတယ်။

19. There was even one princess who was so learned that she had to teach scriptures to monks from behind a curtain!

ပညာတတ်လွန်းလို့ ဘုန်းကြီးတွေကို ကန့်လန့်ကာနောက်ကွယ်က စာချပေးရတဲ့ မင်းသမီးတစ်ပါးတောင်ရှိတယ်။

20. A young monk fell in love with her voice in such a big way that he went on a hunger strike for her love and she finally had to marry him to save his life!

ရဟန်းငယ်တစ်ပါးက သူ့အသံကို အကြီးအကျယ် စွဲလမ်းနှစ်သက်သွားပြီး သူ့မေတ္တာရဖို့ အစာငတ်ခံ ဆန္ဒပြုလေတော့ သူ့အသက်ကို ကယ်ဆယ်ဖို့ နောက်ဆုံးမှာ သူ့ကို လက်ထပ်လိုက်ရသတဲ့။

////////// ခက်ဆုံး //////////

- founder - (ဖောင်းဒါး) တည်ထောင်သူ
- Empire - (အယ်မိုက်ယာ) ဧကရာဇ်နိုင်ငံ၊ လက်နက်နိုင်ငံ
- broadened- (ဘရောဒဲနဲဒ်) ကျယ်ပြန့်စေခဲ့တယ်

182 mem / low

- domain - (ဒိုမိန်း) ပိုင်နက်
- area - (အယ်ရိယာ၊ အားရိယာ) ဒေသ၊ နယ်မြေ
- central - (ဆယ်နဲထရယ်လ်) အလယ်ပိုင်း
- spread - (စပရက်ဒ်) ပျံ့နှံ့သွားတယ်
- beyond - (ဘီယောနဲဒ်) ဟိုဘက်ကို ကျော်လွန်သွားတယ်
- present-day - မျက်မှောက်ခေတ်
- boundaries- (ဘောင်ဒရီစ်) နယ်နိမိတ်များ
- introduced- (အင်ထရီဂျူစ်ထ်) စတင် တင်သွင်းတယ်
- pure - (ပျူးဝါး) စင်ကြယ်တဲ့
- Theravada- (ထေရဗာဒ) ထေရဝါဒ၊ ကျမ်းတတ် မဟာထေရ်ကြီးများ အစဉ်အဆက် သွန်သင်ဆုံးမခဲ့ကြတဲ့အတိုင်း လိုက်နာတဲ့
- Buddhism - (ဘုဒ်ဇမ်) ဗုဒ္ဓဘာသာ
- Upper - (အပ်ဗား) အထက်ပိုင်း
- learned - (လန်းနဲစ်ဒ်) စာပေကျမ်းဂန် တတ်ကျွမ်းတဲ့
- Suvanna - (ဆုဗန) သုဝဏ္ဏ
- Bhumi - (ဘူမီ) ဘူမိ
- lower - (လိုးဝါး) အောက်ပိုင်း
- conquered- (ခန်းခါးရဲဒ်) အနိုင်ရ
- chiefly - (ချိဖ်လီး) အဓိကအားဖြင့်
- acquire - (အကျွိုက်ယား) ရယူတယ်
- scriptures - (စခရစ်ပဲချားစ်) ဘာသာရေး စာပေကျမ်းဂန်များ
- pitakas - (ပိတကဘစ်) ပိဋကတ်များ
- Baskets - (ဘုစကစ်တစ်) ခြင်းတောင်းများ

- learning - (လန်းနင်းဂ်) လေ့လာတတ်ကျွမ်းမှု၊ ပညာဗဟုသုတ
- civilization - (ဆစ်ဗလိုက်ဇေးရှဲန်) ယဉ်ကျေးမှု
- owed a great deal to - အများကြီး ပေးဆပ်စရာရှိတယ်၊ ကျေးဇူးတင်စရာရှိတယ်
- influence - (အင်န်ဖလူဝဲန်စ်) ဩဇာလွှမ်းမှု
- artists - (အားထစ်စ်တစ်စ်) အနုပညာရှင်များ၊ ပန်းချီဆရာများ
- artisans - (အာထိဇဲန်စ်) လက်မှုပညာရှင်များ
- contribution - (ခန်ထရစ်ဗျူးရှဲန်) ထည့်ဝင်မှု
- welfare - (ဝဲလ်ဖဲအ်) အဆင်ပြေ ဟန်ကျမှု
- construction - (ခန်န်စထရပ်ခဲရှဲန်) ဆောက်လုပ်မှု
- dams - (ဒယ်မ်စ်) ရေကာတာများ
- irrigation - (အစ်ရစ်ဂေးရှဲန်) ရေပေးသွင်းခြင်း
- canals - (ခနယ်လ်စ်) တူးမြောင်းများ
- transformed - (ထရန်စဖောမ်ဒ်) ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်စေတယ်
- districts - (ဒစ်စ်ထရစ်က်တစ်စ်) ခရိုင်များ
- rice paddies - (ရိုက်စ်-ဖက်ဒီစ်) စပါးခင်းများ (အမေရိကန်သုံး)
- granary - (ဂရယ်နာရီ) (စပါး)ကျို၊ သီးနှံလှောင်ရုံ
- region - (ရီဂျင်) ဒေသ
- enjoyed - (အယ်န်ဂျိုက်ဒ်) (အရသာ) ခံစားခဲ့တယ်
- prosperity - (ဖရော့စ်ဖားရထီ) ချမ်းသာကြွယ်ဝမှု၊ သာယာဝပြောမှု
- thanks to - ကျေးဇူးကြောင့်
- vision - (ဗစ်ရှဲန်) အမြော်အမြင်
- strengthened - (စထရဲန်သဲန်ဒ်) တောင့်တင်း ခိုင်မာစေတယ်

- defense - (ဒီဖဲန်စ်) ကာကွယ်ရေး
- establishing - (အက်စ်တက်ဘလစ်ရှင်းဂ်) တည်ထောင်ခြင်း
- garrison - (ဂယ်ရစ်ဆန်) မြို့စောင့်တပ် */sɪˈɡærɪzən/*
- strategic - (စထရေတီဂျစ်စ်) အချက်အချာကျတဲ့ */sɪˈtætiːdʒɪk/*
- suppressed - (ဆပ်ဖရက်စ်ထ်) နှိမ်နင်းတယ် */səˈpres/*
- sacrifices - (ဆက်ခရစ်ဖိုက်ဆစ်စ်) ယဇ်ပူဇော်မှုများ */ˈsækrɪfɪsɪz/*
- standardized - (စထန်ဒါဒိုက်ဇ်ဒ်) တပြေးညီညာ ဖြစ်စေတယ်
- weights - (ဝိတ်တစ်စ်) အလေးများ
- measures - (မဲရှားစ်) ချိန်ခွင်များ၊ ချင်ခွက်များ
- throughout - (သရူးအောက်ထ်) တစ်ဝန်းလုံး၊ တစ်လျှောက်လုံး
- Judging - (ဂျတ်ဂျင်း) အကဲဖြတ်တာ *
- achievements - (အချိပ်မဲန်တ်) စွမ်းဆောင်အောင်မြင်မှုများ
- probably - (ဖရာဘာဘလီ) ဖြစ်ဖို့ နီးစပ်တယ်
- numerous - (ညူးမရပ်စ်) အလွန်များတဲ့
- religious - (ရလစ်ဂျီယပ်စ်) ဘာသာရေးဆိုင်ရာ
- buildings - (ဘစ်လ်ဒင်ဂ်စ်) အဆောက်အအုံများ
- irrefutable - (အစ်ရဖြုတ်ဘလီ) ငြင်းမရတဲ့
- proof - (ဖရုဖ်) သက်သေပြချက်
- Dynasty - (ဒိုင်နစထီ) မင်းဆက်
- taken place - ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်
- fall - (ဖောလ်) ပျက်ပြားတာ၊ ကျဆုံးတာ
- kingdom - (ခင်းဂ်ဒမ်းမ်) ဘုရင်အုပ်စိုးတဲ့နိုင်ငံ
- Sri Kshetra - (ဆရီခရ်ထရာ) သရေခေတ္တရာ

century - (ဆယ်နှစ်ချာရီ) ရာစုနှစ်
 nephew - (နက်ဖြူး/ဗျူး) တူ
 ruler - (ရူးလား) အုပ်စိုးသူ
 is said to have - --ခွဲတယ်လို့ ဆိုကြတယ်
 unified - (ယူနစ်ဖိုက်ဒ်) စုံစည်းခွဲတယ်
 villages - (ဗစ်လစ်ဂျစ်စ်) ရွာများ
 chieftains - (ချိပ်ထဲန်စ်) အကြီးအကဲများ
 assuming - (အဆယူးမင်းဂ်) ခံယူပြီး
 title - (တိုင်ထလ်) ဘွဲ့
 counting - (ခေါင့်ထင်းဂ်) ရေတွက်တာ
 altogether - (အောလ်ထူဂဲသား) စုစုပေါင်း
 towards - (ထူဝေါဒ်စ်) ---အချိန်နီးပါးလောက်မှာ
 latter part - (လက်ထရ်) နောက်ပိုင်း
 height - (ဟိုက်ထ်) အမြင့်၊ အထွတ်အထိပ်
 power - (ဖောက်ဝါ) တန်ခိုးအာဏာ
 interesting - (အင်န်ထရက်စ်ထင်းဂ်) စိတ်ဝင်စားစရာ
 legacy - (လဲဂဆီ) အမွေ
 Era - (အီးအ်ရာ) ခေတ်
 different - (ဒစ်ဖရဲန်ထ်) ကွဲပြားခြားနားတဲ့
 hair-styles - (ဟဲစထိုင်လ်စ်) ဆံပင်ပုံများ
 indicating - (အင်ဒီကေးထင်းဂ်) ညွှန်ပြနေတယ်
 ladies - (လေးဒီးစ်) အမျိုးသမီးများ
 period - (ဖီအ်ရီယဒ်) အချိန်ကာလ

second to none - ဘယ်သူ့ကိုမှ ပထမ မထားဘူး၊
 ဗိုလ်မထားဘူး
 fashions - (ဖက်ရှင်နစ်စ်) ဖက်ရှင်များ
 concerned - (ခန်ဆန်းဒ်) ပတ်သက်တာ
 matters - (မက်ထားစ်) ကိစ္စများ
 did very well - သိပ်တော်ကြတယ်
 even - (အီးဗဲန်) တောင်မှ
 princess - (ဖရင့်ဆက်စ်) မင်းသမီး
 monks - (မန်ကစ်စ်) ဘုန်းကြီးများ
 from behind - နောက်ကွယ်က
 curtain - (ခါထ(န်)) ကန့်လန့်ကာ
 fell in love - ချစ်ကြိုက်တယ်
 in such a big way - အဲလောက်တောင် အကြီးအကျယ်
 went on a hunger strike - အစာငတ်ခံ ဆန္ဒပြတယ်
 finally - (ဖိုင်နယ်လီ) နောက်ဆုံးမှာ

ပုဂံ [၃]

1. Stone inscriptions of the Bagan Era form a princeless part of our cultural heritage.
 ပုဂံခေတ်က ကျောက်စာများဟာ ကျွန်တော်တို့ ယဉ်ကျေးမှု အမွေအနှစ်ရဲ့ အဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ကြ ပါတယ်။
2. They provide invaluable historical records besides representing the earliest extant Myanmar literature.

သူတို့ဟာ ဒီနေ့အထိ တည်ရှိဆဲ၊ အစောဆုံး မြန်မာစာပေကို ကိုယ်စားပြုတဲ့အပြင် အလွန်အဖိုးတန်တဲ့ သမိုင်းအထောက်အထားတွေလည်း ပေးပါတယ်။

3. The most famous and noteworthy stone inscription of the Bagan Era is the one found near the Myazedi Pagoda and hence formerly known as the Myazedi stone inscription.

ပုဂံခေတ် ကျောက်စာတွေထဲက အထင်ရှားဆုံးနဲ့ အထူးခြားဆုံးကတော့ မြစေတီဘုရားအနီးမှာတွေ့ရလို့ အရင်တုန်းက မြစေတီကျောက်စာလို့သိခဲ့ကြတဲ့ ကျောက်စာဖြစ်ပါတယ်။

4. Actually, it is a record of how the Gubyaukkyee Pagoda came to be constructed and accordingly, it is better known as the Gubyaukkyee stone inscription these days.

တကယ်တော့ အဲဒါဟာ ဂူပြောက်ကြီးဘုရား တည်ထားတဲ့ အကြောင်း မှတ်တမ်းဖြစ်လို့ အခုအခါမှာတော့ ဂူပြောက်ကြီးကျောက်စာရယ်လို့ ပိုပြီး လူသိများပါတယ်။

5. Its unique feature is that it was written in four languages—Myanmar, Pali, Mon and Pyu.

ဒီကျောက်စာရဲ့ပြိုင်စံကင်းတဲ့ အင်္ဂါရပ်ကတော့ ၎င်းကို မြန်မာ၊ ပါဠိ၊ မွန်နဲ့ ပျူ ဆိုတဲ့ လေးဘာသာနဲ့ ရေးထိုးထားတာပါပဲ။

6. Such a stone inscription must be very rare indeed.

အဲလို ကျောက်စာမျိုးဟာ တကယ်ကို အလွန်ရှားပါးမှာပါပဲ။

7. Before its rediscovery circa 1886, no one in Myanmar—or in the whole world, for that

matter—was able to read Pyu, the language of Pyus or ancient Bamar.

၁၈၈၆-ခုလောက်မှာ အဲဒီကျောက်စာကို ပြန်မတွေ့ခင်က မြန်မာပြည်မှာရော၊ တစ်ကမ္ဘာလုံးမှာပါ ရှေးဗမာလူမျိုးများဖြစ်ကြတဲ့ ပျူတွေရဲ့ ဘာသာစကားကို ဘယ်သူမှ မဖတ်နိုင်ခဲ့ကြပါဘူး။

8. The rediscovery enabled a scholar—a Westerner serving in Myanmar under the British rule—to decipher the Pyu writings on the stone by comparing them with those in the other three languages.

အဲဒီ ပြန်လည်တွေ့ရှိမှုက ကျန်တဲ့သုံးဘာသာနဲ့ နှိုင်းယှဉ်ခြင်းအားဖြင့် အဲဒီတုန်းက ဗြိတိသျှလက်အောက် မြန်မာနိုင်ငံမှာ အမှုထမ်းနေတဲ့ အနောက်တိုင်းသားတစ်ယောက်ကို ရှေးဗမာလူမျိုးများဖြစ်ကြတဲ့ ပျူတို့ရဲ့ စာအရေးအသားကို ဖတ်နိုင်စေခဲ့ပါတယ်။

9. Having a memory like a sieve, I have totally forgotten the name and nationality of that great man—my humble apologies!

ဆန်ခါလို (အပေါက်ဗလပွနဲ့) မှတ်ဉာဏ်မျိုးရှိသူမို့ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ကျော်ကြီးရဲ့ အမည်နဲ့ လူမျိုးကို ကျွန်တော် လုံးဝမေ့သွားပါတယ်။ (အဲဒီအတွက်) ကျွန်တော် ကျိုးနွံစွာ တောင်းပန်ပါတယ်။

10. Thus, the Gubyaukkyee stone inscription has served to revive a lost language.

အဲလိုနဲ့ ဂူပြောက်ကြီးကျောက်စာအရေးအသားများဟာ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့တဲ့ ဘာသာစကားတစ်ခုကို ပြန်လည်အသက်ဝင်လာစေခဲ့ပါတယ်။

11. It has also enabled historians to correct traditional errors regarding the years of ascension to the throne or death of some major kings of the Bagan Dynasty.
ဒီကျောက်စာဟာ သမိုင်းပညာရှင်တွေကို ပုဂံမင်းဆက်က အဓိကကျတဲ့ ဘုရင်တချို့ရဲ့ နန်းတက်နှစ်၊ နတ်ရွာစံနှစ်များ နဲ့ပတ်သက်တဲ့ အစဉ်အလာအမှားများကို မှန်အောင် ပြင်နိုင်စေခဲ့ပါတယ်။
12. And then there is a lovely story of filial piety behind it.
နောက်ပြီး အဲဒီကျောက်စာရဲ့နောက်ကွယ်မှာ ချစ်စရာကောင်းလှတဲ့ သားလိမ္မာဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ်ရှိပါတယ်။
13. Before Kyansitthar—the second greatest king of the Bagan Dynasty—ascended the throne, he once had to flee the capital to escape the wrath of King Anawrahta for an offence which was another long story.
ပုဂံမင်းဆက်ရဲ့ ဒုတိယအကြီးမြတ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ကျန်စစ်သားဟာ နန်းမတက်ခင် တစ်ခါတော့ အနော်ရထာဘုရင်ရဲ့ အမျက်ဒေါသကနေလွတ်အောင် နေပြည်တော်က တိမ်းရှောင်ခဲ့ရပါတယ်။ သူ့ရဲ့ဖြစ်ချက်က နောက်ထပ်ဇာတ်လမ်းရှည် တစ်ပုဒ်ဖြစ်ပါတယ်။
14. During his sojourn in the countryside, he took a woman—Thambula—to be a wife and left her pregnant, telling her to follow him to the royal capital if she bore a son.

- သူဟာ တောဘက်မှာနေရတုန်းက သမ္ဘူလခေါ် အမျိုးသမီးကို နန်းအဖြစ် ပေါင်းသင်းပြီး ကိုယ်ဝန်နဲ့ထားခဲ့တယ်။ သားကလေးမွေးရင် ရွှေမြို့တော်ကိုလိုက်ခဲ့ဖို့လည်း မှာခဲ့တယ်။
15. She gave birth to a son but followed Kyansitthar only several years later.
သူမဟာ သားကလေး မွေးဖွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာမှ ကျန်စစ်သားနောက်ကို လိုက်လာတယ်။
  16. By then, Kyansitthar had already crowned his grandson, Alaung Sithu, king.
အဲဒီအချိန်ကျတော့ ကျန်စစ်သားက သူ့မြေးတော် အလောင်းစည်သူကို မင်းမြှောက်ပြီးနေပြီ။
  17. So, he could only give his own son, Rajakumar, the governorship of seven mountainous districts in the Rakhine region.
သူဟာ သူ့သားအရင်း ရာဇကုမာကို ရခိုင်ဒေသက တောင်စဉ်ခုနစ်ခရိုင်ကိုသာ အပိုင်စားပေးသနားနိုင်ပါတယ်။
  18. He also made Thambula a queen and gave her three villages of slaves.
သူဟာ သမ္ဘူလကိုလည်း မိဖုရားတစ်ပါးအဖြစ် သိမ်းပိုက်ပြီး ကျွန်သုံးရွာကို အပိုင်စားပေးတယ်။
  19. When she passed away, the three villages passed into Rajakumar's hands as maternal inheritance.
သမ္ဘူလကွယ်လွန်တော့ အဲဒီသုံးရွာဟာ အမိအမွေအဖြစ် ရာဇကုမာရဲ့ လက်ထဲရောက်လာပါတယ်။

20. At long last, Kyansitthar fell ill and lay on his death-bed.

နောက်ဆုံးကျတော့ ကျန်စစ်သားဟာ မကျန်းမမာဖြစ်ပြီး သေရာညောင်စောင်းမှာ လဲလျောင်းနေပါတယ်။

21. At that time, Rajakumar had an image of the Buddha cast in pure gold and brought it before his dying father so that the latter might worship it and gain eternal merit for the last time before passing away.

အဲဒီအခါမှာ ရာဇကုမာလာ ရွှေဆင်းတုတစ်ဆူ သွန်းလုပ်စေပြီး သေအံ့မှူးမှူး သူ့ဖခင်ရှေ့မှောက်ကို ပင့်ဆောင်လာပါတယ်။ သူ့ဖခင်ဘုရားကိုဝတ်ပြုပြီး မကွယ်လွန်မီ နောက်ဆုံး ကုသိုလ်ရသွားစေဖို့ပေါ့။

22. He also dedicated the three villages of slaves that he had inherited to the care of the image before his father and enshrined it in a gold-topped cave—the Gubyaukkyee pagoda.

သူဟာ သူ့အမွေရရှိတဲ့ ကျွန်သုံးရွာကိုလည်း ရွှေဆင်းတုကို စောင့်ရှောက်ဖို့ သူ့ဖခင်ရှေ့မှောက်မှာလှူပြီး ရွှေဆင်းတုကို ရွှေအထွတ်ပါတဲ့ ဝူပြောက်ကြီးဘုရားထဲမှာ ဋ္ဌာပနာပါတယ်။

23. Thus Rajakumar who was deprived of his rightful inheritance of kingship performed an act of filial piety instead of bearing any grudge against his father.

ဒီလိုနဲ့ ဘုရင်ဖြစ်ရမယ့် သူ့ရဲ့ ရပိုင်ခွင့်ကို လက်လွှတ် ဆုံးရှုံးခဲ့ရတဲ့ ရာဇကုမာလာ သူ့ဖခင်အပေါ်မှာ အာဃာတ တစ်စုံ

တစ်ရာ မထားဘဲ သားတစ်ယောက်ရဲ့ ချစ်ကြည်သဒ္ဓါမှုကို ပြုသွားခဲ့ပါတယ်။

24. The Gubyaukkyee stone in scription has recorded that heart warming brief history for eternity.

ဝူပြောက်ကြီး ကျောက်စာဟာ အဲဒီ ဆွတ်ယုံကြည်နူးစရာ သမိုင်းကလေးကို ထာဝရ မှတ်တမ်းတင်ထားပါတယ်။

////////////////// ဘက်ဆစ် //////////////////

- inscriptions - (အင်န်စရစ်ပရိုနစ်) ရေးထွင်းထားမှုများ
- priceless - (ပရိုက်စ်လက်စ်) တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့
- cultural - (ခါးလ်ချရဲလ်) ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ
- heritage - (ဟာရစ်ထစ်ဂျ်) ရိုးရာအမွေအနှစ်
- provide - (ဖရိုဗိုက်ဒ်) ပေးတယ်၊ ထောက်ပံ့တယ်
- invaluable - (အင်န်ဗဲလျူးအေဘဲလ်) အဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့
- historical - (ဟစ်စ်ထောရစ်ခဲလ်) သမိုင်းဆိုင်ရာ
- records - (ရက်ခေ့ဒ်စ်) မှတ်တမ်းများ
- besides - (ဘီဆိုက်ဒ်စ်) အပြင်
- representing - (ရက်ဖရီဇန်ထင်ဂ်) ကိုယ်စားပြုတယ်
- extant - (အိပ်ကစ်ထဲန့်တ်) တည်ရှိဆဲ
- literature - (လစ်ထရေးချား) စာပေ
- noteworthy - (နတ်ထိပ်ပီသီ) သတိပြုလောက်တဲ့
- hence - (ဟဲန့်စ်) ဒါကြောင့်၊ ဒီတော့

- formerly - (ဖော်မားလီး) အရင်တုန်းက
- Actually - (အက်က့်ချူအယ်လီး) တကယ်တော့
- constructed - (ခန်န့်စထရပ်ကီထစ်ဒ်) တည်ဆောက်ခဲ့တာ
- unique - (ယူနစ်စ်) ပြိုင်စံကင်းတဲ့
- feature - (ဖီးချား) အင်္ဂါရပ်
- languages - (လဲန်ဂျစ်ဂျစ်စ်) ဘာသာစကားများ
- rare - (ရဲအံရ်) ရှားပါးတယ်
- rediscovery - (ရီဒစ်စ်ခေဗရီ) ပြန်လည်တွေ့ရှိမှု
- circa - (ဆာခါ) နှစ်ဆီလောက်က (ဘယ်အချိန်) လောက်က
- ancient - (အိန်းန့်ရှဲန့်ထ်) အလွန် ရှေးကျတဲ့
- enabled - (အယ်နေးဘယ်ဒ်) တတ်နိုင်စေခဲ့တယ်
- scholar - (စခေါလာ) ပညာရှင်
- Westerner - (ဝက်စ်ထားနား) အနောက်တိုင်းသား
- serving - (ဆားဗင်းဂ်) အမှုထမ်းတယ်
- decipher - (ဒီဆိုက်ဖား) လျှို့ဝှက်အဓိပ္ပာယ်ဖော်ထုတ်တယ်
- comparing - (ခမ်ပဲရင်းဂ်) နှိုင်းယှဉ်တယ်
- memory - (မဲမရီ) မှတ်ဉာဏ်
- sieve - (ဆစ်စ်) ဆန်ခါ
- totally - (ထိုထယ်လီ) လုံးဝ
- nationality - (နယ်ရှန်လထီ) လူမျိုး
- humble - (ဟမ်ဘယ်) ကျိုးနွံတဲ့

- apologies - (အဖားလဂျီစ်) တောင်းပန်မှုများ
- revive - (ရီဗိုက်စ်) ပြန်လည်ရှင်သန်လာစေခဲ့တယ်
- errors - (အဲရားစ်) အမှားများ
- regarding - (ရီဂါးဒင်းဂ်) ပတ်သက်လို့
- ascension - (အဆန်ရှဲန့်) နန်းတက်ခြင်း
- throne - (သရုန်းန့်) ထီးနန်း
- major - (မေဂျာ) အကြီးစား
- filial - (ဖစ်လစ်ယယ်လ်) သားသမီးဆိုင်ရာ
- piety - (ဖိုက်အက်ထီ) ချစ်ကြောက် ရိုသေမှု၊ ကြည်ညိုမှု
- flee - (ဖလီး) ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်တယ်
- wrath - (ရောသ်) ဒေါသ
- offence - (အာဖဲန့်စ်) ပြစ်မှု
- sojourn - (ဆော့ဂျန်း) ခဏသွားရောက် နေထိုင်မှု
- countryside - (ခန်းထရီးဆိုက်ဒ်) တောဘက်
- pregnant - (ဖရက်ဂ်နဲန့်ထ်) ကိုယ်ဝန်ရှိတာ
- bore - (ဘိုးရ်) မွေးဖွားတယ်
- crowned - (ခရောင်းနဲဒ်) သရဖူ ဆောင်းပေးတယ်
- governorship - (ဂါးဗာနာရှစ်ပ်) အုပ်စိုးသူရာထူး
- mountainous - (မောင်ထင်နာစ်) တောင်ထူထပ်တဲ့
- districts - (ဒစ်စ်ထရစ်စ်ထစ်စ်) ခရိုင်များ
- region - (ရီဂျင်) ဒေသ
- slaves - (စလေ့စ်စ်) ငွေဝယ်ကျွန်များ

- passed away - ကွယ်လွန်တယ်
- maternal - (မေထားနလ်) အမေဘက်က
- inheritance - (အင်နီဟာရစ်ထဲနစ်) အမွေ
- fell ill - နေမကောင်းဖြစ်တယ်
- death-bed - သေရာညောင်စောင်း၊ သေတော့မယ့်အိပ်ရာ
- image - (အင်းမစ်ဂျီ) ဆင်းတု၊ ရုပ်ပွား
- cast - (ခါစ်ထ်) သွန်းလုပ်တယ်
- pure - (ဖြူးဝါး) စင်ကြယ်တဲ့
- worship - (ဝပ်ရှစ်ပ်) ကိုးကွယ်တယ်
- eternal merit - (အီထားနလ်မရစ်ထ်) ကုသိုလ်
- dedicated - (ဒယ်ဒီခေးထစ်ဒ်) လှူဒါန်းတယ်
- enshrined - (အယ်န့်ရှရိုင်းန့်ဒ်) ဌာပနာတယ်
- was deprived of - (ဒီဖရိုက်ပ်ဒ်) လက်လွတ်အောင် ပြုမူခံရတယ်
- rightful inheritance - ရသင့်တဲ့အမွေ
- performed - (ဖာဖောမ်ဒ်) လုပ်ဆောင်တယ်
- instead of - --မယ့်အစား
- bearing - (ဘဲအ်ရင်းဂ်) ထားရှိတယ်
- grudge - (ဂရပ်ဂျီ) အာဃာတ
- heart-warming - ကြည်နူးနှစ်သက်ဖွယ်
- eternity - (အီထားနထီ) ထာဝရ

ပုဂံ [၄]

1. If Anawrahta was the greatest king of Bagan, then Kyansitthar was its most famous hero.
အနော်ရထာဟာ ပုဂံရဲ့ အကြီးမြတ်ဆုံးဘုရင်ဖြစ်တယ်ဆိုရင် ကျန်စစ်သားက ပုဂံရဲ့အကျော်ကြားဆုံး သူရဲကောင်း ဖြစ်ပါတယ်။
2. Numerous tales—most of them legends, to be sure—have been told about the latter's good luck, prowess and ability.
ကျန်စစ်သားရဲ့ ဘုန်းကံအစွမ်းနဲ့ လုပ်ရည်ကိုိုင်ရည်အကြောင်း ပုံပြင်တွေအများကြီး ပြောခဲ့ကြပါတယ်။ အဲဒီအထဲက အများဆုံးဟာ ဒဏ္ဍာရီတွေဖြစ်ဖို့ သေချာပါတယ်။
3. One story goes that he was once in a forest hiding from the anger of King Anawrahta.
သူဟာ တစ်ခါတော့ အနော်ရထာဘုရင်ရဲ့ ဒေါသကိုရှောင်ရင်း တောတစ်ခုထဲရောက်နေတယ်လို့ ပုံပြင်တစ်ခုကဆိုပါတယ်။
4. When he tried to stick his spear into the ground before lying down to sleep, it kept falling.
သူဟာ လဲလျောင်းမအိပ်စက်ခင် သူ့လှံကို မြေကြီးပေါ်စိုက်ဖို့ ကြိုးစားတော့ လှံက လဲလဲသွားသတဲ့။
5. So he threw it into a bush nearly in anger and went to sleep.

ဒါနဲ့ သူကဒေါသဖြစ်ပြီး လှံကို နီးရာချုံ့တစ်ခုထဲပစ်ပြီး အိ
သွားသတဲ့။

6. When he woke up next morning and went to
the bush to pick up the spear, he found that
it had skewered the seven foreign merce-
naries who had followed him to capture him.
နောက်တစ်နေ့မနက် သူ့နီးလို့ လှံသွားကောက်တဲ့အခါ သူ့က
ဖမ်းဖို့ နောက်ယောင်ခံလိုက်လာတဲ့ နိုင်ငံခြားသား ကြေးစာ
စစ်သည် ခုနစ်ဦးကို တံစို့သီသလို ထိုးမိရက်သား ဖြစ်နေတာ
တွေ့ရသတဲ့။

7. At another time, he was swimming across the
Ayeyawady river to escape from enemies who
were chasing him.

နောက်တစ်ခါ သူဟာ လိုက်လာတဲ့ရန်သူတွေလက်က လွတ်
အောင် ရောဝတီမြစ်ကိုဖြတ်ပြီး ရေကူးသတဲ့။

8. He got so tired that he started drowning in
the middle of the river.

သူဟာ မောလွန်းလို့ မြစ်လယ်မှာ ရေနစ်စပြုသတဲ့။

9. At that time, a spirit—the Lord of the Great
Mountain—and his sister-spirit saved him by
creating an island in the middle of the river
and making a bird's call to draw his attention.
အဲဒီအခါမှာ မဟာဂီရိနတ်မောင်နှမက မြစ်လယ်မှာ ကျွန်
ဖန်ဆင်း၊ သူ့သတိထားမိအောင် ငှက်သံပေးပြီး သူ့ကို ကယ်
ဆယ်လိုက်သတဲ့။

10. They also ferried him across the river in the
guise of a fisherman and his son, if I
remember right.

ကျွန်တော် မှတ်မိသလောက်တော့ သူတို့က သူ့ကို တံငါသည်
သားအဖယောင်ဆောင်ပြီး မြစ်တစ်ဖက်ကမ်းကို ပို့လိုက်သေး
သတဲ့။

11. And then, there was his encounter with a
cucumber-grower.

နောက်ပြီး သူဟာ သခွားသီးစိုက်တဲ့ လယ်သမားနဲ့ တွေ့တာ
ရှိသေးတယ်။

12. He asked the farmer for some cucumbers and
the latter replied that he could eat his fill if
he could enter the cucumber-patch which was
surrounded by a thorny hedge as high as an
elephant.

သူက လယ်သမားဆီက သခွားသီးတောင်းတော့၊ သခွားခင်း
ထဲကိုဝင်နိုင်ရင် ကြိုက်သလောက်စားလို့ လယ်သမားကပြော
သတဲ့။ သခွားခင်းက ဆင်တစ်ရပ်လောက် မြင့်တဲ့ ဆူးစည်းရိုး
ကာထားသတဲ့။

13. Using his spear as a vaulting-pole, Kyansitthar
jumped into the patch effortlessly and helped
himself to the cucumbers.

ကျန်စစ်သားက သူ့လှံကို တန်းခုန်ဝါးလုံးလိုအသုံးပြုပြီး သခွား
ခင်းထဲ လွယ်လင့်တကူ ခုန်ဝင်ပြီး သခွားသီးတွေ ယူစားသတဲ့။

14. Another legend has it that limes that he peeled
with his god-given spear turned sweet!

နောက်ထပ် ဒဏ္ဍာရီတစ်ခုမှာဆိုတာက သိကြားမင်းဆက်တဲ့ လှဲနဲ့ သူ့နွားတဲ့ သံပရာသီးတွေဟာ ချိုသွားသတဲ့။

- 15. He was a great warrior who performed many heroic deeds and superhuman feats.

သူဟာ သူ့ရဲကောင်းတို့ လုပ်ရပ်များနဲ့ မဟာလူသားများသာ လုပ်ဆောင်နိုင်တဲ့ စွမ်းစွမ်းတစ် ကိစ္စများကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့တဲ့ ကြီးမြတ်လှတဲ့ စစ်သည်တော်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ပါတယ်။

- 16. Then he was an enlightened ruler whose administration of the country was so propitious that the Bagan Empire enjoyed peace and prosperity for about two centuries after his time.

နောက်ပြီး သူဟာ တတ်သိနားလည်၊ ကောင်းရာမှန်ရာ လုပ်တတ်တဲ့ အုပ်စိုးသူဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည်ကို သူ့ရဲ့ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဟာ ကောင်းမွန် အကျိုးရှိစေလှတဲ့အတွက် ပုဂံ ဧကရာဇ်နိုင်ငံတော်ကြီးဟာ သူမရှိတဲ့နောက် နှစ်ပေါင်းနှစ်ရာလောက်အထိ သာယာဝပြော အေးချမ်းခဲ့ပါတယ်။

- 17. He was also known to be a regular Don Juan having affairs wherever he happened to be! သူ့ကိုရောက်လေရာမှာ ချစ်ရေးပေါ်တတ်တဲ့ ပုံမှန်ချစ်သူကြီးအဖြစ်လည်း သိကြပါတယ်။

- 18. Thus he was—beyond any doubt—the most colourful personality of the Bagan Era.

ဒီတော့ သူဟာ ပုဂံခေတ်ရဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာ သံသယဖြစ်စရာ မလိုပါဘူး။

ဘက်ဆန်

- numerous - (ညူးမရပ်စိ) အလွန်များတဲ့
- legends - (လက်ဂျန်ဒ်) ဒဏ္ဍာရီများ
- to be sure - သေချာပါတယ်၊ သေချာစေဖို့
- prowess - (ဖရောင်းဝစ်စ်) အစွမ်း၊ ကျွမ်းကျင်မှု
- ability - (အဘစ်လထီ) လုပ်ရည်ကိုင်ရည်
- stick - (စထစ်ခ်) ထိုးစိုက်တာ
- spear - (စပီးယား) လှံ
- kept falling - အကြိမ်ကြိမ် လဲကျနေတယ်
- in anger - စိတ်ဆိုးလို့
- skewered - (စကယူးဝါးဒ်) တံစို့သိသလို တန်းစီထိုးဖောက်မိတယ်
- mercenaries - (မာဆင်နရစ်စ်) ကြေးစားစစ်သားများ
- capture - (ခက်ပ်ချား) ဖမ်းဆီးတာ
- enemies - (အဲနမီးစ်) ရန်သူများ
- chasing - (ချေဆင်ဂ်) နောက်က လိုက်နေကြတယ်
- tired - (ထိုက်ယက်ဒ်) မောပန်းတယ်
- drowning - (ဒရောင်းနင်ဂ်) ရေနစ်တယ်
- middle - (မစ်ဒလ်) အလယ်
- At that time - အဲဒီအချိန်မှာ
- spirit - (စဖစ်ရစ်ထ်) ဝိညာဉ်၊ နတ်
- the Lord of the Great Mountain - မင်းမဟာဂီရီ
- saved - (ဆေဗ်ဒ်) ကယ်ဆယ်တယ်

- creating - (ခရီးအိတ်ထင်းဂ်) ဖန်ဆင်းတာ
- island - (အိုက်လန်းဒ်) ကျွန်း
- bird's call - ငှက်မြည်သံ
- draw - (ဒရော) ဆွဲယူတယ်
- attention - (အထန်ရှဲန်) ဂရုစိုက်မှု
- ferried - (ဖဲရီးဒ်) ကူးတို့ပို့ပေးတယ်
- guise - (ဂိုက်စ်) အသွင်သဏ္ဍာန်
- if I remember right - ကျွန်တော် မှတ်မိတာ မမှားဘူးဆိုရင်
- encounter - (အယ်န်ခေါင်းနဲထား) တွေ့ဆုံမှု
- cucumber-grower - (ခယူခမ်းဘား ဂရီးဝါး)
သခွားသီးစိုက်ပျိုးသူ
- eat his fill - ဝအောင်စားတာ
- cucumber-patch - သခွားခင်း
- surrounded - (ဆရောင်းဒစ်ဒ်) ဝိုင်းရံထားတယ်
- thorny - (သော်နီ) ဆူးပါတဲ့
- hedge - (ဟက်ဂျီ) ခြံစည်းရိုး
- vaulting-pole- (ဗောလ်ထင်းဂ်ဖိုးလ်) တန်းခုံတဲ့ ဝါးလုံးတုတ်တံ
- effortlessly - (အက်ဖတ်တံလက်စ်လီး)
သိပ်အားမထုတ်လိုက်ဘူး
- helped himself to - သူ့ဘာသာသူ ယူစားတယ်
- limes - (လိုင်မစ်) သံပရာသီးများ
- peeled - (ဖီးလ်ဒ်) အခွံခွာတာ
- god-given - နတ်ပေးတဲ့

- turned sweet- ချိုသွားတယ်
- warrior - (ဝေါရီယား) စစ်သည်တော်၊ စစ်ရေးကျွမ်းသူ
- performed - (ဖာဖောမ်ဒ်) လုပ်ဆောင်တယ်
- heroic - (ဟီးရီးအစ်စ်) သူ့ရဲကောင်းဆန်တဲ့
- deeds - (ဒီးဒ်စ်) လုပ်ရပ်တွေ
- superhuman - (ဆူပါဟယူးမန်းနဲ)
မဟာလူသားများသာ တတ်နိုင်တဲ့
- feats - (ဖီးတစ်စ်) အစွမ်းပြမှုများ၊ ခဲရာခဲဆစ် လုပ်ရပ်များ
- enlightened - (အယ်န်လိုက်ထဲနဲဒ်) အကောင်းအဆိုး ရွေးချယ်
တတ်တဲ့၊ တတ်သိလိမ္မာတဲ့
- ruler - (ရူးလား) အုပ်စိုးသူ
- administration - (အက်ဒ်မင်နစထရေးရှဲန်) စီမံအုပ်ချုပ်မှု
- propitious - (ဖရဖစ်ရှပ်စ်) အကျိုးရှိစေတဲ့၊ ကောင်းမွန်တဲ့
- enjoyed - (အယ်န်ဂျိုက်ဒ်) အရသာခံစားရတယ်
- peace - (ဖီးစ်) ငြိမ်းချမ်းရေး
- prosperity - (ဖရာစဖားရထီ) သာယာဝပြောမှု
- centuries - (ဆဲန်ချာရီးစ်) ရာစုနှစ်များ
- regular - (ရက်ဂ်ယလား) အမြဲဖြစ်တတ်တဲ့
- Don Juan - (ဒန်ဝမ်နဲ ဒန်ဂျူအဲန်) ရည်းစားများသူ၊
မိန်းမမူပွေသူ
- having affairs - (မိန်းမများနဲ့) ဖြစ်တယ်၊
ချစ်ကြိုက် ဆက်ဆံတယ်
- happened to be - ကြုံကြိုက်လို့ ရောက်နေတာ

wherever - (ငှားရဲဗား) ဘယ်မှာပဲဖြစ်ဖြစ်
 beyond any doubt - သံသယဖြစ်စရာ မလိုဘူး
 colourful - (ခါလာဖူးလ်) စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလှတဲ့၊
 အရောင်စုံတဲ့
 personality - (ဖာဆနာလတီ) ပုဂ္ဂိုလ်

မှန် [၅]

1. Actually, Kyansitthar wasn't a son of King Anawrahta although some historians have tried to make it out to be so.
 သမိုင်းဆရာ တချို့က ကျန်စစ်သားကို အနော်ရထာရဲ့သား အဖြစ် ဖော်ပြဖို့ကြိုးပမ်းခဲ့ကြပေမယ့် တကယ်တော့ မဟုတ်ပါဘူး။
2. His name suggests that he was originally some sort of land official or the name kyan or klan means land official in old Myanmarese.
 သူ့နာမည်က သူဟာ မူလက မြေယာလုပ်ငန်းတာဝန်ရှိပုဂ္ဂိုလ် တစ်မျိုးမျိုး ဖြစ်ခဲ့ပုံမျိုး ဖော်ညွှန်းနေပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ရှေးခေတ်မြန်မာစကားမှာ ကျန် သို့မဟုတ် ကလန်ဟာ မြေယာ အမှုထမ်းဆိုတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကိုဆောင်ပါတယ်။
3. Sitthar means soldier or military personnel.
 စစ်သား ဆိုတာကတော့ စစ်သား သို့မဟုတ် စစ်မှုထမ်း ပေါ့။

4. He was probably an ordinary official who rose to the top by sheer ability—an eleventh century technocrat, eh!
 အဖြစ်နိုင်ဆုံးကတော့ သူဟာ သာမန်အမှုထမ်းဘဝကနေ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်သက်သက်နဲ့ ထိပ်ဆုံးကို တက်လှမ်းခဲ့သူ ပေါ့။ ဆယ့်တစ်ရာစုက ထိပ်တန်းရောက်နည်း ပညာရှင်ပေါ့။ ဟုတ်တယ်နော်။
5. According to one legend, a prophency spread far and wide early in the reign of King Anawrahta.
 ဒဏ္ဍာရီတစ်ခုအဆိုအရ အနော်ရထာဘုရင်နန်းသက် စောစောပိုင်းမှာ တဘောင်တစ်ခု ပျံ့နှံ့တယ်တဲ့။
6. It said that a future-king had been conceived by a certain woman.
 မင်းလောင်းတစ်ပါးကို မိန်းမတစ်ယောက်က ပဋိသန္ဓေ နေပြီလို့၊ အဲဒီ တဘောင်က ဆိုသတဲ့။
7. Believing that the prophesied future-king was going to rob him of his throne, King Anawrahta ordered that all pregnant women be put to the sword.
 အဲဒီတဘောင်ထဲက မင်းလောင်းဟာ သူ့ထီးနန်းကိုလုမှာပဲ ထင်လို့ ကိုယ်ဝန်ဆောင်မိန်းမတွေအားလုံးကို ဓားစာကျွေးစေလို့ အနော်ရထာဘုရင်က အမိန့်ထုတ်သတဲ့။
8. Remember that this is only a legend and not a proven historical fact.

ဒါဟာ ဒဏ္ဍာရီသာဖြစ်ပြီး သက်သေပြပြီးသား သမိုင်းဝင် အချက်မဟုတ်ဘူးဆိုတာလည်း သတိရဦးနော်။

- 9. To go back to the legend, the woman escaped the searches by the king's men and gave birth to young Kyansitthar.

ဒဏ္ဍာရီပြန်ကောက်ရရင်တော့ အဲဒီမိန်းမဟာ ဘုရင်လူတွေရဲ့ ရှာဖွေမှုတွေကနေလွတ်မြောက်ပြီး ကျန်စစ်သားကလေးကို ဖွားမြင်သတဲ့။

- 10. When the king asked his wise men if the future-king had been done away with, they replied in the negative and stated that he had become a suckling.

ဘုရင်က မင်းလောင်းကိုသုတ်သင်နိုင်ခဲ့ပြီလားလို့ သူ့ပညာ ရှိတွေကိုမေးတဲ့အခါမှာ မသုတ်သင်နိုင်သေးကြောင်းနဲ့ မင်းလောင်းဟာ နို့စို့ကလေးဖြစ်နေပြီဖြစ်ကြောင်း လျှောက်ကြ သတဲ့။

- 11. Out of frustration, the king ordered that all sucklings be put to death.

ဘုရင်ကလည်း စိတ်ပျက်ပျက်နဲ့ နို့စို့ကလေး အရွယ်တွေကို သတ်မိန့် ထုတ်ပြန်တယ်။

- 12. But being destined to become a great king, Kyansitthar got away again.

ဒါပေမယ့် ကြီးမြတ်တဲ့ဘုရင်တစ်ပါးဖြစ်ဖို့ ကံဇာတာ ပါလာ လေတော့ ကျန်စစ်သားဟာ လွတ်သွားပြန်တယ်။

- 13. He escaped another search-and-destroy operation at the age of a cowherd boy.

သူဟာ နွားကျောင်းသားအရွယ်မှာ နောက်ထပ် ရှာဖွေဖျက်ဆီး စစ်ဆင်ရေးတစ်ရပ်ကနေ လွတ်မြောက်သွားပြန်တယ်။

- 4. At last, the King learned from his prophets that the future-king had become a young monk but that he posed no threat to the king for he would succeed only the King's successor.

နောက်ဆုံးမှာ မင်းလောင်းဟာ ရဟန်းငယ်တစ်ပါးဖြစ်သွားပြီ ဖြစ်ကြောင်းနဲ့ သူဟာ ဘုရင်ကိုအန္တရာယ်ပြုမှာမဟုတ်ကြောင်း၊ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူဟာ ဘုရင် (အနေရထာ) ကို ဆက်ခံတဲ့ မင်းကိုသာ ဆက်ခံမှာဖြစ်ကြောင်း ပုရောဟိတ်များထံမှ ဘုရင် ကြားသိရတယ်။

- 5. He rightly blamed his wisemen for their failure to provide him with complete information from the beginning.

သူဟာ သူ့ကို အစကတည်းက သတင်းအပြည့်အစုံပေးအပ်ဖို့ ပျက်ကွက်ခဲ့ကြတဲ့အတွက် သူတို့ကို မှန်မှန်ကန်ကန် အပြစ်တင် တယ်။

- 6. Then he asked them how he could find the young monk.

ပြီးတော့ အဲဒီရဟန်းငယ်ကို ဘယ်လိုရှာရမလဲလို့ သူတို့ကို မေးတယ်။

- 7. They advised him that he should offer almsfood to monks and said that a "charismatic light" would shine forth from the

mouth of the young monk while eating and drinking.

သူတို့က ဘုန်းကြီးတွေကိုဆွမ်းကပ်ဖို့ အကြံပေးပြီး ဘုဉ်းပေးနေတုန်းမှာ အဲဒီရဟန်းငယ်ရဲ့ ပါးစပ်က စက်ဘုန်းရောင် လက်လိမ့်မယ်လို့ လျှောက်ကြတယ်။

18. The king did as he was advised and found the young monk accordingly.

ဘုရင်ဟာ သူ့ကိုအကြံပေးတဲ့အတိုင်း ဆောင်ရွက်တော့ အဲဒီရဟန်းငယ်ကို တွေ့သွားတယ်။

19. Having been assured that the young monk was no threat to his throne, the king did nothing to him.

ရဟန်းငယ်ဟာ သူ့ထီးနန်းကို အန္တရာယ်ပြုမှာ မဟုတ်ကြောင်း သေချာသိထားတော့ ဘုရင်က သူ့ကို ဘာမှမလုပ်ပါဘူး။

20. Instead, he persuaded the young monk to return to lay life and serve him as an official. အဲလိုလုပ်မယ့်အစား သူဟာ ရဟန်းငယ်ကို လူဝတ်လဲပြီး တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအနေနဲ့ သူ့အမှုကိုထမ်းဖို့ ဖျောင်းဖျ ခဲ့ပါတယ်။

21. This is another of many legends surrounding Kyansitthar and I haven't the least idea how much of it is factual and how much, fiction. ဒါဟာ ကျန်စစ်သားနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဒဏ္ဍာရီတွေအများထဲက နောက်တစ်ခုဖြစ်ပြီး၊ ဘယ်လောက်ကတော့ တကယ်ဖြစ်တယ်။ ဘယ်လောက်ကတော့ လုပ်ကြံပြောတာဖြစ်တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော် လုံးဝ မသိပါဘူး။

22. At the very least, however, this legend may be taken as one more prop of the assumption that Kyansitthar was not a son of Anawrahta, for most historical legends are based on facts. ဒါပေမယ့် အနည်းတကာအနည်းဆုံး ဒီဒဏ္ဍာရီကို ကျန်စစ်သားဟာ အနော်ရထာရဲ့သား မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အယူအဆရဲ့ နောက်ထပ်ထောက်တိုင် တစ်ချောင်းအဖြစ်တော့ ယူဆနိုင်ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သမိုင်းဆိုင်ရာ ဒဏ္ဍာရီအများဆုံးက အဖြစ်မှန်ပေါ်မှာ အခြေခံကြတာကိုး။

/// ခက်ခဲစွာ ///

- Suggests - (ဆဂျက်စ်တစ်စ်)သဘောကိုဆောင်တယ်၊ အကြံဉာဏ်ပေးတယ်
- originally - (အရစ်ဂျနာလီ) မူလက
- Sheer - (ရှီးယား) သက်သက်
- ability - (အဘစ်လထီ) လုပ်ရည်ကိုင်ရည်
- technocrat - (တက်ခနာခရက်ထ်) တတ်ကျွမ်းလို့ ထိပ်ဆုံးရောက်လာသူ
- eh- - ဟုတ်တယ်နော်၊ မဟုတ်ဘူးလား။
- legend - (လက်ဂျန်ဒ်) ဒဏ္ဍာရီ
- prophecy - (ဖရာဖဆီ) ဟောကိန်း တဘောင် ဗျာဒိတ်
- reign - (ရိန်းန့်) (ဘုရင်) အုပ်စိုးစဉ်ကာလ
- conceived - (ခန့်ဆီဗီဒ်) ကိုယ်ဝန်ဆောင်တယ်
- put to the sword - ဓားစာကျွေးတယ်

- gave birth to - မွေးဖွားတယ်
- done away with - သုတ်သင်တာ၊ သတ်ဖြတ်တာ
- replied in the negative - မဟုတ်ကြောင်း ပြန်ပြောတာ
- stated - ထုတ်ဖော် ပြောကြားတယ်
- suckling - (ဆပ်ခံလင်းဂ်) နို့စို့ကလေး
- frustration - (ဖရပ်စံထရေးရှ်) လုပ်ချင်တာမဖြစ်လို့ စိတ်ပျက်တာ
- destined - (ဒက်စ်ထင်နံဒ်) ကံဇာတာပါလာတယ်
- got away - လွတ်သွားတယ်
- operation - (အာဖရေးရှ်) စစ်ဆင်ရေး ဆောင်ရွက်မှု
- cowherd - (ခေါက်ဟားဒ်) နွားကျောင်းသား
- prophets - (ဖရာဖစ်တစ်) ရှေ့ဖြစ်ဖတ်တတ်သူများ၊ ပုရောဟိတ်များ
- posed - (ပို့ဇ်) တင်ပြတာ၊ ဖြစ်လာစေတာ
- threat - (သရက်ထ်) ခြိမ်းခြောက်မှု
- successor - (ဆပ်ဂ်ဆက်ဆာ) ဆက်ခံသူ
- blamed - (ဘလီမ်းမိဒ်) အပြစ်တင်တယ်
- failure - (ဖေးလယား) ပျက်ကွက်မှု
- provide - (ဖရိုဗိုက်ဒ်) ပေးတာ၊ ထောက်ပံ့တာ
- complete - (ခမ်ဖလီထ်) ပြည့်စုံတဲ့
- information - (အင်န်ဖာမေးရှ်) သတင်းပြန်ကြားရေး
- from the beginning - စကတည်းက
- advised - (အက်ဒ်ဗိုက်ဇ်) အကြံဉာဏ်ပေးတယ်
- alms-food - (အားလမ်ဖူးဒ်) ဆွမ်း

- charismatic - (ခါရစ်မက်ထစ်စ်) ထူးခြားတဲ့အစွမ်းသတ္တိဆိုင်ရာ၊ ဘုန်းတန်ခိုးဆိုင်ရာ
- accordingly - (အခေါဒင်ဂ်လီး) ဖြစ်သင့်တဲ့အတိုင်း
- assured - (အရှူးအားဒ်) သေချာအောင်ပြောတာ
- instead - (အင်န်စ်ထက်ဒ်) (အဲလိုလုပ်)မယ့်အစား၊
- persuaded - (ဖာဆဝေးဒစ်ဒ်) နားချတယ်၊ ဖျောင်းဖျတယ်
- return to lay life - လူထွက်တာ
- serve - (ဆားဗ်) အမှုထမ်းတာ
- I haven't the least idea - ကျွန်ယော် လုံးဝ မသိပါဘူး
- factual - (ဖက်ခ်ချူဝဲလ်) တကယ်ဖြစ်တာ
- fiction - (ဖစ်ခ်ရှ်) လုပ်ကြံပြောတာ
- at the very least - အနည်းတကား အနည်းဆုံး
- prop - (ဖရောပ်) ထောက်တိုင်၊ ထောက်ခံ အားပေးတဲ့အရာ
- assumption - (အဆမ်းပဲရှ်) ယူဆမှု

ဗုဒ္ဓ [၆]

1. Kyansitthar's arrangment of his daughter Shwe-Eim-Thi's marriage attested to the greatness of his vision.
သူ့သမီးတော် ရွှေအိမ်သည်ရဲ့အိမ်ထောင်ရေးကို ကျန်စစ်သား စီစဉ်ပုံက သူ့ရဲ့အမြော်အမြင် ကြီးမားမှုကို သက်သေထူနေတယ်။
2. It so happened that Princess Shwe-Eim-Thi fell in love with an Indian prince whom the Myanmars call Pateik-Khayar.

ဖြစ်ပုံက ရွှေအိမ်သည် မင်းသမီးဟာ မြန်မာတွေက ပဋိကွရား လို့ခေါ်တဲ့ ကုလားမင်းသားတစ်ပါးနဲ့ မေတ္တာရှိသတဲ့။

- 3. Realizing the impropriety of the affair, Kyansitthar dissuaded his daughter from continuing it.

ဒီအဖြစ်ဟာ မသင့်တော်ကြောင်း သဘောပေါက်တဲ့အတွက် ကျန်စစ်သားက သူ့သမီးတော်ကို အဲဒီကိစ္စဆက်မလုပ်ဖို့ နားချတယ်။

- 4. Then he married her off to Narga-Tha-Maan, a Myanmar nobleman.

ပြီးတော့ သူဟာ သူ့သမီးတော်ကို မြန်မာမှု့မတ်တစ်ဦးဖြစ်တဲ့ နာဂသမန်းနဲ့ ပေးစားလိုက်တယ်။

- 5. In doing so, he prevented his daughter from getting married to a foreigner which might give rise to complications, later.

အဲလိုလုပ်လိုက်ခြင်းအားဖြင့် သူဟာ နောင်အခါမှာ အရှုတ်အထွေးတွေပေါ်လာစေနိုင်တဲ့ သူ့သမီး နိုင်ငံခြားသားတစ်ဦးနဲ့ လက်ထပ်ရေးကို တားဆီးလိုက်ပါတယ်။

- 6. He also strengthened Mon-Myanmar friendship which was in need of being invigorated at that time as the Mon kingdom of Thaton had been recently conquered by the Myanmar kingdom of Bagan.

သူဟာ မွန်မြန်မာချစ်ကြည်ရေးကိုလည်း ခိုင်မာစေခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီချစ်ကြည်ရေးဟာ အဲဒီအချိန်မှာ ခိုင်မာအောင်လုပ်ဖို့ လိုနေ

ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ အဲဒီအချိန် မတိုင်မီကလေးမှာ မွန်တို့ရဲ့ သထုံနိုင်ငံကို အထက်မြန်မာပြည်က ပုဂံနိုင်ငံက တိုက်ခိုက်အနိုင်ယူခဲ့လို့ပါပဲ။

- 7. The Mon-Myanmar War came about like this. အဲဒီမွန်မြန်မာစစ်ပွဲက ဒီလိုဖြစ်ပွားခဲ့ပါတယ်။

- 8. In those days, Lower Myanmar was more advanced in some aspects than Upper Myanmar as it is closer to the sea and had more international contacts and trade.

အဲဒီခေတ်က အောက်မြန်မာနိုင်ငံဟာ ပင်လယ်နဲ့ပိုနီးပြီး နိုင်ငံတကာနဲ့ဆက်သွယ်မှုတို့၊ ကုန်သွယ်ရေးတို့ ပိုများတဲ့အတွက် တချို့ကိစ္စတွေမှာ အထက်မြန်မာနိုင်ငံထက် ပိုတိုးတက်ပါတယ်။

- 9. Pure, Theravada Buddhism also flourished there first while Upper Myanmar was following the religious teachings of quack-priests called Aris.

စစ်မှန်တဲ့ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကလည်း အဲဒီမှာ အရင်ထွန်းကားပါတယ်။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံက အရည်းကြီးများလို့ခေါ်တဲ့ ရဟန်းတု၊ ရဟန်းယောင်တွေရဲ့ ဘာသာရေး သွန်သင်မှုတွေကို လိုက်နာကြတုန်းပေါ့။

- 10. To give an example of the religious practices taught by the Aris, a bride had to offer her virginity to the Aris on the night of her wedding!

အရည်းကြီးတွေသင်ပေးတဲ့ ဘာသာရေးအလေ့အထတွေထဲက တစ်ခုကို နမူနာပြုရရင်တော့ သတို့သမီးတစ်ယောက်ဟာ

သူမင်္ဂလာဆောင်တဲ့ညမှာ အရည်းကြီးတွေကို “ပန်းဦးလွတ်” (အပျိုရည်ကို ဆက်ကပ်လှူဒါန်း) ရတယ်။ (လွတ်ဆိုတာ ပုဂံခေတ်မှာ ဆက်ကပ်လှူဒါန်းတယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။)

11. A learned monk from Thaton by the name of Shin Arahan went up to Bagan—probably to propagate the true Buddhist religion.

ရှင်အရဟံလို့အမည်ရတဲ့ သထုံက ကျမ်းတတ်ပေတတ် ရဟန်းတော်တစ်ပါးဟာ ပုဂံကိုကြွလာပါတယ်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ အစစ်ပြန့်ပွားစေဖို့ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

12. King Anawrahta who did not like the teachings and practices of the Aris, welcomed him with open arms.

အရည်းကြီးတွေရဲ့ သွန်သင်မှုများနဲ့ အလေ့အထများကို မကြိုက်တဲ့ အနော်ရထာဘုရင်ဟာ ရှင်အရဟံကို လိုလိုလားလား ကြိုဆိုလက်ခံပါတယ်။

13. The king was pleased with Shin Arahan's introductory sermons on Buddhism and expressed his desire to introduce it to his kingdom.

ဘုရင်က ရှင်အရဟံရဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုင်ရာ-မိတ်ဆက်တရားတော်များကို သဘောကျပြီး အဲဒီဘာသာကို သူ့နိုင်ငံအတွင်း သွင်းယူလိုကြောင်း ဆန္ဒကိုထုတ်ဖော်ပါတယ်။

14. The venerable monk informed him that the propagation of Buddhist religion in Bagan would be facilitated if the king could obtain

a set of the Three Pitakas—the complete teachings of the Buddha—from Thaton.

သထုံကနေ ပိဋကတ်သုံးပုံ တစ်စုံကို (ပုဂံ)ဘုရင်က ရယူနိုင်ရင် ပုဂံမှာ ဗုဒ္ဓသာသနာပြန့်ပွားစေရေးကို ပိုမိုလွယ်ကူစေမှာဖြစ်ကြောင်း၊ ကြည်ညိုဖွယ် ဆရာတော်ကြီးက ဘုရင်ကို အသိပေးပါတယ်။

15. Accordingly, King Anawrahta sent a mission bearing appropriate gifts to the kingdom of Thaton to request for a set of the Three Pitakas.

ဒါနဲ့ အနော်ရထာဘုရင်က ပိဋကတ်သုံးပုံတစ်စုံ မေတ္တာရပ်ခံဖို့ သင့်တော်တဲ့ လက်ဆောင်များနဲ့ သံအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို သထုံဘုရင်နိုင်ငံကို စေလွှတ်လိုက်ပါတယ်။

16. Regrettably, King Manuha of Thaton turned down the request in undiplomatic terms.

စိတ်မကောင်းစရာ ဖြစ်ရတာကတော့ သထုံဘုရင် မနုဟာက အဲဒီပန်ကြားချက်ကို သံခင်း တမန်ခင်းအရ မသုံးအပ်တဲ့ အသုံးအနှုန်းများနဲ့ ပယ်ချလိုက်ပါတယ်။

17. As a result, the Myanmar forces of Bagan marched on Thaton, conquered it and took back to Bagan not only sets of the Three Pitakas, but also the royal family and many Mon artisans as prisoners of war.

ရလဒ်ကတော့ ပုဂံက မြန်မာတပ်များ သထုံကိုချီတက် သိမ်းပိုက်ပြီး ပိဋကတ်တော်များသာမက မွန်ဘုရင်မိသားစုနဲ့ လက်မှုပညာသည် အများအပြား ပုဂံကိုခေါ်သွားပါတယ်။

18. The culture of Bagan was enriched by this infusion of Mon arts and crafts, no doubt, for the Mons are an enterprising race well-known for their industry and creativity.

ပုဂံယဉ်ကျေးမှုဟာ ဒီမွန်အနုပညာနဲ့လက်မှုပညာများ ထည့်သွင်းပေးမှုကြောင့် ပိုမိုပြည့်ဝလာခဲ့တယ်ဆိုတာ သံသယရှိစရာမလိုပါဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ မွန်တွေဟာ ကြံရည်ဖန်ရည်ကောင်းပြီး သူတို့ရဲ့လုံ့လဝီရိယနဲ့ တီထွင်ဖန်တီးတတ်မှုတို့ကြောင့် ထင်ရှား (လူသိများ)လို့ပါပဲ။

19. But Thaton's greatest contribution to the culture of Bagan was without any doubt—pure Buddhism.

ဒါပေမယ့် ပုဂံယဉ်ကျေးမှုထဲကို သထုံရဲ့ အကြီးမားဆုံး ထည့်ဝင်မှုကတော့ စင်ကြယ်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်ကြောင်း သံသယရှိစရာမလိုပါဘူး။

20. King Manuhar sold a piece of his jewelry for a fabulous sum in Bagan and built a shine there, probably to portray his life as a POW, (Prisoner-of-war).

မနုဟာမင်းဟာ ပုဂံမှာ သူ့ရဲ့ ကျောက်မျက်ရတနာတစ်ခုကို အလွန်များတဲ့ဈေးနဲ့ရောင်းချပြီး ဘုရားပုထိုးတစ်ခုတည်ပါတယ်။ သူ့ရဲ့စစ်သုံးပန်းဘဝကိုသရုပ်ဖော်ဖို့ တည်တာ သိပ်ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

21. You can see the shrine today—huge images of the Buddha inside a low and narrow

building, clearly conveying a sense of confinement.

အဲဒီဘုရားကို ဒီနေ့ဖူးမြော်နိုင်ပါတယ်။ နိမ့်ပြီး ကျဉ်းကျပ်လှတဲ့ အဆောက်အအုံထဲမှာ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကြီးများ တည်ထားပြီး အလှောင်အပိတ်ခံနေရတဲ့သဘောကို ရှင်းရှင်းကြီး ဖော်ဆောင်ထားပါတယ်။

/// ခက်ခဲစွာ ///

- arrangement - (အရိန်ဂျိမ့်န့်ထံ) စီစဉ်ပေးမှု
- attested to - (အထက်စိထစိဒ်) သက်သေထူတယ်
- vision - (ဗစ်ရှယ်နီ) အမြော်အမြင်
- It so-happened that- - ဖြစ်ပုံက
- Realizing - (ရီယာလိုက်ဇင်းဂ်) သဘောပေါက်နားလည်တယ်
- impropriety - (အင်မ်ဖရာဖရိုက်အက်ထီ) မသင့်တော်မှု
- affair - (အဖဲ) ကိစ္စ
- dissuaded - (ဒစ်ဆေးဒစ်ဒ်) မလုပ်ဖို့နားချတယ်
- give rise to - ပေါ်ထွက်လာစေတယ်
- complications- (ခမ်ဖလီဆေးရှဲန့်စ်) ရှုတ်ထွေးမှုများ
- strengthened - (စထရဲန့်သန်ဒ်) တောင့်တင်းခိုင်မာစေတယ်
- invigorated - (အင်နီဗစ်ဂရေးထစ်ဒ်) အားရှိလာစေတာ
- conquered - (ခန်းနီခါဒ်) အနိုင်ယူ သိမ်းပိုက်ခဲ့တာ
- came about - ဖြစ်လာတယ်
- aspects - သွင်ပြင်လက္ခဏာများ

- contacts - (ခန့်န့်ထက်က်တစ်) ဆက်သွယ်မှုများ
- flourished - (ဖလားရစ်ရှ်ထ်) ထွန်းကားတယ်
- quack-priests- (ကွက်ခဲဖရစ်တစ်) ရဟန်းတု၊ ရဟန်းယောင်များ
- bride - (ဘရိုက်ဒ်) သတို့သမီး
- virginity - (ဗာဂျင်နထ်) အပျိုရည်
- learned - (လားနစ်ဒ်) လေ့လာဆည်းပူးမှု ပြည့်ဝတဲ့
- propagate - (ဖရာဖဂိတ်ထ်) ဖြန့်ဖြူးတယ်၊
(သာသနာ)ပြုတယ်
- with open arms - လိုလိုလားလား
- introductory - (အင်နိုထရာဒတ်ခိထာရီ) မိတ်ဆက်
- sermons - (ဆာမန်စ်) ဟောကြားတဲ့တရားတွေ
- expressed - (အစ်ကစ်ဖရက်စ်ထ်) ထုတ်ဖော်ပြောကြားတယ်
- desire - (ဒီဇိုင်းယား) ဆန္ဒ
- facilitated - (ဖဆစ်လထေထစ်ဒ်)
လွယ်ကူချောမော မြန်ဆန်စေတာ
- obtain - (အပ်ဘ်ထိန်းန့်) ရယူတယ်
- Accordingly - (အခေါဒင်ဂ်လီး) အလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း
- mission - (မစ်ရှင်န့်) သံအဖွဲ့
- bearing - (ဘဲအ်ရင်းဂ်) သယ်ဆောင်သွားတာ
- appropriate - (အဖရော်ဖရီယိတ်ထ်) သင့်တော်တဲ့
- Regrettably - (ရီဂရက်ထေးဘလီ) စိတ်မကောင်းစရာက
- turned down- ပယ်ချတယ်
- undiplomatic- ယဉ်ကျေးဖွယ်ရာမရှိတဲ့
သံတမန်တွေမသုံးအပ်တဲ့

- terms - (ထားမိစ်) အသုံးအနှုန်းများ
- As a result - ရလဒ်အနေနဲ့၊ ရလဒ်ကတော့
- royal family - ဘုရင့်မိသားစု
- artisans - (အာထစ်ဇန်စ်) ကျွမ်းကျင်တဲ့ လက်မှုမပညာသည်တွေ
- prisoners of war - စစ်သို့ပန်းများ
- culture - (ခါးလ်ချား) ယဉ်ကျေးမှု
- enriched - (အယ်န်ရစ်ချ်ထ်) ပိုမိုကြွယ်ဝစေတယ်
- infusion - (အင်န်ဖြူးရှ်န့်) ထည့်သွင်းပေးမှု
- arts and crafts - အနုပညာများနဲ့ လက်မှုပညာများ
- no doubt - သံသယရှိစရာ မလိုဘူး
- enterprising - (အယ်န်ထဖရိုက်ဇင်းဂ်)
လုပ်ရည်ကိုင်ရည် ကောင်းတဲ့
- industry - (အင်ဒပ်စ်ထရီ) လုံ့လဝီရိယ
- creativity - (ခရီးအေးထစ်ဗထ်) ဖန်တီးတတ်မှု
- jewelry - (ဂျူးဝဲလ်ရီ) လက်ဝတ်လက်စား
- fabulous - (ဖတ်ဗျလပ်စ်) sum - အလွန်များတဲ့ ငွေကြေးပမာဏ
- shrine - (ရှရိုင်းန့်) ကိုးကွယ်ရာဌာန
- portray - (ဖော်ထရေး) သရုပ်ဖော်တယ်
- image - (အင်းမစ်ဂျ်) ရုပ်ပွားတော်
- conveying - (ခန်ဗေးယင်းဂ်) ဆောင်ကြဉ်းပေးပို့တယ်
- sense - (ဆဲန့်စ်) အာရုံ၊ အဓိပ္ပာယ်
- confinement - (ခန်န့်ဖိုင်းန့်မဲန့်ထ်) အချုပ်အနှောင်ခံရမှု
- lot - (လာ့ထ်) ဝေစု၊ အဖို့ဘာဂ၊ ကံကြမ္မာ

ပုဂံ [၇]

1. Kyansitthar was an eleventh century technocrat who rose to the top by sheer ability and PR skills.
ကျန်စစ်သားဟာ လုပ်ရည်ကိုင်ရည်သက်သက်နဲ့ လူထုဆက်ဆံရေးကျွမ်းကျင်မှုများကြောင့် ထိပ်ဆုံးကိုရောက်ခဲ့တဲ့ သာ ရာစုနှစ် နည်းပညာရှင် ဖြစ်ပါတယ်။
2. In an obvious attempt to win the respect and loyalty of the common people, he declared himself to be a reincarnation of powerful religious figures.
လူသာမန်တို့ရဲ့ လေးစားမှုနဲ့ သစ္စာစောင့်သိမှုကို ရရှိဖို့ သိသာတဲ့ ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်အနေနဲ့ သူဟာ သူ့ကိုယ်သူ ဘာသာရေးလောကက ကြီးမြတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ဝင်စားသူဖြစ်တယ်လို့ ကြေညာခဲ့တယ်။
3. The fact that he had affairs with several women proved his organizational prowess!
သူဟာ မိန်းမတော်တော်များများနဲ့ ဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ အချက်က သူ့ရဲ့ စည်းရုံးမှုစွမ်းရည်ကို သက်သေထူနေပါတယ်။
4. He also spoke like a twentieth century politician.
သူဟာ နှစ်ဆယ်ရာစု နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်လိုလည်း စကားပြောတတ်ပါတယ်။
5. One stone inscription of his time recorded him as saying: "I will feed and clothe the

people with my right hand and wipe away their tears with the left."

- "ငါသည် ပြည်သူတို့ကိုယာလက်ဖြင့် အစာကျွေး၊ အဝတ်အစား ဆင်ပြီး ဝဲလက်ဖြင့် သူတို့၏ မျက်ရည်ကို သုတ်ပါအံ့" လို့ သူ ပြောခဲ့ကြောင်း၊ သူ့ခေတ်က ကျောက်စာတစ်ချပ်က မှတ်တမ်း တင်ထားပါတယ် (စာရေးသူ မှတ်မိသလို ရေးပေးလိုက်တာပါ။ အတိအကျဟုတ်ချင်မှဟုတ်ပါလိမ့်မယ်။)
6. Can any twentieth century politician better that political statement?
အဲဒီနိုင်ငံရေး ပြောကြားချက်ထက် ပိုကောင်းအောင် နှစ်ဆယ် ရာစု နိုင်ငံရေးသမားတစ်ယောက်ယောက်က ပြောနိုင်ပါ့မလား။
  7. His smartness is reflected in his pagoda—the Ananda.
သူ့ရဲ့ သွက်လက်ချက်ချာ ထက်မြက်မှုဟာ သူ့ရဲ့ အာနန္ဒာဘုရားမှာ ထင်ဟပ်နေပါတယ်။
  8. Whereas Anawrahta's Shwesikhon Pagoda is simple, massive and imposing, Kyansitthar's Ananda is sleek, slim, sophisticated and infinitely more fascinating.
အနော်ရထာရဲ့ ရွှေစည်းခုံဘုရားက ရိုးရိုး၊ တုတ်ခိုင်၊ ထူထဲညံ့ ကြီးမား၊ ခန့်ညားပြီး ကျန်စစ်သားရဲ့ အာနန္ဒာကတော့ ပုံစံ သွက်လက်ကောင်းမွန်တယ်၊ သွယ်ပျောင်းတယ်၊ ခေတ်ရှေ့ပြေး လောက်အောင်ဆန်းပြားတယ်၊ အတိုင်းမသိ ပိုပြီးလည်း ဆွဲဆောင်တတ်ပါတယ်။
  9. Arguably the most beautiful of all the Bagan Pagodas, Ananda is a felicitous and harmoni-

ous blending of the best Myanmar, Mon and Indian architectural styles of those days.

ပုဂံဘုရားတွေအားလုံးထဲမှာ အသပ္ပိယ်ဆုံးဖြစ်တယ်လို့ ပြောမယ်ဆို ပြောနိုင်လောက်တဲ့ အာနန္ဒာဟာ အဲဒီခေတ်က အကောင်းဆုံး မြန်မာ၊ မွန်နဲ့ အိန္ဒိယ ဗိသုကာ ပုံစံတွေ သင့်တင့်လျောက်ပတ်၊ သဟဇာတဖြစ်ဖြစ် ပေါင်းစပ်မိခြင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါတယ်။

- 10. Any student of ancient Myanmar and Indian architecture can see Indian influence in Ananda, at a glance.

ရှေးခေတ် မန်မာနဲ့ အိန္ဒိယ ဗိသုကာပညာရပ်ကို လေ့လာသူ မှန်ရင် အာနန္ဒာမှာ အိန္ဒိယဩဇာသက်ရောက်မှု ပါဝင်နေတာကို တစ်ချက်ကြည့်ရုံနဲ့ သိနိုင်ပါတယ်။

- 11. Some scholars have surmised that at least some Indian masons were employed at the construction of the Ananda pagoda.

အာနန္ဒာဘုရား တည်ဆောက်ရာမှာ အိန္ဒိယ ပန်းရံ အနည်းဆုံး တချို့တလေကို အလုပ်ပေးစေခိုင်းခဲ့တယ်လို့ ပညာရှင်တချို့က မှန်းဆကြပါတယ်။

- 12. Indian or Hindu influence is more marked in the names and religious buildings of cities more ancient than Bagan such as Beikthanoe (Vishnu) and Sri Kshetra—now Pyay.

ပုဂံထက်ပိုရှေးကျတဲ့ ဗိဿနိုး(ဗစ်သျှန်း)နဲ့ သရေခေတ္တရာ (အခုပြည်)လို မြို့များရဲ့အမည်များနဲ့ ဘာသာရေး အဆောက်

အဆောက်အအုံတွေမှာ အိန္ဒိယ သို့မဟုတ် ဟိန္ဒူ ဩဇာလွှမ်းမူက ပိုထင်ရှားပါတယ်။

- 13. The architectural arrangement that allows light to get into the inner recesses of the Ananda pagoda has remained a marvel to this day. အာနန္ဒာဘုရားရဲ့ အတွင်းပိုင်းချောင်များထဲကို အလင်းရောင် ရောက်အောင် ဗိသုကာပညာအရ စီမံထားပုံဟာ ယနေ့ထက်တိုင် အံ့စရာတစ်ရပ်အဖြစ် တည်ရှိနေပါတယ်။

- 14. Another unique feature of the pagoda is that the lifelike statues of Shin Araham, the guiding light of pure Buddhism in Bagan, and Kyansitthar, the donor of the pagoda, are placed inside it.

ဒီဘုရားရဲ့ နောက်ထပ် အလားတူမရှိတဲ့ ထူးခြားချက်တစ်ရပ်ကတော့ ပုဂံမှာ စစ်မှန်တဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့ မီးရှူးတန်ဆောင်ကြီး ဖြစ်တဲ့ ရှင်အရဟံနဲ့ ဘုရားဒါယကာ ကျန်စစ်သားတို့ရဲ့ ပကတိ အရွယ် ပုံတူရုပ်တုများကို ဘုရားထဲမှာ ထားရှိတာပါပဲ။

- 15. Thatbyinnyu and Gawdotplin are two other pagodas that can approach Ananda in beauty, grandeur and sophistication.

သဗ္ဗညုနဲ့ ဂေါတော့ပလ္လင်ဟာ သပ္ပာယ်မှု၊ ထည်ဝါမှုနဲ့ ဆန်းပြားမှုမှာ အာနန္ဒာနဲ့ မနီးယိုးစွဲလိုက်နိုင်တဲ့ တခြားဘုရားနှစ်ဆူ ဖြစ်ကြပါတယ်။

- 16. The common saying that the pagodas of Bagan number over four million is an exaggeration to be sure.

ပုဂံဘုရားတွေဟာ အရေအတွက် လေးသန်းကျော်တယ် ဆိုတဲ့ စကားဟာ ချဲ့ကားပြောဆိုခြင်းသာ ဖြစ်တယ်ဆိုတာကတော့ သေချာတာပေါ့။

17. The realistic figure is no more than five thousand, many of which are mere mounds of earth and brick which are now being restored.

တကယ်အဖြစ်မှန်နဲ့နီးစပ်တဲ့ ကိန်းဂဏန်းကတော့ ငါးထောင်ထက် မပိုပါဘူး။ အဲဒီထဲက အများအပြားဟာ မြေနဲ့ အုတ်ပုံတွေမျှသာဖြစ်ပြီး အခု ပြန်လည်ပြုပြင်နေပါတယ်။

18. With the exception of the most famous few, the Bagan pagodas have stood there neglected for nearly a thousand years at the mercy of the ravages of time and inclement weather.

အကျော်ကြားဆုံး ဘုရား အနည်းငယ်ကလွဲရင် ပုဂံဘုရားများဟာ နှစ်ပေါင်းတစ်ထောင်နီးပါး ပစ်ထားခြင်းခံခဲ့ရပြီး အချိန်နဲ့ ပြင်းထန်ကြမ်းတမ်းတဲ့ ရာသီဥတုပြုသမှု ခံစား ယိုယွင်းခဲ့ကြရပါတယ်။

19. To make matters worse, a strong earth-quake damaged many of them a few years back.

အခြေအနေကို ပိုဆိုးစေတာကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ် အနည်းငယ်က ပြင်းထန်တဲ့ ငလျင်တစ်ခုဒဏ်ကို ဘုရားအများအပြား ခံခဲ့ရတာပါပဲ။

20. Fortunately, we are now witnessing their renaissance for the very first time.

ကံကောင်းချင်တော့ ကျွန်တော်တို့ဟာ အဲဒီဘုရားတွေ ပထမဦးဆုံးအကြိမ်အဖြစ် ပြန်လည် ဆန်းသစ်ကောင်းမွန် လာကြတာကို တွေ့နေရပါတယ်။

21. The authorities concerned are now renovating and restoring all of them including mounds of earth and brick into their former glory, grandeur and beauty, with public contributions.

သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်တွေက အများပြည်သူ ထည့်ဝင်ငွေများနဲ့ မြေပုံ အုတ်ပုံများအပါအဝင် ပုဂံဘုရားအားလုံးကို ယင်းတို့ရဲ့ ယခင် အသရေတင့်မှု၊ ခန့်ညားထည်ဝါမှုနဲ့ သပ္ပာယ်မှုတို့ကို ပြန်လည်ရရှိအောင် ပြုပြင်မွမ်းမံပေးနေပါတယ်။

22. As a result Bagan is fast becoming a favorite haunt of students of archaeology and lovers of ancient arts and architecture.

ရလဒ်အနေနဲ့ ပုဂံဟာ ရှေးဟောင်းသုတေသနဗေဒကို လေ့လာသူများနဲ့ ရှေးခေတ်အနုပညာများနဲ့ ဗီသုကာပညာတို့ကို မြတ်နိုးသူများ အလွန်နှစ်သက်တဲ့ လာနေကျနေရာ အမြန်ဖြစ်လာနေပါတယ်။

////////////////// ခက်ခဲစွဲ //////////////////

- technocrat - (ထက်ခနာခရက်ထ်)
လုပ်တတ်ကိုင်တတ်လို့နေရာ၊ အာဏာရသူ
- sheer - (ရှီးယား) သက်သက်

- ability - (အဘစ်လစ်ထီ) လုပ်ရည်ကိုိုင်ရည်
- PR - Public Relations - လူထုဆက်ဆံရေး၊ စည်းရုံးရေး
- skills - (စခစ်လစ်) ကျွမ်းကျင်မှုများ
- obvious - (အာဗီယပ်စ်) သိသာတဲ့
- attempt - (အထဲမ်ပိတ်) ကြိုးပမ်းမှု
- respect - (ရီစ်ဖက်ကိတ်) လေးစားမှု
- loyalty - (လွိုင်ယဲလ်ထီ) သစ္စာရှိမှု
- declared - (ဒီခဲလဲအိတ်) ကြေညာတယ်
- reincarnation - (ရီအင်ခါနေးရှဲန်) ဝင်စားသူ
- figures - (ဖစ်ဂါးစ်) ပုဂ္ဂိုလ်များ
- had affairs with - ချစ်ကြိုက်ခဲ့တယ်
- organizational - (အော်ဂနိုက်ဇေးရှဲန်လ်) စည်းရုံးမှုဆိုင်ရာ
- pro prowess - (ပရောင်းဝစ်စ်) စွမ်းပကား
- politician - (ဖာလစ်ထစ်ရှဲန်) နိုင်ငံရေးသမား
- stone inscription - (အင်န်စ်ခရစ်ပဲရှဲန်) ကျောက်စာ
- smartness - (စမာ့ထ်နက်စ်) သွက်လက်ချက်ချာမှု၊
လည်မှု၊ လျင်မှု
- reflected - (ရီဖလက်ထစ်စ်) ထင်ဟပ်နေတယ်
- simple - (ဆင်မ်ဖလ်) ရိုးတယ်၊ စင်းတယ်
- solid - (ဆားလစ်စ်) တုတ်ခိုင်တယ်
- massive - (မာ့ဆစ်စ်) ထူထည်ကြီးမားတယ်
- imposing - (အင်မ်ဖိုဇင်းဂ်) ခန့်ညားတယ်
- sleek - (စလီခ်) ပုံစံသွက်လက် ကောင်းမွန်တယ်

- slim - (စလင်းမ်) သွယ်ပျောင်းတယ်
- sophisticated - (ဆော့ဖစ်စ်ထီခေးထစ်စ်) ခေတ်မီဆန်းပြားတယ်
- infinitely - (အင်န်ဖစ်နစ်တိတ်လီး) အတိုင်းမသိ
- fascinating - (ဖက်ဆစ်နေးထင်းဂ်)
စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတယ်၊
ဆွဲဆောင်တတ်တယ်
- Arguably - (အားဂယူအေဘလီး)
ပြောမယ်ဆို ပြောနိုင်လောက်တယ်
- felicitous - (ဖစ်လစ်ဆစ်ထပ်စ်) အလွန်သင့်တော် ဟန်ကျတဲ့
- harmonious - (ဟာမိုနီယပ်စ်) သဟဇာတဖြစ်နိုင်တဲ့ အဆင်ပြေတဲ့
- blending - (ဘလဲန်ဒင်းဂ်) ရောစပ်မိတာ
- architectural - (အာခီထက်ကဲချရလ်) ဗိသုကာပညာဆိုင်ရာ
- styles - (ဆလိုိုင်လစ်စ်) ပုံစံတွေ၊ ဟန်ပန်တွေ
- ancient - (အိန်းနဲရှဲန်ထီ) အလွန်ရှေးကျတဲ့
- influence - (အင်န်ဖလူးဝဲန်စ်) ဩဇာလွှမ်းမှု
- at a glance - တစ်ချက်ကြည့်လိုက်ရုံနဲ့
- scholars - (စခါလာစ်) ပညာရှင်များ
- surmised - (ဆာမိုက်ဇဲဒ်) မှန်းဆတယ်
- masons - (မေဆန်စ်) ပန်းရံများ
- employed - (အယ်မ်ဖလွိုက်စ်) အလုပ်ပေးခဲ့တယ်
- marked - (မာ့ခ်ထီ) သိသာတယ်
- arrangement - (အရိန်ဂျဲမဲန်တိတ်) အစီအမံ
- allows - (အလောင်းစ်) ခွင့်ပြုတယ်

recesses - (ရီဆက်ဆစ်စ်) ချောင်များ၊ အတွင်းပိုင်းများ
 marvel - (မားဗဲလ်) အံ့စရာ
 to this day - ယနေ့ထက်တိုင်
 unique - (ယူနီခဲ) ပြိုင်စံကင်းတဲ့
 feature - (ဖီးချား) အင်္ဂါရပ်
 lifelike - (လိုက်ဖိလိုက်ခဲ) တကယ် သက်ရှိနဲ့တူတဲ့
 statues - (စထက်ချူစ်) ရုပ်တုများ
 donor - (ဒိုနာ) အလှူရှင်၊ ဒါယကာ
 can approach - (အဖရီ.ချီ) ယှဉ်နိုင်တာ၊ အနားကပ်နိုင်တာ
 grandeur - (ဂရဲန်ဂျား) ထည်ဝါမှု၊ ကြီးကျယ်ခန့်ညားမှု
 exaggeration - (အစ်ဂ်ဇေဂျရေးရှဲန်) ချဲ့ကားပြောဆိုမှု
 realistic - (ရီယယ်လစ်စ်ထစ်စ်) တကယ်ဖြစ်တာနဲ့ နီးစပ်တဲ့
 figure - (ဖစ်ဂါး) ကိန်းဂဏန်း
 mere - (မီးယား) မျှသာ
 mounds - (မောင်းနဲဒ်စ်စ်) အပုံများ
 exception - (အစ်ကဲဆက်ပဲရှဲန်) ချွင်းချက်
 neglected - (နစ်ဂဲလက်ခဲထစ်ဒ်) ပစ်ထားတာ
 at the mercy of - ပြုသမျှ ခံရတာ
 ravages - (ရက်ဗစ်ဂျစ်စ်) ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများ
 inclement - (အင်နဲခဲလဲဗဲထဲ) ပြင်းထန် ကြမ်းတမ်းတဲ့
 to make matters worse - အခြေအနေ ပိုဆိုးစေတာက
 earthquake - (အာသ်ကွီတ်ခဲ) မြေငလျင်
 damaged - (ဒဲမစ်ဂျဲဒ်) ပျက်စီးစေတယ်

Fortunately - (ဖော်ချူးနစ်တ်လီး) ကံကောင်းစွာ
 witnessing - (ဝစ်တ်နက်ဆင်းဂ်) တွေ့မြင်နေရတယ်
 renaissance - (ရီနေးဆန်စ်စ်) ပြန်လည် ခေတ်ဆန်းချိန်
 authorities - (အော်သာရထီးစ်) အာဏာပိုင်များ
 concerned - (ခန်ဆန်းဒ်) သက်ဆိုင်ရာ
 renovating - (ရယ်နာဗိတ်ထင်းဂ်) မွမ်းမံပြုပြင်နေတယ်
 restoring - (ရစ်စ်ထိုးရင်းဂ်) ပြန်ဖြစ်စေတာ၊ ပြန်ရစေတာ
 public - (ဖပ်ဘလစ်စ်) ပြည်သူ
 contributions - (ခန်ထရစ်ပျူးရှဲန်စ်စ်) ထည့်ဝင်ငွေများ
 As a result - ရလဒ်ကတော့
 favorite - (ဖေးဗားရစ်ထဲ) အနှစ်သက်ဆုံး
 haunt - (ဟော့နဲထဲ) သွားနေကျနေရာ
 archaeology - (အာခီယားလဂျီ) ရှေးဟောင်း သုတေသနဗေဒ

ပုဂံ [၈]

1. Another Bagan pagoda with a heart-warming story behind it is the Htee-lo Min-lo.
 နောက်ကွယ်မှာ ကြည်နူးစရာ ဇာတ်လမ်းရှိတဲ့ နောက်ထပ် ပုဂံဘုရားတစ်ဆူကတော့ ထီးလိုမင်းလို ဖြစ်ပါတယ်။
2. One of King Narapati Sithu's lesser queens was a beautiful daughter of a gardener.
 နရပတိစည်သူ မင်းကြီးရဲ့ မိဖုရားငယ်တွေထဲက တစ်ပါးကတော့ ဥယျာဉ်မှူးတစ်ယောက်ရဲ့ ရုပ်ဆင်းအင်္ဂါနဲ့ပြည့်စုံတဲ့ သမီးတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။

3. She bore the king a son named Zeya Theinkha.

သူက မင်းကြီးအတွက် ဇေယျသိင်္ခီလို့အမည်ပေးခံရတဲ့ သားတော်တစ်ပါးကို ဖွားမြင်ပေးပါတယ်။

4. That prince was refined, scholarly and well-spoken.

အဲဒီမင်းသားဟာ အမူအကျင့်သိမ်မွေ့တယ်။ ပညာလေ့လာဆည်းပူးတတ်တယ်။ စကားပြောလိမ္မာတယ်။

5. Once, a sore developed on one of the king's fingers causing him great pain.

တစ်ခါတော့ ဘုရင်ကြီးရဲ့ လက်ချောင်းတစ်ချောင်းမှာ အနာပေါက်ပြီး ဘုရင်ကြီးကို သိပ်နာကျင်စေတယ်။

6. The lesser queen put the finger in her mouth to give it warmth and to relieve the pain.

မိဖုရားငယ်က လက်ချောင်းကိုအပူဓာတ်ပေးပြီး အနာသက်သာစေအောင် သူ့ပါးစပ်ထဲမှာ ငုံ့ပေးတယ်။

7. After she had done that repeatedly the king felt better and fell asleep with his finger in her mouth.

သူ(မ)က အဲဒီလို အကြိမ်ကြိမ်လုပ်ပေးအပြီးမှာ ဘုရင်ကြီးဟာ သက်သာလာပြီး သူ့လက်ချောင်းကို မိဖုရားငုံ့လျက်နဲ့ အိပ်ပျော်သွားတယ်။

8. It so happened that the sore burst and pus came out while the king was asleep.

ဖြစ်ပုံက ဘုရင်ကြီးအိပ်ပျော်နေတုန်းမှာ အနာပြည်ပေါက်တယ်။

9. The lesser queen swallowed the pus instead of spitting it out so as not go awaken the king.

မိဖုရားငယ်က ဘုရင်ကြီးမနိုးအောင် အဲဒီပြည်ကို ထွေးမထုတ်ဘဲ မြို့ချလိုက်တယ်။

10. When the king knew what she had done, he granted her a boon, saying that no other person loved him as much as she did.

သူ(မ) ဘာလုပ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ ဘုရင်ကြီးသိတဲ့အခါ နှင့်လောက်ငါ့ကို ချစ်ခင်ကြင်နာသူမရှိဘူးလို့ဆိုပြီး လိုရာဆုတစ်ခု တောင်းခွင့်ပြုတယ်။

11. She requested that her son Zeya Theinkha be appointed the guardian of the palace.

သူ(မ)က သူ့သားဇေယျသိင်္ခီကို နန်းစောင့်ခန့်ထားတော်မူပါလို့ လျှောက်ထားတယ်။

12. The request was granted and the other four sons of the king who were older than Zeya Theinka were appointed lords of fiefs.

အဲဒီပန်ကြားချက်ကို ခွင့်ပြုလိုက်လျှော့ပြီး ဇေယျသိင်္ခီထက် အသက်ကြီးတဲ့ ဘုရင်သားတော်လေးပါးကိုတော့ နယ်စားပယ်စားခန့်ထားတယ်။

13. Zeya Theinkha, the youngest brother, visited each of his elder/older brothers and paid his respects to them every sabbath day.

ညီအငယ်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဇေယျသိင်္ခီက ဥပုသ်နေ့တိုင်း သူ့နောင်တော် အသီးသီးဆီ သွားရောက်ပြီး ကန်တော့တယ်။

14. After some time, out of love and compunction for Zeya Theinkha's respectful behaviour, the four elder brothers told him to come and pay them his homage only when they were together in their conference chamber, to save him trouble, and he did accordingly.

အချိန်အတော်ကြာလာတော့ နောင်တော်လေးပါးက ဇေယျသိင်္ခရဲ့ ရိုသေလေးစားတဲ့အပြုအမူကို နှစ်သက်ပြီး အားနာကြတဲ့ အတွက် သူ ဒုက္ခသက်သာအောင် သူတို့စည်းဝေးဆောင်မှာ သူတို့လေးပါးဆုံတဲ့အခါကျမှ လာကန်တော့ဖို့ သူ့ကိုပြောကြတယ်။ သူကလည်း အဲဒီအတိုင်းလုပ်တယ်။

15. Once, King Narapati Sithu proposed that the white umbrella—the emblem of kingship—should be set upright among the five brothers and the prince in whose direction the white umbrella tilted should succeed him as king. တစ်ခါတော့ ညီနောင်ငါးပါးအလယ်မှာ ဘုရင့်အမှတ် သင်္ကေတဖြစ်တဲ့ ထီးဖြူစိုက်ပြီး အဲဒီထီးဖြူ တိမ်းစောင်းတဲ့ဖက်က မင်းသားက သူ့ကို ဘုရင့်အဖြစ်ဆက်ခံဖို့ နရပတိ စည်သူ မင်းကြီးက အမိန့်ရှိတယ်။

16. The five brothers agreed and prayed that the white umbrella might tilt in the direction of the prince who deserved to be king.

ညီနောင် ငါးပါးလည်း သဘောတူကြပြီး မင်းဖြစ်ထိုက်တဲ့ မင်းသားဖက်ကို ထီးဖြူတော် တိမ်းစောင်းပါစေလို့ ဆုတောင်းမိဋ္ဌာန်ပြုကြတယ်။

17. The white umbrella tilted in the direction of Prince Zeya Theinkha and he eventually succeeded his father to the throne.

ထီးဖြူတော်ဟာ ဇေယျသိင်္ခမင်းသားဖက်ကို တိမ်းစောင်းတာနဲ့ သူ့ဟာ နောက်ဆုံးမှာ သူ့ခမည်းတော်ရဲ့ အရိုက်အရာကို ဆက်ခံပြီး နန်းတက်တယ်။

18. A pagoda was built on the site where the white umbrella was set up.

ထီးဖြူတော် စိုက်ထူတဲ့နေရာမှာ ဘုရားတစ်ဆူတည်တယ်။

19. The pagoda was named Htee-lo- Min-lo, meaning "the umbrella, the king and the princes desired it".

အဲဒီဘုရားကို ထီးလိုမင်းလိုဆိုတဲ့ ဘွဲ့တော်ဆက်ကပ်ပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်ကတော့ (အဲဒီကိစ္စကို) ထီးကရော၊ မင်းကရော၊ မင်းသားတွေကပါ လိုလားကြပါတယ်တဲ့။

////// ခက်ခဲစွာ ////

- lesser queens - မိဖုရားငယ်များ
- bore a son - သားတစ်ယောက် မွေးပေးတယ်
- refined - (ရိမိုင်းနဲဒ်) ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့တယ်
- scholarly - (စခေါ်လားလီး) ပညာရှိဆန်တယ်၊
ပညာလေ့လာ ဆည်းပူးတတ်တယ်
- Well-spoken - (ဝဲလ် စပုတ်ခဲနဲ) စကားပြော လိမ္မာတယ်
- Sore - (ဆောရ်) အနာ

- developed - (ဒီဗဲလပ်ပိဒ်) ဖြစ်ပေါ်လာတယ်
- causing - (ခေါင်ငင်) ဖြစ်စေတယ်
- pain - (ဖိန်းနဲ) နာကျင်မှု
- warmth - (ဝေါမ်သ်) အနွေးဓာတ်
- relieve - (ရီလိမ်) သက်သာမှု
- repeatedly - (ရီဖီထစ်ဒ်လီး) အကြိမ်ကြိမ်
- fell asleep - အိပ်ပျော်သွားတယ်
- It so happened - ဖြစ်ပုံက
- burst - (ဘာစ်ထ်) ပေါက်(ကွဲ)တယ်
- pus - (ဖာစ်) ပြည်
- swallowed - (ဆွားလိုးဒ်) မြိုချတယ်
- so as not to - မဖြစ်စေဖို့
- instead of - --မယ့်အစား
- spitting out - (စဖစ်ထင်ဂ်) ထွေး ထုတ်တာ
- awaken - (အဝေးခဲနဲ) နိုးစေတယ်
- granted - (ဂရန်ထစ်ဒ်) ပေးတယ်၊ ခွင့်ပြုတယ်
- boon - (ဘူးနဲ) လိုရာဆု၊ ဆု
- requested - (ရီခွက်စ်ထစ်ဒ်) ပန်ကြားတယ်
- appointed - (အဖျိုင်နဲထစ်ဒ်) ခန့်ထားတယ်
- guardian - (ဂျီဒီယန်) အစောင့်
- palace - (ဖဲလစ်စ်) နန်းတော်
- lords - (လော့ဒ်စ်) အရှင်သခင်များ
- fiefs - (ဖိမ်စ်) အပိုင်စား နယ်ပယ်များ

- paid his respects to - အလေးအမြတ်ပြုတယ်၊ ကန်တော့တယ်
- sabbath day - (ဆက်ဗာသ်) ဥပုသ်နေ့
- After some time - အချိန်အတော်ကြာလာတော့
- out of love and compunction - (ခမ်မ်ဖန်းခဲရဲနဲ) ချစ်လို့၊ အားနာလို့
- respectful - (ရီစ်ဖက်ကဲထ်ဖူးလ်) ရိုသေလေးစားရာရောက်တဲ့
- behaviour - (ဘီဟေးဗီးယား) အပြုအမူ
- homage - (ဟုမ်းမစ်ဂျ်) ရိုသေလေးမြတ်မှု
- conference - (ခဲနဲဖရဲနဲစ်) ညီလာခံ၊ စုဝေးမှု
- chamber - (ချိမ်းဘား) အဆောင်၊ အခန်း
- to save him trouble - သူ ဒုက္ခသက်သာအောင်
- accordingly - (အခေါဒင်ဂ်လီး) အဲဒီအတိုင်း
- proposed - (ဖရိုဖိုင်ဒ်) အဆိုပြုတယ်
- emblem - (အဲမ်ဘလဲမ်) အမှတ်သင်္ကေတ
- kingship - (ခင်ဂ်ရှစ်ပ်) ဘုရင်ဖြစ်မှု
- set upright - (အပ်ဖ်ရိုက်ထ်) စိုက်ထူတယ်
- in whose direction - သူ့ဘက်ကို
- tilted - (ထစ်လ်ထစ်ဒ်) တိမ်းစောင်းတယ်
- succeed - (ဆပ်ကဲဆီးဒ်) ဆက်ခံတယ်
- deserved - (ဒီဇားဗ်ဒ်) ထိုက်တန်တယ်
- eventually - (အီဗဲနဲချူဝါလီ) နောက်ဆုံးမှာ
- throne - (သရုန်းနဲ) ထီးနန်း၊ ရာဇပလ္လင်
- site - (ဆိုက်တဲ) နေရာ
- desired - (ဒီဇိုင်ယားဒ်) လိုလားတယ်

ပုဂံ [၉]

1. One Bagan palace intrigue worthy of a Shakespearean tragedy involved Weluwaddy—Bamboo Maiden—who was supposed to have been born of a bamboo plant.

(ကမ္ဘာထိပ်သီး ပြဇာတ်ရေးဆရာကြီး) ရှိတ်စပီးယား အလွမ်းဇာတ်ရေးဖွဲ့လောကံတဲ့ ပုဂံနန်းတွင်း လျှို့ဝှက်ကြံစည်မှု တစ်ရပ်ကတော့ ဝါးပင်ကမွေးဖွားတယ်လို့ဆိုကြတဲ့ ဝေဠုဝတီ (ဝါးခင်ခင်)နဲ့ ပတ်သက်ပါတယ်။

2. She was a woodland girl who was so beautiful that she was presented to King Minyin Nara Theinkha.

သူက တောတွင်းသူကလေးဖြစ်ပြီး ချောမောလွန်းလို့ မင်းယဉ်နရသိမ်ဘုရင်ကို ဆက်တယ်။

3. The king turned her down as having large ears and gave her to his younger brother Narapati Sithu, the crown prince.

ဘုရင်က သူ့ကိုနားကျယ်လွန်းတယ်ရယ်လို့ပယ်ချပြီး ညီတောင်အိမ်ရှေ့မင်း နရပတိစည်သူကို ပေးလိုက်တယ်။

4. The Queen Mother who live with the younger brother took her under her wing, had her ears cut to the right size and taught her palace manners and speech.

ညီတော်နဲ့ အတူနေတဲ့ ဘုရင့်မယ်တော် မိဖုရားကြီးက ဝေဠုဝတီကို တာဝန်ယူ စောင့်ရှောက်၊ နားကို သင့်ရုံ

ဖြတ်စေပြီးတော့ နန်းသုံးအမှုအရာတွေ၊ အပြောအဆိုတွေ သင်ပေးတယ်။

5. Before long, the ugly duckling was transformed into a beautiful swan.

မကြာခင်ပဲ အကျည်းတန်တဲ့ ဘဲမကလေးဟာ တင့်တယ်လှပတဲ့ ငန်းမလေးဖြစ်သွားတယ်။

6. When the king saw her again, he fell for her like a ton of bricks and decided that he must have her by hook or by crook.

ဘုရင်က သူ့ကိုနောက်တစ်ခါထပ်တွေ့တော့ အကြီးအကျယ် သဘောကျသွားပြီး ဘယ်နည်းနဲ့ဖြစ်ဖြစ် ရအောင်ယူဖို့ ဆုံးဖြတ်တယ်။

7. Accordingly he sent his younger brother away from the capital on a false mission and appropriated Weluwaddy in his brother's absence.

အဲလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း သူဟာ ညီတော်ကို မြို့တော်နဲ့ဝေးရာကို မဟုတ်တဲ့ကိစ္စနဲ့စေလွှတ်ပြီး ညီတော်မရှိခိုက်မှာ ဝေဠုဝတီကို သိမ်းပိုက်လိုက်တယ်။

8. When Narapati Sithu got near Ngazaunggyan where a rebellion was supposed to have broken out, he found the region in peace and suspected the truth.

နရပတိစည်သူဟာ ပုန်ကန်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ ငဆောင်ချမ်း(အရပ်)နားကို ရောက်တော့ ဒေသဟာ ငြိမ်းချမ်းနေတာ တွေ့ပြီး အမှန်ကို ရိပ်စားမိသွားတယ်။

- 9. Sensing betrayal, he administered an oath of loyalty to his troops and camped there waiting for news from the royal city.
သစ္စာဖောက်ခံရပြီလို့ အာရုံရပြီး သူဟာ သူ့တပ်တွေကို သစ္စာပေးပြီး ရွှေမြို့တော်က သတင်းကိုစောင့်စားရင်း အဲဒီမှာ စခန်းချနေတယ်။
- 10. He had ordered his trusted servant, Nga Pyi, the horse-handler, to follow him at once in case of an emergency.
သူဟာ အရေးအကြောင်းပေါ်ရင် သူ့နောက်ကို ချက်ချင်းလိုက်ခဲ့ဖို့ သူ့ကျွန်ယုံ မြင်းတော်ခံငြေည့်ကို အမိန့်ပေးခဲ့တယ်။
- 11. One night, he heard the neigh of Thudawzin—one of his horse that he had left at home—at a distance and spent a sleepless night believing that Nga Pyi had followed him
တစ်ညမှာ သူ့အိမ်မှာထားခဲ့တဲ့ မြင်းတွေထဲက တစ်ကောင်ဖြစ်တဲ့ သူ့တော်စင်ရဲ့ ဟိသံကို သူ့ကြားတော့ ငြေည့် လိုက်လာပြီလို့ ယုံကြည်ပြီး တစ်ညလုံး အိပ်မပျော်ဘူး။
- 12. When Nga Pyi arrived and waited on him next morning, he asked Nga Pyi where he had spent the night.
နောက်တစ်နေ့မနက် ငြေည့် ရောက်လာပြီး သူ့ကို ခ,စားတော့ ညက သူ ဘယ်မှာလဲလို့ မေးတယ်။
- 13. Nga Pyi replied that he had spent the night across a stream a short distance from his master's camp as the horse was exhausted and needed watering and feeding.

- ငြေည့်က မြင်းတော်ပင်ပန်းလှပြီး အစာရေစာ တိုက်ကျွေးဖို့ လိုတာကြောင့် သူ့သခင်ရဲ့ စခန်းနဲ့မလှမ်းမကမ်းက ချောင်းတစ်ဖက်ကမ်းမှာ အိပ်ပါတယ်လို့ လျှောက်တယ်။
- 14. Already burning with jealousy at his brother's misappropriation of his queen, he was infuriated by Nga Pyi's delay and had him executed.
သူ့မိဖုရားကို နောင်တော်က မတရားသိမ်းပိုက်လို့ သဝန်ကြောင်မှု လောင်မြိုက်နေတဲ့ သူဟာ ငြေည့်ရဲ့ နှောင့်နှေးမှုကြောင့် အရမ်းဒေါသဖြစ်ပြီး ငြေည့်ကို ကွပ်မျက်စေတယ်။
- 15. Then he sent Young Aung Zwa, a nobleman, to assassinate his royal brother, promising him the pick of his brother's three queens if he succeeded.
နောက်ပြီး သူဟာ အမတ်အောင်စွာငယ်ကို သူ့နောင်တော်ကို လုပ်ကြံဖို့ စေလွှတ်လိုက်တယ်။ အောင်မြင်ရင် နောင်တော်ရဲ့ မိဖုရားသုံးပါးထဲက ကြိုက်ရာတစ်ပါးကို ပေးမယ်လို့လည်း ကတိပြုတယ်။
- 16. Young Aung Zwa succeeded in assassinating the king and Narapati Sithu became king with Weluwaddy as his chief queen.
အောင်စွာငယ်က ဘုရင်ကို အောင်မြင်စွာလုပ်ကြံနိုင်ခဲ့လို့ နရပတိစည်သူမင်းဖြစ်တယ်။ ဝေဠုဝတီက သူ့မိဖုရားခေါင်ကြီးအဖြစ်နဲ့ ပေါ့။

17. The late king's queens tearfully begged their brother-in-law not to give them away to Young Aung Zwa.

ကွယ်လွန်သူ ဘုရင်ရဲ့ မိဖုရားတွေက သူတို့ကို အောင်စွာငယ် ကိုမပေးဖို့ မတ်တော်မောင်ကို မျက်ရည်စက်လက်နဲ့ တောင်းပန်ကြတယ်။

18. So he offered to give Young Aung Zwa a noble woman instead, saying that it would amount to insulting his ancestors if he married any of his sister-in-laws to the nobleman.

ဒီတော့ သူက သူ့မရီးတော် တစ်ပါးပါးကို အောင်စွာငယ်နဲ့ ပေးစားရင် သူ့ဘေးတော် ဘိုးတော်တွေကို စော်ကားသလိုနေမှာ မို့ အမျိုးမြတ်တဲ့ သူ့ကောင်းသမီးတစ်ဦးဦးနဲ့ ပေးစားဖို့ ကမ်းလှမ်းတယ်။

19. Young Aung Zwa's response to that offer was a disrespectful interjection.

အဲဒီကမ်းလှမ်းချက်ကို အောင်စွာငယ်က (ထို့ဆိုတဲ့) မလေးမစား အာမေဋီတ်သံနဲ့ တုံ့ပြန်လိုက်ပါတယ်။

20. Narapati Sithu got furious again and had Young Aung Zwa executed.

နရပတိစည်သူဟာ အရမ်းအမျက်ထွက်ပြီး အောင်စွာငယ်ကို ကွပ်မျက်စေတယ်။

21. However, he came to regret his impetuous actions gradually and performed many acts of charity to atone for his sins.

ဒါပေမယ့် သူဟာ သူ့ရဲ့ အလျင်စလို မဆင်မခြင် လုပ်ရပ်တွေကို တဖြည်းဖြည်း နောင်တရလာပြီး သူ့အကုသိုလ်တွေ ပပျောက်အောင် ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေအများကြီး ပြုလုပ်ပါတယ်။

22. Among his good deeds were Culamani, Gawdotplin and Dharmarajika, some of the most beautiful major pagodas of Bagan.

သူ့ရဲ့ကောင်းမှုတွေထဲမှာ ပုဂံက အသပ္ပာယ်ဆုံး အဓိကရ ဘုရား တချို့ဖြစ်ကြတဲ့ စူဠာမဏိ၊ ဂေါတော့ပလ္လင် (ကန်တော့ပလ္လင်)နဲ့ ဓမ္မရာဇီကဘုရားတို့ ပါဝင်ကြပါတယ်။

23. He also constructed a tunnel with an image of the Buddha in the act of walking inside it in a cliff somewhere near Bagan and named it Weluwaddy Tunnel, after his favourite queen.

သူဟာ ပုဂံအနီးတစ်နေရာရာက ကမ်းပါးတစ်ခုမှာ စင်္ကြံသွားနေဟန် ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်တစ်ဆူ ပါဝင်တဲ့ ဥမင်လိုဏ်ခေါင်းတစ်ခု တည်ဆောက်ပြီး သူ့အမြတ်နိုးဆုံးမိဖုရားကို အစွဲပြုပြီး ဝေဠုဝတီ ဥမင်လို အမည်ပေးခဲ့ပါတယ်။

24. Unfortunately, its whereabouts have now been lost with the long passage of time.

အကြောင်းမလှချင်တော့ ရှည်ကြာလှတဲ့ အချိန်တွေ ကုန်လွန်ခဲ့ပြီမို့ အဲဒီ ဥမင် ဘယ်မှာ ရှိတယ်ဆိုတာ အခုအခါ မသိကြတော့ပါဘူး။

////////////////// ခက်ခဲခဲ //////////////////

- intrigue - (အင်ထရိဂ်) လျှို့ဝှက်ကြံစည်မှု
- worthy - (ဝါ့သီ) ထိုက်တန်တယ်
- Shakespearean - (ရှိုတ်ခ်စဖီးယားရီးယန်) ရှိုတ်စပီးယားနဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့
- tragedy - (ထရက်ဂျဒီ) အလွမ်းဇာတ်
- Maiden - (မိတ်ဒဲန်) မိန်းမပျိုကလေး
- turned her down - သူ့ကို ပယ်ချတယ်
- crown prince - အိမ်ရှေ့မင်းသား
- took her under her wing - သူ့ကို တာဝန်ယူ စောင့်ရှောက်တယ်
- manners - (မဲနားစ်) အမူအရာများ
- transformed - (ထရန်စ်ဖောမ်ဒ်) ပြောင်းလဲသွားတယ်
- fell for her - သူ့ကို သဘောကျသွားတယ်၊ ချစ်ကြိုက်သွားတယ်
- like a ton of bricks - အကြီးအကျယ်၊ အုတ်ခဲတစ်တန် ပြုတ်ကျလာသလို
- by hook or by crook - ရတဲ့နည်းနဲ့
- Accordingly - (အခေါဒင်ဂ်လီး) အဲလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း
- false - (ဖော့လ်စ်) မဟုတ်မှန်တဲ့
- mission - (မစ်ရှင်) အဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ကို ကိစ္စတစ်ခုနဲ့ စေလွှတ်လိုက်တာ
- appropriated - (အပရော်ဖရီယိတ်ထစ်ဒ်) သိမ်းပိုက်တယ်

- rebellion - (ရီဘဲလီယန်) ပုန်ကန်မှု
- was supposed to - ---လို့ ဆိုတယ်
- have broken out - ဖြစ်ပွားခဲ့တယ်
- suspected - (ဆပ်စ်ဖက်က်ထစ်ဒ်) မသင်္ကာဖြစ်တယ်၊ ရိပ်မိတယ်
- truth - (ထရုသ်) အမှန်
- sensing - (ဆဲန်ဆင်းဂ်) အာရုံရတယ်
- betrayal - (ဘီထရေယဲလ်) သစ္စာဖောက်မှု
- administered - (အက်ဒ်မင်းနစ်စ်ထားဒ်) လိုက်ဆိုစေတယ် တိုင်ပေးတယ်၊ ပေးတယ်
- oath - (အုတ်သ်) သစ္စာဆိုမှု၊ ကျိန်ဆိုမှု
- loyalty - (လျိုင်းယယ်လ်ထီ) သစ္စာရှိမှု
- camped - (ခဲမ်ပဲဒ်) စခန်းချတယ်
- trusted - (ထရပ်စ်ထစ်ဒ်) ယုံကြည်စိတ်ချရတဲ့
- in case of an emergency - (အီမဂျဲန်စီ) အရေးပေါ်ရင်
- neigh - (နေး) မြင်းဟီသံ
- waited on - စားတယ်
- exhausted - (အစ်ဂ်ဇောစ်ထစ်ဒ်) အလွန်မောပန်းတယ်
- jealousy - (ဂျဲလပ်စီ) သဝန်ကြောင်မှု၊ မနာလိုမှု
- infuriated - (အင်ဖြူရီယိတ်ထစ်ဒ်) အရမ်းစိတ်ဆိုးတယ်
- delay - (ဒီလေး) နှောင့်နှေးမှု
- executed - (အက်ခ်ဆီဒ်ယုထစ်ဒ်) ကွပ်မျက်တယ်
- nobleman - (နိုဘလ်မန်း) မှူးမတ်
- assassinate - (အဆက်ဆင်နိတ်ထ်) လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်တယ်
- tearfully - (ထီးယားဖူးလီး) မျက်ရည်စက်လက်နဲ့

noble - (နို့ဘယ်လ်) မြင့်မြတ်တဲ့
 it would amount to - သဘောမျိုး ဖြစ်သွားမယ်
 insulting - (အင်န်ဆာလ်ထင်းဂ်) စော်ကားတဲ့
 ancestors - (အယ်န်ဆက်စ်ထားစ်) ဘိုးဘေးများ
 response - (ရိစ်ဖန်စ်) တုံ့ပြန်မှု
 disrespectful- (ဒစ်စ်ရိစ်ဖက်က်ထ်ဖူးလ်) မလေးစားတဲ့
 interjection - (အင်န်ထာရ်ဂျက်က်ရှ်န့်) အာမေဇိုတ်
 furious - (ဖျူးရီယပ်စ်) အရမ်းစိတ်ဆိုးတယ်
 came to regret - (ရီဂရက်ထ်) နောင်တရလာတယ်
 impetuous - (အင်ဖက်ချူးဝပ်စ်) အလျင်စလို မဆင်မခြင်
 performed - (ပါဖောမ်ဒ်) လုပ်ဆောင်တယ်
 acts of charity - (ချယ်ရထီ) ကောင်းမှုများ
 atone for - (အပြစ်၊ အကုသိုလ်) ပပျောက်စေတာ
 sins - (ဆင်းန့်စ်) အပြစ်များ၊ အကုသိုလ်များ
 good deeds - ကောင်းမှုများ
 major - (မေဂျာ) အဓိကရ
 constructed - (ခန်န့်စထရပ်ခံထစ်ဒ်) တည်ဆောက်တယ်
 tunnel - (ထန်န့်လ်) ဥမင်လိုက်ခေါင်း
 image - (အင်းမစ်ဂျီ) ရုပ်ပွားတော်
 Unfortunately - (အန်န့်ဖော်ချနစ်တ်လီး)
 အကြောင်းမလှချင်တော့
 Whereabouts - (ဝဲရ်ဘော့က်စ်စ်) တည်ရှိရာ
 with the long passage of time - အချိန်တွေ
 သိပ်ကြာသွားပြီမို့လို့

ပုဂံ [၁၀]

မိဖုရားစော [၁]

1. Some women of the Bagan Era were celebrated for their good deeds, learning or the roles they played in the affairs of the state. ပုဂံခေတ်ကအမျိုးသမီး တချို့ဟာ သူတို့ရဲ့ကုသိုလ် ကောင်းမှု များ၊ ပညာဗဟုသုတ တတ်သိမှုများ၊ ဒါမှမဟုတ် တိုင်းရေး ပြည်ရေးမှာ ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှုများကြောင့် ကျော်ကြားကြ တယ်။
2. The greatest of them all was, without any doubt, Phwar Saw, the queen of two kings: Uzana and Nara Thiha Patei, the -King-Who-Ran-Away-from-the-Chinese. သူတို့ထဲက အကြီးမြတ်ဆုံးကတော့ ဥဇနာနဲ့ တရုတ်ပြေးမင်း နရသီဟပတေ့ မင်းနှစ်ပါးရဲ့ မိဖုရားကြီး ဖွားစောဖြစ်ကြောင်း သံသယရှိစရာ မလိုပါဘူး။
3. She was a farmer's daughter who achieved fame for the first time in her infancy. သူဟာ စောင်သူကြီးတစ်ဦးရဲ့ သမီးဖြစ်ပြီး ကလေး အရွယ်မှာ ပထမဆုံး ကျော်ကြားမှု ရခဲ့ပါတယ်။
4. It happened like this. When she was a toddler, her father took her to the field where he worked, one day, and left her asleep in the shade of a tree.

ဖြစ်ပုံက ဒီလို။ သူ မတ်တတ်သွားနိုင်စ အရွယ် တစ်နေ့မှာ သူ့အဖေက သူ့ကို သူ့ အလုပ်လုပ်ရာ ယာတောကို ခေါ်သွားပြီး သစ်ပင်ရိပ်အောက်မှာ သိပ်ထားခဲ့တယ်။

5. Some time later, he saw a large snake entwining the child without actually touching her body with its hood spread over her head.

အချိန်အတော်ကြာသွားတော့၊ မြွေကြီးတစ်ကောင်က ကလေးရဲ့ ကိုယ်ကိုမထိဘဲ ခွေပတ်ပြီး ကလေးရဲ့ဦးခေါင်းကို ပါးယုဉ်းနဲ့ မိုးနေတာကို တောင်သူကြီးက မြင်တယ်။

6. He ran to the child and the snake slithered away leaving her unharmed.

သူက ကလေးရှိရာ ပြေးတော့ မြွေက လျှောထွက်သွားပြီး ကလေးကို အန္တရာယ်မပြုဘဲ ထားခဲ့တယ်။

7. When wise men heard about it, they predicted that she was going to achieve greatness one day.

အဲဒီ အကြောင်းကို ပညာရှိတွေ ကြားတော့ သူဟာ တစ်နေ့မှာ ကြီးမြတ်မှုကို ရရှိလိမ့်မယ်လို့ ဟောကိန်း ထုတ်ကြတယ်။

8. When she was twelve years old, a flower bush that she planted bore three different kinds of flowers.

သူ့အသက် ၁၂ နှစ်အရွယ် ရောက်တော့ သူ စိုက်တဲ့ ပန်းချုံတစ်ခုက ပန်းသုံးမျိုး ပွင့်တယ်။

9. When King Uzanar visited Mt. Popa to pay his respects to the spirits of Lord-of-the-Great-Mountain and his sister as was the custom of kings of that period, he heard of the singular flower bush in her village and came to see it.

ဥဇနာမင်းက အဲဒီခေတ်က မင်းတို့ ထုံးစံအတိုင်း မင်းမဟာဂီရိ နတ်မောင်နှမကိုပူဇော်ဖို့ ပုပ္ဖားတောင်ကိုကြွရောက်တဲ့အခါ အနီးရှိရွာက ထူးခြားလှတဲ့ အဲဒီပန်းချုံအကြောင်းကို ကြားသိရပြီး ကြည့်မလိုလားတယ်။

10. Finding the owner of the bush to be beautiful, graceful and elegant, the King took her to be a lady-in-waiting.

(ပန်း)ချုံပိုင်ရှင် (သူငယ်မ)ဟာ လှပ၊ ပြေပြစ်၊ တင့်တယ်တာတွေ့ရတော့ မင်းကြီးက အပျိုတော်ကလေးအဖြစ် ကောက်ယူသွားတယ်။

11. Once, the King felt an itch in his back and told her to scratch without saying where.

တစ်ခါတော့ ဘုရင်ကြီးက ကျောယားလို့ ဘယ်နေရာရယ်မပြောဘဲနဲ့ အယားဖျောက်ခိုင်းတယ်။

12. She scartched right where the King was itching.

သူက ဘုရင်ကြီး ယားနေတဲ့နေရာကို တည့်တည့်ကုတ်ပေးတယ်။

13. When the King asked her how she found the right spot she replied that the King's skin being smooth, there was a mark where he itched.

ဘုရင်ကြီးက သူ့ကို ဘယ်လိုလုပ်ပြီး နေရာမှန်ကို ရွေးတတ် သလဲလို့မေးတော့ ဘုရင်ကြီးရဲ့ အသားအရေကနုတာမို့ ယားတဲ့ နေရာမှာ အမှတ်အရာထင်ပါတယ်လို့ သူက ပြန်ပြောတယ်။

14. The King was so pleased with her intelligence that he richly rewarded her and made her a junior queen when she came of age.

ဘုရင်ကြီးက သူ့အသိဉာဏ်ကို သဘောကျလွန်းလို့ ဆုတော် လာဘ်တော်တွေ အများကြီးပေးပြီး သူ့အရွယ်ရောက်တဲ့အခါ မိဖုရားငယ်အဖြစ် မြှောက်စားတယ်။

15. When King Uzana died, he was succeeded by his younger son, Nara Thihapatei, who made his late father's junior queen, Queen Saw, his chief queen.

ဥဇနာမင်း နတ်ရွာစံတဲ့အခါ သားတော်အငယ် နရသီဟပတေ့ က ထီးနန်းဆက်ခံတယ်။ ကွယ်လွန်သူ သူ့ခမည်းတော်ရဲ့ မိဖုရားငယ်၊ မိဖုရားစောကို သူ့ရဲ့ မိဖုရားခေါင်ကြီးအဖြစ် ဆက်လက်သိမ်းပိုက်တယ်။

16. King Nara Thihapatei was notorious for his bad temper and Queen Saw had to soften him in various instances.

နရသီဟပတေ့မင်းက စိတ်ထားဆိုးတယ်လို့ နာမည်ပျက်ရှိပြီး မိဖုရားစောက သူ့ကို အဖြစ်အပျက် အတော်များများမှာ နူးညံ့ ပျော့ပျောင်းအောင် ဆောင်ရွက်ပေးရတယ်။

17. The King had a minister by the name of Raza Thingyan who was a wise and able administrator.

ဘုရင်ကြီးမှာ စီမံခန့်ခွဲမှုဘက်က အလွန်တော်တဲ့ ရာဇသေကြံ့န် ခေါ် ပညာရှိ အမတ်တစ်ယောက်ရှိတယ်။

18. Once, the King was angry with Raza Thingyan and banished him to the far-away town of Dalla.

တစ်ခါတော့ ဘုရင်ကြီးက ရာဇသေကြံ့န်ကိုအမျက်ထွက်ပြီး အဲဒေးက ဒလမြို့ကို နယ်နှင့်ဒဏ်ပေးတယ်။

19. The absence of Raza Thingyan from the royal city emboldened would-be-rebels and two rebellions broke out consequently.

နေပြည်တော်မှာ ရာဇသေကြံ့န်မရှိတော့ သူ့ပုန်ထချင်တဲ့ လူတွေက ရဲတင်းလာကြပြီး နောက်ဆက်တွဲအနေနဲ့ ပုန်ကန်မှုနှစ်ရပ် ဖြစ်ပွားတယ်။

20. No longer having a wise and trusty minister to consult about the matter, the King sat by himself dejectedly-not knowing what to do. အဲဒီကိစ္စကို တိုင်ပင်စရာ ယုံကြည်ရတဲ့ အမတ်ပညာရှိ မရှိတော့ ဘူးဆိုတော့ ဘုရင်ကြီးဟာ ဘာလုပ်ရမှန်း မသိဘဲ တစ်ပါးတည်း စံနေပြီး မှိုင်တွေနေတယ်။

21. Queen Saw suggested to him to call back Raza Thingyan before the rebels grew stronger.

မိဖုရားစောက သူပုန်တွေအားကြီးမလာခင် ရာဇသေကြံ့ကို ပြန်ခေါ်ဖို့ ဘုရင်ကြီးကို အကြံဉာဏ်ပေးတယ်။

22. The King followed her advice and Raza Thingyan put down the rebellions in a short time.

ဘုရင်ကြီးက သူ့အကြံဉာဏ်ကို လိုက်နာတယ်။ ရာဇသေကြံ့က ပုန်ကန်မှုတွေကို တိုတောင်းတဲ့အချိန်အတွင်းမှာ နှိမ်နင်းလိုက်တယ်။

///////////////// ခက်ခဲမ် //////////////////

- celebrated - (ဆယ်လစ်ဘရေးထစ်ဒ်) ကျော်ကြားတယ်
- good deeds - ကောင်းမှုများ
- learning - ပညာဗဟုသုတ တတ်မြောက်မှု
- roles - အခန်းကဏ္ဍများ
- affairs - (အဖဲစ်) ကိစ္စများ
- affairs of the state - တိုင်းရေးပြည်ရေး
- without any doubt - (ဒေါက်ထ်) သံသယရှိစရာ မလိုဘူး
- achieved - (အချိမ်ဒ်) စွမ်းဆောင် အောင်မြင်တယ်၊ ရရှိတယ်
- fame - (ဖိမ်းမ်) ကျော်ကြားမှု
- for the first time - ပထမဆုံးအကြိမ်အဖြစ်
- infancy - (အင်န်ဖန်စီ) ကလေးဘဝ
- It happened like this - ဖြစ်ပုံက ဒီလို

- toddler - (ထောဒလာ) မတ်တတ်ပြေးတတ်စအရွယ်
- shade - (ရှိုတ်ဒ်) အရိပ်
- some time latter - အတော်ကြာသွားတော့
- entwining - (အင်ထိုင်းနင်းဂ်) ခွေပတ်တယ်
- actually - (အက်က်ချူအာလီ) အမှန်တကယ်
- touching - (ထပ်ချင်းဂ်) ထိတယ်
- hood - (ဟုဒ်) ပါးပျဉ်း
- spread - (စဖရက်ဒ်) ဖြန့်တယ်
- slithered - (စလစ်သားဒ်) လျှောထွက်သွားတယ်
- unharmed - (အန်နီဟားမ်ဒ်) အန္တရာယ်မပြုဘဲ
- predicted - (ဖရီဒစ်ကထစ်ဒ်) ဟောကိန်းထုတ်တယ်
- greatness - (ဂရိတ်တန်ကစ်) ကြီးမြတ်မှု
- bore - (ဘိုးရ်) ပွင့်တယ်၊ သီးတယ်
- pay-respects to - ဂါရဝပြုတယ်
- custom - (ဆပ်စ်ထမ်မ်) ထုံးစံ
- period - (ဖီးအ်ရီယက်ဒ်) ကာလ
- singular - (ဆင်းဂယူးလာ) ထူးခြားလှတဲ့
- graceful - (ဂရေ့စ်ဖူးလ်) နှစ်ဖွယ်ရာ ပြေပြစ်တယ်
- elegant - (အဲလီဂန်ထ်) တင့်တယ်တယ်
- felt - (ဖဲလ်ထ်) ခံစားမိတယ်
- itch - (အစ်ချ်) ယားတာ
- scratch - (စခရက်ချ်) ကုတ်ခြစ်တယ်
- spot - (စဖာထ်) အကွက်၊ နေရာ

- mark - (မာ့ခဲ) အမှတ်အရာ
- intelligent - (အင်န်ထဲလိဂျဲန့်စ်) အသိဉာဏ်
- rewarded - (ရီဝါးဒစ်ဒ်) ဆုချတယ်
- junior - (ဂျူနီယာ) အငယ်တန်း
- came of age - အရွယ်ရောက်တယ်
- notorious - (နိုထိုးရီးယပ်စ်) နာမည်ပျက်တယ်
- temper - (ထဲမ်ဖား) စိတ်ထား
- soften - (ဆော့ဖဲန့်) ပျော့ပျောင်းစေတယ်
- able - (အေဗလ်) ပိုင်နိုင်တတ်ကျွမ်းတဲ့
- administrator - (အက်ဒ်မစ်နစ်စထရေထရ်) စီမံအုပ်ချုပ်သူ
- banished - (ဘဲနစ်ရှ်ဒ်) နယ်နှင့်ဒဏ်ပေးတယ်
- emboldened - (အယ်မ်ဘိုလ်ဒဲန့်ဒ်) ရဲတင်းစေတယ်
- would-be-rebels - သူပုန်ထချင်သူတွေ
- rebellions - (ရဲဘဲလီယန်စ်) ပုန်ကန်မှုများ
- consequently - (ခန်ဆီးကွန်တလီး) နောက်ဆက်တွဲအနေနဲ့
- trusty - (ထရပ်စ်ထီ) ယုံကြည်စိတ်ချရတဲ့
- consult - (ခန်ဆာလ်ထဲ) တိုင်ပင်တာ
- matter - (မက်ထား) ကိစ္စ
- dejectedly - (ဒီဂျက်ကံထစ်ဒ်လီး) မှိုင့်တွေ့စွာ၊ စိတ်ဓာတ်ကျစွာ
- suggested - (ဆဂျက်စ်ထစ်ဒ်) အကြံပေးတယ်၊ တင်ပြတယ်
- advice - (အက်ဒ်ဗိုက်စ်) အကြံဉာဏ်
- put down - နှိမ်နင်းတယ်
- in a short time - တိုတောင်းတဲ့ အချိန်အတွင်းမှာ

ပုဂံ [၁၁]

မိဗုရားစော [၂]

1. When Minister Raza Thingyan sent troops to put down the rebellions (see last month's instalment) one of the commanders was Thray Pissa Patei, the officer in charge of the interior of the palace.
ပုန်ကန်မှုတွေကိုနှိမ်နင်းဖို့ အမတ်ကြီးရာသေကြံက တပ်တွေ စေလွှတ်တဲ့အခါမှာ (အရင်လ ဆောင်းပါးရှု) တပ်မှူးတစ်ဦးကတော့ တွင်းသင်းမှူး သရေပစ္စပတေ့ဖြစ်တယ်။
2. His control of his troops was so poor that one night they broke and ran helter-skelter long before they faced the enemy!
တပ်တွေကို သူ့ရဲ့ထိန်းချုပ်မှုက ညံ့ဖျင်းလွန်းလို့ တစ်ညမှာ သူ့တပ်တွေဟာ ရန်သူနဲ့ရင်မဆိုင်ခင် အစောကြီးကတည်းက လန့်ဖျပ်ပြီး ကစဉ့်ကရဲ ထွက်ပြေးကုန်ကြတယ်။
3. Being very angry with him for losing his troops even before joining battle, the King ordered him to be executed.
စစ်တောင် မတိုက်ရသေးခင် တပ်ပျက်တဲ့အတွက် သူ့ကို ဘုရင်က အလွန်စိတ်ဆိုးပြီး ကွပ်မျက်စေလို့ အမိန့်ထုတ်တယ်။
4. But Raza Thingyan pleaded for him and saved his life.
ဒါပေမယ့် ရာသေကြံက သူ့အတွက် လျှောက်လဲပေးပြီး သူ့အသက်ကို ကယ်လိုက်တယ်။

5. When the King asked Queen Saw whom he should appoint officer in charge of the interior, she came up with a startling suggestion: to stick to Thray Pissa Patei!

ဘယ်သူ့ကို တွင်းသင်းမှူးခန့်ရမလဲလို့ မင်းကြီးက မိဖုရားစောကိုမေးတော့ မိဖုရားစောက အလန့်တကြားဖြစ်သွားစေလောက်တဲ့ အကြံဉာဏ်ကိုတင်ပြပါတယ်။ သရေပစ္စပတော့ကိုပဲ ဆက်ခန့်ပါတဲ့။

6. Her reasoning was a model of logic and lucidity.

သူ့ရဲ့စဉ်းစားပုံကတော့ ယုတ္တိရှိမှုနဲ့ ရှင်းလင်းမှုမှာ စံပြပါပဲ။

7. She said that Thray Pissa Patei had been a trusted servant of the King and that he now had reason to be even more faithful to the former as his life had been spared.

သူပြောတာက၊ သရေပစ္စပတော့ဟာ ဘုရင်ရဲ့ကျွန်ယုတ်တော်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့ပြီး၊ အခုဆိုသူ့အသက်ကို ချမ်းသာပေးထားတာမို့ ဘုရင်အပေါ် ပိုတောင် သစ္စာရှိဖို့အကြောင်းရှိနေပါပြီတဲ့။

8. The King followed her advice and it proved to be sound as Thray Pissa Patei never caused any more trouble again.

မင်းကြီးက သူ့အကြံဉာဏ်ကိုလိုက်နာလိုက်တာ ကောင်းမွန်တဲ့ အကြံဉာဏ်ဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရပါတယ်။ သရေပစ္စပတော့ဟာ နောက်ထပ် ဘာဒုက္ခမှ မဖြစ်စေတော့လို့ပါပဲ။

9. King Nara Thihapatei was so healthy that he was free from all diseases and he did not even

sneeze or yawn and he got angry if anyone did either thing in front of him.

နရသီဟပတေ့မင်းဟာ ကျန်းမာလွန်းလို့ ရောဂါအားလုံး ကင်းရှင်းပြီး နှာချေတာတို့၊ သမ်းတာတို့တောင်မဖြစ်ဘူး။ သူ့ရှေ့မှာ တစ်ယောက်ယောက်က ချေမိ၊ သမ်းမိရင်လည်း ဒေါသဖြစ်တယ်။

10. Once a young royal concubine felt a sneeze coming while she was waiting on the King. တစ်ခါတော့ မောင်းမငယ်တစ်ယောက်ဟာ ဘုရင်ကို ခစားနေတုန်း နှာချေချင်လာတယ်။

11. She sneezed into a large pot to smother the noise.

သူဟာ အသံမထွက်အောင် အိုးကြီးတစ်လုံးထဲကို ချေတယ်။

12. Contrary to her expectation, the sneeze made an even louder noise than an ordinary sneeze.

သူမျှော်လင့်ထားသလို မဟုတ်ဘဲ(သူ)ချေတဲ့အသံဟာ ရိုးရိုးချေသံထက်အောင် ပိုပြီးကျယ်လောင်သွားတယ်။

13. When the King asked about it, Queen Saw explained what had happened.

မင်းကြီးက အဲဒီအကြောင်းမေးတော့ ဘာဖြစ်တယ်ဆိုတာ မိဖုရားစောက ရှင်းပြတယ်။

14. She said that sneezing was one of the ailments from which most people suffered. Only the King was free from it as he was blessed with perfect health, she said.

နာချေခြင်းဟာ လူအများဆုံးခံစားကြရတဲ့ ဝေဒနာတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်ကြောင်းနဲ့ မင်းကြီးသာ ရောဂါကင်းတဲ့ဆုနဲ့ ပြည့်စုံသူမို့ မချေတာဖြစ်ကြောင်း သူကပြောတယ်။

15. The King said that he had not known about it before and he was filled with remorse.

မင်းကြီးက သူ့အဲဒီအကြောင်းကို အရင်တုန်းကမသိခဲ့ကြောင်း ပြောပြီး နောင်တရတော်မူတယ်။

16. In 1284? A.D, Chinese (Tartar) troops invaded Myanmar and King Nara Thihapatei had to flee to Pathein way down in the delta of the Eyawadi river and stay there for five months.

သက္ကရာဇ် အေဒီ ၁၂၈၄ (?) ခုမှာ တရုတ်တရုတ်လို့ ခေါ်ကြတဲ့ တာတာစစ်သည်တော်တွေ မြန်မာပြည်ထဲကို ကျူးကျော် ဝင်ရောက်လာကြတဲ့အခါ နရသီဟပတေ့မင်းဟာ ဧရာဝတီ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်က ဝေးလံတဲ့ပုသိမ်မြို့ကို ရှောင်တိမ်းပြီး ငါးလ နေရပါတယ်။

17. Normally, the King was such a great epicure that each of his meals had to consis of 300 different dishes!

ပုံမှန်အားဖြင့်ကတော့ မင်းကြီးဟာ အစားအသောက်ကြူးလွန်းလို့ ပွဲတော်တစ်နပ်မှာ အမျိုးအစား မတူတဲ့ ဟင်းခွက်သုံးရာ ပါဝင်ရပါသတဲ့။

18. In Pathein—being far away from the royal capital—his chef could supply him with no more than 150 dishes.

ပုသိမ်မှာတော့ ရွှေမြို့တော်နဲ့ ဝေးရာမှာမို့ သူ့ စားတော်ကဲက ဟင်းခွက် ၁၅၀ ထက်ပိုပြီး မဆက်သနိုင်ဘူး။

19. Seeing half the usual number of dishes, the King covered his face with the cuff of his dress and wept, lamenting, "Poor me!"

ပွဲတော်တည်နေကျ ဟင်းခွက်အရေအတွက်ရဲ့ ထက်ဝက်ကိုသာ မြင်ရတော့ ဘုရင်ကြီးဟာ မျက်နှာတော်ကို ဖျင်လက်ဖုံးပြီး “ငါ ဆင်းရဲလှပါကလား”လို့ ငိုယို မြည်တမ်းသတဲ့။

20. Queen Saw soothed him saying that even universal rulers were not above the vicissitudes of life and that no one and nothing was free from coming into existence and becoming corrupt.

မိဖုရားစောက စကြာဝတေးမင်းများတောင် လောကဓံတရားများကို မကျော်လွှားနိုင်ကြကြောင်းနဲ့ ဘယ်သူမှ ဘာမှဖြစ်ခြင်း၊ ပျက်ခြင်းတို့နဲ့ မကင်းကြကြောင်းပြောပြီး သူ့ကိုနှစ်သိမ့်တယ်။

21. Then only the King felt better. အဲဒီအခါကျမှ မင်းကြီး စိတ်သက်သာရာ ရသွားသတဲ့။

/// ခက်ခဲစွာ ///

- troops - (ထရူးပိစ်) တပ်များ၊ တပ်သားများ
- put down - နှိမ်နင်းတယ်
- rebellions - (ရီဘဲလီယဲန်စ်) ပုန်ကန်မှုများ
- instalment - (အင်စထောလ်မဲန့်ထ်) အရစ်ကျထည့်တဲ့အပိုင်း

- commanders - (ခမန်းဒါးစ်) တပ်မှူးများ
- in charge of- ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲရတာ
- control - (ခန်ထရိုးလ်) ထိန်းချုပ်မှု
- broke and ran - စုနေရာက ခွဲထွက်ပြီး ထွက်ပြေးတာ
- helter-skelter- (ဟဲလ်ထရ်စ်ခဲလ်ထရ်စ်) ကစဉ့်ကရဲ
- joining battle- တိုက်ပွဲမှာ ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်တာ
- executed - (အက်ကဆီဇယုထစ်ဒ်) ကွပ်မျက်တာ
- pleaded - (ဖလီးဒစ်ဒ်) ပြောပေးတယ်
- appoint - (အပွိုင့်နိုတ်) ခန့်အပ်တာ
- came up with - တင်ပြတယ်
- startling - (စထားထ်လင်းဂ်) အလန့်တကြား ဖြစ်လောက်တဲ့၊ လုံးဝမမျှော်လင့်တဲ့
- suggestion - (ဆဂျက်စ်ရှ်န့်) အကြံဉာဏ်
- stick to - ဆက်လက်ဆုပ်ကိုင်တာ၊ သုံးစွဲတာ
- reasoning - အကျိုးအကြောင်း စဉ်းစားမှု
- model - (မာဒလ်) စံပြ
- logic - (လောဂျစ်စ်) ယုတ္တိဗေဒ၊
အကျိုးအကြောင်းဆီလျော်အောင် စဉ်းစားမှု
- lucidity - (လူးဆစ်ဒစ်ထီ) ရှင်းလင်းကြည်လင်မှု
- trusted - (ထရပ်စ်ထစ်ဒ်) ယုံကြည်စိတ်ချရတဲ့
- faithful - (ဖေ့သ်ဖူးလ်) သစ္စာရှိတယ်

- former - (ဖောမား) ရှေ့ကနာမည်၊
ဒီဝါကျမှာ ရှင်ဘုရင်ကို ဆိုလိုတယ်။
- advice - (အက်ဒ်ဗိုက်စ်) အကြံဉာဏ်
- sound - (ဆောင်းန့်ဒ်) ကောင်းမွန်တယ်၊ ခိုင်လုံတယ်
- caused - (ခေါ့ဇ်ဒ်) ဖြစ်ပေါ်စေတယ်
- diseases - (ဒစ်ဇီးဇစ်စ်) ရောဂါများ
- sneeze - (စနီးဇ်) နှာချေတာ
- yawn - (ယောန်) သမ်းဝေတာ
- in front of him - သူ့ရှေ့မှာ
- royal concubine - (ခန်ဇယူဘိုင်န့်) မောင်းမ
- felt a sneeze coming - နှာချောတော့မယ်ဆိုတာ သိတယ်၊
ခံစားမိတယ်
- waiting on - ခစားနေတာ
- smother - (စမာ့ဿားရ်) ဖုံးဖိတယ်
- contrary - (ခန်ထရာရီ) မတူခြားနားတာ
- expectation - (အက်စ်ဖက်က်ထေးရှ်န့်) မျှော်လင့်ချက်
- ordinary - (အော်ဒင်နရီ) ရိုးရိုး၊ သာမန်
- happened - (ဟက်ပဲန့်ဒ်) ဖြစ်ပျက်တယ်
- suffered - (ဆပ်ဖားဒ်) ခံစားရတယ်
- was blessed with - ဆုရတာ၊ ကောင်းချီးပေးခံရတာ
- perfect - (ဖားဖက်က်ထ်) ခြောက်ပြစ်ကင်းတဲ့၊
လိုလေသေးမရှိတဲ့၊

- remorse - (ရိမောစ်) နောင်တ
- invaded - (အင်ဗေးဒစ်ဒ်) ကျူးကျော်ဝင်ရောက်တယ်
- flee - (ဖလီး) ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်တယ်
- way down - ဟိုးအောက်၊ အဝေးကြီးမှာ
- delta - (ဒဲလ်တာ) မြစ်ဝကျွန်းပေါ်
- Normally - (နော်မာလီး) ပုံမှန်အားဖြင့်
- epicure - (အက်ဖစ်ကယူအာရ်) အစားကောင်းကြိုက်သူ
- meals - (မီးလ်စ်) တစ်နပ်စာ အစားအသောက်များ
- consist of - (ခန်နစ်ဆ်စ်ထ်) ပေါင်းစပ်ပါဝင်တယ်
- chef - (ရှက်ဖ်) စားတော်ကံ၊ အချက်အပြုတ် ပညာရှင်
- cuff - (ခါဖ်) အင်္ကျီလက်များ
- wept - (ဝက်ဖ်ထ်) ငိုကြွေးတယ်
- lamenting - (လမဲန်းထင်းဂ်) မြည်တမ်းတယ်
- Poor me - ငါ အတော် သနားစရာကောင်းပါကလား
- soothed - (ဆူးသ်ဒ်) နှစ်သိမ့်တယ်
- universal rulers - စကြဝတေးမင်းများ
- vicissitudes of life - (ဗစ်ဆစ်ဆစ်ကျွဒ်စ်) လောကဓံတရား(များ)
- coming into existence - ဖြစ်လာမှု
- becoming corrupt - ပျက်မှု

ပုဂံ [၁၂]

မိဖုရားစော [၃]

1. After five month's stay in Pathein, King Nara Thihapatei asked Queen Saw whether he should cruise up the Eyawadi River back to Bagan or stay put gathering men and arms. ပုသိမ်မှာ ငါးလကြာ စံနေအပြီးမှာ နရသီဟပတေ့မင်းက သူ့ဧရာဝတီမြစ်ရိုးအတိုင်း ပုဂံကို ပြန်ဆန်သင့်သလား၊ လက်ရှိနေရာမှာပဲနေပြီး လူသူ လက်နက် စုဆောင်းသင့်သလား မေးတယ်။
2. Queen Saw replied that going back to Bagan was easier said than done as he had been very harsh and cruel in dealing with the people and he now had few followers as a result. ပုဂံပြန်ဖို့ဆိုတာ အပြောလွယ်သလောက် အလုပ်ခက်ကြောင်း၊ ဘာလို့လဲဆိုတော့ မင်းကြီးဟာ ပြည်သူတွေကို ဆက်ဆံရာမှာ ကြမ်းတမ်းရက်စက်ခဲ့တာမို့ ရလဒ်အနေနဲ့ သူ့မှာ နောက်လိုက် နောက်ပါ နည်းနည်းသာရှိတော့လို့ ဖြစ်ကြောင်း မိဖုရားစောက ပြန်လျှောက်တယ်။
3. Not only that, she said, his son Thihathu, the governor of Pyay, was sure to harm him when he got to that city.

ဒါတွင်မဟုတ်သေးဘူး။ မင်းကြီးရဲ့သား ပြည်စားသီဟသူက မင်းကြီး ပြည်ကိုရောက်တဲ့အခါမှာ မင်းကြီးကို အန္တရာယ်ပြုမှာ သေချာတယ်လို့လည်း မိဖုရားစောကလျှောက်တယ်။

4. But the King did not accept her warning. ဒါပေမယ့် မင်းကြီးက မိဖုရားစောရဲ့ သတိပေးချက်ကို လက်မခံဘူး။

5. He said that Thihathu was not likely to harm him as he had saved Thihathu's life when the latter was taken away in fetters to be killed, by his elder/older beother Uzana, governor of Pathein.

သီဟသူဟာ သူ့ကိုရန်ရှာဖို့မနီးစပ်ပါဘူး။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သီဟသူကို သူ့အစ်ကို ပုသိမ်စား ဥဇနက သတ်မယ်လို့ သံခြေကျဉ်းခတ်ပြီး ခေါ်သွားတုန်းက သူ့အသက်ကို မင်းကြီးက ကယ်ခဲ့ကြောင်း မင်းကြီးကပြောတယ်။

6. Accordingly, the King ignored the wise queen's warning and sailed up the Eyawadi River without gathering men and arms.

ဒါနဲ့ မင်းကြီးဟာ ကတ်သီလိမ္မာတဲ့ မိဖုရားရဲ့သတိပေးချက်ကို လျစ်လျူရှုပြီး လူသူ လက်နက်မစုရုံးဘဲ ဧရာဝတီမြစ်ကို ဆန်တက်တယ်။

7. When he got to Pyay, his son Thihathu stopped his raft from going further and offered him poisoned food, just as the queen had foreseen.

သူ ပြည်ကိုရောက်တော့ မိဖုရားကြီး ကြိုတင်မြင်ခဲ့တဲ့အတိုင်းပါပဲ သားတော် သီဟသူက ဖောင်တော်ကို ခရီးမဆက်ဖို့ တားပြီး အဆိပ်ခတ်ထားတဲ့စားတော်ကို ဆက်တယ်။

8. When the King realized that the food was poisoned and refused to eat it, Thihathu had the royal raft surrounded by 3000 armed men.

စားတော်မှာ အဆိပ်ပါကြောင်း မင်းကြီးသဘောပေါက်ပြီး စားဖို့ ငြင်းတဲ့အခါမှာ သီဟသူက ဖောင်တော်ကို လက်နက်ကိုင် လူသုံးထောင် ဝိုင်းရံစေတယ်။

9. The queen told the King that it was better to die of poison than to die a bloody death by the sword.

သွေးရဲသံရဲ ဓားနဲ့သေရတာထက် အဆိပ်နဲ့သေရတာက ပိုကောင်းပါတယ်လို့ မိဖုရားက မင်းကြီးကိုလျှောက်တယ်။

10. The King gave his ring to the queen to be offered to a pagoda and prayed that he might never have a son in all his future lives.

မင်းကြီးဟာ သူ့လက်စွပ်တော်ကို ဘုရားလှူဖို့ မိဖုရားကို ပေးပြီး နောင်ဘဝအဆက်ဆက် ဘယ်တော့မှ သားယောက်ျား မရပါစေနဲ့လို့ ဆုတောင်းတယ်။

11. Then he ate the food and died a short time later. ပြီးတော့ သူက အစာကိုသုံးဆောင်ပြီး ခဏအကြာမှာ အနိစ္စရောက်တယ်။

12. King Nara Thihapatei was succeeded by his son Kyawzwa, the governor of Dalah.

နရသီဟပတေ့မင်းကို သားတော် ဒလစားကျော်စွာက ဆက်ခံစိုးစံတယ်။

- 13. There were three brothers by the names of Athin Khaya, Raza Thingyan and Thihathu whom the late King Nara Thihapatei had promoted and favoured a great deal.

ကွယ်လွန်သူ နရသီဟပတေ့မင်း အကြီးအကျယ် မြှောက်စားမစခဲ့တဲ့ အသင်္ခယာ၊ ရာဇသင်္ကြံနဲ့ သီဟသူဆိုတဲ့ ညီနောင်သုံးပါး ရှိတယ်။

- 14. King Kyawzwa followed his father's example and awarded the governorships of the towns of Myinsaing, Mekkhaya and Pinlai to the three brothers respectively.

ကျော်စွာမင်းဟာ သူ့ခမည်းတော်ရဲ့ နမူနာကိုလိုက်ပြီး အဲဒီ ညီနောင်သုံးဦးကို မြင်စိုင်းမြို့၊ မကွာရာမြို့နဲ့ ပင်လယ်မြို့များကို စားစေတယ်။

- 15. But he failed to pay attention to or consult Queen Saw.

ဒါပေမယ့် သူဟာ မိဖုရားစောကိုဂရုစိုက်ခြင်း၊ ဒါမှမဟုတ် တိုင်ပင်ခြင်း မလုပ်မိဘူး။

- 16. The Queen felt annoyed at this and she conspired with the three brothers to dethrone King Kyawzwa.

မိဖုရားကြီးဟာ အဲဒါကို အလိုမကျဖြစ်ပြီး ဘုရင်ကို နန်းချဖို့ (အထက်မှာ ဖော်ပြခဲ့တဲ့) ညီနောင်သုံးဦးနဲ့ ပူးပေါင်းကြံစည်တယ်။

- 17. She told them to build great pagodas, caves and monasteries at Myinsaing and to let her know when they were finished.

မိဖုရားကြီးက သူတို့ကို မြင်စိုင်းအရပ်မှာ ဘုရား၊ ဂူကျောင်းများ အကြီးအကျယ်တည်ဆောက်ပြီး ပြီးတဲ့အခါ သူ့ကို အသိပေးဖို့ပြောတယ်။

- 18. When they did so, she told the King that the eleven villages set up by King Anawrahta among rice paddies/paddy fields were very pleasant and the pagodas nearby were worth a visit.

ညီနောင်သုံးဦးကပြီးကြောင်း လာလျှောက်တဲ့အခါမှာ မိဖုရားကြီးက မင်းကြီးကို အနော်ရထာမင်းတည်ထောင်ခဲ့တဲ့ လယ်တွင်း တစ်ဆယ့်တစ်ရွာဟာ အလွန်သာယာကြောင်းနဲ့ အဲဒီနားတစ်ဝိုက်က ဘုရားများဟာလည်း ဖူးမြော်ထိုက်ကြောင်း လျှောက်ထားတယ်။

- 19. The King believed her and went there with a retinue.

မင်းကြီးက သူ့ကို ယုံတော်မူပြီး အဲဒီကို ခြွေရံသင်းပင်းများနဲ့ ကြွတယ်။

- 20. When he climbed a hill there, he saw the pagodas, caves and monasteries built by the three brothers at Myinsaing.

မင်းကြီးဟာ အဲဒီက တောင်ကုန်း တစ်ခုကို တက်တော့ ညီနောင်သုံးဦး တည်ခဲ့တဲ့ မြင်စိုင်းအရပ်က ဘုရား၊ ဂူကျောင်းတွေကို မြင်တယ်။

21. When he asked Queen Saw about those buildings, she replied that they were the good deeds of the three brothers and that he should go there and say "Well done".

မင်းကြီးက မိဖုရားစောကို အဲဒီအဆောက်အအုံတွေအကြောင်း မေးတော့ အဲဒါတွေဟာ အဲဟိုညီနောင်သုံးဦးရဲ့ ကောင်းမှုတွေ ဖြစ်ကြောင်းနဲ့ မင်းကြီး အဲဒီကိုကြွပြီး သာဓုခေါ်သင့်ကြောင်း မိဖုရားက လျှောက်တယ်။

22. When the King went there, he was captured by the three brothers, turned into a monk by force and kept there under guard.

မင်းကြီး အဲဒီကိုကြွတော့ ညီနောင်သုံးဦးက သူ့ကိုဖမ်းဆီး၊ အတင်းသင်္ကန်းဝတ်စေပြီး အဲဒီမှာ အစောင့်အရှောက်နဲ့ထား တယ်။

23. Then the three brothers declared themselves kings and ruled their towns as such.

ပြီးတော့ ညီနောင်သုံးဦးဟာ သူတို့ကိုယ်သူတို့ ဘုရင်များအဖြစ် ကြေညာပြီး ကိုယ့်မြို့ကိုယ် ဘုရင်အဖြစ်နဲ့ အုပ်စိုးတယ်။

24. When the two elder brothers died, Thihathu—the youngest—founded the new capital of Pinya.

နောင်တော်နှစ်ပါး နတ်ရွာစံတဲ့အခါ အငယ်ဆုံးညီတော် သီဟ သူက ပင်းယမြို့တော်သစ်ကို တည်ထောင်တယ်။

25. The opening ceremony of the new palace and the coronation supervised by Queen Saw

were hugely successful and crowded as in the heyday of Bagan.

မိဖုရားစော ကြည့်ကြပ်စီစဉ်ပေးတဲ့ နန်းဖွင့်မင်္ဂလာနဲ့ ရာဘော်သေ က မင်္ဂလာတို့ဟာ ပုဂံခေတ်ကောင်းစဉ်ကလို အကြီးအကျယ် အောင်မြင်စည်ကားပါသတဲ့။

26. The new King was so pleased with her execution of the ceremonies that he rewarded her with a complete set of royal requisites.

ဘုရင်အသစ်က အခမ်းအနားတွေကို မိဖုရားစော စီမံဆောင်ရွက် ပုံကို သဘောကျလွန်းလို့ မင်းမိဖုရားတို့လိုအပ်တဲ့ အသုံး အဆောင် အပြည့်အစုံတစ်စုံကို ဆုချလိုက်တယ်။

27. To sum up, Queen Saw aka Phwar Saw—Grandma Saw—the Grand Dame of the Bagan Era, was a shining example and a source of inspiration for Myanmar women.

နိဂုံးချုပ်ရရင်တော့ ဖွားစောလို့လည်းခေါ်ကြတဲ့ ပုဂံခေတ်ရဲ့ မဟာအမျိုးသမီးကြီး မိဖုရားစောဟာ မြန်မာအမျိုးသမီး များအတွက် တောက်ပတဲ့နမူနာနဲ့ စိတ်ဓာတ်တက်ကြွမှု ထွက် ပေါ်လာစေသူ ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

////////////////// ခက်ခဲ //////////////////

- cruise - (ခရုစီ) လှေ၊ သင်္ဘောနဲ့သွားတာ၊ မှန်မှန်သွားတာ
- stay put - လက်ရှိနေရာမှာပဲ နေတာ
- was easier said than done - အပြောလွယ်သလောက် အလုပ်ခက်တယ်

- harsh - ကြမ်းတမ်းတယ်
- cruel - (ခရူးအဲလ်) ရက်စက်တယ်
- in dealing with - ဆက်ဆံရာမှာ
- as a result - ရလဒ်အနေနဲ့
- fetters - သံခြေကျင်းများ
- Accordingly - အဲလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း
- ignored - (အစိဂ်နောရ်ဒ်) လျစ်လျူရှုတယ်
- raft - ဖောင်
- poisoned - (ဖျိုင်ဇန်ဒ်) အဆိပ်ခတ်ထားတဲ့
- foreseen - ကြိုတင်မြင်ခဲ့တာ
- a short time later - အချိန်အနည်းငယ်အကြာမှာ
- promoted - (ဖရုတ်ထစ်ဒ်) မြှောက်စားတယ်
- favoured - မျက်နှာသာပေးတယ်
- a great deal - အများကြီး
- respectively - အသီးသီး၊ နာမည်စဉ်အလိုက်
- pay attention to - ဂရုစိုက်တယ်
- consult - တိုင်ပင်တယ်
- annoyed - အလိုမကျဖြစ်တယ်
- conspired - ပူးပေါင်း (မကောင်း) ကြံစည်တယ်
- dethrone - (ဒီသရုန်းန့်) နန်းချတယ်၊
ဘုရင်အဖြစ်က ဖြုတ်ချတယ်
- set up - တည်ထောင်တာ
- were worth a visit - သွားလည်ထိုက်တယ်

- retinue - (ရက်ထစ်ညူ) ခြွေရံသင်းပင်းများ
- captured - ဖမ်းဆီးတယ်
- by force - အတင်း၊ အဓမ္မ
- under guard - အစောင့်အကြပ်နဲ့
- declared - ကြေညာတယ်
- as such - အဲလိုအနေမျိုးနဲ့ (ဘုရင်များအဖြစ်နဲ့)
- coronation - (ခေါ်ရနေ့ရှဲန့်) ရာဇဝါသေက မင်္ဂလာ၊
မင်းမြှောက်ပွဲ
- supervised - ကြည့်ကြပ်စီစဉ်တာ
- heyday - ခေတ်ကောင်းချိန်
- execution - (အက်ကမ်ခယူးရှဲန့်) ဆောင်ရွက်မှု၊ ကွပ်မျက်မှု
- rewarded - ဆုချတယ်
- requisites - (ရက်ကွစ်ဇေတ်စ်) လိုအပ်တဲ့အရာများ
- aka ... also known as - --လို့လည်း ခေါ်ကြတဲ့
- source - ထွက်ပေါ်ရာဌာန
- inspiration - (အင်န်စဖစ်ရှဲန့်) စိတ်ဓာတ်တက်ကြွစေမှု

* * *

ကမ္ဘာအေးဘုရားနှင့် မယ်ဂမ္ဘာဘုရား

အရင်လတွေမှာ ပုဂံအကြောင်း အသေးစိပ်ရေးခဲ့ရာက အတော် အသင့် ဗြည့်စုံသွားပြီထင်လို့ အခုလကစပြီး နိုင်ငံခြားသားများနဲ့ ပြောဆိုရာမှာ ထည့်သွင်းပြောကြားသင့်တဲ့ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး အကြောင်း အရာမျိုးစုံကို တင်ပြသွားပါမယ်။

1. The Kabaaye or World Peace Pagoda is worth visiting for two or three reasons.
ကမ္ဘာအေးဘုရားကို အကြောင်းရင်းနှစ်ချက်၊ သုံးချက်အတွက် သွားရောက်ထိုက်ပါတယ်။
2. First, it is a fine example of modern religious architecture.
ပထမဆုံး ၎င်းဟာ ခေတ်ပေါ်ဘာသာရေး ဗိသုကာပညာရဲ့ ကောင်းမွန်လှတဲ့ နမူနာတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။
3. You see, it was constructed less than fifty years ago and it has been thoroughly renovated more recently.

ခင်ဗျားသိလား၊ ၎င်းကိုတည်ဆောက်ခဲ့တာ နှစ်ပေါင်းငါးဆယ် တောင်မရှိသေးဘူး။ ပြီးတော့ ဝိုပြီး မကြာသေးခင်က ၎င်းကို အစအဆုံး ပြန်လည်ပြုပြင်မွမ်းမံခဲ့တယ်။

4. The result is a pagoda and environs which are pleasing to modern eyes.
ရလဒ်ကတော့ ခေတ်သစ် မျက်လုံးများကို သဘောကျစေတဲ့ (ခေတ်သစ်အမြင်နဲ့ကြည့်ရင် သဘောကျစေတဲ့) ဘုရားနဲ့ပတ်ဝန်းကျင်ပါပဲ။
5. In other words, it is open, light, beautiful and photogenic.
တစ်နည်းပြောရရင်တော့ ၎င်းဟာ ပွင့်လင်းသပွာယ်ပြီး ဓာတ်ပုံ ရိုက်ချင်စရာ ကောင်းပါတယ်။
6. One unique feature of its surroundings is the huge man-made cave where the Sixth Great Buddhist Council was held.
ဘုရားပတ်ဝန်းကျင်က အလားတူမရှိတဲ့ အင်္ဂါရပ်တစ်ခုကတော့ ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာတင်ခဲ့တဲ့ လူသားတို့ ဖန်တီးထားတဲ့ မဟာလိုဏ်ဂူကြီးပါပဲ။
7. From outside, it looks like a big natural cave, but inside, it is a great modern hall with a seating capacity of thousands.
အပြင်ကနေကြည့်လိုက်ရင်တော့ ၎င်းဟာ သဘာဝဂူကြီးတစ်ခုနဲ့ တူတယ်။ ဒါပေမယ့် အတွင်းမှာတော့ ၎င်းဟာ(လူ) ထောင်ပေါင်းများစွာဆန့်တဲ့ ခေတ်မီခန်းမကြီးဖြစ်ပါတယ်။

8. Another great thing about the World Peace Pagoda is its cool and peaceful ambience. ကမ္ဘာအေးဘုရားနဲ့ပတ်သက်လို့ နောက်ထပ် အလွန်ကောင်းမွန်တဲ့အချက်တစ်ချက်ကတော့ အေးမြပြီးအေးချမ်းတဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်ပါပဲ။

9. You will find numerous trees growing all over the precincts of the pagoda. ဘုရားပရိဝုဇ် အနံ့အပြားမှာ သစ်ပင်တွေ အများကြီးပေါက်နေကြတာကို လူကြီးမင်းတွေ့ပါလိမ့်မယ်။

10. Twenty-eight of them are special: they represent the trees under which the last twenty-eight Buddhas attained the Enlightenment or Buddhahood.

အဲဒီအထဲက ၂၈ ပင်ကတော့ ဝိသေသ ထူးပါတယ်။ သူတို့က နောက်ဆုံးပွင့်ခဲ့တဲ့ ဗုဒ္ဓနှစ်ကျိတ်ရှစ်ဆူတို့၊ သူတို့ အောက်မှာ ဘုရားဖြစ်ခဲ့ကြတဲ့ အပင်များကို ကိုယ်စားပြုလို့ဖြစ်ပါတယ်။

11. You know, we Buddhists believe that Buddhas appear from time to time in various worlds to show the people and other creatures the way to liberation.

ခင်ဗျားသိလား၊ ဗုဒ္ဓများဟာ လူတွေနဲ့ တခြားသတ္တဝါတွေကို လွတ်မြောက်ရာလမ်းကြောင်းကိုပြသဖို့ ကမ္ဘာအမျိုးမျိုးမှာ မကြာမကြာ ပွင့်ကြတယ်လို့ ကျွန်တော်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက ယုံကြည်ကြပါတယ်။

12. Such trees under which Buddhas attain enlightenment are called Bodhi trees and held to be sacred.

အဲလို သူတို့အောက်မှာ ဘုရားတွေပွင့်တဲ့ အပင်တွေကို ဗောဓိပင်တွေလို့ခေါ်ပြီး မွန်မြတ်တယ်လို့ သဘောထားကြပါတယ်။

13. So many other trees have been planted on Kabaaye Hill in addition to the 28 Bodhi trees that the area is developing into a veritable small wood.

ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေမှာ ဆိုခဲ့တဲ့ ဗောဓိပင် ၂၈ ပင်အပြင် တခြားသစ်ပင်တွေအများကြီး ထပ်စိုက်ထားတာမို့ အဲဒီဒေသဟာ တကယ့် သစ်တောငယ် တစ်ခုဖြစ်လာနေပါတယ်။

14. Thus, it is a nice place where you can spend a couple of hours, walking about, enjoying the peace and quiet amidst lush and green surroundings, and communing with nature—a rare experience to most city-dwellers, to be sure.

ဒီတော့ အဲဒါဟာ နှစ်နာရီလောက်ကြာအောင် ဟိုလျှောက် ဒီလျှောက် စိမ်းလန်းစိုပြည်တဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်မှာ အေးချမ်းတိတ်ဆိတ်မှုအရသာကိုခံစားရင်း သဘာဝနဲ့နီးနေထိုင်ကောင်းတဲ့ နေရာဖြစ်ပါတယ်။ မြို့ကြီးသားအများဆုံးအဖို့ ရှားပါးတဲ့ အတွေ့အကြုံဖြစ်မှာ သေချာတာပေါ့။

15. Incidentally, another place where you can enjoy a similar experience in Yangon is the People's Park just to the west of the Shwedagon Pagoda.

စပ်မိလို့ပြောရရင် ရန်ကုန်မှာ လူကြီးမင်း အလားတူ အတွေ့အကြုံမျိုးခံစားနိုင်တဲ့ နောက်ထပ်နေရာတစ်ခုကတော့ ရွှေတိဂုံဘုရားရဲ့ အနောက်ဖက်ကပ်ရက်က ပြည်သူ့ပန်းခြံ ဖြစ်ပါတယ်။

16. If you happen to be at Kabaaye, why not take in the Mellamu Pagoda as well which is only a short distance away?

လူကြီးမင်း ကမ္ဘာအေးရောက်ပြီဆိုရင်တော့ မယ်လမုဘုရားလည်း သွားပါလား။ နည်းနည်းပဲ ဝေးပါတယ်။

17. Mellamu means Miss Mangrove. The site of the Mellamu Pagoda is said to be the place where Mellamu, the fruit-maiden born of a mangrove tree, was born long ago.

မယ်လမုဆိုတာ Miss Mangrove ပေါ့။ မယ်လမုဘုရားတည်ထားတဲ့နေရာဟာ ဟိုးရှေးရှေးတုန်းက လမုပင်က ဖြစ်ပေါ်လာတဲ့ သစ်သီးမယ်ကလေး မယ်လမုမွေးဖွားတဲ့ နေရာဖြစ်တယ်လို့ ဆိုပါတယ်။

18. Mellamu was so beautiful that Indra, the King of gods, took her to be his consort and King Okkalapa, the builder of the Shwedagon Pagoda, was born of the union.

မယ်လမုဟာ လှလွန်းလို့ နတ်ဘုရင် သိကြားမင်းက ကြင်ယာအဖြစ် ပေါင်းဖော်ပြီး ရွှေတိဂုံဘုရား ဒါယကာ ဥက္ကလာပမင်းကို မွေးဖွားခဲ့ပါတယ်တဲ့။

19. So, you see, the Mellamu Pagoda also is of romantic, mythical interest.

ဒီတော့ မယ်လမုဘုရားဟာလည်း စိတ်ကူးယဉ်စရာ၊ ဒဏ္ဍာရီသဘောအရ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းကြောင်း လူကြီးမင်း သိမြင်နိုင်ပါတယ်။

20. But there is one compelling reason why the Mellamu Pagoda merits a visit per se.

ဒါပေမယ့် မယ်လမုဘုရားကို (ဒဏ္ဍာရီ မပါတောင်မှ) သူ့အနေနဲ့ကို မသွားမဖြစ် သွားရောက်ထိုက်တဲ့ အကြောင်းရင်းတစ်ရပ် ရှိပါတယ်။

21. And that is, the pagoda boasts of very unusual concrete tableaux depicting scenes from the scriptures.

အဲဒါကတော့ ဒီဘုရားမှာ ဘာသာရေး ကျမ်းဂန်တွေထဲက အဖြစ်အပျက်များကို အင်တော့နဲ့ ထူးထူးခြားခြား ရုပ်လုံးဖော်ထားတာတွေပါပဲ။

22. These groups of figures in life-like action are quite artistic and give you a glimpse at modern Myanmar sculpture.

တကယ် ဘဝမှာလို လှုပ်ရှားနေတဲ့ပုံမျိုး ဒီရုပ်လုံးအုပ်စုတွေဟာ အနုပညာမြောက်ပြီး လူကြီးမင်းကို ခေတ်ပေါ် မြန်မာပန်းပုပညာကို တစ်စွန်းတစ်စ မြင်သွားစေပါတယ်။

အက်ဆစ်

- architecture- (အာခစ်ထက်က်ချား) ဗိသုကာပညာ
- constructed - (ခန့်န့်စထရပ်ခိထစ်ဒ်) ဆောက်လုပ်ခဲ့တယ်
- thoroughly - (သားရားလီး) ကျကျနန၊ ကောင်းကောင်းကြီး
- renovated - (ရဲနပေးထစ်ဒ်) မွမ်းမံပြုပြင်ခဲ့တယ်
- recently - (ရီးဆဲန့်တိလီး) မကြာသေးခင်က

- environs - (အယ်နိုဗိုက်အာရန်စ်) ပတ်ဝန်းကျင်
- In other words - တစ်နည်းပြောရရင်တော့
- photogenic - (ဖိုထဂျန်စ်) ဓာတ်ပုံထဲမှာလှတယ်၊
ဓာတ်ပုံစားတယ်
- unique - (ယူနိုခ်) အလားတူ မရှိတဲ့၊ ပြိုင်စံကင်းတဲ့
- feature - (ဖီးချား) အင်္ဂါရပ်
- surroundings - (ဆာရောင်းနဒင်ဂ်စ်) ပတ်ဝန်းကျင်
- Great Buddhist Council - သင်္ဂါယနာတင်ပွဲ
- seating capacity - နေရာပေးနိုင်တဲ့ ပမာဏ၊
ဆန့်တဲ့ အရေအတွက်
- ambience - (အမ်ဘိယန်စ်) ပတ်ဝန်းကျင် အခြေအနေ
- numerous - (ညူးမရပ်စ်) အလွန်များတဲ့
- precincts - (ဖရီဆင့်က်တစ်စ်) ပရိဝုဏ်၊ ဝန်းကျင်
- represent - (ရက်ဖရီဇန်) ကိုယ်စားပြုတယ်
- attained - (အထိန်းဒ်) ရတယ်၊ ရောက်တယ်
- enlightenment - (အင်နိုလိုက်ထ(န)မဲ့န့်ထ်) သိသွားတာ၊
တရားရတာ၊ ဘုရားဖြစ်တာ
- Buddhahood - (ဘွတ်ဒဟူးဒ်) ဘုရားအဖြစ်
- creatures - (ခရီးချားစ်) သတ္တဝါများ
- liberation - (လစ်ဘရေးရှန်) လွတ်မြောက်ခြင်း
- held - သဘောထားတယ်၊ ယူဆတယ်
- sacred - (ဆေးခရစ်ဒ်) မွန်မြတ်တယ်
- developing into - (ဒီဗဲလပ်ဖင်ဂ်) ဖြစ်ထွန်းလာနေတယ်

- veritable - (ဗားရစ်ထဘလ်) အမှန်တကယ်
- a couple of - နှစ်ခု
- walking about - လျှောက်သွားနေတဲ့
- amidst - (အမစ်ဒ်စ်ထ်) အလယ်မှာ
- lush and green - စိမ်းလန်းစိုပြည်တဲ့
- communing- (ခမြူးနင်းဂ်) နှီးနှောတာ
- rare - (ရဲရ်) ရှားပါးတဲ့
- experience - (အစ်ကစ်စ်ပီးအ်ရီယန်စ်) အတွေ့အကြုံ
- city-dwellers - မြို့ကြီးများမှာ နေသူများ
- to be sure - သေချာတာပေါ့
- Incidentally- (အင်ဆီဒီန့်ထ်လီ) စပ်မိလို့ ပြောရရင်
- similar - (ဆင်းမစ်လား) အလားတူ
- why not - လုပ်ပါလား
- take in - သွားကြည့်တယ်၊ ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်တယ်
- as well - လည်းပဲ
- mangrove - (မန်ဂရိုပ်) လမုပင်
- site - နေရာ
- is said to be - ဖြစ်တယ်လို့ ဆိုကြတယ်
- Indra - (အင်ဒရာ) သိကြားမင်း
- consort - (ခန်န့်ဆော့ထ်) ကြင်ယာ၊ ဇနီး
- union - ပေါင်းဖော်မှု
- romantic - (ရိုမန်ထစ်စ်) စိတ်ကူးယဉ်စရာ
- mythical - (မစ်သစ်စ်လ်) ပုံပြင်၊ ဒဏ္ဍာရီဆန်တဲ့

- compelling - (ခမ်ဖဲလင်းဂံ) လက်ခံချင်စရာကောင်းတဲ့
- reason - (ရီဇ(နံ)) အကြောင်းရင်း
- merits - (မာရစ်တစ်) ထိုက်တန်တယ်
- per se - (ဖာဆေး) သူ့အနေနဲ့ကို
- boasts of - (တစ်ခုခုရှိကြောင်း) ဝင့်ဝါနိုင်တယ်
- concrete - (ခန်ခရီးထ်) အင်္ဂတေ
- tableaux - (ထက်ဘလိုးဇ်) သရုပ်ဖော်ရုပ်လုံးစုပုံများ
- depicting - (ဒီဖစ်ကံထင်းဂံ) သရုပ်ဖော်တယ်
- scenes - (ဆီးနစ်) ရှုခင်းများ
- scriptures - (စခရစ်ပံချားစ်) ဘာသာရေးစာပေများ
- figures - (ဖစ်ဂါးရစ်) ရုပ်လုံးများ
- life-like - တကယ့်ဘဝမှာနဲ့တူတဲ့
- action - အသက်ဝင် လှုပ်ရှားမှု
- artistic - (အာရ်ထစ်စ်ထစ်စ်) အနုပညာမြောက်တယ်
- glimpse - (ဂလင့်ပစ်) တစ်စွန်းတစ်စ မြင်လိုက်ရမှု
- sculpture - (စခလ်ပံချားရ်) ပန်းပုပညာ

* * *

ပြင်ဦးလွင်မြို့

1. If Mandalay is on your itinerary, you should take a side trip to Pyin Oo Lwin while you are there.
လူကြီးမင်းရဲ့ ခရီးစဉ်ထဲမှာ မန္တလေးပါရင် အဲဒီ ရောက်တုန်း ရောက်ခိုက် ပြင်ဦးလွင်ကိုပါ အဆွယ်အဖွား ခရီးထွက်လိုက်ဖို့ သင့်ပါတယ်။
2. It was formerly called Maymyo—the Town of May—after Col. May of the Bengal Infantry Regiment which was stationed there in 1886, a year after the annexation of the whole of Myanmar by the British.
မြန်မာနိုင်ငံ တစ်ခုလုံးကို ဗြိတိသျှတို့ အပိုင်သိမ်းအပြီး တစ်နှစ်အကြာ ၁၈၈၆ ခုနှစ်မှာ အဲဒီမှာ တပ်စွဲခဲ့တဲ့ ဘင်္ဂလား ခြေလျင်တပ်ရင်းက (တပ်မှူး) ဗိုလ်မှူးကြီးမေကို အစွဲပြုပြီး အဲဒီမြို့ကို အရင်တုန်းက မေမြို့လို့ ခေါ်ခဲ့ကြပါတယ်။
3. Pyin Oo Lwin is its original name meaning a highland plain.

ပြင်ဦးလွင်ဆိုတာ ၎င်းရဲ့ မူလနာမည်ဖြစ်ပြီး ကုန်းမြင့်လွင်ပြင်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။

- 4. The city nestles on a plateau about 3500 feet high, 43 miles to the east of Mandalay.

ဒီမြို့ဟာ မန္တလေးရဲ့ အရှေ့ဘက် ၄၃ မိုင်ခေးပြီး ပေ ၃၅၀၀ လောက်မြင့်တဲ့ ကုန်းပြင်မြင့်တစ်ခုပေါ်မှာ ကွပ်ကွပ်ရွပ်ရွပ် ကလေး တည်ရှိပါတယ်။

- 5. It is surrounded by tree-clad low mountain ranges.

၎င်းကို သစ်ပင်များဖုံးလွှမ်းနေတဲ့(ဝတ်ဆင်ထားတဲ့) တောင်တန်း နိမ့်နိမ့်များ ဝိုင်းရံထားပါတယ်။

- 6. As a result, it enjoys a cool and pleasant weather in contrast to steamy Mandalay.

ရလဒ်အနေနဲ့ ၎င်းဟာ ပူပြင်းခြောက်သွေ့တဲ့ မန္တလေးလို မဟုတ်ဘဲ အေးမြသာယာတဲ့ ရာသီဥတုကိုခံစားရပါတယ်။

- 7. The coolness becomes noticeable once you get to the 21st Mile Camp—the half-way mark between the two cities—where you can have rest and refreshments.

အေးမြမှုဟာ ၂၁ မိုင် စခန်းကို ရောက်တာနဲ့ သိသာလာပါတယ်။ အဲဒီစခန်းဟာ မြို့နှစ်မြို့အကြားက ခရီးတစ်ဝက် အမှတ် အသားဖြစ်ပြီး အဲဒီမှာ လူကြီးမင်း အနားယူစားသောက်နိုင် ပါတယ်။

- 8. You can get to Pyin Oo Lwin from Mandalay either by car or by train.

လူကြီးမင်းဟာ မန္တလေးကနေပြင်ဦးလွင်ကို ကားနဲ့သော်လည်းကောင်း၊ ရထားနဲ့သော်လည်းကောင်း သွားရောက်နိုင်ပါတယ်။

- 9. The drive or train-ride up thickly-forested hills is sure to be a very pleasant and unforgettable experience to all tourists.

သစ်တောတွေ ထူထူထပ်ထပ် ပေါက်နေတဲ့ တောင်ကုန်းတွေ ပေါ်ကို ကားနဲ့ ဒါမှမဟုတ် ရထားနဲ့တက်ရခြင်းဟာ တိုးရစ်များ အားလုံးအတွက် အလွန်သာယာပြီး မမေ့နိုင်တဲ့ အတွေ့အကြုံ တစ်ရပ်ဖြစ်မှာ သေချာပါတယ်။

- 10. The climate of Pyin Oo lwin is so fine that the town was designated as the summer seat of government during the British rule of Myanmar.

ပြင်ဦးလွင်ရဲ့ ရာသီဥတုဟာ အလွန်ယာသာ ကောင်းမွန်တာမို့ မြန်မာနိုင်ငံကို ဗြိတိသျှတို့အုပ်စိုးစဉ်က ပြင်ဦးလွင်ကို အစိုးရ နေရာသီ ရုံးစိုက်ရာမြို့အဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့ပါတယ်။

- 11. Since then, it has been famous as a summer resort or a hill station attracting large numbers of visitors from all over the country during the hot season, every year.

အဲဒီအချိန်ကစပြီး ၎င်းဟာ နွေရာသီ အပန်းဖြေစခန်း၊ ဒါမှ မဟုတ် တောင်စခန်းမြို့အဖြစ် ကျော်ကြားခဲ့ပြီး နှစ်စဉ်ပူဇော်တဲ့ ဥတုမှာ နိုင်ငံတစ်ဝန်းက ဧည့်သည်အများအပြားကို ဆွဲဆောင် နေပါတယ်။

12. Having been first developed by the British and having a temperate climate, it bears the appearance and atmosphere of a British town rather than a Myanmar one (town).

ဖြစ်ထွန်းလာအောင် ဗြိတိသျှတို့က စတင်လုပ်ဆောင်သွား တာကတစ်ကြောင်း၊ သမပိုင်းရာသီဥတုမျိုးရှိတာကတစ်ကြောင်း မို့ ၎င်းဟာ မြန်မာမြို့တစ်မြို့နဲ့သိပ်မတူဘဲ အင်္ဂလိပ်မြို့တစ်မြို့ရဲ့ သွင်ပြင်မျိုးဝန်းကျင်အနေ အခြေမျိုးရှိပါတယ်။

13. It chief attractions besides the cool climate are the Royal Lake where flowers are blooming at all times and the Botanical Gardens adjoining it.

အေးမြတဲ့ ရာသီဥတုအပြင် ၎င်းရဲ့ အဓိကဆွဲဆောင်မှုများ ကတော့ ပန်းတွေ အချိန်မရွေးပွင့်နေတဲ့ ကန်တော်ကြီးနဲ့ ၎င်းနဲ့ ဆက်နေတဲ့ ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်ဖြစ်ပါတယ်။

14. In addition, a large image of the Lord Buddha that "refused" to be exported to China is now drawing hosts of devotees to Pyin Oo Lwin.

ဒါအပြင် တရုတ်ပြည်ကို တင်ပို့ရာမှာ လိုက်ပါဖို့ 'ငြင်းဆန်' ခဲ့တဲ့ ဗုဒ္ဓရုပ်ပွားတော်ကြီးကလည်း ကြည်ညိုကိုင်းရှိုင်းသူ အများအပြားကို ပြင်ဦးလွင် ဆွဲဆောင်နေပါတယ်။

15. There are other places of interest in the vicinity of the town such as the Pwaykauk Waterfalls and the Peikchinmyaung Cave.

မြို့အနီးနားမှာ ပွေးကောက် ရေတံခွန်နဲ့ပိတ်ချင်းမြောင်ဂူလို စိတ်ဝင်စားစရာ နေရာတွေရှိပါတယ်။

16. The town can also boast of cherry trees which can be found few other places in Myanmar.

မြန်မာနိုင်ငံမှာ တခြားနေရာ အနည်းငယ်မှာသာတွေ့ရှိနိုင်တဲ့ ချယ်ရီပင်များရှိတာကိုလည်း ပြင်ဦးလွင်က ဂုဏ်ယူဝင့်ကြွား နိုင်ပါတယ်။

17. Gurkha dairies around the town produce first class butter and sweetmeats.

မြို့ပတ်ဝန်းကျင်က ဂေါ်ရခါး နို့ချက်ခြံများက ပထမတန်းစား ထောပတ်နဲ့ မုန့်အချိုများကို ထုတ်လုပ်ကြပါတယ်။

18. There are also strawberry fields near the town and strawberry-milk is a favourite drink there during the hot season.

ဒီမြို့နားမှာ စတော်ဘယ်ရီခင်းများလည်းရှိပြီး ပူအိုက်တဲ့ရာသီ မှာ စတော်ဘယ်ရီနို့ဟာ အဲဒီမှာ လူတွေအနှစ်မြိုက်ဆုံး အဖျော် ယမကာဖြစ်ပါတယ်။

19. Other famous products of Pyin Oo Lwin include aster flowers, coffee powder, damson fruits and preserves and tomatoes.

ပြင်ဦးလွင်ရဲ့ နာမည်ကျော် တခြားထွက်ကုန်တွေထဲမှာ မေမြို့ ပန်းတွေ၊ ကော်ဖီမှုန့်၊ မက်မန်းသီး၊ ယိုများနဲ့ ခရမ်းချဉ်သီး များပါဝင်ပါတယ်။

20. Another unique feature of Pyin Oo Lwin is the traditional-style box-like horse carriages that tourists enjoy riding.

ပြင်ဦးလွင်ရဲ့ အလားတူမရှိတဲ့ နောက်ထပ်အင်္ဂါရပ် တစ်ခုကတော့ တိုးရစ်များစီးရတာပျော်ကြတဲ့ ရှေးရိုးပုံစံ သေတ္တာပုံ မြင်းရထားများဖြစ်ပါတယ်။

21. And then, if you are thinking of buying a woollen sweater, Pyin Oo Lwin is the place where you can get the best in Myanmar— either hand-knitted or machine-knitted.

နောက်ပြီးတော့ လူကြီးမင်းဟာ သိုးမွေးဆွယ်တာ တစ်ထည်လောက်ဝယ်ဖို့ စဉ်းစားနေရင် ပြင်ဦးလွင်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ (ဆွယ်တာ) အကောင်းဆုံးရနိုင်တဲ့ နေရာပါပဲ။ လက်ထိုးဖြစ်ဖြစ်၊ စက်ထိုးဖြစ်ဖြစ်ပေါ့။

22. You see, the cool climate of the town has led to the growth of the sweater-knitting industry and all sort of nice, warm and beautiful sweaters are available there.

လူကြီးမင်းသိလား၊ ဒီမြို့ရဲ့ အေးမြတဲ့ရာသီဥတုက ဆွယ်တာထိုးတဲ့လုပ်ငန်းကို ပေါ်ပေါက်စေခဲ့တာမို့ အဲဒီမှာ ကောင်းမွန်နွေးထွေးလှပတဲ့ ဆွယ်တာအမျိုးမျိုး ရနိုင်ပါတယ်။

23. Another developing industry in Pyin Oo Lwin is sericulture and you can study the production of raw silk in the mulberry plantations around the town.

ပြင်ဦးလွင်မှာ ဖြစ်ထွန်းလာနေဆဲ နောက်ထပ်လုပ်ငန်းတစ်ခုက ပိုးကောင် မွေးမြူရေးဖြစ်ပြီး မြို့ပတ်ဝန်းကျင်က ပိုးစာခြေများမှာ ပိုးချည်ရိုင်းထုတ်လုပ်မှုကို လူကြီးမင်းလေ့လာနိုင်ပါတယ်။

24. All in all, a visit to Pyin Oo Lwin is guaranteed to give satisfaction and pleasure to all visitors as it is the loveliest town in the whole of Myanmar.

ခြုံပြောရရင်တော့ ပြင်ဦးလွင်သွားလည်တာဟာ လာရောက်လည်ပတ်သူအပေါင်းကို ကျေနပ်မှုနဲ့ သာယာကြည်နူးမှုပေးဖို့ သေချာပါတယ်။ (အာမခံနိုင်ပါတယ်) ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ ၎င်းဟာ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးမှာ ချစ်စရာအကောင်းဆုံးမြို့ဖြစ်လို့ပါပဲ။

////// ခက်ဆန် //////////

- itinerary - (အိုက်ထင်နရာရိ) ခရီးစဉ်
- side trip - တစ်နေရာသွားရင်း နောက်တစ်နေရာကို ထပ်ဆင့်သွားတဲ့ခရီး
- infantry - (အင်န်ဖန်ထရီ) ခြေလျင်တပ်
- regiment - (ရက်ဂျိမန်ထ်) တပ်ရင်းကြီး
- stationed - (စထေးရှန်ဒ်) တပ်စွဲတယ်၊ တပ်ချထားတယ်
- annexation - (အနက်ခ်ဆေးရှန်) အပိုင်သိမ်းတာ
- original - (အရစ်ဂျယ်) မူလ
- nestles - (နက်စလ်စ်) နေသားတကျကလေး တည်ရှိတာ
- surrounded - (ဆရောင်းဒစ်စ်) ဝိုင်းရံထားတယ်

- tree-clad - သစ်ပင်တွေ ဖုံးအုပ်နေတဲ့
- clad - (ကလက်ဒ်) ဝတ်ဆင်ထားတယ်
- mountain-ranges - တောင်တန်းများ
- As a result - ရလဒ်အနေနဲ့
- in contrast to - ခြားနားတာကို ပြဖို့သုံးတဲ့ အဆက်အစပ် စကားစု။ -- နဲ့မတူဘဲ
- steamy - (စထီးမီး) အရမ်းပူတဲ့၊ အငွေ့ထနေတဲ့
- noticeable - (နို့ထစ်ဆာလ်) သတိပြုမိလောက်အောင် ဖြစ်လာတယ်
- refreshments - (ရီဖရက်ရှ်မန်တစ်စ်) အဆာပြေ စားသောက်စရာများ
- unforgettable - (အန်နီဖက်တဘလ်) မမေ့နိုင်လောက်တဲ့
- experience - (အစ်ကစ်ဖီအီရီယဲန့်စ်) အတွေ့အကြုံ
- designated - (ဒက်စီဂ်နိတ်ထစ်ဒ်) သတ်မှတ်တယ်
- resort - (ရီဇော့တ်) အပန်းဖြေစခန်း
- attracting - (အထရက်ခ်ထင်းဂ်) ဆွဲဆောင်တယ်
- large numbers of - အများကြီး
- all over the country - နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးမှာ
- developed - (ဒီဗဲလပ်ပီဒ်) ဖွံ့ဖြိုးစေခဲ့တယ်၊ ဖြစ်ထွန်းစေခဲ့တယ်
- blooming - (ဘလူးမင်းဂ်) ပွင့်နေတယ်
- temperate - (တမ်ပီရက်ထီ) သမပိုင်းဆိုင်ရာ
- appearance - (အဖီးအားရဲန့်စ်) သွင်ပြင်

- atmosphere - (အက်ထ်မစဖီးအားရ်) ဝန်းကျင်၊ အငွေ့အသက်၊ အရိပ်အရောင်
- rather than - အဲလို မဖြစ်ဘဲ၊ ဒီလို ဖြစ်ပါတယ်လို့ ပြောချင်တဲ့အခါ သုံးတဲ့ အဆက်အစပ်စကားစု
- at all times - အချိန်မရွေး
- botanical - (ဘာထဲနစ်ခလ်) ရုက္ခဗေဒဆိုင်ရာ ရုက္ခဗေဒဥယျာဉ်ကို Gardens - လို့၊ အစဉ်အလာ ။ ထည့်ပြီး သုံးခဲ့ကြပါတယ်။
- adjoining - (အက်ဒီဂျိုင်းနင်းဂ်) ဆက်နေတာ
- In addition - ဒါအပြင်
- image - (အင်းမစ်ဂျီ) ရုပ်ပွား၊ ပုံတူ
- hosts - (ဟိုစ်တစ်စ်) အများကြီးပါတဲ့ အုပ်စုများ
- devotees - (ဒက်ဗထီစ်) ကြည်ညိုကိုင်းရှိုင်းသူများ
- places of interest - စိတ်ဝင်စားစရာ နေရာများ
- vicinity - (ဗစ်ဆင်နထီ) အနီးတဝိုက်
- boast - (ဘိုစ်ထီ) ဝင့်ဝါတယ်
- Gurkha - (ဂုရ်ခါး) ဂေါ်ရခါး (လူမျိုး)
- dairies - (ဒယ်ရီစ်) နို့ချက်ခြံများ
- sweetmeats - (ဆွီထီမီထစ်စ်) မုန့်အချိုများ
- preserves - (ဖရီဇားဗစ်စ်) ယိုများ
- unique - (ယူနီခ်) ပြိုင်စံကင်းတဲ့၊ အလားတူမရှိတဲ့
- feature - (ဖီးချားရ်) အင်္ဂါရပ်
- traditional-style - ရိုးရာပုံစံ

- machine knitted - (မရှိုးနံနစ်ထစ်ဒ်) စက်နဲ့ ဇာထိုးထားတဲ့
- available - (အဗေးလဘလ်) ရရှိနိုင်တယ်
- sericulture - (ဆာရီခါးလ်ချားရ်) ပိုးချည်မွေးမြူထုတ်လုပ်ရေး
- mulberry - (မာလ်ဘာရီ) ပိုးစာပင်
- raw - (ရော) အစိမ်း၊ အရိုင်း
- plantations - (ဖလန်ထေးရှဲနစ်) စိုက်ခင်းများ
- guaranteed - (ဂါရ်နီးထီးဒ်) အာမခံတယ်
- satisfaction - (ဆက်ထစ်ဖက်ခဲရှဲနစ်) ကျေနပ်မှု
- pleasure - (ဖလဲရှား) သာယာကြည်နူးမှု
- All in all - ခြုံပြောရမယ်ဆိုရင်

* * *

သံယဇာတပေါကြွယ် ပြည်မြန်မာဝယ်

1. Our country is rich in natural resources.
ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်ကသယံဇာတ အရင်းအမြစ်တွေ ကြွယ်ဝပါတယ်။
2. Our chief produces are, rice, teak, gem, oil and natural gas.
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အဓိကထွက်ကုန်တွေကတော့ ဆန်၊ ကျွန်းသစ်၊ ကျောက်မျက်ရတနာများ၊ ရေနံနဲ့ သဘာဝဓာတ်ငွေ့တွေ ဖြစ်ပါတယ်။
3. Of course, that's not all we produce.
ကျွန်တော်တို့ ထုတ်လုပ်တာ ဒါတွေတင်မကကြောင်းကိုတော့ အထူးပြောနေစရာမလိုပါဘူး။
4. Our other products include cotton, sesame, peanuts, pulses, tobacco, metals, sugar, rubber, silk textiles and lacquer ware.
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ တခြားထွက်ကုန်တွေထဲမှာ ဝါ၊ နှမ်း၊ ပဲအမျိုးမျိုး၊ ဆေးရွက်ကြီး၊ သတ္တုများ၊ သကြား၊ ရာဘာ၊ ပိုးထည်များနှင့် ယွန်းထည်များ ပါဝင်ကြပါတယ်။

- 5. Teak is probably our most famous product.
ကျွန်းသစ်ဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အကျော်ကြားဆုံး ထွက်ကုန် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။
- 6. It is generally believed to be the best kind of wood in the world.
၎င်းဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အကောင်းဆုံးသစ်ဖြစ်တယ်လို့ အများက ယုံကြည်ကြပါတယ်။
- 7. It is so durable even in sea water that it is widely used in ship-building.
၎င်းဟာ ပင်လယ်ရေထဲမှာတောင်မှ သိပ်ကြာရှည်ခံတာမို့ ၎င်းကို သင်္ဘောများ ဆောက်လုပ်ရာမှာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သုံးစွဲကြ ပါတယ်။
- 8. Teak furniture also is ^{အလွန်အမတ်/တင်စံက} treasured by people all over the world.
ကျွန်းအိမ်ထောင်ပရိဘောဂကိုလည်း ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှာ အမြတ် တနိုး ထားကြပါတယ်။
- 9. But teak is not the only kind of wood our forests produce.
ဒါပေမယ့် ကျွန်းဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သစ်တောများက ထုတ်ပေးတဲ့ တစ်ခုတည်းသော သစ်မဟုတ်ပါဘူး။
- 10. There are also other kinds of hard wood in our forests such as pyinkadoe, padauk and ingyin which are nearly as good and valuable as teak.
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သစ်တောတွေထဲမှာ ကျွန်းလောက်နီးပါး ကောင်းမွန် အဖိုးတန်တဲ့ ပျဉ်းကတိုး၊ ပိတောက်၊ အင်ကြင်း စတဲ့ တခြားသစ်မာတွေလည်း ရှိကြပါတယ်။

- 11. Our country also produces the best kind of jade in the world.
ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်ဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာအကောင်းဆုံး ကျောက် စိမ်းကိုလည်း ထုတ်လုပ်ပါတယ်။
- 12. Jade merchants used to pass it off as China jade, in the past.
ကျောက်စိမ်းကုန်သည်တွေက အတိတ်ကာလမှာ မြန်မာ ကျောက်စိမ်းကို တရုတ်ကျောက်စိမ်းလို့ပြောပြီး ရောင်းချလေ့ ရှိခဲ့ကြပါတယ်။
- 13. Now, jewellery-merchants who want the best jade attend the gems emporiums that our country holds from time to time.
အခုတော့ ကျောက်စိမ်းအကောင်းဆုံးလိုချင်တဲ့ လက်ဝတ် လက်စား ကုန်သည်များဟာ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံက မကြာမကြာ ကျင်းပပေးတဲ့ ကျောက်မျက်ရောင်ချပွဲများကို တက်ရောက် ကြပါတယ်။
- 14. Our Mogok rubies also have enjoyed international fame for centuries.
ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မိုးကုတ်ပတ္တမြားတွေဟာလည်း နိုင်ငံတကာ မှာ ကျော်ကြားခဲ့တာ ရာစုပေါင်းများစွာ ရှိပါပြီ။
- 15. The Ngamauk-Ruby—"taken away" by Col. Sladen, the commander of the British Occupying Forces, from King Thibaw in 1885—is reputed to be worth a kingdom!
ဗြိတိသျှပြည်သိမ်းတပ်များရဲ့ တပ်မှူး၊ ဗိုလ်မှူးကြီး စလေဒင် ၁၈၈၅ ခုမှာ သိပေါမင်းဆီက "ယူ" သွားတဲ့ ငမောက် ပတ္တမြားဟာ ပြည်တန်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

16. The lower part of our country was known as Suvanna Bhummi—Land of Gold—long ago, and, to be sure, gold is found in many parts of the country.

ရှေးတုန်းက ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံ အောက်ပိုင်းကို သုဝဏ္ဏဘူမိ (ရွှေမြေ) လို့ ခေါ်ခဲ့ကြတဲ့အတိုင်း အသေအချာပါပဲ။ နိုင်ငံ နေရာ အတော်များများမှာ ရွှေတွေ့ရပါတယ်။

17. Our silk textiles are hand-woven and patterned after those worn by the royal family and the courtiers of the Court of Mandalay.

ကျွန်တော်တို့ ပိုးထည်တွေကို လက်နဲ့ ယက်လုပ်ပြီး မန္တလေး နန်းတွင်းမှာ ဘုရင့်မိသားစုနဲ့ နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားများ ဝတ်ဆင်ခဲ့ကြတဲ့ အဆင်တွေကို ယူထားတာပါ။

18. No wonder many tourists—especially ladies—take a fancy to them at first sight.

တိုးရစ်တွေ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးတွေ ကျွန်တော်တို့ ပိုးထည်တွေကိုမြင်တာနဲ့ လိုချင်သွားကြတာ အံ့ဩစရာမရှိ ပါဘူး။

19. Our lacquer wares are getting better and better with the passage of time and our teak-wood and ivory carvings, silver ware and paintings also enjoy appreciable custom of tourists.

ကျွန်တော်တို့ ယွန်းထည်များဟာ အချိန်ကြာလာသည်နဲ့အမျှ ပိုမိုကောင်းမွန်လာနေပြီး ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကျွန်းသစ်နဲ့ ဆင်စွယ် ပန်းပုများ ငွေထည်များနဲ့ ပန်းချီကားများဟာလည်း တိုးရစ်

များရဲ့ သိသာလောက်တဲ့ ဝယ်ယူအားပေးမှုကိုခံယူကြရပါတယ်။

20. Our rivers and streams provide many waterfalls suitable for the production of hydroelectric power.

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မြစ်ချောင်းများကလည်း ရေအားလျှပ်စစ်ဓာတ် ထုတ်ယူဖို့ သင့်တော်တဲ့ ရေတံခွန်တွေ အများအပြား ထောက်ပံ့ပေးအပ်ပါတယ်။

21. Our country also has considerable oil and natural gas reserves,

ကျွန်တော်တို့တိုင်းပြည်မှာ တော်တော်များတဲ့ ရေနံနဲ့ သဘာဝ ဓာတ်ငွေ့သိုက်များလည်းရှိပါတယ်။

22. The British-woned Burma Oil Company extracted and exported large amounts of petroleum for about half a century and yet, our oil wells are still yielding commercial quantities!

ဗြိတိသျှပိုင် ဘီအိုစီကုမ္ပဏီဟာ နှစ်ပေါင်းငါးဆယ်လောက် (ရာစုဝက်လောက်) ကြာအောင် ရေနံအများအပြား ထုတ်ယူ တင်ပို့ရောင်းချခဲ့ပြီး၊ ဒါတောင် ကျွန်တော်တို့ ရေနံတွင်းများက စီးပွားဖြစ် ပမာဏတွေ ထွက်နေကြဆဲဖြစ်ပါတယ်။

23. As for natural gas, so much of it has been detected underground that some areas are being exploited now for local use and arrangements are being made to sell large amounts to Thailand in the near future.

သဘာဝဓာတ်ငွေ့ အနေနဲ့ကတော့ မြေအောက်မှာ အများကြီး တွေ့ထားတာပဲ ပြည်တွင်းသုံးစွဲမှုအတွက် တချို့ ဒေသတွေက အခု ထုတ်ယူနေပြီး များမကြာခင် ထိုင်းနိုင်ငံကို အများအပြား ရောင်းချဖို့ အစီအစဉ်တွေ လုပ်နေပါတယ်။

24. Our most valuable natural resource in the long run may well be our forests because they are renewable and are being renewed vigorously and conscientiously.

ရှေ့ညမှာ ကျွန်တော်တို့ အဖိုးအတန်ဆုံးသယံဇာတ အရင်းအနှစ်ကတော့ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ သစ်တောများ ကောင်းကောင်းကြီးဖြစ်နိုင်ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူတို့ကို အသစ်ပြန်စိုက်လို့ရတယ်။ အားသွန်ခွန်စိုက် အသိစိတ်ဓာတ် အပြည့်နဲ့ ပြန်လည်စိုက်နေတယ်။

25. You see, while many other parts of the world are losing large areas of forests yearly owing to forest fires and various development projects, our country still remains a lush and green land suffering from relatively little deforestation.

လူကြီးမင်းသိလား၊ တခြားကမ္ဘာဒေသများမှာ တောမီးများနဲ့ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံချက်အမျိုးမျိုးတို့ကြောင့် ကျယ်ပြန့်လှတဲ့ သစ်တော ဒေသတွေ နှစ်စဉ်ဆုံးရှုံးနေရခိုက်မှာ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံကတော့ စိမ်းလန်းစိုပြည်တဲ့ ဒေသတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်ရပ်တည်နေပြီး တခြားနိုင်ငံတွေနဲ့စာရင် သစ်တောပြုန်းတီးမှု အနည်းအကျဉ်းသာ ခံစားရပါတယ်။

////////// **အင်္ဂလိပ်** //////////

- natural resources - (နဲ့ချရလ်၊ ရီဆော့စစ်စ်) သယံဇာတ အရင်းအမြစ်များ
- of course - (အော်ဖ်ဆေါစ်) အထူးပြောစရာမလိုတာကတော့
- gems - (ဂျမ်စ်) ကျောက်မျက်ရတနာများ
- gas - (ဂက်စ်) ဓာတ်ငွေ့
- sesame - (ဆက်ဆမီး) နှမ်း
- pulses - (ပုလ်စ်စ်စ်) ပဲအမျိုးမျိုး
- tobacco - (တဘက်ခို) ဆေးရွက်ကြီး
- silk textiles - (ဆစ်လ်ခဲထက်ကစ်ထိုင်လ်စ်) ဝိုးထည်များ
- lacquer ware - (လက်ခါဝဲ) ယွန်းထည်
- durable - (ဒျူအ်ရာလ်) ကြာရှည်ခံတဲ့
- furniture - (ဖာနစ်ချား) ပရိဘောဂ (ဖာနေချားလို့ အသံမထွက်မိပါစေနဲ့။ ဒီစကားလုံးက S ထည့်သုံး လို့လည်းမရ၊ သတိထားပါ။)
- treasured - (ထရဲယား/ရှားဒ်) အမြတ်တနိုး တန်ဖိုးထားတယ်
- all over the world - ကမ္ဘာအရပ်ရပ်မှာ
- jade - (ဂျေဒ်) ကျောက်စိမ်း
- pass off as - နောက်တစ်ခုခုဖြစ်သလို တင်ပြတာ၊ အယောင်ဆောင်တာ
- in the past - အတိတ်ကာလမှာ

- jewellery - (ဂျူးအဲလ်ရီ) စိန်ရွှေလက်ဝတ်လက်စား
- emporiums - (အယ်မ်ဖောရီးယဲမ်စ်) ရောင်းချပွဲများ
- from time to time - မကြာမကြာ
- rubies - (ရူဘီစ်) ပတ္တမြားများ
- fame - (ဖေးမ်) ကျော်ကြားမှု
- centuries - (ဆယ်န်ချရီစ်) ရာစုနှစ်များ
- commander - (ခမန်းဒါးရီ) တပ်မှူး
- is reputed - (ရီဖြူထစ်ဒ်) --တယ်လို့ နာမည်ထွက်တယ်၊
ပြောကြတယ်
- worth - (ဝါ့သ်) ထိုက်တန်တယ်
- hand-woven - (ဟဲန်ဒ်ဝီဗ(န်) လက်နဲ့ ယက်ထားတဲ့
- patterned - (ဖက်ထန်ဒ်) အဆင်ထုတ်ထားတယ်
- royal - (ရွိုင်ယယ်လ်) ဘုရင်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့၊ တော်ဝင်
- courtiers - (ခေါထီးယားစ်) နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားများ
- take a fancy to - သဘောကျသွားတယ်
- at first sight - မြင်မြင်ချင်း
- with the passage of time - အချိန်ကြာလာတာနဲ့အမျှ
- ivory - (အိုင်ဗရီ) ဆင်စွယ်
- carvings - (ခါးဗင်းဂ်စ်) ပန်ပူရစ်များ
- appreciable - (အဖရီဂျာလ်) သိသာလောက်အောင်များတဲ့၊
အသင့်အတင့်များတဲ့
- custom - (ခပ်စ်ထမ်) ဝယ်ယူအားပေးမှု
- provide - (ဖရိုဗိုက်ဒ်) ထောက်ပံ့တယ်၊ ပေးတယ်

- waterfalls - (ဝေါထဖောလ်စ်) ရေတံခွန်များ
- suitable - (ဆုထဘာလ်) သင့်တော်တဲ့
- hydro-electric - (ဟိုက်ဒရိုအီလက်ဒ်ထရစ်စ်)
ရေကထုတ်တဲ့လျှပ်စစ်
- considerable - (ခန်ဆစ်ဒရဘာလ်) အတော်များတဲ့
- reserves - (ရီဇာ့ဗ်စ်) သိုက်များ၊
(မြေကြီးထဲမှာ) ရှိနေတဲ့ အရာများ
- extracted - (အစ်ကစ်ထရက်ဒ်ထစ်ဒ်) ထုတ်ယူခဲ့တာ
- petroleum - (ဖထရိုလီယဲမ်) ရေနံ
- commercial - (ခမားရှယ်) စီးပွားဖြစ်
- quantities - (ခွမ်န်ထထီစ်) အရေအတွက်ပမာဏများ
- detected - (ဒီထက်ဒ်ထစ်ဒ်) ထောက်လှမ်းတွေ့ရှိခဲ့တယ်
- exploited - (အစ်ကစ်ဖလွိုက်ထစ်ဒ်) ထုတ်ယူသုံးစွဲတယ်
- for local use - ဒေသသုံး/ပြည်တွင်းသုံးအတွက်
- arrangements - (အရိန်းဂျ်မန်တစ်စ်) အစီအစဉ်များ
- in the near future - များမကြာခင်
- renewable - (ရီညူးအဘာလ်)
ပြန်ပြီးသစ်ဆန်းအောင် လုပ်လို့ရတယ်
- vigorously - (ဗစ်ဂရပ်စ်လီး) အားသွန်ခွန်စိုက်
- conscientiously - (ခန်ရှီအဲန်ရှပ်စ်လီး)
အသိစိတ်ဓာတ် ပြည့်ဝစွာ
- owing to - အတွက်ကြောင့်
- development - (ဒီဗဲလပ်မဲန်တ်) ဖွံ့ဖြိုးရေး
- projects - (ဖရာဂျက်ဒ်စ်စ်) စီမံချက်များ

very green (၁၁) growing freely

/WS/

lush - (လှံရှံ) စိုပြည်တယ်
(များများ၊ သန်သန်စွမ်းစွမ်းပေါက်လို့)

relatively - (ရဲလထစိမ်လိး) အများနဲ့စာရင်

deforestation - (ဒီဖောရစ်စိယေးရှဲန်) သစ်တောများပြုန်းတီးမှု

* * *

အင်းလေးကန်

1. The Inlay Lake is one of the chief tourist attractions of Northern Myanmar.
အင်းလေးကန်ဟာ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းက ကမ္ဘာလှည့်ခရီးသည်များကို အဓိကဆွဲဆောင်တဲ့နေရာတစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။
2. Inlay means 'small lake', implying that there is a larger lake.
အင်းလေးဆိုတာ ကန်ငယ်လို့ အဓိပ္ပာယ်ရပါတယ်။ ဒီတော့ ကန်ကြီးရှိသေးတဲ့သဘောပေါ့။
3. It is the second largest lake in Myanmar, the largest being Indawgyi.
၎င်းဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဒုတိယအကြီးဆုံးရေကန်ကြီးဖြစ်ပြီး အကြီးဆုံးကတော့ အင်းတော်ကြီးဖြစ်ပါတယ်။
4. Roughly speaking, it is about eight miles long and three miles broad.
အကြမ်းဖျင်းပြောရရင်တော့ ၎င်းဟာ ရှစ်မိုင်လောက်ရှည်ပြီး သုံးမိုင်လောက်ကျယ်ပါတယ်။
5. It lies over 2900 ft. above sea level and is surrounded by mountains.

၎င်းဟာ ပင်လယ်ရေပြင်အထက် ပေ ၂၉၀၀ ကျော်အမြင့် မှာရှိပြီး တောင်များဝိုင်းရံနေပါတယ်။

6. Hence, you can imagine how beautiful it will be.

ဒီတော့ အဲဒါဟာ ဘယ်လောက်လှမယ်ဆိုတာ လူကြီးမင်း စဉ်းစားကြည့်နိုင်ပါတယ်။

7. Tourists visit Bagan to study its ancient pagodas that constitute architectural and artistic wonders.

တိုးရစ်တွေဟာ ဗိသုကာပညာနဲ့ အနုပညာဆိုင်ရာ အံ့စရာ များကို ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်စေတဲ့ ရှေးဘုရားများကို လေ့လာဖို့ ပုဂံကိုသွားကြပါတယ်။

8. But they go to Inlay to enjoy peace, quiet, fine weather and natural beauty.

ဒါပေမယ့် သူတို့ဟာ အင်းလေးကျတော့ အေးချမ်းမှု၊ တိတ်ဆိတ် မှု၊ သာယာတဲ့ရာသီဥတုနဲ့ သဘာဝအလှကိုခံစားဖို့ သွားကြ ပါတယ်။

9. There must be few places indeed that can beat Inlay in providing rest and recreation to travel-weary tourists.

ခရီးပန်းလာကြတဲ့ တိုးရစ်တွေကို အနားယူအပန်းဖြေမှုပေးရာ မှာ အင်းလေးထက်သာတဲ့နေရာ သိပ်ရှိမှာမဟုတ်တာ အမှန် ပါပဲ။

10. Life is leisurely there and time doesn't fly, but crawls!

အဲဒီမှာ ဘဝဟာ အေးအေးသက်သာရှိလှပြီး အချိန်ဟာ မပျံ သန်းဘဲ တွားသွားနေပါတယ်။

11. Speedboating across a vast, clear and calm expanse of water among blue, mountain ranges itself is a thrilling experience rarely encountered in humdrum city life.

တောင်ပြာတန်းတွေကြားက ကြည့်လင် ငြိမ်သက်တဲ့ ရေပြင် အပြန့်ကြီးကို အမြန်လှေနဲ့ဖြတ်သန်းရခြင်းကိုက ငြီးငွေ့စရာ မြို့ပြဘဝမှာ ကြုံရခဲတဲ့အတွေ့အကြုံတစ်ရပ်ဖြစ်ပါတယ်။

12. The Inlay region teems with exotic sights and experiences.

အင်းလေးဒေသဟာ ထူးခြားဆန်းကြယ်တဲ့ရှုခင်းများ အတွေ့ အကြုံများနဲ့ ပြည့်နှက်နေပါတယ်။

13. An afternoon at the bungalow-above-the-water will sweep away your cares and worries for the duration of your stay in the region.

ရေပေါ်ဗိုလ်တဲမှာ တစ်နေ့ခင်းလောက် နားနေလိုက်ရခြင်းဟာ လူကြီးမင်း အဲဒီဒေသမှာရှိနေသမျှ ကာလအတွင်းမှာတော့ လူကြီးမင်းရဲ့ ဂရုစိုက်စရာတွေ၊ စိုးရိမ်ပူပန်မှုတွေကို ဖယ်ရှား ပေးပါလိမ့်မယ်။

14. One sight that will rivet your attention is a leg-rower, the most famous and unique feature of Inlay.

လူကြီးမင်းရဲ့အာရုံကို သံမှိုနှက်သလို ဆွဲဆောင်မယ့် ရှုခင်း တစ်ရပ်ကတော့ ခြေထောက်နဲ့ လှေလှော်နေသူပေါ့။ အင်းလေး ရဲ့ အကျော်ကြားဆုံးနဲ့ ပြိုင်စံတင်းတဲ့ အင်္ဂါရပ်ဖြစ်ပါတယ်။

- 15. Another unique sight is that of floating islands made up of compost and silt.
နောက်ထပ် ပြိုင်စံကင်းတဲ့ ရှုခင်းတစ်ရပ်ကတော့ အရွက်၊ အပင်ဆွေးများနဲ့ နုန်းမြေပေါင်းစပ်ပြုလုပ်ထားတဲ့ ကျွန်းမျောများ ဖြစ်ကြပါတယ်။
- 16. The enterprising lake-dwellers called Inthars use them as beds for vegetables and flowers.
လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ကောင်းလှတဲ့ အင်းသားတွေက အဲဒီကျွန်းမျောတွေကို ဟင်းသီးဟင်းရွက်နဲ့ ပန်းစိုက်ခင်းဘောင်များအဖြစ် သုံးစွဲကြပါတယ်။
- 17. All visitors to the region are also fascinated by its famous hand-loom industry and its beautiful products.
ဒီဒေသကို လာတဲ့ ဧည့်သည်အားလုံးဟာ ၎င်းရဲ့ နာမည်ကျော် လက်ယက်ကန်းလုပ်ငန်းနဲ့ ၎င်းရဲ့ လှပတဲ့ ထွက်ကုန်များကို လည်း အလွန်စိတ်ဝင်စားကြပါတယ်။
- 18. Another unusual attraction of Inlay is its floating markets.
အင်းလေးရဲ့ ထူးခြားတဲ့ နောက်ထပ်ဆွဲဆောင်မှုတစ်ခုကတော့ ၎င်းရဲ့ ရေပေါ်ဈေးများဖြစ်ပါတယ်။
- 19. One special attraction of the region for Buddhists is the Phaungdaw Oo Pagoda where five ancient images of the Buddha reside.
ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေအတွက် အထူးဆွဲဆောင်ချက်တစ်ရပ်ကတော့ ဗုဒ္ဓရဲ့ ရှေးဆင်းတုတော် ငါးဆူ သီတင်းသုံးတဲ့ ဖော်တော်ဦးဘုရားဖြစ်ပါတယ်။

- 20. The Inthars reverse the images so much that they have gilded them over and over until they now appear to be balls of gold!
အင်းသားတွေက အဲဒီရုပ်ပွားတော်တွေကို ကြည်ညိုကြလွန်းလို့ ရွှေတွေ အထပ်ထပ်ချခဲ့ကြတာ အခုအခါမှာ ရွှေလုံးကြီးတွေပုံ ပေါက်လာခဲ့တဲ့ အထိပါပဲ။
- 21. The lake is especially crowded with visitors when the festival of the Pagoda is held in October featuring spectacular boat races.
ရင်သပ်ရှုမောလှေပြိုင်ပွဲများပါဝင်တဲ့ ဘုရားပွဲတော်ကို အောက်တိုဘာလမှာ ကျင်းပချိန်မှာတော့ (အင်းလေး)ကန်ဟာ ဧည့်သည်များနဲ့ အထူးစည်ကားပါတယ်။
- 22. The pagoda is the most famous one in Northern Myanmar and Inlay is one of the regions where Buddhism flourishes to great heights.
ဒီဘုရားဟာ မြန်မာနိုင်ငံမြောက်ပိုင်းမှာ တန်ခိုးအကြီးဆုံး ဘုရားဖြစ်ပြီး အင်းလေးဟာ ဗုဒ္ဓဘာသာ အထွန်းကားဆုံး ဒေသတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။
- 23. Consequently, you can find grand monasteries there with a large number of monks and novices studying and practising Dharma-the Doctrine-in them.
ရလဒ်ကတော့ တရားဓမ္မ လေ့လာအားထုတ်နေကြတဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးနဲ့ ရှင်သာမဏေများ အများအပြားရှိပြီး ကြီးကျယ်လှတဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများကို အဲဒီမှာ လူကြီးမင်းတို့ တွေ့မြင်နိုင်ကြပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်စာအုပ်

- tourist attractions - တိုးရစ်များကို ဆွဲဆောင်နိုင်တဲ့အရာတွေ
- implying - (အင်မ်ဖလိုင်းယင်းဂ်) သဘောကိုဆောင်တယ်
- Roughly speaking - အကြမ်းဖျင်းပြောရရင်တော့
- seal level - ပင်လယ်ရေပြင်အမြင့်
- surrounded - (ဆရောင်းဒစ်ဒ်) ဝိုင်းရံထားတယ်
- imagine - (အင်မ်ဂျင်းန့်) တွေးကြည့်တယ်
- ancient - (အိန်းန့်ရှဲန့်ထ်) အလွန်ရှေးကျတဲ့
- constitute - (ခန်န့်စထီချုထ်) ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပေါ်စေတယ်
- architectural - (အာခီထက်ခဲချရဲလ်) ဗိသုကာပညာဆိုင်ရာ
- artistic - (အာထစ်စ်ထစ်စ်) အနုပညာဆိုင်ရာ၊
အနုပညာမြောက်တဲ့
- providng - (ဖရိုဗိုက်ဒင်းဂ်) ထောက်ပံ့တယ်
- rest - (ရက်စ်ထ်) အနားယူမှု
- recreation - (ရက်ခရီအေးရှဲန့်) အပန်းဖြေမှု
- travel-weary - ခရီးပန်းလာတဲ့
- leisurely - (လဲရှား/ယားလီး) အေးအေးသက်သာ
- crawls - (ခရောလ်စ်) တွားသွားတယ်၊
ဖြည်းဖြည်းကလေးသွားတယ်
- speedboating - (စဖီးဒ်ဘုတ်ထင်းဂ်) အမြန်လှေနဲ့သွားတာ
- calm - (ခမ်းမ်) ငြိမ်သက်တဲ့
- expanse - (အစ်ကစ်ဖဲန့်စ်) အပြန့်

- mountain ranges - (ရိန့်ဂျစ်စ်) တောင်တန်းများ
- thrilling - (သရစ်လင်းဂ်) စိတ်တုန်ရီလှုပ်ရှားစရာကောင်းတဲ့
- experience - (အစ်ကစ်ဖီးအိရိုယဲန့်စ်) အတွေ့အကြုံ
- rarely - (ရဲအဲလီး) ရှားရှားပါးပါး
- encountered - (အင်နဲခေါင်းထားရဲဒ်) တွေ့ကြုံတယ်
- humdrum - (ဟမ်းမ်ဒရမ်မ်) စိတ်လှုပ်ရှားစရာမကောင်းတဲ့၊
ထူးမခြားနား
- teems - (ထီးမစ်စ်) အရမ်းပေါများတယ်
- exotic - (အစ်ဂ်ဇော/ဇာ ထစ်စ်) ထူးခြားဆန်းကြယ်တဲ့
- sights - (ဆိုက်တ်စ်) ရှုကြည့်စရာတွေ
- bungalow - (ဘန်ဂလို) တစ်ထပ်အဆောက်အအုံငယ်၊ဗိုလ်တဲ့
- sweep away - ဖယ်ရှားတယ်
- cares - (ခဲရစ်စ်) ဂရုစိုက်စရာများ
- worries - (ဝါရီစ်စ်) ပူပန်စရာများ
- duration - (ဒျူ/ဒူရေးရှဲန့်) ကာလ၊ ကြာတဲ့အချိန်
- rivet - (ရစ်ဗစ်ထ်) သံမှိုနှက်သလို ဆွဲဆောင်တာ
- attention - (အဲထဲန့်ရှဲန့်) ဂရုစိုက်မှု
- unique - (ယူနီခဲ) အလားတူမရှိတဲ့
- feature - (ဖီးချား) အင်္ဂါရပ်
- floating - (ဖလုပ်ထင်းဂ်) ပေါလောပေါ်တဲ့
- islands - (အိုက်လဲန့်ဒ်စ်) ကျွန်းများ
- made up of - ပေါင်းစပ်ပြုလုပ်ထားတယ်
- compost - (ခမ်မ်ဖိုစ်ထ်) အရွက်အပင်ဆွေး

- silt - (ဆစ်လ်ထ်) နုန်းမြေ
- enterprising - (အယ်န်တာဖရိုက်ဇင်းဂ်) လုပ်ရည်ကိုိုင်ရည်ကောင်းတဲ့
- lake-dwellers - (ဒွဲလားစ်) ရေကန်မှာ၊ အင်းမှာ နေထိုင်သူများ
- beds - စိုက်ခင်းဘောင်များ
- fascinated - (ဖက်ဆင်နေးထစ်ဒ်) ဆွဲဆောင်(ခံရ)တယ်
- hand-loom - (လူးမ်) လက်ယက်ကန်း
- industry - (အင်ဒပ်စ်ထရီ) စက်မှုလုပ်ငန်း
- products - (ဖရော့ဒတ်ကတ်စ်) ထွက်ကုန်များ
- images - (အင်းမစ်ဂျစ်စ်) ရုပ်ပွားတော်များ၊ ဆင်းတုတော်များ
- reside - (ရီဇိုက်ဒ်) နေထိုင်တယ်၊ သီတင်းသုံးတယ်
- revere - (ရစ်ဗီးယားရ်) ကြည်ညိုတယ်
- gilded - (ဂစ်လ်ဒ်စ်) ရွှေချတယ်
- over and over - အကြိမ်ကြိမ်
- crowded - (ခရော့က်ဒစ်ဒ်) လူစည်ကားတယ်
- festival - (ဖက်စ်ထဗလ်) ပွဲတော်
- held - (ဟဲလ်ဒ်) ကျင်းပတယ်
- featuring - (ဖီးချားရင်းဂ်) ထည့်သွင်းတင်ဆက်တယ်
- spectacular - (စဖက်ခဲထဲယူလာရ်) ရင်သပ်ရှုမော ဖြစ်လောက်တဲ့
- boat races - လှေပြိုင်ပွဲများ
- flourishes - (ဖလားရစ်ရှစ်စ်) ထွန်းကားတယ်
- to great heights - အလွန်မြင့်မြင့်မားမား

- Consequently - (ခန်ဆီးကွန်ယလီး) နောက်ဆက်တွဲအနေနဲ့၊ ရလဒ်ကတော့၊ ဒါကြောင့်
- grand - (ဂရဲန်ဒ်) ကြီးကျယ်ခမ်းနားတဲ့
- monasteries - (မွန်နာစ်ထရီစ်) ဘုန်းကြီးကျောင်းများ
- a large number of - အများကြီး
- monks - (မန်ခ်စ်) ဘုန်းတော်ကြီးများ
- novices - (နော့ဗစ်စ်စ်စ်) ရှင်သာမဏေများ
- practising - (ဖရက်ခဲထစ်ဆင်းဂ်) ကျင့်သုံးတယ်
- the Doctrine - (ဒေါ့ခဲထရင်းန့်) တရားတော်

* * *

အင်းတော်ကြီး

1. Inndawgyi is the largest natural lake in Myanmar, covering an area of over 40 square miles.
အင်းတော်ကြီးဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အကြီးဆုံး သဘာဝ အင်းအိုင်ကြီးဖြစ်ပြီး ဧရိယာ စတုရန်းမိုင် ၄၀ ကျော်ကို ဖုံးလွှမ်းတည်ရှိပါတယ်။
2. Lying in Mogaung Township in Myitkyinar District, it measures 16 miles from north to south and seven miles from east to west at its widest point.
၎င်းဟာ မြစ်ကြီးနားခရိုင်၊ မိုးကောင်းမြို့နယ်မှာ တည်ရှိပြီး၊ တောင်နဲ့မြောက် ၁၆ မိုင်၊ အရှေ့နဲ့အနောက် အကျယ်ဆုံး နေရာမှာ ၇ မိုင် ကွာဝေးပါတယ်။
3. Inndawgyi means Large Royal Lake.
အင်းတော်ကြီးဆိုတာ ကြီးမားတဲ့တော်ဝင်အင်းလို့ အဓိပ္ပာယ် ရပါတယ်။
4. It is a large depression surrounded by hills, fed by about a dozen streams.

- ၎င်းဟာ တောင်ကန်းတွေ ဝိုင်းရံနေတဲ့ ချိုင့်ဝှမ်းကြီးဖြစ်ပြီး ချောင်းပေါင်း တစ်ဒါဇင်လောက် စီးဝင်ပါတယ်။
5. Unlike the Inlay Lake, it is very deep at some places and free from floating rubbish.
၎င်းဟာ အင်းလေးကန်လိုမဟုတ်ဘဲ တချို့နေရာတွေမှာ အင်မတန် ရေနက်ပြီး ဒိုက်သရော ကင်းစင်ပါတယ်။
  6. Hence, it is as beautiful and spectacular as Inlay, if not more
ဒီတော့ ၎င်းဟာ အင်းလေးထက် မသာဘူးဆိုတောင် တန်းတူ လှပပြီး ရင်သပ်ရွံ့မော့ရှိပါတယ်။
  7. But, up till now, it hasn't become a popular tourist haunt like Inlay.
ဒါပေမယ့် အခုထိတော့ ၎င်းဟာ အင်းလေးလို လူကြိုက် များလှတဲ့ တိုးရစ်တို့ ကျက်စားရာနေရာတစ်ခု ဖြစ်မလာသေး ဘူး။
  8. The chief reason is lack of easy access as it lies way off the main routes of transportation.
အဓိက အကြောင်းရင်းကတော့ ၎င်းဟာ ပင်မသယ်ယူပို့ ဆောင်ရေး လမ်းကြောင်းများနဲ့ အလှမ်းဝေးရာမှာ တည်ရှိ နေတဲ့အတွက် ဝင်ထွက်ရ မလွယ်တာပါပဲ။
  9. But, surely, the day will come when the area will be developed for tourism and tourists will arrive there in droves.
ဒါပေမယ့် တစ်နေ့မှာ ဒီဒေသကို ခရီးသည်လုပ်ငန်းအတွက် ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်ပြီး တိုးရစ်တွေ အုပ်စုလိုက် ရောက် လာကြမှာ သေချာပါတယ်။

- 10. Then a holiday at Inndawgyi will become a favoured choice at home and abroad.
အဲဒီအခါကျရင် အားလပ်ရက်မှာ အင်းတော်ကြီးကိုသွားရောက်လည်ပတ်ဖို့ဆိုတာ ပြည်တွင်းမှာရောပြည်ပမှာပါ လူကြိုက်များတဲ့ ရွေးချယ်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်။
- 11. The area deserves such attention as it is rich in natural beauty and enchanting legends.
အဲဒီဒေသဟာ သဘာဝအလှနဲ့ ညှို့ ယူဖမ်းစားနိုင်တဲ့ ဒဏ္ဍာရီတွေ ကြွယ်ဝလှတာမို့ အဲလို ဂရုစိုက်မှုမျိုးနဲ့ ထိုက်တန်ပါတယ်။
- 12. According to oral history, Inndawgyi was once the site of the capital of the Htamanthy Tribe who are said to be able to transform themselves into *thamankyars—kusa grass tigers!*
ပါးစပ်ရာဇဝင်အဆိုအရ အင်းတော်ကြီးဟာ သူတို့ကိုယ် သူတို့သမန်းကျားများအဖြစ် ပြောင်းလဲနိုင်တယ်လို့ ဆိုကြတဲ့ ထမန်သီလူမျိုးစုရဲ့ မြို့တော်ဖြစ်ခဲ့တယ်တဲ့။
- 13. Two dragon brothers looking for a large lake where they might reside, found the city-site to their liking.
နေထိုင်စရာ အင်းကြီးတစ်ခုရှာနေတဲ့ နဂါးညီနှောင်ဟာ အဲဒီမြို့တည်ရှိနေတဲ့ နေရာကိုတွေ့ပြီး သဘောကျသွားကြတယ်။
- 14. They also found out that the city was inhabited by wicked people- as in Sodom and Gomorrah.
အဲဒီမြို့မှာ ဆောဒမ်နဲ့ဂမော်ရာမြို့များမှာလို ဆိုးသွမ်း ယုတ်မာသူတွေ နေထိုင်ကြကြောင်း သူတို့တွေ့ရှိရတယ်။

- 15. So they decided to flood the city and turn the site into a lake where they would make their home.
ဒါနဲ့ သူတို့က မြို့ကိုရေလွှမ်းမိုးအောင်လုပ်၊ မြို့နေရာကို အင်းကြီးဖြစ်စေပြီး အဲဒီမှာ သူတို့နေထိုင်ကြဖို့ ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။
- 16. Their decision was carried out and the result was the largest lake in Myanmar, waiting to be discovered by tourists from all over the world.
သူတို့ရဲ့ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်လိုက်ရာမှာ ရလဒ်ကတော့ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အကြီးဆုံး ရေအိုင်ကြီးဖြစ်လာပြီး ကမ္ဘာအရပ်ရပ်က တိုးရစ်များအကြောင်းသိပြီး လာရောက်လည်ပတ်ကြမှာကို စောင့်နေပါတယ်။
- 17. The people in the area believe that the lake is guarded by spirits which brook no nonsense.
ဒီရေကန်ကို မဟုတ်တာလုပ်တာ သည်းမခံတတ်တဲ့ နတ်တွေက စောင့်ရှောက်ကြတယ်လို့ ဒီဒေသက လူတွေက ယုံကြည်ကြတယ်။
- 18. So, at first, the people dared not even cross the lake by boat let alone live on the shores of the lake as in Inlay.
ဒီတော့ ပထမမှာ လူတွေ အင်းလေးမှာလို ကန်စပ်မှာနေထိုင်ကြဖို့ဆိုတာ အသာထား၊ (အင်းတော်ကြီး) ကန်ကို လှေနဲ့တောင် မဖြတ်ရဲကြဘူး။
- 19. So a monk by the name of U Sisu visited a narrow shore in the middle of the lake by boat

and set up the crude beginings of a pagoda there to alley the fears of the local people.

ဒါနဲ့ ဦးဆီဆူဆွဲတော်ရ ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါးက ဒေသခံတွေရဲ့ ကြောက်ရွံ့မှုကို ပယ်ဖျောက်ဖို့ အင်းလယ်က အင်းစွယ်တစ်ခုကို လှေနဲ့ကြွပြီး အဲဒီမှာဘုရားတည်ဖို့ဖြစ်တယ်ဆိုရုံ လုပ်ငန်းစခဲ့တယ်။

20. Later, a proper pagoda entitled Shwe Myitzu was built there by the local people led by U Thawbita, another monk, in the reign of King Mindon, that is, about 240 years ago.

နောက်ပိုင်းမှာ မင်းတုန်းမင်း လက်ထက်မှာ ဦးသောဘိတဘွဲ့တော်ရှိ နောက်ထပ်ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါး ဦးဆောင်တဲ့ ဒေသခံပြည်သူတွေက အဲဒီနေရာမှာ ရွှေမဇ္ဈိဘွဲ့တော်ရ ဝိပိပြင်ပြင် ဘုရားတစ်ဆူ တည်ခဲ့ကြပါတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၂၄၀ လောက်က ဆိုပါတော့။

21. It has been overbuilt three times since then until it has gained the present height of about 50 feet.

အဲဒီအချိန်ကစပြီး ဘုရားကို ၎်ပြီး ထပ်ထပ်သုံးကြိမ် တည်ဆောက်ခဲ့တာ လက်ရှိ ဉာဏ်တော် ပေ ၅၀ လောက် ရှိလာတဲ့ အထိပါပဲ။

22. It has become the greatest pagoda in the Kachin. State and its festival is held yearly for ten days about the month of March.

၎င်းဟာ ကချင်ပြည်နယ်မှာ တန်ခိုးအကြီးဆုံးဘုရား ဖြစ်လာပြီး ၎င်းရဲ့ပွဲတော်ကို မတ်လလောက်မှာ ဆယ်ရက်ကြာ နှစ်စဉ်ကျင်းပပါတယ်။

23. One intriguing fact about the pagoda festival is that two sandbanks are washed up by the waves just before the festival begins so that the people can walk from the shore to the pagoda.

ဒီဘုရားပွဲတော်နဲ့ ပတ်သက်လို့ အထူးစိတ်ဝင်စားစရာ အချက်တစ်ချက်ကတော့ ပွဲတော်ကျင်းပခါနီးမှာ လူတွေ ကမ်းစပ်ကနေ ဘုရားကို ခြေလျင်လျှောက်လာနိုင်ကြအောင် လှိုင်းလုံးတွေ ရိုက်ပြီး သောင်ပြင်နှစ်ခုပေါ်လာတာ ဖြစ်ပါတယ်။

24. One sandbank—popularly believed to be for human use—is continuous from the shore to the pagoda.

သောင်ပြင် တစ်ခုကတော့ ကမ်းစပ်ကနေ ဘုရားအထိ အဆက်မပြတ်ဖြစ်ပေါ်ပြီး လူတွေလျှောက်ဖို့ လမ်းဖြစ်တယ်လို့ အများက ယုံကြည်ကြပါတယ်။

25. The other is believed to be a passage for gods as it is broken in several places and cannot be used by humans.

နောက်တစ်ခုကိုတော့ နတ်လမ်းလို့ ယုံကြည်ကြပါတယ်။ အဲဒါက နေရာအတော်များများမှာ ပြတ်တောက်နေလို့ လူတွေ မသုံးနိုင်လို့ပါပဲ။

26. these two sandbanks disappear into the lake shortly after festival is over.

ဒီသောင်ပြင်နှစ်ခုဟာ ပွဲတော်အပြီး မကြာခင်မှာ အင်းထဲကို ပြန်လည် ဆင်းသက်ပျောက်ကွယ်သွားကြပါတယ်။

///////////////// ဘက်ဆန် //////////////////

- measures - (မဲရှား/ယားစိ) အတိုင်းအတာရှိတယ်
- depression - (ဒီဖရက်ရှန်) ချိုင့်ဝှမ်း။ နိမ့်တဲ့နေရာ
- floating - (ဖလုတ်ထင်းဂ်) ပေါလောမျောတဲ့
- rubbish - (ရပ်ဘစ်ရှ်) အမှိုက်သရိုက်
- spectacular - (စဖက်ခ်ထက်ခယုတ်လား) ရင်သပ်ရှုမော
ဖြစ်လောက်တဲ့၊ သိပ်ကြည့်ကောင်းတဲ့
- if not more - မပိုရင်တောင်၊ မသာရင်တောင်
- up till now - အခုအထိတော့
- haunt - (ဟော့န့်ထ်) ခဏခဏလာတဲ့နေရာ
- easy access - (အက်ခ်ဆက်စ်) အလွယ်တကူ ဝင်ထွက်နိုင်မှု
- way off - အများကြီးဝေးတယ်
- routes - (ရူးထ်စ်/ရောက်ထ်စ်) လမ်းကြောင်းများ
- transportation - (ထရန်စ်ဖော့ထေးရှန်) သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး
- developed - (ဒီဗဲလပ်မိထ်) ဖွံ့ဖြိုးအောင် ဆောင်ရွက်ပေးတာ
- in droves - (အုပ်စုလိုက်၊ အုပ်စုလိုက်)
- favoured choice - အထူးလိုလားတဲ့ ရွေးချယ်မှု
- at home and abroad - ပြည်တွင်းပြည်ပမှာ
- deserves - (ဒီဇားဗ်စ်) ရထိုက်တယ်
- enchanting - (အင်န်ချန်/ချန်ထင်းဂ်) ညှို့ယူဖမ်းစားတတ်တဲ့၊
နှစ်မြို့က်စရာကောင်းတဲ့
- legends - (လက်ဂျန်ဒ်စ်) ဒဏ္ဍာရီများ
- oral history - ပါးစပ်ရာဇဝင်
- site - (ဆိုက်ထ်) တည်နေရာ

- transform - (ထရမ်န့်စ်ဖောမ်) ပြောင်းလဲတယ်
- inhabited - (အင်န်ဟက်ဘစ်ထစ်ဒ်) နေထိုင်တယ်
- wicked - (ဝစ်ခ်စ်ဒ်) ဆိုးသွမ်းယုတ်မာတဲ့
- Sodom and Gomorrah - သမ္မာကျမ်းစာမှာပါရှိတဲ့ နေထိုင်
သူတွေ ဆိုးသွမ်းယုတ်မာလို့ ထာဝရဘုရားသခင်ရဲ့ လောင်မီးကျ
ဖျက်ဆီးခံရတဲ့ မြို့ကြီးနှစ်မြို့။
- carried out - ဆောင်ရွက်တယ်
- brook no nonsense - မဟုတ်ဟာလုပ်တာ သည်းမခံဘူး
- dared not - မလုပ်ရဲဘူး
- let alone - (အဲဒါကို) အသာထားတော့၊ ထည့်ပြောမနေနဲ့
- shores - (ရှော့ရ်စ်) ကမ်းစပ်များ
- crude - (ခရူးဒ်) ခပ်ကြမ်းကြမ်း ပြုလုပ်ထားတဲ့
- alley - (အလေး) လျော့နည်းစေတယ်
- proper - (ဖရောဖား) ပီပြင်တဲ့
- reign - (ရိန်းန့်) အုပ်စိုးချိန်
- overbuilt - (အိုဗာဘစ်လ်ထ်) အပေါ်က ငုံ့ပြီး ထပ်တည်
ဆောက်တာ
- intriguing* - (အင်န်ထရီးဂင်းဂ်) ထူးထူးခြားခြား စိတ်ဝင်စား
စရာကောင်းတဲ့
- continuous - (ခန်န့်ထင်းန့်ညုအပ်စ်) အဆက်မပြတ်တဲ့
- passage - (ဖက်ဆစ်ရှ်) စကြို၊ လမ်းကျဉ်း
- disappear - (ဒစ်စ်အဖီးယားရ်) ပျောက်ကွယ်သွားတယ်
- shortly after - (တစ်ခုခုအပြီး) များမကြာခင်
- is over - ပြီးဆုံးတယ်

ဘမိုင်းဝင် ပဲခူးမြို့

1. The city of Bago is less than two hours' drive from Yangon.
ပဲခူးမြို့ဟာ ရန်ကုန်မြို့နဲ့ နှစ်နာရီတောင် ကားမမောင်းရတဲ့ အကွာအဝေးမှာ ရှိပါတယ်။
2. Its former name Pegu is an Anglicism.
၎င်းရဲ့ (အင်္ဂလိပ်ဘာသာ) အမည်ဟောင်းဖြစ်တဲ့ Pegu ဟာ အင်္ဂလိပ်အသံထွက်နဲ့ ခေါ်တာဖြစ်တယ်။
3. It is one of the major historical cities in Myanmar as it was the capital of the second Myanmar Empire.
၎င်းဟာ မြန်မာနိုင်ငံမှာ အဓိကရသမိုင်းဝင်မြို့ကြီးတွေထဲက တစ်ခုဖြစ်ပါတယ်။ ဒုတိယမြန်မာအင်္ဂလိပ်စစ်ပွဲကြီးရဲ့ မြို့တော် ဖြစ်ခဲ့လို့ပါပဲ။
4. Even before that, it had long been a seat of power and flourishing trade centre.
အဲဒါမတိုင်ခင် အကြာကြီးကတည်းက ၎င်းဟာ တန်ခိုးအာဏာ တည်ရာဌာန (တန်ခိုးကြီးမင်းနေမြို့တော်)နဲ့ ဖွံ့ဖြိုးတဲ့ ကုန်သွယ် ရေး ဗဟိုဌာနတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

5. In fact, the city is so old that the people today including scholars can't figure out the exact meaning of its name.
စင်စစ် ဒီမြို့ဟာ သက်တမ်းကြာညောင်းလွန်းလို့ ပညာရှင်များ အပါအဝင် ဒီနေ့လူတွေဟာ မြို့နာမည်ရဲ့ အဓိပ္ပာယ် အတိ အကျကို ကြံဆလို့မရကြပါဘူး။
6. True, there have been several hypotheses, but none has been fully satisfactory or fool-proof.
မှန်ပါတယ်။ (မြို့အမည် အဓိပ္ပာယ်) ကြံဆချက်တွေ အတော် များများရှိခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်ဟာမှ လုံးဝကျေနပ်စရာ၊ ဒါမှမဟုတ် လုံးဝမှားနိုင်တာမရှိပါဘူး။
7. The simple fact is that the name Bago has no meaning in modern Myanmarese unless you take it as picking peas.
ရှင်းနေတဲ့ အချက်ကတော့ ပဲခူး(ပဂိုး)ဆိုတဲ့ အမည်ဟာ ပဲတွေ ခူးပါတယ်လို့ (ကြံဖန်) မယူဆရင် ခေတ်သစ်မြန်မာစာစကား မှာ အဓိပ္ပာယ်မရှိပါဘူး။
8. Anyway, it's a short and handy name and, as you know, a rose by any other name would smell as sweet.
ဘယ်လိုပဲဖြစ်ဖြစ်လေ၊ အဲဒါဟာ တိုပြီး သုံးလို့ကောင်းတဲ့ နာမည်ပဲ။ နောက်ပြီး လူကြီးမင်း သိတဲ့အတိုင်း နှင်းဆီပန်းကို တခြားဘာနာမည်ပဲပေးပေး (မွှေးမြဲ) မွှေးမှာပါပဲ။
9. Bago is a great place to visit as it abounds in historical buildings and you can do it in a day-return trip.

ပဲခူးဟာ သိပ်သွားချင်စရာ ကောင်းတဲ့နေရာဖြစ်ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သမိုင်းဝင်အဆောက်အအုံတွေ ပေါများပြီး နေ့ချင်းပြန် သွားရောက်လေ့လာနိုင်လို့ပါ။

10. Traditionally, the Shwemawdaw Pagoda and the Shwethalyaung Reclining Image constitute the chief tourist attractions of Bago.

အစဉ်အလာအားဖြင့်တော့ ရွှေမော်ခောဘုရားနဲ့ ရွှေသာလျောင်းလျောင်းတော်မူ ရုပ်ပွားတော်ကြီးတို့ဟာ ပဲခူးရဲ့ တိုးရစ်များကို အဓိကဆွဲဆောင်ရာ ဌာနများဖြစ်ကြတယ်။

11. Shwemawdaw is one of the largert pagodas in the country and almost as famous as the Great Shwedagon.

ရွှေမော်ခောဟာ နိုင်ငံမှာ အကြီးဆုံးဘုရားတွေထဲက တစ်ဆူဖြစ်ပြီး မဟာရွှေတိဂုံလောက်နီးပါး တန်ခိုးကြီးပါတယ်။

12. It is believed to have been built 237 years after the Buddha's Advent, that is, in the 4th century B.C.

၎င်းကို ဘုရားပွင့်တော်မူပြီး ၂၃၇ နှစ်အကြာ ဆိုလိုတာက ဘီစီ ၄ ရာစုလောက်မှာ တည်ဆောက်ခဲ့တယ်လို့ ယုံကြည်ကြပါတယ်။

13. Shwethalyaung was once the largest reclining image of the Buddha in the country, but the record has been bettered by three or four other images now.

ရွှေသာလျောင်းဟာ တစ်ခါတုန်းက တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ အကြီးဆုံးလျောင်းတော်မူကြီးဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အခုတော့ အဲဒီစံချိန်ကို တခြားသုံးလေးဆူက ချိုးသွားပါပြီ။

14. Kalyani Sima (ordination hall) and stone inscriptions also are of great historical interest. ကလျာဏီသိမ်နဲ့ ကျောက်စာများဟာလည်း သမိုင်းနဲ့ ပတ်သက်ပြီး အထူးစိတ်ဝင်စားစရာဖြစ်ပါတယ်။

15. Another great pagoda in Bago is Mahaceti built by Bayinnaung, most probably the wealthiest king in Myanmar history.

ပဲခူးမှာရှိတဲ့ ကြီးမြတ်တဲ့ နောက်ထပ် ဘုရားတစ်ဆူကတော့ မဟာစေတီဖြစ်ပြီး မြန်မာသမိုင်းမှာ အချမ်းသာ အကြွယ်ဝဆုံး ဘုရင်ဖြစ်ဖို့ နီးစပ်တဲ့ ဘုရင်နောင်က တည်ထားခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

16. According to historical records, fabulous treasures including the life-size gold statues of the extended imperial family were enshrined in it in addition to the usual sacred relics. သမိုင်းမှတ်တမ်းများ အဆိုအရထုံးစံအတိုင်း ပါဝင်နေကျဓာတ်တော်မွေတော်များအပြင် ဆွေမျိုးတွေပါပါဝင်တဲ့ ဧကရာဇ်မိသားစုရဲ့ ပကတိအရွယ် ရွှေရုပ်တုများအပါအဝင် များပြားလှတဲ့ ရတနာတွေကို ဒီဘုရားမှာ ဌာပနာခဲ့ပါတယ်။

17. Whether these treasures still remain intact inside the pagoda is a million dollar question. အဲဒီရတနာတွေဟာ ဘုရားထဲမှာ မပျောက်မရှု့ မထိမခိုက် ရှိနေကြတုန်းပဲလား ဆိုတာကတော့ ဒေါ်လာတစ်သန်းတန် မေးခွန်းဖြစ်ပါတယ်။

18. The sad fact is that the pagoda had lain in ruins for centuries before it was restored to its old grandeur recently.

စိတ်မကောင်းစရာ အဖြစ်မှန်ကတော့ ဘုရင်ကြီးဟာ ရာစုပေါင်းများစွာ ပျက်စီးယိုယွင်းနေခဲ့ပြီး မကြာသေးခင်ကမှ ၎င်းရဲ့ ရှေးက ကြီးမြတ်မှုကို ပြန်လည်ရရှိခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

19. The latest addition to Bago's tourist attractions is the Kambawza Thardi Palace.

ပဲခူးရဲ့ တိုးရစ်ဆွဲဆောင်မှုတွေထဲမှာ နောက်ဆုံး တိုးလာတာကတော့ ကမ္ဘောဇသာဒီနန်းတော် ဖြစ်ပါတယ်။

20. Originally, it was the palace of King Bayinnaung, the largest palace ever built in Myanmar throughout its entire history.

မူလက ၎င်းဟာ ဘုရင့်နောင်ရဲ့ နန်းတော်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းမှာ သမိုင်းတစ်လျှောက်လုံးမှာ ဆောက်လုပ်ခဲ့သမျှ အကြီးကျယ်ဆုံး နန်းတော် ဖြစ်ပါတယ်။

21. For centuries, it has disappeared from the face of the earth through the ravages of time and wanton destruction by man.

၎င်းဟာ အချိန်ရဲ့ ထိခိုက်စေမှုများနဲ့ လူသားတို့ရဲ့ စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့ ပျက်ဆီးတတ်မှုများကြောင့် မြေပြင်ပေါ်ကနေ ပျောက်ကွယ်သွားခဲ့တာ ရာစုနဲ့ချီပြီး ကြာခဲ့ပါတယ်။

22. Only the stumps of its massive teak posts and other foundations have lain buried in the ground.

၎င်းရဲ့ ထုထည်ကြီးမားလှတဲ့ ကျွန်းတိုင်ကြီးများရဲ့ ငုတ်တိုများနဲ့ တခြားအခြေခံအုတ်မြစ်များသာ မြေကြီးထဲမှာ မြုပ်ကျန်ခဲ့ပါတယ်။

23. Now the great palace is being reconstructed on the same spot exactly according to its design and plan which have been recorded in ancient folding-parchment-books.

အခုအခါ အဲဒီနန်းတော်ကြီးကို ရှေးဟောင်းပုရပိုက်များမှာ မှတ်တမ်းတင်ထားတဲ့ ဒီဇိုင်းနဲ့ပုံစံအတိုင်း အတိအကျ နေရာရင်းမှာပဲ ပြန်လည်တည်ဆောက်နေပါတယ်။

24. It is nearing completion and already attracting many visitors.

၎င်းဟာ ပြီးခါနီးနေပြီ။ အခုကိုပဲ လာရောက်ကြည့်ရှုသူ အများကို ဆွဲဆောင်နေပါပြီ။

25. And now, let me share with you the most celebrated legend about Bago.

ကဲ အခု ပဲခူးနဲ့ ပတ်သက်လို့ လူပြောအများဆုံး ဒဏ္ဍာရီကို လူကြီးမင်းတို့ကို ဝေမျှပါရစေ။

26. Long ago, what is now Lower Myanmar was under the sea, Bago included.

ဟိုရှေးက အခုခေတ်အောက်မြန်မာနိုင်ငံဟာ ပင်လယ်အောက်မှာ ရှိခဲ့တယ်။ ပဲခူးလည်းပါတာပေါ့။

27. Once, a couple of Brahminy ducks were flying above the sea and looking for a place where they might perch.

တစ်ခါတုန်းက ဟင်္သာမောင်နံ့ဟာ အဲဒီပင်လယ်ကို ဖြတ်ပျံရင်း နားစရာနေရာ ရှာကြတယ်။

28. Bago, then was just the tiny tip of a hill rising above the surface of the sea.
 ပဲခူးဟာ အဲဒီတုန်းက ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်ပေါ် ထွက်ပေါ်နေတဲ့ တောင်ကုန်းထိပ် သေးသေးကလေးပဲရှိသေးတယ်။
29. The male Brahminy duck—or should I say drake—landed there first and there was no room left for his mate.
 ဟင်္သာဖိုက အဲဒီမှာအရင်နားလိုက်တယ်။ သူ့ကြင်ဖော်အတွက် နေရာမကျန်တော့ဘူး။
30. So she landed on him thereby establishing the tradition of the female gaining the upper-hand of the male!
 ဒီတော့ ဟင်္သာမက အဖိုပေါ်နားလိုက်ရပြီး အမက အဖိုအပေါ်စီးရတဲ့အစဉ်အလာကို စာညင်ထောင်လိုက်သတဲ့။
31. Consequently, it has been generally assumed in Myanmar that the ladies of Bago dominate their husbands and knowledgeable young men here think twice about marrying Bago ladies!
 နောက်ဆက်တွဲကတော့ ပဲခူးသူတွေဟာ လင်ကိုနိုင်တတ်တယ်လို့ မြန်မာပြည်မှာ များသောအားဖြင့် ယူဆကြပြီး သိတတ်တဲ့ လူငယ်များဟာ ပဲခူးသူများကို ယူသင့်မယူသင့် နှစ်ခါပြန်စဉ်းစားကြပါသတဲ့။ (ပဲခူးသူတွေရေ ကျီစယ်တာပါနော်)

///////////////// **ဘက်ဆန်** //////////////////

- Anglicism - (အဲန်ဂလံဆစ်ဇင်မ်) အင်္ဂလိပ်တွေရဲ့ အသုံးအနှုန်း
 seat of power- တန်ခိုးအာဏာ တည်ရာဌာန
 figure out - တွက်ချက်စဉ်းစားတယ်
 hypotheses - (ဟိုက်ဖေားသဆီးမ်) ကြံဆချက်များ
 fool-proof - (ဖူးလ်ဖရူးဖ်) မမှားနိုင်ဘူး၊ စိတ်ချရတယ်
 handy - (ဟန်ဒီ) သုံးလို့ကောင်းတယ်
 a rose by any other name would smell as sweet
 - ဆိုတာ ရှိတ်စပီးယားရဲ့ နာမည်ကျော် ပြောစကားတစ်ခု ဖြစ်ပါတယ်
 you can do it - ခင်ဗျား အဲဒီကို သွားရောက် လည်ပတ်ကြည့်ရှုနိုင်တယ်
 day-return - နေ့ချင်းပြန်
 reclining - (ရီခလိုင်းနင်းဂ်) ချဲလျောင်းနေတဲ့
 image - (အင်းမစ်ဂျီ) ရုပ်ပွားတော်
 constitute - (ခန်စီထီချူထ်) ပေါင်းစပ်ဖြစ်ပေါ်စေတယ်
 tourist attractions - တိုးရစ်များကို ဆွဲဆောင်တဲ့အရာများ
 Advent - (အက်ဒ်ဗဲန့်ထ်) ပေါ်တော်မူခြင်း၊ ကြွရောက်လာခြင်း
 bettered - (တက်ထားရဲဒ်) ပိုကောင်းစေတယ်၊ (စံချိန်) ကျိုးသွားစေတယ်
 sima - (ဆီမ်) သိမ် (ပါဠိစကား)
 ordination hall - (အော်ဒ်နေးရှန်) သိမ်၊ ရဟန်းပြုပေးရာ ခန်းဆောင်

stone inscriptions - (အင်န်စစ်ရစ်ပ်ရဲနစ်) ကျောက်စာများ
 fabulous - (ဖက်ဗျူလပ်စ်) အံ့စရာကောင်းလှတဲ့
 life-size - ပကတိပုံတူ
 extended family - မိဘနဲ့ သားသမီးများသာမက တခြား
 အမျိုးတွေပါ ပါဝင်တဲ့ မိသားစု
 imperial - (အင်မ်ဖီအ်ရီယယ်လ်) မင်းဧကရာဇ်နဲ့ပတ်သက်တဲ့
 sacred relics (ဆေးခရစ်ဒ်ရဲလစ်ခ်စ်) ဓာတ်တော်မွေတော်များ
 statues - (စတတ်ချူးစ်) ရုပ်တုများ
 a million dollar question - ဒေါ်လာတစ်သန်းတန် မေးခွန်း၊
 ဖြေဖို့ မလွယ်တဲ့ မေးခွန်း
 intact - (အင်န်ထက်ခ်ထ်) မထိမခိုက်
 restored - (ရစ်ထောရ်ဒ်) ပြန်လည်ရောက်ရှိစေတယ်၊
 ပြန်ရစေတယ်
 grandeur - (ဂရန်းဂျူးအ်ရ်) ကြီးကျယ်ခန့်ညားမှု
 ravages - (ရာဗစ်ဂျစ်စ်) ထိခိုက်ပျက်စီးစေမှုများ
 wanton - (ဝမ်ထန်) စည်းမဲ့ကမ်းမဲ့၊ ထင်သလို
 destruction - (ဒစ်စ်ထရပ်ခ်ရှဲနစ်) ဖျက်ဆီးခြင်း
 stumps - (စထမ်ပစ်စ်) ငုတ်တိုများ
 massive - (မာ့ဆစ်စ်) ထူထည်ကြီးမားလှတဲ့
 posts - (ပို့စ်တစ်စ်) တိုင်များ
 folding-parchment-books - ပုရပိုက်များ
 celebrated - (ဆယ်လာဘရေတစ်စ်) လူပြောများတဲ့၊ ကျော်ကြားတဲ့
 legend - (လဲဂျဲနစ်စ်) ဒဏ္ဍာရီ
 Brahminy duck - ဟင်္သာ

perch - (ဖားချို) ငှက်နားတယ်
 assumed - (အဆယူးမ်ဒ်) ယူဆတယ်
 dominate - (ဒါမနေထ်) ကြီးစိုးတယ်၊ လွှမ်းမိုးတယ်
 knowledgeable - (နားလစ်ဂျတယ်) သိတတ်တဲ့

* * *

လျှပ်တစ်ပြက်ထိုးစစ်မေးခွန်းများ

စကားပြောတယ်ဆိုတာ မေးတာရယ်၊ ဖြေတာရယ်၊ တင်ပြတာရယ်၊ စေခိုင်းတာရယ် ဒါမှမဟုတ် ပန်ကြားတာရယ်လို့ အုပ်စုကြီးလေးစုရှိပါတယ်။ အဲဒီအထဲက အင်္ဂလိပ်စကားပြောရာမှာ ခိုင်းစေ၊ ပန်ကြားမှု အများအပြားကို ရင့်သီးရာရောက်မှာစိုးလို့ မေးခွန်းပုံစံနဲ့ ပြောလေ့ရှိကြပါတယ်။ ခိုင်းစေချက်ကို တိုက်ရိုက်သုံးရင် Please open the window. (ကျေးဇူးပြုပြီး ပြတင်းပေါက်ဖွင့်ပေးပါ) လို့ ပြောမယ့်အစား Would you mind opening the window? (ပြတင်းပေါက် ဖွင့်ရမယ်ဆို ဗွေယူမှာလား) ဆိုတာမျိုး၊ Come to my house tomorrow. (နက်ဖြန်ခါ ငါ့အိမ်လာခဲ့ကွာ) လို့ ပြောချင်တာကို Why don't you drop in at my house tomorrow? (မင်း နက်ဖြန်ခါ ငါ့အိမ်ကို ဘာလို့ဝင်မလာပဲနေမလဲ) ဆိုတာမျိုး ပြောတတ်ကြပါတယ်။ ဒါကြောင့် မေးခွန်းအတော်များများဟာ စကားပြောခြင်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းဖြစ်တာမို့ မေးခွန်းများကို ချက်ကျလက်ကျ မေးတတ်ကြဖို့လိုပါတယ်။

အထူးသဖြင့် နိုင်ငံခြားသားများနဲ့ စကားပြောဖို့ အခုမှစပြီး အားယူပြင်ဆင်နေသူများအဖို့ မေးခွန်းများများ မေးတတ်ဖို့လိုပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ အင်္ဂလိပ်စာသိပ်မတတ်သေး၊ အတွေ့အကြုံ မရှိသေးတော့ နိုင်ငံခြားသားနဲ့ အင်္ဂလိပ်လိုပြောရတော့မယ်ဆိုရင် သွေးလေ

ချောက်ချား၊ ဒူးတုန်၊ ရင်ခုန် ဖြစ်တတ်ကြပါတယ်။ ဒီကြားထဲ ငါ grammar မှားလေမလား၊ အသံထွက်မပီဖြစ်လေမလားလို့ ကြောက်တာကရှိသေးတယ်။ ပူမနေပါနဲ့ မှားမှာသေချာပါတယ်။ ဘိုသံမပေါက်မှာလည်း မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲပါပဲ။ ဘယ့်နှယ် အင်္ဂလိပ်စာသင်ပါဆိုတော့ လေးငါးဆယ်လထက် ပိုမသင်ချင် (အနည်းဆုံး သုံးနှစ်လောက်တော့ ကြိုးစားရမယ်လို့များ ပြောလိုက်ရင် ဂစ်၊ ဂစ်နဲ့ တက်ချက်သွားမလားမသိဘူး) အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေ ဖတ်ပါဆိုတော့လည်း တစ်အုပ်ကနေနှစ်အုပ်ပြီးဖို့ အသေအလဲ။ အသံထွက်ကောင်းအောင် အခွေတွေလည်းနားထောင်ရတယ် ပြောပြန်တော့ထောင်သားပဲ။ ဇော်ဝင်းထွဋ်တို့၊ အောင်ရင်တို့၊ ဟေမာတို့၊ ကော်နီတို့တဲ့၊ တတ်မယ် ဒီပုံစံမျိုးနဲ့။

အဲလေ အဲဒါတွေထားပါတော့။ ပြောချင်တာက ဒီနေ့အင်္ဂလိပ်စာ လေ့လာနေကြတဲ့ လူငယ်အများဆုံးဟာ အင်္ဂလိပ်လို စကားပြောရာမှာ grammar လုံးဝမှန်ဖို့ ဘိုသံပေါက်ဖို့ဆိုတာ အတော်ကြီးကို အလှမ်းဝေးတဲ့ အိပ်မက်ဖြစ်တယ်ဆိုတာပါပဲ။ အများဆုံးကို ပြောတာနော်။ ချွင်းချက်နည်းနည်းပါးပါးတော့ရှိနိုင်ပါတယ်။ ကောင်းကောင်းပြောတတ်တဲ့ လူငယ်တချို့ရှိပါလိမ့်မယ်။ ဒါမေယ့် နည်းမှာကတော့ သေချာပါတယ်။ ပင်ကိုကမှ သိပ်မတတ်လို့ ရွံ၊ တွန့်၊ ဆွဲ၊ နေရတဲ့ အထဲမှာ grammar မှားမှာကြောက်တာ၊ အသံထွက်မပီမှာ ကြောက်တာ ထပ်လောင်းလိုက်တော့ ဘာသံမှ ထွက်မလာဖို့ နီးစပ်သွားပါတယ်။ ထွက်လာပြန်တော့လည်း တောက်တဲ့ လှည်းနင်းသံသာ ဖြစ်ဖို့များပါတယ်။ ဒါကြောင့် အင်္ဂလိပ်စကားပြောစမှာ အဲဒီအကြောက်တရားကြီးနှစ်ရပ်ကို ဘေးချိတ်တတ်ကြဖို့ အထူးလိုအပ်ပါတယ်။

သိထားရမှာက ဒီနေ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ အင်္ဂလိပ်စကားပြောနေကြသူတွေထဲက အများစုကြီးဟာ မမှန်တမှန်တွေ မပီတပီတွေပြောနေကြတာပါလားဆိုတာပါပဲ။ ဒီနေ့ အင်္ဂလိပ်စကားပြောကြသူတွေထဲမှာ အမေရိကန်၊ အင်္ဂလိပ်၊ ကနေဒါသား ဩစတြေးလျသားဆိုတာ လူနည်းစုဖြစ်သွားပြီ။ ကျန်တဲ့လူမျိုးပေါင်းစုံက အများစုဖြစ်သွားပြီ။ အဲဒီကျန်တဲ့လူမျိုးပေါင်းစုံထဲက အင်္ဂလိပ်စကား ပြောသူတွေထဲက မှန်မှန်ကန်ကန် ပီပီသသပြောနိုင်သူတွေက အနည်းစုကလေးပါ။ အများစုကြီးကတော့ သဘောပေါက်ရင်ပြီးရော၊ နားလည်ရင်ပြီးရောဆိုပြီး အလုပ်ဖြစ် အင်္ဂလိပ်စကားလောက်ပဲ ပြောနေကြတာပါ။ သိပ်မတတ်သေးလို့ အားမငယ်ပါနဲ့။ ငါ့လိုလူစား အများကြီးဟေ့လို့ အောက်မေ့လိုက်ပါ။ အရှိကိုအရှိအတိုင်းလက်ခံပြီး ရဲရဲတင်းတင်း တတ်သမျှ မှတ်သမျှ ပြောချလိုက်ပါ။ ရယ်ရင်းမောရင်း၊ မြီးပြရင်း၊ ခေါင်းငြိမ့်ခေါင်းခါလုပ်ရင်း၊ လက်ဟန်ခြေဟန်စွက်ရင်း၊ တစ်စစနဲ့ အလုပ်ဖြစ်သွားပြီး ကြာလေချောမောလေ ဖြစ်သွားပါလိမ့်မယ်။ ဒါဟာ အင်္ဂလိပ်စကားပြောတတ်သူအများ လျှောက်လှမ်းခဲ့ကြတဲ့ လမ်းစဉ်ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့်အခုပေးမယ့်မေးခွန်းတွေ ကျက်မှတ်ထားပြီး ဘုရားမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဈေးထဲမှာဖြစ်ဖြစ်၊ လမ်းပေါ်မှာဖြစ်ဖြစ် တိုးရစ်တွေနဲ့တွေ့ရင် Hi, Hello, Good morning ဘာညာနဲ့ စပြီးဝင်ရောပါ။ တိုးဂိုဒ်ပါတဲ့ အုပ်စုဆိုရင်တော့ ရောသင့်မှရော။ ဂိုဒ်တွေက ကြိုက်မယ် မထင်ဘူး။ အဲ ရောမိပြီဆိုရင် အခုပေးမယ့်မေးခွန်းတွေ တစ်ခုပြီး တစ်ခုပစ်ပေတော့။ နှုတ်သွက်ပစေနော်။ လက်ဦးမူလိုတယ်။ သူတစ်ခု ဖြေပြီးတာနဲ့ နောက်တစ်ခုဆင့်မေး။ ပြီးရင် နောက်တစ်ခု၊ သိတယ်

မဟုတ်လား။ သူက ကိုယ့်ကို တစ်ခုမှ မေးခွင့်မပေးနဲ့။ သူ့မေးခွန်းတစ်ခု ဝင်လာရင် ကိုယ်ကမဖြေနိုင်ဖို့များတာမို့ အမေးခံလို့မရဘူး။ အခက်တွေ့သွားမယ်။ ဆင့်ကဲဆင့်ကဲ ကိုယ်တတ်တဲ့ သိတဲ့မေးခွန်းတွေ ကုန်အောင် လျှပ်တစ်ပြက်မေးခွန်းထိုးစစ်ဆင်ပေတော့။ အနည်းဆုံး နာရီဝက်လောက်တော့ အလုပ်ဖြစ်သွားမယ်။ ဘေးလူတွေက မြင်သွားကြားသွားရင် “ဒီသူငယ်၊ သူငယ်မ ဘယ်ဆိုးလို့လဲ၊ တိုးရစ်တွေနဲ့ ပြောဆိုနေလိုက်တာများ ချောလို့” လို့ အောက်မေ့သွားကြလိမ့်မယ်။ ဟဲဟဲ ဒီလိုပဲပေါ့။ ကိုယ်မေးတတ်တာတွေ ကုန်ပြီဆိုတော့မှ သူ့ကို အလှည့်ပေးလိုက်ပါ။ အဲဒီအချိန်ကျတော့ စကားပြောအရှိန်ရလာပြီ။ သွေးလေငြိမ်သက်သွားပြီမို့ အသင့်အတင့်ပြောထွက်လာပါလိမ့်မယ်။ မှားတာမှန်တာတွေမနေနဲ့။ ထွက်အောင်သာပြော။ တဖြည်းဖြည်း ယုံကြည်မှု၊ သတ္တိနဲ့အတွေ့အကြုံတွေရလာပြီး အလုပ်ဖြစ်လာပါလိမ့်မယ်။ ဒီလိုတိုက်ပွဲမျိုး သုံးလေးချိန့်ပြီးရင် အတော်ပြောရဲဆိုရဲ ဖြစ်လောက်ပါပြီ။ အဲဒီကနေတစ်စစနဲ့ တကယ်ပြောတတ်ဆိုတတ်ဖြစ်လာမှာပါ။ ခြုံပြောရရင် သွက်သွက်လက်လက် မှန်မှန်ကန်ကန် ပြောတတ်ဖို့ စကားလုံးတွေ အများကြီးသိဖို့လိုပါတယ်။ မှန်ကန်တဲ့ ဝါကျမျိုးစုံ၊ ကြားဖူးရင်လည်းကြားဖူးဖို့၊ ဖတ်ဖူးရင်လည်း ဖတ်ဖူးဖို့လိုပါတယ်။ အဲဒီလိုအပဲချက် နှစ်ခုပြည့်ဝအောင် အင်္ဂလိပ်စာအုပ်မျိုးစုံဖတ်ရပါတယ်။ အသံထုတ်ဖတ်ရင် ပြောတတ်မှု ပိုပြီးမြန်ပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာ စကားပြောသင်တန်းတွေတက်ရင်၊ အင်္ဂလိပ်ရုပ်ရှင်တွေ၊ တီဗွီတွေ၊ အခွေတွေ ကြည့်ရင်၊ ရေဒီယိုနဲ့ စကားပြော အခွေတွေနားထောင်ရင် ပိုပြီး အတတ်မြန်တာပေါ့။

ထဲ လာပါပြီ။ လျှပ်တစ်ပြက် ထိုးစစ်မေးခွန်းတွေ။

- ၁. What nationality are you?
ခင်ဗျား(တို့) ဘာလူမျိုးပါလဲ။
- 2. Where are you from?
ခင်ဗျား ဘယ်ကပါလဲ။
- ၃. Where did you come from?
ခင်ဗျား ဘယ်က လာခဲ့တာပါလဲ။
- ၄. Is this your first trip to Myanmar?
ဒါ မြန်မာပြည်ကို ပထမအကြိမ် လာတာပါလား။
- ၅. How long are you going to stay here?
ခင်ဗျား ဒီမှာ ဘယ်လောက်ကြာ နေမှာပါလဲ။
- ၆. Where are you staying now?
ခင်ဗျား အခု ဘယ်မှာ တည်းနေပါသလဲ။
- 7. Why do you visit Myanmar?
မြန်မာနိုင်ငံကို ဘာလို့ လာတာပါလဲ။
- 8. Which places have you visited so far?
အခုအထိ ဘယ်နေရာတွေ ရောက်ပြီးပါပြီလဲ။
- 9. Which of them/do you find/most interesting?
အဲဒီနေရာတွေထဲက ဘယ်ဟာတွေဟာ စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံးလို့ တွေ့ရပါသလဲ။
- 10. What is your impression of the Shwedagon Pagoda?
ရွှေတိဂုံဘုရားကို ဘယ်လို ထင်မြင်ပါသလဲ။
- 11. How do you find the people here?
ဒီကလူတွေကို ဘယ်လို ထင်မြင်ပါသလဲ။
- 12. What is your opinion of our country?
ကျွန်တော်တို့ တိုင်းပြည်ကို ဘယ်လို ထင်မြင်ယူဆပါသလဲ။

- 13. Have you tried Myanmar food?
မြန်မာအစာကို စားကြည့်ဖူးပါပြီလား။
- 14. Have you eaten a typical Myanmar meal? There are now several decent food-shops where you can have one. I'm sure you'll enjoy it.
စားရိုးစားစဉ် မြန်မာထမင်းတစ်နပ် စားဖူးပါပြီလား။ အခု အခါမှာ အဲဒါမျိုး ရနိုင်တဲ့ သင့်တင့်ကောင်းမွန်တဲ့ စားသောက် ဆိုင်တွေ အတော်များများ ရှိပါတယ်။ အဲဒါကို လူကြီးမင်း နှစ်ခြိုက်လိမ့်မယ်လို့ ကျွန်တော် သေချာထင်ပါတယ်။
- 15. Have you eaten mohingar? It is the most popular snack here. It is a dish of rice noodles, fish-and-pea-powder gravy, spices and other nutritious ingredients.
ခင်ဗျား မုန့်ဟင်းခါးစားဖူးပါပြီလား။ အဲဒါဟာ ဒီမှာလူကြိုက် အများဆုံး အဆာပြေအစားအသောက်ပေါ့။ အဲဒါဟာ ဆန်မုန့် ဖတ်၊ ငါးနဲ့ပဲမုန့်ဟင်းရည် ဟင်းခပ်အမွှေးအကြိုင်များနဲ့ တခြား အာဟာရဖြစ်တဲ့ ဟင်းမယ်တွေပါဝင်တဲ့ အစားအသောက်ပေါ့။
- 16. Are you going to Bagan?
ခင်ဗျား ပုဂံကို သွားဦးမှာလား။
- 17. Have you been there? What do you think of it?
ခင်ဗျား အဲဒီကိုရောက်ပြီးပြီလား။ အဲဒါကို ဘယ်လိုသဘောရ ပါသလဲ။
- 18. Are you visiting the Inlay Lake? It is one of the most beautiful and interesting places in Myanmar.

ခင်ဗျား အင်းလေးကန်ကို သွားမှာလား။ အဲဒါဟာ မြန်မာ နိုင်ငံမှာအလှဆုံးနဲ့ စိတ်ဝင်စားစရာ အကောင်းဆုံးနေရာတွေ ထဲက တစ်ခုပဲ။

- 19. Is Pyin Ooo Lwin on your itinerary? If not, you should include it. It is a beautiful city on a plateau with wonderful weather all the year round.

ခင်ဗျား ခရီးစဉ်ထဲမှာ ပြင်ဦးလွင်ပါသလား။ မပါရင် ထည့် သင့်တာပေါ့။ အဲဒါဟာ ရာသီဥတု တစ်နှစ်လုံးကောင်းတဲ့ ကုန်းပြင်မြင့်ပေါ်က အလွန်လှတဲ့မြို့ပေါ့။

- 20. Have you heard of Ngapali? It is a very beautiful beach not yet spoilt by modern civilization.

ခင်ဗျား ငပလီဆိုတာကြားဖူးသလား။ အဲဒါဟာ ခေတ်ပေါ် ယဉ်ကျေးမှုရဲ့ ဖျက်ဆီးခြင်းမခံရသေးတဲ့ အလွန်လှတဲ့ ပင်လယ် ကမ်းခြေတစ်ခုပေါ့။

- 21. Have you had any unpleasant experiences or difficulties here? May I hear about them, if any.

ခင်ဗျား ဒီမှာ မသာယာတဲ့ အတွေ့အကြုံတို့၊ အခက်အခဲတို့ ရှိခဲ့ပါသလား။ ရှိတယ်ဆိုရင် အဲဒီအကြောင်း ကြားပါရစေ။

- 22. Have you any suggestions for the improvement of our accomodations, transportation and things like that?

ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နေရာထိုင်ခင်းတို့၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးတို့ အလိုဟာမျိုးတွေ ဝိုးတက်ရေးအတွက် အကြံဉာဏ်ပေးစရာ များ ရှိပါသလား။

- 23. Do you intend to come back to Myanmar again? I do hope that enjoy your visit to your country.

ခင်ဗျား မြန်မာနိုင်ငံကိုပြန်လာဖို့ ရည်ရွယ်ပါသလား။ ခင်ဗျား ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံကိုလာရတာ နှစ်ခြိုက်သွားပါစေလို့ ကျွန်တော် တကယ်မျှော်လင့်ပါတယ်။

* * *

တပည့်တို့

အခု ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ အကျဉ်းချုပ်ဇာတ်လမ်းတွေ ရေးပေးသွားပါမယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ဘုရား ကျောင်းကန်တွေ၊ ငွေဖလားတွေ၊ ယွန်းထည်တွေမှာ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ထဲက အဖြစ်အပျက် တစ်ခုခုကို သရုပ်ဖော်ထားတဲ့ ပန်းချီ၊ ပန်းပု လက်ရာပေးတွေ့ရတတ်ပါတယ်။ တချို့ နိုင်ငံခြားသားတွေက အဲဒါတွေရဲ့ အကြောင်းအရာကို သိချင်တတ်၊ မေးတတ်ကြပါတယ်။ အဲဒီအခါမျိုးမှာ အနည်းအကျဉ်း ဖြစ်ဖြစ် ကိုယ်က ပြောပြတတ်ဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ နိုင်ငံခြားသားများနှင့် စကားမပြောဖြစ်တောင်မှ ဂေါတမ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အဖြစ်တော်ကြီးများ အကြောင်းကို မြန်မာနိုင်ငံသားများ၊ အထူးသဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ အနေနှင့် သိထားရင် ကောင်းတာပေါ့။

ဇာတ်တော်ကြီးများအကြောင်း အချက်အလက်များကို ဆရာကြီး ဦးထွန်းမြင့်ရဲ့ 'ဇာတ်ကြီး ဆယ်ဘွဲ့' စာအုပ်က ရယူပါကြောင်း လေးစားစွာဖော်ပြအပ်ပါတယ်။ ဇာတ်တော်ကြီးများ အစဉ်အလာအတိုင်း တေမိဇာတ်ကို စတင် ဖော်ပြလိုက်ပါတယ်။

ဇာတ်လမ်းသဘော ကြားဖူးနားဝရှိရုံ အကြမ်းဖျင်းပြောပြတတ်ရုံသာ ရည်ရွယ်တဲ့အတွက် ခဲရာခဲဆစ် အသေးစိတ် အချက်အလက်တွေကို ပေးမထားပါဘူး။ နာမည်တွေက အစ မြန်မာတွေပြောကြ ကြားဖူးကြတဲ့ အသံထွက်များအတိုင်း ပြန်ပေးလိုက်ပါတယ်။ အသေးစိတ် အပြည့်အစုံသိအောင် မူရင်းဇာတ်တော်ကြီးများကို ဖတ်ကြည့်ကြဖို့လည်း ဆော်ဩလိုက်ပါတယ်။

* * *

The Story of Prince Taymi တေမိမင်းသား ဇာတ်လမ်း

1. A long time ago, there was a king of Bayanathi by the name of Karthikarit.
ရှေးရှေးတုန်းက ဗာရာဏသီပြည်ရှင် ကာသိကရာဇ်ဆိုတဲ့ ဘုရင် တစ်ပါးရှိတယ်။
2. He had no son or daughter although he had 16,000 queens.
ဘုရင်ကြီးမှာ မိဖုရား ၁၆,၀၀၀ ရှိပေမယ့် သားသမီး မထွန်းကားဘူး။
3. So he told his queens to pray for a son.
ဒါနှင့် သူ့မိဖုရားတွေကို သားဆုပန်ခိုင်းတယ်။
4. As a result, his chief queen conceived a child.
ရလဒ်ကတော့ သူ့မိဖုရားခေါင်ကြီးမှာ ကိုယ်ဝန်ရှိလာတယ်။
5. When she gave birth to a son, the king was so delighted that he granted her a boon.
သားတော်ကလေး ဖွားမြင်တဲ့အခါ ဘုရင်ကြီးက သဘောကျလွန်းလို့ မိဖုရားကြီးကို လိုရာဆုတစ်ခု တောင်းခွင့် ပေးတယ်။

- 6. She told him that she would claim it when the son had grown up.
မိဖုရားကြီးက သားတော်ကလေးအရွယ်ရောက်မှ လိုရာဆုကို တောင်းပါ့မယ်လို့ ဘုရင်ကိုလျှောက်တယ်။
- 7. The child was no ordinary one but a Buddha-to-be.
အဲဒီ ကလေးက ရိုးရိုးကလေး မဟုတ်ဘူး၊ ဘုရားအလောင်း ဖြစ်တယ်။
- 8. He was destined to become our lord, Gautama Buddha, countless lives later.
သူဟာ ဘဝပေါင်းများစွာ လွန်မြောက်အပြီးမှာ ဂေါတမဗုဒ္ဓ ဘုရားသခင်ဖြစ်လာဖို့ ကံဇာတာပါလာသူဖြစ်တယ်။
- 9. It rained heavily throughout the country on the day he was born, and the people were gladdened by the birth.
သူ့ကိုဖွားမြင်တဲ့နေ့မှာ တစ်နိုင်ငံလုံးမှာ မိုးကြီးရွာပြီး ပြည်သူ တွေကလည်း သူ့ဖွားမြင်တဲ့အတွက် ဝမ်းမြောက်ကြတယ်။
- 10. Accordingly, he was named Prince Taymi meaning wetness—wet with rain and gladness.
ဒါနှင့် သူ့ကို တေမိမင်းသားလို့ အမည်ပေးတယ်။ အဓိပ္ပာယ် ကစိုစွတ်ခြင်းတဲ့။ မိုးနှင့်စိုစွတ်တယ်။ ဝမ်းမြောက်မှုနှင့် စိုစွတ် တယ်ပေါ့။
- 11. When he was a month old, his royal father made rulings in the case of four thieves, with him in his father's lap.

- သူ တစ်လသားအရွယ်မှာ သူ့ခမည်းတော်က သူ့ကို ရင်ခွင်မှာ ထားပြီး သူ့ခိုးလေးယောက်ရဲ့ အမှုကိုစီရင်တယ်။
- 12. The king ordered that one thief be given a thousand lashes with a thorny stick, another be imprisoned with his feet in fetters, the third be pierced to death with spear and the last be impaled.
သူ့ခိုးတစ်ယောက်ကို ဆူးပါတဲ့ကြိမ်နှင့် အချက်တစ်ထောင် ရိုက်ဖို့၊ နောက်တစ်ယောက်ကို သံခြေချင်းခတ်ပြီး ထောင်ချ ထားဖို့၊ တတိယတစ်ယောက်ကို လှံနှင့်ထိုးသတ်ဖို့၊ နောက်ဆုံး တစ်ယောက်ကို တံကျင်လျှို (ကိုယ်ကို သံချွန်၊ ဒါမှမဟုတ် သစ်သားတုတ်ချွန်နှင့် များသောအားဖြင့် စအိုကနေအထက်ကို ထိုးဖောက်ထားတာ) ဖို့ အမိန့်ချမှတ်တယ်။
- 13. The princeling was frightened when he heard of the terrible punishments—more so because he had had to suffer hell for 80,000 years as punishment for having been a king for 20 years in a previous life.
မင်းသားလေးဟာ ကြောက်စရာ အပြစ်ဒဏ်တွေကြားတော့ အရမ်းကြောက်သွားတယ်။ ပိုကြောက်မိတာက အရင်ဘဝတစ်ခု မှာ နှစ်ပေါင်း ၂၀ ဘုရင်လုပ်ခဲ့တဲ့အတွက် နှစ်ပေါင်းရှစ်သောင်း ငရဲခံခဲ့ရလို့။
- 14. He remembered what had happened to him before because he was gifted with the knowledge of previous existences.

အရင်တုန်းက သူဘာဖြစ်ခဲ့တယ်ဆိုတာ မှတ်မိတာက သူ့မှာ ဇာတိသေရဉာဏ်လို့ခေါ်တဲ့ ရှေးဘဝတွေ မှတ်မိတဲ့ဉာဏ်ရှိလို့ ပေါ့။

- 15. The guardian-goddess of the royal white umbrella who had been his mother in a previous life suggested to him to pretend to be deaf and dumb to avoid kingship.

ရှေးဘဝတစ်ခုမှာ သူ့မိခင်ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ထီးဖြူတော်စောင့် နတ်သမီးက ဘုရင်မလုပ်ရအောင် ဆွဲအနားမကြားယောင် ဆောင်ပို့သူ့ကို အကြံဉာဏ်ပေးတယ်။

- 16. Accordingly, he not only pretended to be deaf and dumb, but also kept his limbs motionless. ဒါနှင့် သူဟာ ဆွဲအနားမကြားယောင်ဆောင်ရုံသာမက သူ့လက်ခြေတွေကိုတောင် မလှုပ်ရှားဘဲထားတယ်။

- 17. When the king learned of that, he consulted his ministers and they devised various ways of testing to find out what the princeling liked. ဒီအကြောင်းကို ဘုရင်ကြီးသိရတော့ သူ့ဝန်ကြီးတွေနှင့် တိုင်ပင်ပြီး မင်းသားကလေးရဲ့ အလိုကိုစမ်းဖို့ (မင်းသားကလေးဘာကြိုက်တယ်၊ ဘာလိုချင်တယ်ဆိုတာသိရဖို့) နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး စီမံဖော်ထုတ်ကြတယ်။

- 18. They placed cakes, fruit, toys and sumptuous meals one after another before him, but he never took or ate them.

သူတို့ဟာ သူ့ရှေ့မှာ မုန့်တွေ၊ သစ်သီးတွေ၊ ကစားစရာတွေ၊ ထမင်းဟင်းတွေ ဖွယ်ဖွယ်ရာရာချထားတယ်။ ဒါပေမယ့်

သူက အဲဒါတွေကို ဘယ်တော့မှ ယူလည်း မယူ၊ စားလည်း မစားဘူး။

- 19. They tried to frighten him with fire, elephants, snakes and swordsmen, but he never moved. သူတို့က သူ့ကို မီးတို၊ ဆင်တို၊ မြွေတို၊ စားသမားတို့နှင့် ခြောက်လှန့်ဖို့ ကြိုးစားကြတယ်။ သူကတော့ မလှုပ်ဘူး။

- 20. They arranged dances and other shows to be performed before him but he paid no attention to them.

သူတို့က သူ့ရှေ့မှာ အကတွေ၊ တခြား ပွဲတွေ ခင်းကျင်း ကပြစေတယ်။ သူက လုံးဝ ဂရုမစိုက်ဘူး။

- 21. They had many hidden conches blown around him simultaneously all of a sudden, but he showed no sign of hearing them.

သူတို့က သူ့ပတ်လည်မှာ ဖုံးကွယ်ထားတဲ့ ခရသင်းတွေကို ရုတ်တရက် သံမြိုင် မှုတ်စေတယ်။ သူက ကြားတဲ့ လက္ခဏာ မပြဘူး။

- 22. They tested him similarly with drums and then with brilliant lights, insects, filth and embers, all with the same result: he never even moved or recognized.

သူတို့ဟာ သူ့ကို အလားတူ စည်တွေနှင့်ရော၊ နောက်ပြီး တောက်ပတဲ့အလင်းရောင်တွေ၊ မှက်တို့၊ ခြင်တို့လို အကောင်တွေ၊ အညစ်အကြေးတွေ၊ မီးကျိုးခဲတွေနှင့် စမ်းသပ်ကြပါတယ်။ ရလဒ်ကတော့ အတူတူပါပဲ။ သူက ဘယ်တော့မှ လှုပ်တောင်

မလှုပ်ပါဘူး။ တခြား အယ်လိုမှလည်း အဲဒီတွေကို အသိအမှတ် မဖြုပါဘူး။

- 23. Finally, at the age of sixteen, he was tested with sex: numerous beautiful young women tried to seduce him in various ways, but he completely ignored them.

နောက်ဆုံး ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်မှာ သူဟာ လိင်မှုကိစ္စနှင့် စမ်းသပ်ခံရပါတယ်။ ချောပေ လှပေဆိုတဲ့ မိန်းမပျိုတွေ အများကြီးက သူ့ကို နည်းမျိုးစုံနှင့်ဖြားယောင်း (လိင်မှုကိစ္စ မြှူဆွယ်) ကြပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူက သူတို့ကို လုံးဝလျစ်လျူပျောက်ပါတယ်။

- 24. When sixteen years of various tests failed to prove that Prince Taymi was a normal person, the king gave up on him (gave him up) and acceded to the suggestion of his advisers that the prince be buried in the cemetery as being inglorious.

၁၆ နှစ်လုံးလုံး အမျိုးမျိုး စမ်းသပ်မှုများက တေမိမင်းသားဟာ သူလို ကိုယ်လို ပုံမှန်လူတစ်ယောက်ဖြစ်ကြောင်း သက်သေ မပြနိုင်တဲ့အခါမှာ ဘုရင်ကြီးဟာ သားတော်နှင့်ပတ်သက်လို့ လက်လျှော့ပြီး မင်းသားကို ကျက်သရေမဲ့သူအဖြစ် သုသာန်မှာ မြှုပ်နှံဖို့ သူ့ရဲ့အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်များရဲ့ တင်ပြချက်ကို လိုက်လျော့လိုက်ပါတယ်။

- 25. At this juncture, the thief queen reminded the king of the boon he had granted her and claimed it.

ဒီအခြေမှာ မိဖုရားခေါင်ကြီးဟာ ဘုရင်ကြီးက သူပေးခဲ့တဲ့ ဆုအကြောင်း ပြန်ပြောင်းသတိရစေပြီး ဆုကိုတောင်းပါတယ်။

- 26. She demanded that Prince Taymi be crowned king, and after much bargaining, the king agreed to let the prince rule the kingdom for seven days.

မိဖုရားခေါင်ကြီးက တေမိမင်းသားကို မင်းမြှောက်ဖို့ တောင်းဆိုပါတယ်။ အတော်ကြီး ဈေးဆစ်အပြီးမှာ ဘုရင်ကြီးက တေမိမင်းသားကို တိုင်းပြည်ကို ခုနစ်ရက်အုပ်စိုးခွင့်ပြုဖို့ သဘောတူလိုက်ပါတယ်။

- 27. But being a king for a week brought about no change in the behaviour of the prince and the king ordered that the prince be buried at the cemetery.

ဒါပေမယ့် တစ်ပတ်ကြာ ဘုရင်ဖြစ်ခြင်းဟာ မင်းသားရဲ့ အပြုအမူကို မပြောင်းလဲစေတဲ့အတွက် ဘုရင်ကြီးက မင်းသားကို သုသာန်မှာမြှုပ်ဖို့ အမိန့်ပေးပါတယ်။

- 28. Subsequently, the prince was taken into a forest in a carriage and the carriage-driver dug a hole to carry out the royal order.

ဒါနှင့် မင်းသားကို မြင်းရထားနှင့် တောထဲခေါ်သွားပြီး ရထားထိန်းက အမိန့်တော်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ဖို့ တွင်းတူးပါတယ်။

- 29. Realizing that it was time to reveal the truth about himself, the prince got off the carriage and talked to the carriage-driver, saying that

he wasn't deaf, dumb or physically-handi-
capped in any other way.

သူ့အကြောင်း အမှန်ကိုထုတ်ဖော်ချိန်ရောက်ပြီဆိုတာ သဘော
ပေါက်လို့ မင်းသားက ရထားပေါ်ကဆင်း၊ ရထားထိန်းကို
စကားပြောပြီး သူဟာ အလည်း မအ၊ နားလည်း မပင်း၊
တခြားကိုယ်အင်္ဂါ ချွတ်ယွင်းမှုလည်းမရှိကြောင်း ပြောပြတယ်။

30. The carriage-driver begged him to go back
with him to the palace.

ရထားထိန်းက နန်းတော်ကို သူနှင့်အတူ ပြန်လိုက်ဖို့ မင်းသား
ကို တောင်းပန်တယ်။

31. But he refused to do so and became a hermit.
ဒါပေမယ့် သူက ငြင်းပြီး ရသေ့ဝတ်သွားတယ်။

32. When his royal parents came to beg him to
accept the throne, he preached them instead.
သူ့ရဲ့ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တွေလိုက်လာပြီး ထီးနန်းလက်ခံဖို့
တောင်းပန်ကြတဲ့အခါ သူက လက်ခံမယ့်အစား သူတို့ကို
တရားဟောတယ်။

33. Seeing the truth of what he said, they became
hermits themselves and the people of Baryanathi
and the seven kingdoms around it followed
their example.

သူ ဟောပြောတာ မှန်ကန်ကြောင်း သိမြင်ကြတဲ့ အတွက်
သူတို့လည်း ရသေ့ဝတ်ကြပြီး ဗာရာဏသီနှင့် ဝန်းကျင်ခုနစ်
ပြည်ထောင်က ပြည်သူတွေကလည်း သူတို့ နမူနာအတိုင်း
လိုက်လုပ်ကြသတဲ့။

///////////////// **အင်္ဂါအင်္ဂါ** //////////////////

- A long time ago - ရှေးရှေးတုန်းက
- pray - (ဖရေး) ဆုတောင်းတယ်
- conceived - (ခန်ဆီဗ်ဒ်) ကိုယ်ဝန်ရှိတယ်
- As a result - ရလဒ်ကတော့၊ ရလဒ်အနေနှင့်
- gave birth to - (သားသမီး) မွေးဖွားတယ်
- was delighted - (ဒီလိုက်ထစ်ဒ်) ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းတယ်
- granted - (ဂရန့်ထစ်ဒ်) ခွင့်ပြုတယ်၊ ပေးတယ်
- boon - (ဘူးန့်) ဆု၊ လိုရာဆု
- claim - (ခလိမ်းမ်) တောင်းယူတယ်
- grown up - အရွယ်ရောက်တာ၊ ကြီးပြင်းလာတာ
- ordinary - (အော်ဒ်နာရီ) ရိုးရိုး၊ သာမန်
- was destined - (ဒက်စ်ထင်းန့်ဒ်) ကံဇာတာ ပါလာတယ်
- countless - (ခေါင့်တ်လက်စ်) မရေတွက်နိုင်အောင် များပြားတဲ့
- lives - (လိုက်ဗ်စ်) ဘဝများ
- It rained heavily - မိုးသည်းတယ်
- throughout - (သရူးအောက်ထ်) တစ်ဝန်းလုံး၊ တစ်လျှောက်လုံး
- he was born - (ဘောန်) သူ့ကို မွေးဖွားတယ်
- were gladdened - (ဂလဒဲန့်ဒ်) ဝမ်းသာအောင် ဖန်တီးခံရတယ်
- wetness - (ဝက်တ်နက်စ်) စိုစွတ်ခြင်း
- royal father - (ရှိုင်ယယ်လ်) ခမည်းတော်
- rulings - (ရူးလင်းဂ်စ်) တရားစီရင်မှုများ

- case - (ခေ့စ်) အမှု
- lap - (လက်ပံ) ရင်ခွင်
- lashes - (လက်ရှစ်စ်) ကြိမ်ဒဏ်များ၊ ရိုက်နှက်မှုများ
- thorny - (သောနီး) ဆူးပါတဲ့
- imprisoned - (အင်ဖရစ်ဆင်နိဒ်) အကျဉ်းချတယ်
- fetters - (ဖက်ထားစ်) သံခြေချင်းများ၊ သံကြိုးများ
- pierced - (ဖီယားစ်ထ်) ထိုးဖောက်တယ်
- spear - (စဖီးယား) လှံ
- impaled - (အင်မ်ဖေးလ်ဒ်) တံကျင်လျှိုတာ
- princeling - (ဖရင့်စ်လင်းဂ်) မင်းသားကလေး
- was frightened - (ဖရိုက်ထဲနိဒ်) ကြောက်လန့်တယ်
- terrible - (ထားရဘယ်လ်) ကြောက်စရာကောင်းတဲ့
- punishments - (ဖန်းနစ်ရှ်မဲနိတ်စ်) အပြစ်ဒဏ်များ
- more so - ပိုလိုတောင် အဲလိုဖြစ်တယ်၊ ပိုကြောက်တယ်
- suffer - (ဆပ်ဖား) (ဒုက္ခ) ခံစားရတာ
- hell - (ဟဲလ်) ငရဲ
- previous - (ဖရီးဗီးယပ်စ်) အရင်
- remembered - (ရီမဲမ်ဘားဒ်) သတိရတယ်
- happened - (ဟက်ဖဲနိဒ်) ဖြစ်ပျက်ခဲ့တာ
- was gifted with - (ဂစ်စ်ထစ်ဒ်) ပါရမီ ပါလာလို့
- knowledge - (နားလစ်ဂျ်) သိခြင်း
- existences - (အစ်ဂ်ဇစ်စ်ထဲန့်စ်စ်စ်) ဘဝများ
- guardian - (ဂျီဒီယန်) အစောင့်

- goddess - (ဂျိဒ်စ်) နတ်သမီး
- royal - (ရွိုင်ရယ်လ်) ဘုရင်နှင့် ပတ်သက်တဲ့
- suggested - (ဆပ်ဂျက်စ်ထစ်ဒ်) အကြံပေးတယ်၊ တင်ပြတယ်
- to pretend - (ဖရီထဲနိဒ်) ဟန်ဆောင်ဖို့
- deaf - (ဒက်ဖ်) နားမကြားတဲ့
- dumb - (ဒမ်မ်) စကားမပြောနိုင်တဲ့၊ ဆွံ့အတဲ့
- to avoid - (အဗျိုက်ဒ်) ရှောင်ဖို့
- kingship - (ခင်းဂ်ရှစ်ပ်) ဘုရင်ဖြစ်မှု
- Accordingly - (အခေါဒင်းဂ်လီး) အဲလို ဖြစ်တဲ့အတိုင်း၊ ဒါနဲ့
- limbs - (လင်းမ်စ်) ခြေလက်များ
- motionless - (မိုးရှ်နဲလက်စ်) မလှုပ်မရှား၊ မလှုပ်မယှက်
- consulted - (ခန်ဆာ့လ်ထစ်ဒ်) တိုင်ပင်တယ်
- ministers - (မင်နစ်စ်ထားစ်) ဝန်ကြီးများ
- devised - (ဒီဗိုက်ဇ်ဒ်) ဖော်ထုတ်တယ်
- various - (ဗေးရီယပ်စ်) အမျိုးမျိုး
- testing - (ထက်စ်ထင်းဂ်) စမ်းသပ်တာ
- to find out - စုံစမ်း သိရှိဖို့
- sumptuous - (ဆမ်ပ်ချူးဝပ်စ်) တင့်တယ်ဖွယ်ရာ ကောင်းမွန်လှတဲ့
- meal - (မီးလ်) တစ်နပ်စာ အစားအသောက်
- swordsmen - (ဆော့ဒ်ဇ်မဲနိန်) ဓားသမားများ
- arranged - (အရီနဲဂျ်ထ်) စီစဉ်တယ်
- performed - (ပါဖောမ်ဒ်) လုပ်ဆောင်တယ်၊ ပျော်ဖြေတယ်
- attention - (အထဲနဲရှဲနိန်) ဂရုစိုက်မှု

- hidden - (ဟစ်ဒဲန်) ဖုံးကွယ်ထားတဲ့
- conches - (ခေါန်ချစ်စ်) ခရသင်းများ
- simultaneously - (ဆိုင်မလ်ထေးနီးယပ်စ်လီး) ပြိုင်တူ
- all of a sudden - ရုတ်တရက်
- sign - (ဆိုင်နီး) လက္ခဏာ
- similarly - (ဆင်းမလားလီး) အလားတူ
- drums - (ဒရမ်စ်စ်) စည်များ၊ ဝှံ့များ
- brilliant - (ဘရစ်လ်ယန်ထ်) အလွန်တောက်ပတဲ့
- insects - (အင်းဆက်က်တ်စ်) အင်းဆက်ပိုးကောင်များ
- filth - (ဖစ်လ်သ်) အညစ်အကြေး
- embers - (အဲမ်ဘားစ်) မီးကျိုးခဲများ
- same - (ဆိမ်းမ်) တူညီတဲ့
- recognized - (ရက်ခက်ဂ်နိုက်စ်ဒ်) အသိအမှတ်ပြုတယ်
- sex - (ဆက်က်စ်) လိင်မှုကိစ္စ
- numerous - (ညူးမရပ်စ်) အလွန်များတဲ့
- seduce - (ဆီဒျူစ်/ဒစ်) လိင်မှုကိစ္စနှင့် ဖြားယောင်းမြှူဆွယ်တာ
- completely - (ခမ်ဖလီထ်လီး) လုံးဝ
- ignored - (အစ်ဂ်နောရ်ဒ်) လျစ်လျူရှုတယ်
- failed to prove - သက်သေမပြနိုင်ဘူး
- normal - (နော်မာလ်) ပုံမှန်
- gave up on him - သူ့အပေါ်မှာ မျှော်လင့်ချက် မထားတော့ဘူး
- acceded - (အက်ခ်ဆီးဒစ်ဒ်) လိုက်လျောတယ်
- advisers - (အက်ဒ်ဗိုက်ဇားစ်) အကြံဉာဏ်ပေးသူများ

- buried - (ဘားရီးဒ်၊ ဘားရစ်ဒ်) မြုပ်နှံတာ
- cemetery - (ဆယ်မထားရီ) သုသာန်
- being - (ဘီးအင်းဂ်) ဖြစ်တာ
- inglorious - (အင်ဂ်ဂလောရီးအပ်စ်) ကျက်သရေ မရှိတဲ့
- At this juncture - (ဂျန်က်ချား) ဒီအခြေမှာ၊ ဒီလိုဖြစ်နေတဲ့ အခါမှာ
- reminded - (ရီမိုင်းန်ဒစ်ဒ်) သတိရစေတယ်
- demanded - (ဒီမန်းဒစ်ဒ်) တောင်းဆိုတယ်
- crowned - (ခရောင်းန်ဒ်) မင်းမြှောက်တာ
- bargaining - (ဘာဂီန်နင်းဂ်) ဈေးဆစ်တာ၊ အလျှော့အတင်း ပြောတာ
- brought about - ဖြစ်ပေါ်စေတာ
- behaviour - (ဘီးဟေးဗီးယား) အပြုအမူ
- subsequently - (ဆပ်စ်ဆီးကွန်တ်လီး) နောက်ဆက်တွဲ အနေနှင့်၊ ဒါကြောင့်
- carriage - (ခါးရစ်ဂျီ) ရထား
- hole - (ဟိုးလ်) တွင်း
- carry out - ဆောင်ရွက်တာ
- realizing - (ရီယာလိုက်ဇင်းဂ်) သဘောပေါက်လို့
- reveal - (ရီဗီးလ်) ထုတ်ဖော်တာ
- truth - (ထရုသ်) အမှန်တရား
- got off - ဆင်းတယ်
- physically - (ဖစ်စစ်ခယ်လီ) ကိုယ်ခန္ဓာ အနေနှင့်

- handicapped - (ဟန်ဒီခတ်ပ်ထ်) ချွတ်ယွင်းချက်ရှိတာ
- refused - (ရဖျူစ်ထ်) ငြင်းတယ်
- hermit - (ဟားမစ်ထ်) ရသေ့
- throne - (သရုန်းနံ) ထီးနန်း
- preached - (ဖရီချ်ထ်) တရားဟောတယ်
- instead - (အင်န်စ်ထက်ဒ်) အဲလို လုပ်မယ့်အစား
- example - (အစ်ဂ်ဇမ်မိဖလ်) နမူနာ၊ ဥပမာ

* * *

The Story of Zanaka [1]

နေကဇာတ် (၁)

1. Long ago, King Maha Zanaka ruled the Kingdom of Wideha from the Capital of Mitila.
ရှေးရှေးတုန်းက မဟာနေကမင်းဟာ ဝိဒေဟနိုင်ငံကို မိထီလာ နေပြည်တော်ကနေ အုပ်စိုးတယ်။
2. The King had two sons called Ariththa Zanaka and Paula Zanaka and made them the Crown Prince and the General of the Army respectively.
မင်းကြီးမှာ အရိဋ္ဌနေကနှင့် ပေါလနေကလို့ခေါ်တဲ့ သားတော် နှစ်ပါးရှိပြီး အရိဋ္ဌနေကကို အိမ်ရှေ့မင်း၊ ပေါလနေကကို စစ်သူကြီး အသီးသီးခန့်ထားတယ်။
3. When King Maha Zanaka passed away, Ariththa Zanaka, the elder brother, succeeded to the throne and Paula Zanaka, the younger brother, became Crown Prince.

မဟာနေကမင်းကြီး နတ်ရွာစံတဲ့အခါ နောင်တော် အရိဋ္ဌ
နေကက ထီးနန်းဆက်ခံပြီး ညီတော်ပေါလနေကက အိမ်ရှေ့
မင်း ဖြစ်လာတယ်။

- 4. A nobleman who waited on the Crown Prince went to the King and backbit that the Crown Prince was planning to assassinate the King and seize the throne. အိမ်ရှေ့မင်းကိုခစားတဲ့ မှူးမတ်တစ်ယောက်က ဘုရင့်ထံ သွား
ရောက်ပြီး အိမ်ရှေ့မင်းဟာ ဘုရင်ကိုလုပ်ကြံပြီး ထီးနန်းကို
သိမ်းပိုက်ဖို့ ကြံစည်နေကြောင်း ကုန်းချောလျှောက်ထားတယ်။
- 5. Believing the backbiting, the King had his younger brother imprisoned in fetters. အဲဒီကုန်းချောမှုကိုယုံကြည်ပြီး ဘုရင်ဟာ ညီတော်ကို သံခြေချင်း
ခတ်ပြီး အကျဉ်းချထားစေတယ်။
- 6. Prince Paula Zanaka made a vow to the effect that he should gain his freedom if he did not intend to rob his elder brother of his kingdom. ပေါလနေက မင်းသားက သူဟာ သူ့ နောင်တော်ရဲ့ ထီးနန်း
ကို လုယူဖို့ မရည်ရွယ်ရိုးမှန်ရင် သူ့လွတ်လပ်မှုရပါစေလို့
သစ္စာပြုတယ်။
- 7. Consequently, his fetters fell off, the prison gate flew open and he was able to walk off to his freedom. နောက်ဆက်တွဲ ဖြစ်ရပ်ကတော့ သူ့ သံခြေချင်းတွေ ကျွတ်ကျ၊
ထောင်တံခါလည်း ပွင့်သွားပြီး သူလည်း လွတ်ရာကို လမ်း
လျှောက်ထွက်သွားနိုင်ခဲ့တယ်။

- 8. He went to a remote village where he raised an army. သူဟာ ဝေးလံခေါင်ဖျား ရွာတစ်ရွာကိုသွားပြီး အဲဒီမှာ
စစ်တပ်စုတယ်။
- 9. When he felt strong enough, he marched to the capital and challenged his brother, the King. သူ့ အင်အားလုံလုံလောက်လောက် တောင့်တင်းလာပြီလို့
ယူဆတဲ့အခါမှာ သူဟာ နေပြည်တော်ကိုချီတက်ပြီး နောင်တော်
ဘုရင်ကိုစိမ့်ခေါ်တယ်။
- 10. In the resulting battle, the King was killed and the pregnant Queen fled the capital incognito - taking a lot of jewels with her. အဲဒီက ရလဒ်အနေနှင့်ဖြစ်ပွားတဲ့ တိုက်ပွဲမှာ ဘုရင်ကြီးကျဆုံး
ပြီး ကိုယ်ဝန်ရှိနေတဲ့ မိဖုရားကြီးဟာ ကျောက်သံပတ္တမြားတွေ
အများကြီးယူဆောင်ပြီး နေပြည်တော်က မထင်မရှား ရုပ်ဖျက်
ရှောင်တိမ်းသွားတယ်။
- 11. She thought of going to the kingdom of Karla Sampa Nagore and made enquiries about how to go there. သူဟာ ကာလ စမ္မာနဂိုရ်ပြည်ကို သွားဖို့ စိတ်ကူးပြီး အဲဒီကို
ဘယ်လိုသွားရမလဲလို့ စုံစမ်းတယ်။
- 12. Out of respect for her embryo who was destined to be our lord Gautama Buddha, the King of gods came to her in the guise of a cartman and took her where she wanted to go.

ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား အလောင်းတော်သန္ဓေသားကို လေးစား တဲ့အတွက် သိကြားမင်းက လှည်းသမားယောင်ဆောင်၊ လာ ရောက်ပြီး မိဖုရားကြီးသွားလိုရာကို လိုက်ပို့ပေးတယ်။

13. While the Queen was staying at a resthouse outside the city of Karla Sampa Nagore, the chief teacher of the centre of learning there saw her and feeling great platonic love for her, took her home to live with his family.

မိဖုရားကြီးဟာ ကာလ စမ္မာနဂိုရ်မြို့တော်အပြင်ဘက်က ဇရပ် တစ်ခုမှာ တည်းခိုနေတုန်း ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီးကတွေ့ပြီး မောင်လိုနှမလိုချစ်ခင်လို့ အိမ်ခေါ်သွားပြီး သူ့မိသားစုနှင့်အတူ နေစေတယ်။

14. Soon the Queen gave birth to a baby boy who was named Maha Zanaka after his grandfather. မကြာခင် မိဖုရားကြီးက သားကလေးဖွားမြင်ပြီး အဘိုးနာမည် အတိုင်း မဟာဇနကလို့ နာမည်မှည့်ခေါ်တယ်။

15. He grew up into such a big and strong boy that he won all the fights against the other boys. သူဟာ ကြီးထွား သန်မာလှတဲ့ လူကလေးဖြစ်လာတဲ့အတွက် တခြားလူကလေးတွေနှင့် ရန်ဖြစ်သတ်ပုတ်ရာမှာ သူကချည်း နိုင်တယ်။

16. When the parents of the other boys found their children crying and asked them who had beaten them, they replied that fatherless boy had done it.

တခြားလူကလေးတွေရဲ့ မိဘတွေက သူတို့သားတွေ ငိုယိုနေတာ တွေ့ပြီး ဘယ်သူလုပ်သလဲမေးတော့ အဖေမရှိတဲ့ ကောင် ကလေးလုပ်တာလို့ ဖြေကြတယ်။

17. When the young Maha Zanaka heard it, he asked his mother who his father was and she told him unwillingly that his father was King Arittha Zanaka of Mitila.

အဲဒါကို မဟာဇနကကလေးကကြားတော့ သူ့အဖေ ဘယ်သူ လဲလို့ သူ့အမေကိုမေးတယ်။ မိဖုရားကြီးက သူ့ခမည်းတော်ဟာ မိထိလာပြည်ရှင် အရိဋ္ဌဇနကမင်းဖြစ်ကြောင်း သူ့ကိုမပြောချင် ပြောချင်နှင့် ပြောပြတယ်။

18. He pursued education in earnest and had learnt all there was to learn by the time he was sixteen. သူဟာ ပညာကို လေးလေးနက်နက်လိုက်စားပြီး ၁၆ နှစ်သား အရွယ်မှာ တတ်စရာရှိတဲ့ ပညာတွေ အကုန်တတ်သွားသတဲ့။

19. Then he told his mother that he wanted to go to Mitila to trade so that he might win back his father's throne after making a fortune.

နောက်ပြီးတော့ ဥစ္စာပစ္စည်း ရှာဖွေစုဆောင်းပြီးတဲ့အခါမှာ သူ့ခမည်းတော်ရဲ့ ထီးနန်းကို ပြန်လည်ရယူနိုင်အောင် မိထိလာ ပြည်ကို ကုန်ကူးသွားလိုကြောင်း သူ့အမေကိုပြောတယ်။

20. The Queen objected to his plan saying that the sea voyage he intended to make was very dangerous and that he could have all the money he needed by selling the jewels in her possession.

မိဖုရားကြီးက သူသွားချင်တဲ့ ပင်လယ်ခရီးဟာ အန္တရာယ်များလှတယ်။ သူလိုချင်သမျှ ငွေကို သူ (မိဖုရားကြီး) ပိုင်တဲ့ ကျောက်သံပတ္တမြားတွေ ရောင်းရင်ရပါတယ်လို့ ပြောပြီး သူ့အကြံအစည်ကို ကန့်ကွက်တယ်။

21. Maha Zanaka ignored his mother's objection and set out on his voyage with other traders after making obeisance to her.

မဟာဇနကဟာ သူ့မိခင်ရဲ့ ကန့်ကွက်ချက်ကို လျစ်လျူရှုပြီး သူ့မိခင်ကိုကန့်တော့အပြီးမှာ တခြားကုန်သည်များနှင့် ရေကြောင်းခရီး ထွက်ခွာသွားတယ်။

22. On the day that he set out, King Paula Zanaka fell ill in Mitila.

သူ ထွက်ခွာတဲ့ နေ့မှာပဲ မိထိလာပြည်မှာ ပေါလဇနကမင်းကြီး မကျန်းမမာ ဖြစ်တယ်။

///////////////// ခက်ခက် //////////////////

- ruled - (ရှုလ်ဒ်) အုပ်စိုးတယ်
- kingdom - (ခင်းဂ်ဒမ်) ဘုရင်အုပ်စိုးတဲ့နိုင်ငံ
- capital - (ခက်ဖိထလ်) မြို့တော်၊ နေပြည်တော်
- Crown Prince - (ခရောင်းနံ ဖရင့်စ်) အိမ်ရှေ့မင်းသား
- General of the Army - (ဂျင်နရယ်လ် အာမီ) စစ်သူကြီး၊ ကြီးတပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး
- respectively - (ရိစ်ဖက်ထစ်စ်လီ) အသီးသီး (ရှေ့နာမည်ချင်း၊ နောက်နာမည်ချင်း တွဲတာကို

ဆိုလိုပါတယ်။ မင်းသားနှစ်ပါးရဲ့အမည်မှာ အရိဋ္ဌ ဇနကကရှေ့နာမည်ဖြစ်ပါတယ်။ ရာထူးနှစ်ခုရဲ့အမည်မှာ အိမ်ရှေ့မင်းက ရှေ့နာမည်ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီတော့ အရိဋ္ဌ ဇနကကို အိမ်ရှေ့မင်း ခန့်တယ်လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

passed away - (ဖှစ်ထံ အဝေး) ကွယ်လွန်တယ်
elder brother - (အဲလ်ဒါး ဘရားသား) အစ်ကိုအမေရိကန် အသုံးအနှုန်းကတော့ older brother ဖြစ်ပါတယ်။

succeeded to - (ဆပ်ကဆီးဒစ်ဒ်ထု) (ထီးနန်း) ဆက်ခံတယ်
became - (ဘီဒိမ်မ်) ဖြစ်လာတယ်။

nobleman - (နိုဘလ်မန်း) မှူးမတ်

waited on - (ဝိတ်ထစ်ဒ် အွန်နံ) ခစားတယ်

backbit - (ဘက်စ်ဘစ်ထ်၊ backbite ရဲ့ past tense) ကုန်းချောတယ်။ မကောင်းပြောတယ်

planning - (ဖလဲနင်းဂ်) စီစဉ်နေတယ်၊ ကြံစည်နေတယ်

assassinate - (အဆက်ဆင်နိုတ်ထ်) လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်တယ်

seize - (ဆိမ်) ရယူတယ်။ အပိုင်သိမ်းတယ်

throne - (သရန်းနံ) ရာဇပလ္လင်၊ ထီးနန်း

Believing - (ဘီလီဗင်းဂ်) ယုံကြည်လို့

imprisoned - (အင်မ်ဖရစ်ဇင်နံဒ်) အကျဉ်းချထားတယ်

fetters - (ဖက်ထားစ်) သံခြေချင်းများ

made a vow - (မိတ်ဒ် အဖောင်း) သစ္စာပြုတယ်

to the effect - (ထု သ အဖက်က်ထ်) အဲဒီ သဘောမျိုး

- should - (ရွတ်ဒ်) ဖြစ်သင့်တယ်
- gain - (ဂိန်းနံ) ရတယ်
- freedom - (ဖရီးဒမ်းမ်) လွတ်လပ်မှု
- intend - (အင်နိတ်) ရည်ရွယ်တယ်
- rob - (ရောဘ်) လုယူတာ
- Consequently - (ခန့်ဆီးကွန်တလီ) နောက်ဆက်တွဲအနေနှင့်
- fell off - (ဖဲလ်အော့ဖ်) ကျွတ်ကျတယ်
- gate - (ဂိတ်) တံခါး၊ ဂိတ်
- flew open - (ဖလူး အိုးဖဲနံ) ပွင့်ထွက်သွားတယ်
- able - (အေဘယ်) တတ်နိုင်တယ်
- remote - (ရီမိုတ်ထ်) အလှမ်းဝေးတဲ့
- village - (ဗစ်လစ်ဂျီ) ရွာ
- raised - (ရေစ်ထ်) စုဆောင်းတယ်
- felt - (ဖဲလ်ထ်) ခံစားမိတယ်၊ အောက်မေ့တယ်
- strong - (စထရောင်းဂ်) တောင့်တင်းသန်မာတယ်
- enough - (အီနပ်ဖ်) လုံလုံလောက်လောက်
- marched - (မားချ်ထ်) ချီတက်တယ်
- challenged - (ချာလဲန့်ဂျီဒ်) စိမ်ခေါ်တယ်
- resulting - (ရီဇပ်လ်ထင်းဂ်) ရလဒ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာတဲ့
- battle - (ဘက်ထလ်) တိုက်ပွဲ
- was killed - (ဝါ့စ်ခစ်လ်ဒ်) အသတ်ခံရတယ်
- pregnant - (ဖရက်ဂ်နန်ထ်) ကိုယ်ဝန်ရှိတဲ့
- Queen - (ခွီးနံ) မိဖုရား
- fled - (ဖဲလက်ဒ်) ရှောင်တိမ်းတယ်

- incognito - (အင်နိုဂ်နိုထို) မထင်မရှား၊ ရုပ်မျက်ပြီး
- jewels - (ဂျူးဝဲလ်စ်) ကျောက်သံပတ္တမြားများ
- thought - (သော့ထ်) စိတ်ကူးတယ်
- enquiries - (အင်နိုချိုက်ယာရီဇ်) စုံစမ်းမှုများ
- respect - (ရိစ်ဖက်ကဲထ်) လေးစားမှု
- embryo - (အယ်မ်ဘရီယို) သန္ဓေသား
- destined - (ဒက်စ်ထင်းနိဒ်) ဖြစ်ဖို့ ကံဇာတာပါလာတာ
- lord - (လော့ဒ်) အရှင်သခင်
- gods - (ဂေါ့ဒ်စ်) နတ်များ
- guise - (ဂိုက်စ်) အသွင်သဏ္ဍာန်
- cartman - (ခါတ်မန်း) လှည်းသမား
- while - (ဝိုင်းလ်) တုန်းမှာ၊ စဉ်တွင်
- staying - (စထေးယင်းဂ်) တည်းခိုနေတာ
- resthouse - (ရက်စ်ထ်ဟောက်စ်) ဇရပ်
- city - (ဆစ်တီ) မြို့
- chief - (ချီဖ်) အကြီးဆုံး၊ အချုပ်
- centre - (ဆယ်နဲထာရ်) ဌာန၊ ဗဟိုချက်
- learning - (လားနင်းဂ်) လေ့လာဆည်းပူးမှု
- Platonic - (ဖလထော်နစ်စ်) ဖြူစင်သန့်ရှင်းတဲ့၊ မောင်လိုနှမလို
- gave birth to - (ဂေ့ဗ်ဘတ်သ်ထူ) မွေးဖွားတယ်
- grew up - (ဂရိုးအပ်) ကြီးပြင်းလာတယ်
- won - (ဝမ်းနံ) အနိုင်ရတယ်
- against - (အဂဲနဲစ်ထ်) ဆန့်ကျင်တဲ့
- fights - (ဖိုက်တစ်စ်) ရန်ဖြစ်သတ်ပုတ်မှုများ

parents	- (ဖဲအိရဲန့်တိစ်) မိဘများ
crying	- (ခရိုင်းယင်းဂ်) ငိုနေတယ်
beaten	- (ဘီးထဲန့်) ရိုက်တာ
replied	- (ရိဖလိုက်ဒ်) ပြန်ပြောတယ်
fatherless	- (ဖားသားလက်စ်) အဖေမရှိတဲ့
unwillingly	- (အန်နိုဝစ်လင်းဂ်လီး) မလိုလားစွာ
pursued	- (ဖာဆယူးဒ်) လိုက်စားတယ်
education	- (အက်ဒျူဇေးရှဲန့်) ပညာ
in earnest	- (အင်နီအားနစ်ထ်) လေးလေးနက်နက်
learnt	- (လန်ထ်) လေ့လာတတ်သိတယ်
trade	- (ထရိုတ်ဒ်) ကုန်သွယ်တယ်
making a fortune	- (မိတ်ခင်းဂ် အဖော်ချူးန့်) ကြီးပွားချမ်းသာအောင် ဥစ္စာရှာတာ
objected	- (အပ်ဘ်ဂျက်ကံထစ်ဒ်) ကန့်ကွက်တယ်
voyage	- (ဗွိုင်းယစ်ဂျ်) ရေကြောင်းခရီး
dangerous	- (ဒိန်းဂျရပ်စ်) အန္တရာယ်များတယ်
needed	- (နီးဒစ်ဒ်) လိုအပ်တာ
possession	- (ဖဇက်ရှဲန့်) ပိုင်ဆိုင်မှု
ignored	- (အစ်ဂ်နောရ်ဒ်) လျစ်လျူရှုတယ်
set out on	- (ဆက်ထ်အောက်ထ်အွန်) ထွက်ခွာတယ်
making obeisance	- (မိတ်ခင်းဂ်အိုဘေးဆဲနစ်) ကန်တော့တယ်၊ ရှိခိုးတယ်
fell ill	- (ဖဲလ် အစ်လ်) နေမကောင်းဖြစ်တယ်

နေကဇာတ် (၂)

1. On the seventh day after the departure, the ship Prince Maha Zanaka was travelling in was caught in a storm.
ထွက်ခွာပြီး ခုနစ်ရက်မြောက်နေ့မှာ မဟာနေကမင်းသား စီးနင်းလိုက်ပါလာတဲ့ သင်္ဘောဟာ မုန်တိုင်းမိတယ်။
2. Frightened by the prospect of death, the people on board wept and prayed to their hereditary gods for protection.
သေရမယ့် အလားအလာကြောင့် ကြောက်လန့်ကြတဲ့ အတွက် သင်္ဘောပေါ်က လူတွေဟာငိုကြွေးပြီး ကာကွယ်ပေးဖို့အတွက် သူတို့ရဲ့ မိရိုးဖလာနတ်တွေကို ရှိခိုးဆုတောင်းကြတယ်။
3. But not Prince Maha Zanaka—he had his fill of butter and molasses, dipped two strong pasoes (nether garments) in oil and firmly put them on.
ဒါပေမယ့် မဟာနေကမင်းသားက အဲလိုမလုပ်ဘူး၊ သူဟာ ထောပတ်နှင့်သကာကိုအောင်စား၊ ခိုင်ခံ့တဲ့ ပုဆိုးနှစ်ထည်ကို ဆီဆွတ်ပြီး မြဲမြံဝတ်တယ်။
4. When water got into the ship, he climbed to the top of the mast and when the ship sank, he made a great jump in the direction of Mitila.
သင်္ဘောထဲကို ရေဝင်လာတော့ သူဟာ ရွက်တိုင်ထိပ်ကို တက်ပြီး၊ သင်္ဘောမြုပ်သွားတော့ သူဟာ မိထီလာပြည်ဘက်ကို တအား ခုန်လိုက်တယ်။

5. The other people were eaten by the sea creatures but he got to an area free from the latter and started swimming.

တခြားသူတွေဟာ ပင်လယ်သတ္တဝါတွေရဲ့ စားသောက်ခြင်းကို ခံကြရတယ်။ သူကတော့ ပင်လယ်သတ္တဝါတွေ လွတ်ရာရောက် သွားပြီး ရေစကူးတယ်။

6. On that very day, king Paulah Zanaka passed away in Mitila.

အဲဒီနေ့မှာပဲ မိထိလာပြည်မှာ ပေါလနေကမင်းကြီး နတ်ရွာ စံတယ်။

7. Maha Zanaka kept on swimming with great perseverance and on the seventh day, Mani Maykhal, the guardian-goddess of the ocean, came and asked him for what benefit he was swimming across the ocean so far away from the shore.

မဟာနေကဟာ ကြီးစွာသော ဇွဲနှင့်ဆက်ပြီး ရေကူးနေတာ ခုနစ်ရက်မြောက်တဲ့နေ့ကျတော့ သမုဒ္ဒရာစောင့် မဏိမေခလာ နတ်သမီးကလာပြီး၊ ကမ်းနှင့်အလှမ်းဝေးလှတဲ့ သမုဒ္ဒရာကို ဘာအကျိုးအတွက် ကူးဖြတ်နေတာလဲလို့မေးတယ်။

8. He looked up and replied that he was swimming across the seemingly endless ocean because he realized that taking pains yielded rewards and that diligence invariably bore fruit.

သူက မော့ကြည့်ပြီး မဆုံးနိုင်ဘူး ထင်ရတဲ့ သမုဒ္ဒရာကို သူ ဖြတ်ကူးနေခြင်းဟာ ဒုက္ခခံရင် ဆုလာဘ်များ ရကြောင်း။

ဝိရိယဟာ မလွဲမသွေအကျိုးပေးကြောင်း သူသဘောပေါက်လို့ ဖြစ်တယ်လို့ဖြေကြားတယ်။

9. He added that as a result of his diligence, he was still alive while all his shipmates were dead and that he was rewarded with the sight of a goddess— something he had never experienced before.

သူ့ရဲ့ဝိရိယရဲ့ရလဒ်အနေနှင့် သူ့ရဲ့ သင်္ဘောစီးဖက်တွေအားလုံး သေကုန်ကြချိန်မှာ သူဟာ အသက်ရှင်နေဆဲဖြစ်ပြီး သူတစ်ခါမှ မကြုံဘူးတဲ့ နတ်သမီးကို မြင်ဖူးခြင်းဆိုတဲ့ ဆုလာဘ်ကိုလည်း သူရခဲ့ကြောင်း သူက ထပ်လောင်းပြောကြားတယ်။

10. Feeling very pleased with his manly replies, the goddess embraced him and took him to Mitila where she placed him on a layer of rock in the royal garden.

သူ့ရဲ့ ယောက်ျားကောင်း ပီသတဲ့ဖြေကြားချက်တွေကို သိပ် သဘောကျတဲ့အတွက် နတ်သမီးက သူ့ကို ပွေ့ပိုက်ယူဆောင် ပြီး မိထိလာပြည်က ဥယျာဉ်တော်ထဲက ကျောက်ဖျာပေါ်မှာ ထားခဲ့တယ်။

11. In Mitila, it was the seventh day after the king's demise and yet no one had succeeded him as the king had no son, but only a daughter, Princess Thiwali Daywi, and she could not find a consort to her liking.

မိထိလာပြည်မှာတော့ ဘုရင်ကြီး နတ်ရွာစံသွားတာ ခုနစ်ရက် ရှိပြီ။ ဒါပေမယ့် ဘယ်သူမှ ထီးနန်းမဆက်ခံရသေးဘူး။ ဘာလို့လဲ

ဆိုတော့ ဘုရင်ကြီးမှာ သားတော်မရှိ၊ သမီးတော် သီဝလိဒေဝီ မင်းသမီးသာရှိပြီး သူသဘောကျတဲ့ ကြင်ရာတော် ရှာလို့မရ သေးဘူး။

- 12. At last the noblemen decided to send out A driver - less coach called phoktha - coach to find a suitable future - king.

နောက်ဆုံးမှာ မှူးမတ်တွေက သင့်တော်တဲ့ မင်းလောင်းရှာဖို့ ဖုသရထားလို့ခေါ်တဲ့ မောင်းသူမပါတဲ့ (မြင်း)ရထား လွှတ်ဖို့ ဆုံးဖြတ်ကြတယ်။

- 13. The phoktha - coach came straight to the layer of rock on which Maha Zanaka was sleeping. ဖုသရထားဟာ မဟာဇနကအိပ်နေတဲ့ ကျောက်ဖျာကို တန်းတန်းမတ်မတ်လာတယ်။

- 14. Seeing a man sleeping on the layer of rock, the noblemen had musical instruments played loudly on the theory that he would get up and run away in a fright if he was unworthy of the throne.

ကျောက်ဖျာပေါ်မှာ လူတစ်ယောက် အိပ်နေတာတွေ့တော့ မှူးမတ်တွေက တူရိယာတွေ ကျယ်ကျယ်လောင်လောင် တီးစေတယ်။ ထီးနန်းနှင့်မထိုက်တန်သူဖြစ်ရင် အလန့်တကြား ထပြေးလိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ အယူအဆနှင့်ပေါ့။

- 15. Maha Zanaka woke up, but he paid hardly any attention to the loud music and turned to the other side and went on sleeping.

မဟာဇနက နိုးလာပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူက ကျယ်လောင်တဲ့ ဂီတသံကို ဂရုမစိုက်ဘဲ နောက်တစ်ဖက်လှည့်ပြီး ဆက်အိပ်တယ်။

- 16. The prophet brahmin studied the marks on Maha Zanaka's feet and saw that the latter was destined to be a king.

ပုရောဟိတ် ပုဏ္ဏားက မဟာဇနကရဲ့ ခြေဖဝါးက လက္ခဏာကို ကြည့်လိုက်တော့ ဘုရင်ဖြစ်ဖို့ ကံဇာတာပါလာသူဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရတယ်။

- 17. Accodingly, the noblemen begged Maha Zanaka to accept the throne of Mitila and crowned him king then and there and took him to the palace.

ဒါနှင့် မှူးမတ်တွေက မဟာဇနကကို မိထိလာပြည် ထီးနန်းကိုလက်ခံဖို့တောင်းပန်ပြီး အဲဒီအချိန် အဲဒီနေရာမှာပဲ သူ့ကို မင်းမြှောက်လိုက်ကြပြီး နန်းတော်ကိုခေါ်သွားတယ်။

- 18. To test his dignity, Princess Thiwali Daywi sent an attendant to him requesting him to come to her in a hurry.

သူ့ရဲ့ ဣန္ဒြေသိက္ခာကို စမ်းသပ်ဖို့ သီဝလိဒေဝီ မင်းသမီးက မင်းချင်းတစ်ယောက်စေလွှတ်ပြီး သူ(မ)ဆီ အမြန်ကြွလာဖို့ ပန်ကြားတယ်။

- 19. But Maha Zanaka ignored the request and only praised the palace to the noblemen.

ဒါပေမယ့် မဟာဇနကက အဲဒီပန်ကြားချက်ကို အမူမထားဘဲ နန်းတော်ကို ချီးမွမ်းစကားကိုသာ မှူးမတ်တွေကိုပြောနေတယ်။

20. Thus Thiwali Daywi was given to understand that he was a dignified man of noble spirit. ဒီလိုနှင့် သူဟာ ဣန္ဒြေကြီးပြီး စိတ်ထားမြင့်မြတ်သူဖြစ်ကြောင်း သိဝလီဒေဝီ သိသွားစေတယ်။

21. So she welcomed him from the foot of the palace steps and gave him her hand when he went up to the palace.

ဒါကြောင့် သူ့(မ)က သူ့ကို နန်းတော် လှေကားရင်းကနေ ကြိုဆိုပြီး သူ့နန်းတော်ပေါ်တက်တဲ့အခါ သူ့(မ)ရဲ့လက်ကို ကမ်းလိုက်ပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်စာအုပ်

- departure - (ဒီဖားချား) ထွက်ခွာခြင်း
- storm - (စထောမ်) မုန်တိုင်း
- frightened - (ဖရိုက်ထဲန်ဒ်) ကြောက်လန့်တယ်
- prospect - (ဖရာစ်ဖက်က်ထ်) အလားအလာ
- death - (ဒက်သ်) သေခြင်း
- on board - သင်္ဘောပေါ်က၊ ယာဉ်ပေါ်က
- wept - (ဝက်ဖ်ထ်) ငိုကြွေးတယ်
- prayed - (ဖရေးဒ်) ဆုတောင်းတယ်
- hereditary - (ဟီယာရဒစ်ထရီ) ရိုးရာ၊ မျိုးရိုးလိုက်တဲ့
- gods - (ဂေါ့ဒ်စ်) နတ်များ
- protection - (ဖရထက်စ်ရှန်) ကာကွယ်ပေးခြင်း

- had his fill - ဝအောင် စားတယ်
- molasses - (မလဆစ်စ်) သကာ
- dipped - (ဒစ်ပ်ထ်) နှစ်တယ်
- nether - (နဲသား) အောက်ပိုင်း
- garments - (ဂါးမန်တစ်စ်) အဝတ်အစားများ
- firmly - (ဖမ်မဲလီး) ခိုင်ခိုင်မြဲမြဲ
- put them on - သူတို့ကို ဝတ်ဆင်တယ်
- mast - (မာစ်ထ်) ရွက်တိုင်
- direction - (ဒီအရက်စ်ရှန်) ဘက်၊ လားရာဘက်
- creatures - (ခရီးချားစ်) သတ္တဝါများ
- latter - (လက်ထရ်) နောက်မှာမည် (ပင်လယ်သတ္တဝါတွေကို ဆိုလိုတယ်)
- passed away - ကွယ်လွန်တယ်
- kept on - ဆက်လုပ်တယ်
- perseverance - (ဖာဆီးဗီးယားရန်စ်) ဇွဲ
- guardian - (ဂါဒီယန်) အစောင့်၊ စောင့်ထိန်းသူ
- goddess - (ဂါ့ဒစ်စ်) နတ်သမီး
- ocean - (အိုရှန်) သမုဒ္ဒရာ
- benefit - (ဘဲနစ်ဖစ်ထ်) အကျိုးကျေးဇူး
- shore - (ရှောရ်) ကမ်းခြေ
- seemingly - (ဆီးမင်းဂဲလီး) ပြစ်ဟန်တူတဲ့
- endless - (အဲန်ဒ်လက်စ်စ်) မဆုံးနိုင်တဲ့
- realized - (ရီအလိုက်စ်ဒ်) သဘောပေါက်တယ်

taking pains- ဒုက္ခခံခြင်း
yielded - (ယိးလ်ဒစ်ဒ်) ထွက်ပေါ်စေတယ်၊ ထုတ်ပေးတယ်
rewards - (ရီဝါဒစ်) ဆုများ
diligence - (ဒစ်လစ်ဂျန်စ်) ပီရီယ
invariably - (အင်နဲပရီယေဘလီ) မလွဲမသွေ
bore fruit - အကျိုးပေးတယ်၊ အသီး သီးတယ်
result - (ရီဇလ်ထ်) ရလဒ်
alive - (အလိုက်စ်) အသက်ရှင်နေတယ်
shipmates - (ရှစ်ပီမိတ်စ်) သင်္ဘောအတူစီးသူတွေ
sight - (ဆိုက်ထ်) မြင်ရခြင်း
experienced - (အစ်ကစ်ပီးအ်ရီယဲ့နစ်ထ်) တွေ့ကြုံခဲ့တယ်
manly - (မန်းနဲလီး) ယောက်ျားပီသတဲ့
embraced - (အင်မ်ဘရေစ်ဒ်) ပိုက်ပွေ့တယ်
layer - (လေးယား) အလွှာ၊ အချပ်
royal - (ရိုယယ်လ်) ဘုရင်သုံးတဲ့
demise - (ဒီမိုက်ဇ်) သေခြင်း
succeeded - (ဆပ်ကဲဆီးဒစ်ဒ်) (ထီးနန်း) ဆက်ခံတယ်
consort - (ခန်ဆော့ထ်) ကြင်ဖက်၊ ကြင်ယာ
to her liking - သူ့အကြိုက်
noblemen - (နိုဘလ်မန်) မှူးမတ်တွေ
coach - (ကိုချို) မြင်းရထား
suitable - (ဆုထဘလ်) သင့်တော်တဲ့
future-king - (ဖျူးချားခင်းဂ်) မင်းလောင်း
straight - (စထရိုတ်ထ်) တည့်တည့်

musical instrument - (မြူဇစ်ခလ် အင်နဲစထရူမန်စ်) တူရိယာများ
theory - (သီအရီ) အယူအဆ
fright - (ဖရိုက်ထ်) ကြောက်လန့်တာ
unworthy - (အန့်ဝါသီ) မထိုက်တန်တာ
throne - (သရုန်းနဲ) ထီးနန်း၊ ရာဇပလ္လင်
woke up - (ဝုတ်ခပ်ပီ) နိုးလာတယ်
hardly - (ဟာ့ဒ်လီး) အနည်းအကျဉ်းသာ
attention - (အထဲနဲရှဲနဲ) ဂရုစိုက်မှု
prophet - (ဖရောဖစ်ထ်) ပုရောဟိတ်၊ ရှေ့ဖြစ်ဖတ်တတ်သူ
brahmin - (ဘရာမင်နဲ) ပုဏ္ဏား
marks - (မာ့စ်) လက္ခဏာတွေ၊ အမှတ်အသားတွေ
destined - (ဒက်စ်ထင်းနဲဒ်) ကံဇာတာ ပါလာတယ်
Accordingly - (အခေါဒင်းဂ်လီး) ဒါနှင့်၊ အဲလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း
crowned - (ခရောင်းနဲဒ်) မင်းမြှောက်တယ်၊ သရဖူဆောင်းပေးတယ်
then and there - အဲဒီအချိန်၊ အဲဒီနေရာမှာပဲ
dignity - (ဒစ်ဂ်နစ်ထ်) ဣန္ဒြေသိက္ခာရှိမှု
attendant - (အထဲနဲဒဲန့်ထ်) စားသူ၊ မင်းချင်း
in a hurry - ရေးကြီးသုတ်ပျာ
ignored - (အစ်ဂ်နောရ်ဒ်) လျစ်လျူရှုတယ်
praised - (ဖရေစ်ထ်) ချီးမွမ်းတယ်
was given to understand - နားလည်သွားစေတယ်
dignified - (ဒစ်ဂ်နစ်ဖိုက်ဒ်) ဣန္ဒြေသိက္ခာရှိတဲ့
spirit - (စပစ်ရစ်ထ်) စိတ်ဓာတ်

နေကဇာတ် (၃)

1. When King Paula Zanaka was about to pass away, he told the noblemen that the man who would succeed him should be someone that Princess Thiwali Daywi liked; someone who knew which was the head of the throne; who could pull up to its notch the string of the bow that ordinarily required the strength of one thousand warriors; and who could reveal where the late king had buried sixteen large pots of gold.

ပေါလနေကမင်းကြီး နတ်ရွာစံခါနီးမှာ မှူးမတ်တွေကိုမှာခဲ့တာက သူ့ကိုဆက်ခံမယ့်သူဟာ သမီးတော် နှစ်သက်သူဖြစ်ရမယ်။ ပလ္လင်ရဲ့ခေါင်းရင်းကို သိသူဖြစ်ရမယ်။ ဗိုလ်တစ်ထောင် တင်တဲ့လေးကို တင်နိုင်သူဖြစ်ရမယ်။ ကွယ်လွန်သူဘုရင်ကြီး မြှုပ်ထားခဲ့တဲ့ ရွှေအိုး ၁၆ လုံးကို ထုတ်ဖော်နိုင်သူ ဖြစ်ရမယ်တဲ့။
2. The first condition was met when Princess Thiwali Daywi gave her hand in welcome to Maha Zanaka.

သီဝလီဒေဝီ မင်းသမီးက မဟာနေကကို လက်ကမ်းကြိုဆိုလိုက်တဲ့အခါမှာ ပထမစည်းကမ်းချက်က ပြည့်ဝသွားပါတယ်။
3. It was difficult for an outsider to know which was the head of the throne as its head-end and foot-end were exactly alike.

4. But Maha Zanaka solved that problem easily by taking off his crown and handing it to Thuwali Daywi after both of them were seated on the throne.

ဒါပေမယ့် မဟာနေကက သူနှင့်သီဝလီဒေဝီနှစ်ဦးစလုံး ပလ္လင်ပေါ်မှာ နေရာယူအပြီးမှာ သူ့ရဲ့ သရဖူကိုချွတ်ပြီး သီဝလီဒေဝီဆီကမ်းလိုက်ခြင်းအားဖြင့် အဲဒီပြဿနာကို အလွယ်တကူ ဖြေရှင်းလိုက်ပါတယ်။
5. As it was improper to hold the crown on her lap, she naturally placed it at the head of the throne.

သရဖူကို ရင်ခွင်မှာပိုက်ထားဖို့ မသင့်တော်တဲ့အတွက် သီဝလီဒေဝီက ၎င်းကိုသဘာဝကျကျပဲ ပလ္လင်ခေါင်းရင်းမှာ ထားလိုက်တာပေါ့။
6. Thus Maha Zanaka found out which was which.

ဒီလိုနှင့် မဟာနေကက ဘယ်ဟာ ဘာလဲဆိုတာသိရှိခဲ့ပါတယ်။
7. Being strong enough to swim non-stop for seven days, he was able to pull up the string of the super-bow.

သူဟာ ခုနစ်ရက်ဆက်တိုက် ရေကူးနိုင်လောက်အောင် သန်မာသူဖြစ်လို့ မဟာလေးတော်ကြီးကိုလည်း တင်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။
8. Clues were provided to help find the sixteen pots of gold but they were abstruse.

ရွှေအိုးကြီးဆယ်ခြောက်လုံးကို ရှာဖွေရာမှာ အထောက်အကူပြုဖို့ သဲလွန်စတွေပေးထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒါတွေက နားလည်ရခက်တယ်။

9. Maha Zanaka however, was able to interpret them correctly and find the gold pots.

ဒါပေမယ့် မဟာဇနကက အဲဒါတွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုပြီး ရွှေအိုးတွေကို ရှာပေးနိုင်ခဲ့ပါတယ်။

10. Thus his coronation was confirmed and he spent a lot of his wealth on acts of charity.

ဒီလိုနှင့် သူ့ကိုမင်းမြှောက်မှုဟာ အတည်ဖြစ်သွားပြီး သူဟာ သူ့ရဲ့ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အမြောက်အမြားကို သုံးစွဲပြီး ကုသိုလ်ကောင်းမှုများပြုပါတယ်။

11. He also sent for his queen-mother and their benefactor the chief teacher of the university and looked after them very well.

သူဟာ သူ့ရဲ့ မယ်တော် မိဖုရားကြီးနှင့် သူတို့ရဲ့ ကျေးဇူးရှင် တက္ကသိုလ်ဒီသာပါမောက္ခဆရာကြီးကို ခေါ်ယူပြီး ကောင်းကောင်းမွန်မွန် စောင့်ရှောက်ထားတယ်။

12. Then, thinking of his experiences, he declaimed that a real he-man should never be lazy but keep on striving until success was achieved and that he should never give up his ambition for well-being even though he was beset with difficulties and hardships.

နောက်ပြီး သူဟာ သူ့ရဲ့ အတွေ့အကြုံများကို စဉ်းစားမိပြီး ယောက်ျားကောင်းမှန်ရင် ဘယ်တော့မှ မပျင်းရိဘဲ အောင်မြင်မှုရတဲ့အထိ ဆက်လက်ကြိုးပမ်းသွားသင့်ကြောင်းနှင့် အခက်အခဲတွေ၊ ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုတွေ ဖိစီးခံရသော်လည်း ချမ်းသာသုခရရှိရေးအတွက် ရည်မှန်းချက်ကို မစွန့်လွှတ် သင့်ကြောင်းများကို ဥဒါန်းကျူးရင့်ပါတယ်။

13. He ruled the country justly and well and by and by Thiwali Daywi bore him a son who was named Digarwu.

သူဟာ နိုင်ငံကို တရားမျှတကောင်းမွန်စွာ အုပ်စိုးပြီး အချိန်ကြာလာတော့ သီဝလိဒေဝီက သူ့ကို ဒီဃာဝုလို့ အမည်ရတဲ့ သားတော်တစ်ပါးကို ဖွားမြင်ပေးပါတယ်။

14. When Prince Digarwu came of age, he was made Crown Prince.

ဒီဃာဝု မင်းသား အရွယ်ရောက်တော့ သူ့ကို အိမ်ရှေ့မင်းအဖြစ် ခန့်ထားပါတယ်။

အင်္ဂလိပ်စာအုပ်

- was about to - (ဖြစ်တော့) မည့်ဆဲဆဲ
- pass away - ကွယ်လွန်တာ
- throne - (သရန်းနံ) ပလ္လင်
- notch - (နော့ချ်) အထစ်
- string - (စထရင်ဂ်) ကြိုး

- bow - (ဘိုး) လေး
- ordinarily - (အော်ဒင်နာရလီး) သာမန်အားဖြင့်
- required - (ရီခွိုက်ယားဒ်) လိုအပ်တယ်
- strength - (စထရေ့န့်သ်) ခွန်အား
- warriors - (ဝေါရီယာစ်) စစ်သည်ဗိုလ်ပါများ
- reveal - (ရီဗီးလ်) ထုတ်ဖော်တာ
- the late - ကွယ်လွန်သူ
- buried - (ဘားရစ်ဒ်) မြုပ်နှံတယ်
- condition - (ခန်ဒစ်ရှန်) လိုအပ်ချက်၊ စည်းကမ်းချက်
- exactly - (အက်စ်ဂ်ဇက်က်တ်လီး) အတိအကျ
- alike - (အလိုက်ခဲ) တူညီတယ်
- solved - (ဆော့လ်ဗ်ဒ်) ဖြေရှင်းတယ်
- problem - (ဖရာဘလဲမ်) ပြဿနာ
- crown - (ခရောင်းန့်) သရဖူ
- were seated - နေရာယူတာ
- improper - (အင်မီဖရားဖား) မသင့်တော်ဘူး
- hold - (ဟိုးလ်ဒ်) ကိုင်ထားတာ
- lap - (လက်ပ်) ရင်ခွင်
- naturally - (နာချရဲလီး) သဘာဝကျကျပဲ
- found out - စုံစမ်းသိရှိသွားတာ
- non-stop - (နန်းစထော့ပ်) မရပ်မနား
- clues - (ခလူးစ်) သဲလွန်စများ
- provided - (ဖရိုက်ဒ်စ်ဒ်) ပေးထားတယ်
- abstruse - (အက်ဘ်စထရူးစ်) ခက်ခဲနက်နဲတယ်

- interpret - (အင်တာဖရစ်တ်) အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုတာ
- coronation - (ခေါရနေးရှန်) မင်းမြှောက်ခြင်း
- confirmed - (ခန်ဖားမိဒ်) အတည်ပြုတယ်
- acts of charity - (ချာရထီ) ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ
- sent for - အခေါ်လွှတ်တယ်
- benefactor - (ဘယ်နဖက်က်ထား) ကျေးဇူးရှင်
- looked after - ပြုစုစောင့်ရှောက်တယ်
- experiences - (အစ်ကစ်ဖီးအ်ရီးယဲန်စစ်စ်) အတွေ့အကြုံများ
- declaimed - (ဒီခလိမ်မိဒ်) ဥဒါန်းကျူးရင့်တယ်
သံနေသံထားနှင့် ပြောတယ်၊ ရွတ်ဖတ်တယ်
- striving - (စထရိုက်ဗင်းဂ်) ကြိုးပမ်းတာ
- achieved - (အချီဗ်ဒ်) ရယူစွမ်းဆောင်တယ်
- give up - စွန့်လွှတ်တယ်
- ambition - (အယ်လ်ဘစ်ရှန်) မျှော်မှန်းချက်
- well-being - (ဝဲလ်ဘီးအင်းဂ်) ချမ်းသာသူခ၊
အဆင်ပြေ ကောင်းမွန်မှု
- was beset with - ဖိစီးခံရတယ်
- difficulties - (ဒစ်ဖစ်ခပ်လ်ထီးစ်) အခက်အခဲများ
- hardships - (ဟားဒ်ရှစ်ပ်စ်) ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုများ
- ruled - (ရူးလ်ဒ်) အုပ်စိုးတယ်
- justly - (ဂျပ်စ်တ်လီး) တရားမျှတစွာ
- by and by - ဒီလိုနှင့် ကြာလာတော့
- bore - * (ဘောရီ) မွေးဖွားပေးတယ်
- came of age - အရွယ်ရောက်တယ်

နေကဇာတ် (၄)

1. One day, King Maha Zanaka visited the royal garden on elephant-back, followed by a retinue as usual.

တစ်နေ့တော့ မဟာနေကမင်းကြီးဟာ ဥယျာဉ်တော်ကို ဆင်စီးပြီးထွက်တော်မူရာမှာ ထုံးစံအတိုင်း ခြွေရသင်းပင်းတွေလည်း လိုက်လာကြပါတယ်။

2. There were two mango trees at the entrance to the garden; one bore fruit and the other didn't.

ဥယျာဉ်အဝင်မှာ သရက်ပင်နှစ်ပင်ရှိတယ်။ တစ်ပင်ကသီးပြီး နောက်တစ်ပင်က မသီးဘူး။

3. The king picked and ate a mango from the tree that was bearing fruit, from the back of the elephant and entered the garden.

မင်းကြီးဟာ သီးနေတဲ့သရက်ပင်က သရက်သီးတစ်လုံးကို ဆင်ကျောပေါ်ကနေ ဆွတ်ယူသုံးဆောင်ပြီး ဥယျာဉ်ထဲဝင်တယ်။

4. His followers knocked the remaining mangoes down and ate them saying that the king had eaten one and finished with the tree.

သူ့ရဲ့ နောက်လိုက် နောက်ပါတွေက (သရက်သီး) တစ်လုံးကို ဘုရင် သုံးဆောင်ပြီးပြီ၊ အဲဒီ အပင်ကို (ကျန်အသီး

တွေကို) မလိုချင်တော့ဘူးဆိုပြီး ကျန်တဲ့ အသီးတွေကို ပစ်ချစားသုံးကြတယ်။

5. When the king came out of the garden in the evening, he saw that the mango tree that didn't bear fruit remained fresh and green and unmolested whereas the tree bearing fruit was ruined, with most of its branches broken.

ညချမ်းမှာ မင်းကြီး ဥယျာဉ်ကပြန်ထွက်လာတော့ တွေ့မြင်ရတာက အသီးမသီးတဲ့ သရက်ပင်က အနှိပ်စက်မခံရဘဲ လန်းလန်းဆန်းဆန်း စိမ်းစိမ်းစိုစိုရှိပြီး သီးတဲ့ အပင်ကတော့ အကိုင်းအခက်တွေ အားလုံးလိုလို ကျိုးပဲ့ပျက်စီးနေတယ်။

6. The king thought that being a king was like the mango tree that bore fruit and being a hermit or monk was like the mango tree that did not bear fruit.

မင်းကြီးက မင်းဖြစ်ရတာ အသီးသိ ဟဲ့သရက်ပင်နဲ့တူတယ်၊ ရသေ့ ရဟန်း ဖြစ်ရတာကတော့ အသီးမသီးတဲ့ သရက်ပင်နဲ့ တူတယ်လို့ ဆင်ခြင်မိတယ်။

7. Comparing the two mango trees, the king was filled with world-weariness and decided to become a monk.

သရက်ပင်နှစ်ပင်ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပြီး ဘုရင်ကြီးဟာ လောကကြီးကို ငြီးငွေ့လာတဲ့အတွက် ရဟန်းပြုဖို့ဆုံးဖြတ်လိုက်တယ်။

8. Accordingly, he assigned his administrative duties to the noblemen concerned and shut

himself up in the upper storey of the palace and practised meditation, seeing no one except the servant who brought him food and drinks.

အဲလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း သူဟာ သူ့ ရဲ့အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်တွေကို သက်ဆိုင်ရာအမတ်တွေ လွှဲအပ်၊ သူ့ကိုယ်သူ နန်းတော်အထက် ထပ်မှာပိတ်နေပြီး အစားအသောက်လာဖို့တဲ့ အစေအပါးက လွဲလို့ ဘယ်သူ့ကိုမှအတွေ့မခံဘဲ တရားအားထုတ်နေတယ်။

- 9. Four months later, he secretly acquired a monk's yellow-robos and alms bowl through his valet, sent for a barber, had his head and face shaven, put on the yellow-robos and came down the palace.

လေးလကြာတော့ သူဟာ သူ့အလုပ်အကျွေး မင်းချင်းက တစ်ဆင့် သပိတ်သင်္ကန်းကို သူတစ်ပါးတွေမသိအောင်ရယူ၊ ဆတ္တာသည် (ဆံပင်ညှပ်သမား) ကို အခေါ်ခိုင်း၊ သူ့ဦးခေါင်းနဲ့ မျက်နှာကို ရိတ်ခိုင်း (ဆံပင်၊ မုတ်ဆိတ်၊ ကျင်စွယ်တွေကိုပယ်) သင်္ကန်းတွေဆီးပြီး နန်းတော်ပေါ်က ဆင်းလာတယ်။

- 10. On that very day, Thiwali*Daywi decided to pay him a visit as she had not seen him for four months.

အဲဒီနေ့မှာပဲ သီဝလီဒေဝီက သူ့ကိုမဖူးရတာ လေးလရှိသွားပြီမို့ သွားပြီးဖူးမြင်ဖို့ ဆုံးဖြတ်တယ်။

- 11. As she and the lesser queens went up to his chamber, they met him on the stairs.

သူ(မ)နဲ့ မိဖုရားငယ်တွေဟာ မင်းကြီးရဲ့ အဆောင်တော်ပေါ် တက်လာကြတော့ သူ့ကို လှေကားပေါ်မှာ တွေ့ကြတယ်။

- 12. But they did not recognize him as he had changed his appearance and his demeanour was so solemn.

ဒါပေမယ့် သူက အသွင်ပြောင်းထားပြီး သူ့ဣန္ဒြေကလည်း တည်ကြည် လေးနက်လှတာမို့ သူတို့က သူ့ကိုမမှတ်မိကြဘူး။

- 13. They mistook him for a junior Buddha who had come back after preaching to him.

သူတို့က တရားဟောပြီး ပြန်ကြွလာတဲ့ ဘုရားငယ် (ပစ္စေက ဗုဒ္ဓါ) တစ်ဆူဖြစ်တယ်လို့ သူ့ကို အထင်မှားကြတယ်။

- 14. So they paid their respects to him, made way for him and went on to his chamber.

ဒါနဲ့ သူတို့က သူ့ကိုရှိခိုးကန်တော့၊ လမ်းဖယ်ပေးပြီး သူ့အဆောင်ရှိရာ ဆက်တက်သွားကြတယ်။

- 15. They realized their mistake only when they saw his chamber empty and saw only his royal clothes and shaven hair.

သူတို့ဟာ သူ့အဆောင်ထဲမှာ လူမရှိဘဲ သူ့ဝတ်လဲတော်တွေနဲ့ ရိတ်ဖြတ်ထားတဲ့ ဆံပင်တွေတွေ့တော့မှပဲ သူတို့ရဲ့အမှားကို သဘောပေါက်ကြတယ်။

- 16. Then they followed him in a hurry and joined by the common people, tearfully begged him to come back.

ပြီးတော့ သူတို့ဟာ သူ့နောက်ကိုအမြန်လိုက်ပြီး ပြည်သူတွေကပါ ပူးပေါင်းပြီး သူ့ကို ပြန်ကြွလာဖို့ မျက်ရည်စက်လက် တောင်းပန်ကြတယ်။

17. But he ignored their entreaties and kept on walking away from the royal city.

ဒါပေမယ့် သူက သူတို့ရဲ့တောင်းပန်မှုများကို လျစ်လျူရှုပြီး ငြို့တော်နဲ့ဝေးရာကိုသာ ဆက်လက်လျှောက်လှမ်းသွား တယ်။

///////////////// ခက်ဆန် //////////////////

- retinue - (ရက်ထင်ညူး) ခြေရံသင်းပင်း
- entrance - (အဲန်ထရဲ့နစ်) အဝင်ဝ
- bore fruit - အသီးသီးတယ်
- picked - (ဖစ်ကဲထ်) ခူးဆွတ်တယ်
- knocked...down - ပြုတ်ကျစေတယ်၊ ပစ်ချတယ်
- remaining - (ရိမိန်းနင်းဂ်) ကျန်နေတဲ့
- fresh - (ဖရက်ရှ်) လန်းဆန်းတယ်၊ လတ်ဆတ်တယ်
- unmolested- (အန်နဲမလက်စ်ထစ်ဒ်) နှိပ်စက်/ဒုက္ခပေး မခံရဘဲ
- whereas - (ဝဲရက်စ်) မတူတာ နှစ်ခုကို ယှဉ်ပြတဲ့အခါမှာ သုံးတဲ့ အဆက်အစပ် စကားလုံး
- ruined - (ရူအင်နဲဒ်) ပျက်စီးတယ်
- hermit - (ဟားမစ်ထ်) ရသေ့
- monk - (မန်နဲ) ရဟန်း
- comparing - (ခမ်ဖဲရင်းဂ်) နှိုင်းယှဉ်တယ်
- was filled with- ပြည့်သွားတယ်
- world-weariness - (ဝါးလဲဒ်-ဝီယာရီနက်စ်) လောကကြီးကို ငြီးငွေ့မှု

- decided - (ဒီဆိုင်ဒ်ဒ်ဒ်) ဆုံးဖြတ်တယ်
- Accordingly - (အခေါဒင်ဂဲလီ) အဲလို ဖြစ်တဲ့အတိုင်း
- assigned - (အဆိုင်းနဲဒ်) လွှဲအပ်တယ်
- administrative- (အက်ဒ်မစ်နစ်စထရေထစ်ပဲ) စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ
- duties - (ဒျူထီစ်) တာဝန်များ
- noblemen - (နိုဘလဲမ်နဲ) မှူးမတ်များ
- concerned - (ခန်ဆားနဲဒ်) သက်ဆိုင်ရာ
- upper storey - အထက်ထပ်
- palace - (ဖဲလစ်စ်) နန်းတော်
- practised meditation - (မက်ဒီထေးရှဲနဲ) တရားအားထုတ်တယ်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်တယ်
- secretly - (ဆီးခရစ်တဲလီ) လျှို့ဝှက်စွာ
- acquired - (အချိုက်ယားဒ်) ရယူတယ်
- alms bowl - (အမ်းမိစ်ဘိုလဲ) သပိတ်
- valet - (ဗာလစ်ထ်/ဗာလေး) အဝတ်အစား၊ အစားအသောက်၊ ဘာညာ လုပ်ကိုင်မိမိပေးတဲ့အစေခံ
- sent for - အခေါ်ခိုင်းတယ်
- barber - (ဘာဘာ) ဆံပင်ညှပ်သမား
- shaven - (ရှေ့ဖဲနဲ) (ဆံ၊ မုတ်ဆိတ်) ရိပ်တာ
- put on - ဝတ်ဆင်တယ်
- lesser queens- မိဖုရားငယ်များ
- chamber - (ချိမ်းဘား) အဆောင်၊ အခန်း
- stairs - (စထဲအဲစ်) လှေကား

- recognize - (ရက်ခက်ဂိနိုက်ခိ) မှတ်မိတယ်၊
ဘယ်သူဘယ်ဝါမှန်းသိတယ်
- appearance - (အဖီးယားရဲ့နစ်) သွင်ပြင်
- demeanour - (ဒီမီးနား) အပြုအမူ၊ ဣန္ဒြေ
- solemn - (ဆာလဲမ်) တင်ကြည့်လေးနက်တယ်
- junior Buddha - ဘုရားငယ်၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ
- preaching - (ဖရီချင်းဂ်) တရားဟောတာ
- paid their respects - ကန်တော့ကြတယ်
- made way for him - သူ့ကို လမ်းဖယ်ပေးတယ်
- realized - (ရီအာလိုက်ခိဒ်) သဘောပေါက် နားလည်တယ်
- mistake - (မစ်စီထိတ်ခိ) အမှား
- in a hurry - အလျင်စလို
- tearfully - (ထီးအားပူလီး) မျက်ရည်စက်လက်နဲ့
- ignored - (အစ်ဂ်နောရ်ဒ်) လျစ်လျူရှုတယ်
- entreaties - (အင်နိုထရီထိစ်) တောင်းပန်မှုများ

နေကဇာတ် (၅)

1. When King Zanaka kept on walking away from his royal palace, Thiwali Daywi arranged to have some old houses and resthouse along his way set on fire.

နေကမင်းကြီးက သူ့နန်းတော်ကနေ ဝေးရာကို ဆက်လျှောက် သွားတဲ့အခါမှာ သီဝလီဒေဝီက သူ့ လမ်းတစ်လျှောက်က အိမ်အို၊ ဧရပ်အိုတွေ မီးရှို့စေတယ်။

2. And then she begged him to order his ministers to put out the fires, saying that the burning buildings were his treasurehouses.

နောက်ပြီးတော့ မီးလောင်နေတဲ့ အဆောက်အအုံတွေဟာ မင်းကြီးရဲ့ ဘဏ္ဍာတိုက်တွေဖြစ်ပါတယ်ဆိုပြီး အမတ်တွေကို မီးငြိမ်းခိုင်းဖို့ သူ(မ)က သူ့ကိုလျှောက်ထားတယ်။

3. But he left the city by the north gate, saying that he no longer had any more worries about anything.

ဒါပေမယ့် သူက သူ့မှာ ဘာနဲ့ပတ်သက်လို့မှ ပူပင်စိုးရိမ်မှု မရှိတော့ကြောင်းပြောပြီး မြို့တော်မြောက်ဘက်တံခါးက ထွက် သွားတယ်။

4. Again, Thiwali Daywi presented some scenes of armed men plundering within his sight and begged him not to enter the forest, saying that insurrection had arisen even in his presence.

သီဝလီဒေဝီက တစ်ခါထပ်ပြီ : မင်းကြီးမြင်သာတဲ့နေရာမှာ လက်နက်ကိုင် လူဆိုးတွေ လုယက်ဖျက်ဆီးပုံ လုပ်ဆောင် စေတယ်။ ပြီးတော့ အရှင်မင်းကြီးရှေ့မှောက်မှာပဲ ဆူပူ သောင်းကြမ်းမှုဖြစ်နေပြီမို့ တောထွက်တော်မမူပါနဲ့လို့ တောင်း ပန်တယ်။

5. But he went on, saying that he no longer had anything to do with it.

ဒါပေမယ့် မင်းကြီးက ငါနဲ့ အဲဒါနဲ့ မဆိုင်တော့ဘူးလို့ ပြောရင်း ဆက်လက် ထွက်ခွာသွားတယ်။

6. When the queen and the people kept following him and begging him to return, he stoppeed and asked them who owned the country.

မိဖုရားကြီးနဲ့ လူတွေက မင်းကြီးနောက်ကဆက်လိုက်ပြီး ပြန်လာဖို့တောင်းပန်နေကြတော့ မင်းကြီးကရပ်ပြီး ဒီတိုင်းပြည် ဘယ်သူပိုင်သလဲလို့မေးတယ်။

7. They replied gladly that it was his.

သူတို့က သူတိုင်းပြည်ဖြစ်ကြောင်း ဝမ်းသာအားရဖြေကြားကြတယ်။

8. Then he drew a line across the road with his staff and went away ordering that whoever crossed that line be punished.

အဲဒီအခါမှာ သူက သူ့တောင်ဝှေးနဲ့ လမ်းကိုကန့်လန့်ဖြတ် ဖျဉ်းကြောင်းဆွဲပြီး အဲဒီဖျဉ်းကြောင်းကို ဖြတ်တဲ့သူကို ပြစ်ဒဏ်ပေးစေလို့ အမိန့်ပေးရင်း ထွက်သွားတယ်။

9. Not daring to cross the line, the people stopped there and wept with their heads hanging towards it.

ဖျဉ်းကို မဖြတ်ရဲကြတော့ လူတွေဟာ အဲဒီမှာရပ်ပြီး ဖျဉ်းကို ခေါင်းဆိုက်ငိုကြတယ်။

10. Thiwali Daywi rolled on the ground as she wept and in doing so, crossed the line unknowingly.

သီဝလီဒေဝီဟာ မြေကြီးပေါ်မှာ လူးလှိမ့် ငိုကြွေးရင်း ဖျဉ်းကို ဖြတ်မှန်းမသိ ဖြတ်မိသွားတယ်။

11. When she realized that she had got to the other side of the line, she got up and followed the king again, and the people followed suit.

သူဟာ ဖျဉ်းရဲ့ ဟိုဘက်ကိုရောက်နေပြီဆိုတာ သူ့သဘောပေါက်တဲ့အခါ ထပြီး မင်းကြီးနောက် ထလိုက်ပြန်ရော။ လူတွေကလည်း လိုက်ကြတာပေါ့။

12. Next day, the king, the queen and the people came to the city of Htuna at the gate of which they saw a young girl playing.

နောက်တစ်နေ့မှာ မင်းကြီး၊ မိဖုရားကြီးနဲ့ ပြည်သူတွေဟာ ထုဏမြို့ကိုရောက်လာကြတယ်။ မြို့တံခါးဝမှာ ကလေးမကလေးတစ်ယောက် ကစားနေတာတွေ့ရတယ်။

13. She was wearing a pair of gold bangles on one hand and as she played, they struck each other and clinked.

ကလေးမဟာ ရွှေလက်ကောက်တစ်ရံကို လက်တစ်ဖက်မှာ ဝတ်ထားလို့ သူကစားတော့ လက်ကောက်တွေက အချင်းချင်း ခတ်မိပြီး တချင်ချင်မြည်တယ်။

14. But there was only one bangle on her other hand and the bangle never clinked.

ဒါပေမယ့် ကလေးမရဲ့ နောက်လက်တစ်ဖက်မှာတော့ လက်ကောက်တစ်ဖက်တည်းရှိပြီး အဲဒါက ဘယ်တော့မှ ချင်ချင် မမြည်ဘူး။

15. When the king asked the girl about the difference, she replied that the single bangle

made no sound because it was alone like a solitary monk.

အဲဒီ ခြားနားချက်အကြောင်းကို ဘုရင်ကြီးက ကလေးမကို မေးတဲ့အခါမှာ တစ်ကွင်းတည်း လက်ကောက်က ကေစာရီ ရဟန်းလိုအဖော်မဲ့တာမို့ အသံမမြည်တာဖြစ်ကြောင်း ကလေးမက ရှင်းပြတယ်။

- 16. She added: "Holy monk, having a companion entails having arguments. If you are alone, you don't have to argue with any one."

ကလေးမက ထပ်ပြောသေးတယ်။ 'အရှင်ရဟန်းမြတ် အဖော် ရှိခြင်းဟာ ငြင်းခုံရတတ်စေပါတယ်။ အရှင်တစ်ပါးတည်း ဆိုရင် ဘယ်သူနဲ့မှ ငြင်းခုံစရာမရှိပါဘူး' တဲ့။

- 17. The king said: "Thiwalli Daywi, this girl who is only an equal of a servant of mine is blaming me because you are following me, even though I have become a monk now. Choose and follow any of these two paths that you like and I will follow the other."

မင်းကြီးကပြောတယ် 'သီဝလီဒေဝီ၊ ငါဟာ အခု ရဟန်း ဖြစ်နေပါရက်ကနဲ့ သင်လိုက်ပါနေလို့ ငါ့အစေအပါး လောက်သာရှိတဲ့ ဒီကလေးမရဲ့ကဲ့ရဲ့မှုကို ငါခံရပြီ၊ ဟောဒီနှစ်လမ်းမှာ သင်ကြိုက်ရာလမ်းကိုရွေးပြီး သွားတော့၊ ကျန်တဲ့လမ်းကို ငါလိုက်မယ်'

- 18. But the queen went her own way only a short distance and then followed the king again.

ဒါပေမယ့် မိဖုရားကြီးက သူ့လမ်းသူ အနည်းငယ်သာ သွားပြီး မင်းကြီးနောက် လိုက်ပြန်တယ်။

- 19. At last, when they came to the entrance to the forest, the king pulled off a blade of grass, showed it to her and said: "Just as this blade cannot be rejoined to its plant, you and I cannot be reunited. I will live by myself as a monk and you too do the same."

နောက်ဆုံးမှာ သူတို့ဟာ တောအုပ်ကြီးအဝင်ဝကို ရောက်လာကြတဲ့အခါ မင်းကြီးက မြက်တစ်ရွက်ကိုဆွဲဖြတ်၊ သီဝလီဒေဝီကိုပြပြီးပြောတယ်။ 'ဒီမြက်ရွက်ကို သူ့အပင်မှာ ပြန်ဆက်လို့ မရတော့သလိုပဲ သင်နဲ့ငါ ပြန်ပေါင်းဖို့ဟာ မဖြစ်နိုင်တော့ဘူး၊ ငါတစ်ယောက်တည်း ရဟန်းအဖြစ်နေတော့မယ်၊ သင်လည်း အဲလိုလုပ်ပေတော့'

- 20. On hearing that, she fainted and the king entered the forest hurriedly taking care not to leave any footmarks.

အဲဒါ ကြားတော့ သီဝလီဒေဝီဟာ မေ့မြောသွားပြီး မင်းကြီးဟာ ခြေရာမထင်အောင် သတိပြုပြီးတော့ တောထဲကို အမြန်ဝင်သွားတယ်။

- 21. The people were too busy attending to the queen to follow the king.

လူတွေဟာ မိဖုရားကြီးကို ပြုစုနေရတာနဲ့ ဘုရင်ကြီးနောက်ကို မလိုက်နိုင်ကြဘူး။

- 22. When the queen regained consciousness and they all looked for the king, he was nowhere to be found.

မိဖုရားကြီး သတိလည်လာပြီး သူတို့အားလုံး ဘုရင်ကြီးကို လိုက်ရှာကြတော့ မတွေ့ကြတော့ဘူး။

23. The king gained mystic attainment within seven days after arriving at the Himalayan forest and spent the rest of his life there.

မင်းကြီးဟာ ဟိမဝန္တာတောကို ရောက်ပြီး ခုနစ်ရက် အတွင်းမှာ ဈာန်သမာပတ်ရပြီး အဲဒီမှာပဲ တစ်သက်လုံး နေသွားပါတော့တယ်။

24. The queen returned to the royal city, crowned her son Prince Digawu king and spent the rest of her life in the royal garden as a hermitess.

မိဖုရားကြီးဟာ ရွှေမြို့တော်ကိုပြန်၊ သားတော် ဒီဃာဝုမင်းသားကို မင်းမြှောက်ပြီး ဥယျာဉ်တော်မှာ ရသေ့မအဖြစ် ရာသက်ပန်နေသွားပါတယ်။

///////////////// ခက်ခဲမ် //////////////////

- arranged - (အရိန်ဂျိဒ်) စီစဉ်တယ်
- set on fire - မီးတင်ရှို့တယ်
- put out - ငြိမ်းသတ်တယ်
- treasure-houses - (ထရဲရှားဟောက်စ်စ်) ဘဏ္ဍာတိုက်များ
- scenes - (ဆီးနစ်စ်) ရှုခင်းများ
- plundering - (ဖလန်းဒါးရင်းဂ်) လုယက်ဖျက်ဆီးတာ
- insurrection - (အင်ဆာရက်စ်ရှဲန်) ဆူပူသောင်းကျန်းမှု

- arisen - (အရစ်ဇဲန်) ထွက်ပေါ်တယ်
- in his presence - သူ့ရှေ့မှာ
- staff - (စထပ်ပ်) တောင်စောင်း
- not daring to - မလုပ်ရဲဘူး
- rolled - (ရိုးလ်ဒ်) လူးလိုမ့်တယ်
- wept - (ဝက်ဖ်ထ်) ငိုကြွေးတယ်
- unknowingly - (အန်နိုးဝင်းဂ်လီး) မသိဘဲ
- realized - (ရီအာလိုက်ဇ်ဒ်) သဘောပေါက်တယ်
- pair - (ဖဲရ်) တစ်ရုံ၊ နှစ်ခု
- bangles - (ဘဲန်ဂလ်စ်စ်) လက်ကောက်များ၊ ခြေကျင်းများ
- clinked - (ခလင့်ကဲဒ်) ချွင်ချွင်မြည်တယ်
- solitary - (ဆာလစ်ထာရီ) တစ်ကိုယ်ရေဖြစ်နေတဲ့
- monk - (မန်နဲစ်) ဘုန်းကြီး
- holy - (ဟိုးလီး) မြင့်မြတ်တဲ့
- entails - (အင်နဲထေးလ်စ်စ်) နောက်ဆက်တွဲအနေနဲ့ ဖြစ်ပေါ်စေတယ်
- arguments - (အားဂယူးမဲန့်တစ်စ်) ငြင်းခုံမှုများ
- blaming - (ဘလိမ်းမင်းဂ်) ကဲ့ရဲ့နေတယ်၊ အပြစ်တင်နေတယ်
- rejoined - (ရီဂျိုင်းနဲဒ်) ပြန်ဆက်တာ
- reunited - (ရီယူနိုက်ထစ်ဒ်) ပြန်ပေါင်းမိတာ
- On hearing that - ဒါကို ကြားတဲ့အခါ
- fainted - (ဖိန့်ထစ်ဒ်) မေ့မြောသွားတယ်
- hurriedly - (ဟားရစ်ဒ်လီး) အမြန်၊ အရေးတကြီး

footmarks - (ဖုတ်မားခိစ်) ခြေရာများ
 regained - (ရီဂိန်းနိဒ်) ပြန်ရတယ်
 consciousness- (ခန်းရှပ်စ်နက်စ်) သတိရမှု
 regained consciousness - သတိလည်လာတယ်
 looked for - ရှာဖွေတယ်
 was nowhere to be found - ဘယ်မှာမှ ရှာမတွေ့တော့ဘူး
 mystic attainment - (မစ်စ်ထစ်ခိအထိန်းနိမဲနိထိ) သမာပတ်
 Himalayan - (ဟင်မာလေယန်) ဟိမဝန္တာ

* * *

The Story is Thuwunnashan (1
သုဝဏ္ဏသျှင်ဇာတ် (၁)

1. Long ago, there were two fishing villages near the city of Bayanathi.
 ရှေးရှေးတုန်းက ဗာရာဏသီမြို့တော်အနီးမှာ တံငါရွာကြီး နှစ်ရွာရှိတယ်။
2. The two chief fishmen of the two villages were friends.
 အဲဒီရွာနှစ်ရွာက တံငါအကြီးအကဲ နှစ်ဦးဟာ မိတ်ဆွေများ ဖြစ်ကြတယ်။
3. One of them had a son named Dukulah and the other a daughter named Parika.
 သူတို့ထဲကတစ်ယောက်က သားတစ်ယောက်ရပြီး ဒုက္ကလ လို့ အမည်ပေးတယ်။ ကျန်တစ်ယောက်က သမီးရပြီး ပါရိကာ လို့ မှည့်ခေါ်တယ်။
4. When the children came of age, their parents planned to marry them to each other.

ကလေးတွေ အရွယ်ရောက်လာတော့ သူတို့မိဘတွေက သူတို့ကို အချင်းချင်းပေးစားဖို့ စီစဉ်ကြတယ်။

- 5. But Dukulah and Parika were very much against marriage as they had been Brahmas—superior gods who abstain from sex—in their previous existence.

ဒါပေမယ့် ဒုကူလနဲ့ပါရိကာဟာ အရင်ဘဝက လိင်မှုကိစ္စကို ရှောင်ကြဉ်ကြတဲ့ ဗြဟ္မာတွေဖြစ်ခဲ့ကြတာမို့ လက်ထပ်ရေးကို အပြင်းအထန် ဆန့်ကျင်ကြပါတယ်။

- 6. When their parents married them to each other against their will, they did not consummate their marriage.

သူတို့ ဘမိတွေက သူတို့ကို အတင်းပေးစားတော့ သူတို့က လင်မယားလို မဆက်ဆံဘဲနေကြတယ်။

- 7. Even though Dykulah was a fisherman's son, he did not kill fish or animals—he did not even sell fish or meat.

ဒုကူလဟာ တံငါသည်သား ဖြစ်ပေမယ့် ငါးတွေ၊ တိရစ္ဆာန်တွေ မသတ်ဘူး၊ သားငါးတောင် မရောင်းဘူး။

- 8. When his parents and Parika's asked him what he would do if he did not want to be a fishman or a butcher, he replied that he and his wife wanted to become hermits if the parents would permit them.

သူနဲ့ ပါရိကာရဲ့မိဘတွေက သူ တံငါလည်းမလုပ်ချင်၊ သားသတ်သမားလည်းမလုပ်ချင်ရင် ဘာလုပ်ချင်သလဲမေးတော့

မိဘများခွင့်ပြုရင် သူနဲ့ ပါရိကာဟာ ရသေ့ဝတ်လိုကြောင်း သူက ပြန်ပြောတယ်။

- 9. When the couple got their parents' permission, they left their village to become hermits.

သူတို့ မောင်နှံဟာ သူတို့ မိဘများရဲ့ခွင့်ပြုချက်ကိုရတဲ့အခါ ရသေ့ဝတ်ဖို့ ရွာကထွက်လာကြတယ်။

- 10. When they got to the Himalayas, they found a hermitage created by Indra—the king of gods—near the Miga Thammada River, and lived there.

သူတို့ဟာ ဟိမဝန္တာကိုရောက်တော့ မိဂသမ္မဒါမြစ်အနီးမှာ သိကြားမင်းဖန်ဆင်းထားတဲ့ သစ်မီးကျောင်းကိုတွေ့ပြီး အဲဒီမှာ နေကြတယ်။

- 11. Every day, Parika did the chores such as fetching water and sweeping and when the time came, the two of them went into the forest in search of fruit and roots.

နေ့စဉ် ပါရိကာကရေခပ်၊ တံမြက်လှည်း စတဲ့အလုပ်များကို လုပ်ပြီး အချိန်ကျတော့ သူတို့နှစ်ဦး တောထဲကို သစ်သီးဝလံနဲ့ သစ်ဥသစ်ဖု အရှာထွက်ကြတယ်။

- 12. When they got back, they ate the fruit and roots and then practised meditation in seprate buildings.

မြန်ရောက်ကြတဲ့အခါ သူတို့ဟာ (ရလာတဲ့) သစ်သီးဝလံတွေ၊ သစ်ဥသစ်ဖုတွေစားပြီး ကိုယ့်ကျောင်း ကိုယ်ဝင်ပြီး တရားအားထုတ်ကြတယ်။

- 13. They led such pure and holy lives that Indra often called on them and paid his respects to them. သူတို့ နေထိုင်ကျင့်ကြံပုံက စင်ကြယ်မြင့်မြတ်လွန်းလို့ သိကြားမင်းက သူတို့ဆီ မကြာခဏလာရောက် ဂါရဝပြုလေ့ရှိတယ်။
- 14. He foresaw that they were going to lose their eyesight in future. သူတို့ဟာ နောင်အခါမှာ မျက်စိကွယ်ကြလိမ့်မယ်ဆိုတာ သူက ကြိုတင်ပြီးမြင်တယ်။
- 15. So he urged them to have sex to have a son who would look after them when they were in trouble. ဒါနဲ့ သူက သူတို့ ဒုက္ခရောက်တဲ့အခါမှာ သူတို့ကိုလုပ်ကျွေးပြုစုမယ့် သားတစ်ယောက်ရအောင် လိင်မှုဆက်ဆံဖို့ သူတို့ကို တိုက်တွန်းတယ်။
- 16. When Dukulah refused to do so, Indra urged him to touch Parika's navel with his hand when she was menstruating. ဒုက္ခလကငြင်းတော့ သိကြားမင်းက သူ့ကို ပါရိကာ ဓမ္မတာလာတဲ့အခါ ပါရိကာရဲ့ချက်ကို သူ့လက်နဲ့သုံးသပ်ဖို့ တိုက်တွန်းတယ်။
- 17. Dukulah did accordingly and Parika conceived a child who was destined to become our Gautama Buddha in the end. ဒုက္ခလက အဲဒီအတိုင်းဆောင်ရွက်တော့ ပါရိကာဟာ နောက်ဆုံးမှာ ဂေါတမဗုဒ္ဓမြတ်စွာဘုရားဖြစ်လာမယ့် သားကလေးကို သန္ဓေရတယ်။

- 18. When the time was up, she gave birth to a boy who was named Thuwunna Tharma as he had a golden complexion. But he is popularly known as Thuwunnashan. အချိန်စေ့တော့ ပါရိကာဟာ သားကလေးတစ်ယောက် မွေးဖွားပြီး ရွှေအဆင်းရှိတဲ့ ကလေးမို့လို့ သုဝဏ္ဏသာမ (မောင်ရွှေသွေး) လို့ အမည်ပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို သုဝဏ္ဏသျှလို့ အများက သိကြတယ်။
- 19. When the boy was sixteen years old, Dukulah and Parika went blind as a result of a misdeed they had done together in a previous existence. လူကလေး ၁၆ နှစ်အရွယ်ရောက်တော့ ဒုက္ခလနဲ့ ပါရိကာဟာ အရင်ဘဝမှာ သူတို့ အတူလုပ်ဆောင်ခဲ့ကြတဲ့ မကောင်းမှု တစ်ခုရဲ့အကျိုးကြောင့် မျက်စိကွယ်သွားကြတယ်။
- 20. It happened like this. They were caught in heavy rain one day on their way back to their hermitage after gathering fruit and roots. ဖြစ်ပုံက ဒီလို။ သူတို့ဟာ တစ်နေ့မှာ သစ်သီးဝလံ၊ သစ်ညသစ်ဖုရှာရာကအပြန် မိုးကြီးမိတယ်။
- 21. They took shelter under a tree and their sweat and raindrops flowed off their bodies into a hole in an anthill. သူတို့ဟာ သစ်ပင်ကြီး တစ်ပင်အောက်မှာ မိုးခိုကြတော့ သူတို့ကိုယ်က ရွေးနဲ့ မိုးရေတွေဟာ တောင်ပို့တွင်း တစ်ခုထဲ စီးဝင်ကြတယ်။

22. A cobra that lived in the hole blew off poisonous fumes in anger.

တွင်းထဲမှာနေတဲ့ မြွေဟောက်တစ်ကောင်က ဒေါသဖြစ်လို့ အဆိပ်ငွေ့တွေ မှုတ်ထုတ်တယ်။

23. The fumes got into the eyes of Dukulah and Parika turning them blind instantly.

အခိုးအငွေ့တွေက ဒုကူလနဲ့ပါရိကာရဲ့ မျက်စိတွေထဲကိုဝင်ပြီး သူတို့ကို ချက်ချင်းကန်းသွားစေတယ်။

24. When they did not get back to the hermitage at the usual time, Thuwunna Tharma searched for them, found them and took them back to the hermitage.

သူတို့ အချိန်တန်လို့ ကျောင်းသင်္ခမ်းကို ပြန်မရောက်တဲ့အခါ သုဝဏ္ဏသာမက လိုက်ရှာလို့တွေ့ပြီး ကျောင်းသင်္ခမ်းကို ပြန်ခေါ်ခဲ့ရတယ်။

25. From then on, Thuwunna Tharma attended to all their needs and looked after them very well.

အဲဒီအချိန်ကစပြီး သုဝဏ္ဏသာမဟာ သူ့မိဘများ လိုအပ်ချက်တွေအားလုံးကို ဆောင်ရွက်ပေးပြီး မိဘများကို ကောင်းကောင်းကြီး ပြုစုစောင့်ရှောက်တယ်။

အင်္ဂလိပ်စာအုပ်

- came of age - အရွယ်ရောက်တယ်
- superior - (ဆုဖီးအင်္ဂါယာ) အဆင့်မြင့်တဲ့
- gods - နတ်များ
- Brahmas - (ဗရာမာစ်) ဗြဟ္မာများ
- abstein from - (အက်စစ်ထိန်း) ရှောင်ကြဉ်တယ်
- sex - (ဆက်ကစ်) လိင်မှုကိစ္စ
- previous - (ဖရီးဗီယပ်စ်) လွန်ခဲ့တဲ့
- existence - (အစ်ဂ်ဇစ်စ်ထဲန့်စ်) ဘဝ၊ ဖြစ်တည်မှု
- against their will - သူတို့ ဆန္ဒကို ဆန့်ကျင်ပြီးတော့
- consummate - (ခန်ဆမ်းဗိတ်ထီ) (လင်မယားအရာ) ပြီးမြောက်သွားစေတာ
- butcher - (ဘွတ်ချား) အသားသည်၊ သားသတ်သမား
- hermits - (ဟားမစ်တစ်စ်) ရသေ့များ
- permit - (ဖာမစ်ထ်) ခွင့်ပြုတယ်
- permission - (ဖာမစ်ရှ်န့်) ခွင့်ပြုချက်
- couple - (ခပ်ဖလ်) စုံတွဲ၊ ဇနီးမောင်နှံ
- the Himalayas - (ဟင်မားလေးယားစ်) ဟိမဝန္တာ
- hermitage - (ဟာမစ်ထစ်ဂျ်) ရသေ့ကျောင်းသင်္ခမ်း
- created - (ခရီအေးထစ်ဒီ) ဖန်ဆင်းတယ်
- Indra - (အင်ဒရာ) သီကြွားမင်း
- roots - (ရုထစ်စ်) အမြစ်များ၊ သစ်ညသစ်ဖုများ

- practised - (ဖရက်ကံထစ်စိဒ်) ကျင့်ကြံတယ်
- meditation - (မယ်ဒစ်ထေးရှဲန်) ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်မှု
လေးလေးနက်နက် တွေးတောဆင်ခြင်မှု
- pure - (ဖြူးအား) စင်ကြယ်တယ်
- holy - (ဟိုးလီး) မြင့်မြတ်တယ်
- pay his respects to - ဂါဝရပြုတယ်
- foresaw - (ဖိုးဆော) ကြိုတင်မြင်တယ်
- eyesight - (အိုင်းဆိုက်ထ်) မျက်စိမြင်မှု
- in future - (ဖြူးချား) နောင်အခါမှာ
- in trouble - ဒုက္ခရောက်တယ်
- refused - (ရဖြစ်ထ်) ငြင်းတယ်
- urged - (အားဂျိဒ်) တိုက်တွန်းတယ်
- touch - (ထပ်ချ်) ထိတယ်
- navel - (နေဗဲလ်) ချက်
- menstruating - (မန်စထရူအေးထင်းဂ်) မမ္မတာလာနေတာ
- accordingly - (အခေါဒင်းဂ်လီး) အဲဒီအတိုင်း
- conceived - (ခန်ဆီပိဒ်) သန္ဓေတည်တယ်
- destined - (ဒက်စ်ထင်းနိဒ်) ကံဇာတာပါလာတာ
- when the time was up - အချိန်ကျတဲ့အခါ
- gave birth to - မွေးဖွားတယ်
- complexion - (ခမ်ဖလက်ကံရှဲန်) အသားအရောင်အဆင်း
- blind - (ဘလိုင်းနိဒ်) ကန်းတယ်
- as a result of - ရလဒ်အနေနဲ့

- misdeed - (မစ်စိဒ်) လွဲမှားတဲ့လုပ်ရပ်
- happened - (ဟက်ဖဲနိဒ်) ဖြစ်ပျက်တယ်
- gathering - (ဂဲသားရင်းဂ်) စုဆောင်းတယ်
- took shelter - (ရှဲလ်တာ) ခိုလှုံတယ်
- sweat - (ဆွက်ထ်) ချွေး
- anthill - (အယ်နီထ်ဟစ်လ်) ခြတောင်ပို့
- cobra - (ခေါ်ဘရာ) မမြဲဟောက်
- poisonous - (ပိုက်ဇေပ်စ်) အဆိပ်ပါတဲ့
- fumes - (ဖြူးမစ်) အခိုးအငွေ့များ
- in anger - စိတ်ဆိုးလို့
- instantly - (အင်စ်ထဲန့်တ်လီး) ချက်ချင်း
- searched for - ရှာဖွေတယ်
- attended to - ဂရုစိုက် ဆောင်ရွက်ပေးတယ်
- looked after - ကြည့်ရှုစောင့်ရှောက်တယ်

သုဝဏ္ဏသျှဇာတ် (၂)

1. When his parents failed to come home at the usual time, Thuwunna Tharmah searched for them and brought them back to their hermitage.
 သူ့မိဘတွေ အချိန်တန်လို့ ဌာနေပြန်မလာကြတဲ့အခါ သုဝဏ္ဏသာမက သူတို့ကိုလိုက်ရှာပြီး သူတို့ရဲ့ ကျောင်းသစ်မ်းကို ပြန်ခေါ်လာတယ်။

2. From then on, Thuwunna Tharmah took complete care of them, fetching food and water and doing all other necessary chores for them.
အဲဒီအချိန်ကစပြီး သုဝဏ္ဏသာမဟာ သူတို့ကို လုံးဝတာဝန်ယူ စောင့်ရှောက်ပြီး အစာရေစာရှာပေးတယ်။ တခြား လိုအပ်တာတွေလည်း အကုန်လုပ်ပေးတယ်။
3. One day, Thuwunna Tharmah went to the Miga Thammada River nearby to fetch water.
တစ်နေ့မှာ သုဝဏ္ဏသာမဟာ အနီးမှာရှိတဲ့ မိဂသမ္မဒါမြစ်ကို ရေခပ်သွားတယ်။
4. As usual, he was accompanied by his friends, the deer.
ထုံးစံအတိုင်း သူ့မိတ်ဆွေ သမင်များက သူနှင့်အတူ အဖော်လိုက်လာကြတယ်။
5. Unfortunately, they were spotted by King Pili-yekkha of Bayanathi who had been prowling about in search of deer.
အကြောင်းမလှချင်တော့ သမင်တွေကို လိုက်လံ ချောင်းမြောင်းရှာဖွေနေတဲ့ ဗာရာဏသီပြည့်ရှင် ဝိဇ္ဇိယက္ခမင်းက သူတို့ကို လှမ်းမြင်တယ်။
6. Seeing Thuwunna Tharmah among deer, the King mistook him for a strange animal and shot a poisoned arrow at him in order to capture him.

- သုဝဏ္ဏသာမကို သမင်တွေအကြားမှာ မြင်ရတော့ မင်းကြီးက သူ့ကို ထူးဆန်းတဲ့သားကောင်လို့ထင်ပြီး ဖမ်းဆီးဖို့ ဆိပ်လူးမြားနှင့် ပစ်ခတ်တယ်။
7. The arrow entered Thuwunna Tharmah's body on the right side and went out on the left side.
မြားဟာ သုဝဏ္ဏသာမရဲ့ ကိုယ်ထဲကို ညာဘက်နံဘေးကဝင်ပြီး ဘယ်ဘက်နံဘေးက ဖောက်ထွက်သွားတယ်။
  8. The deer around him ran away in a fright and he lay down on the sand with his head in the direction of his parents.
သူ့ ပတ်ဝန်းကျင်က သမင်တွေက ကြောက်လန့် ထွက်ပြေးကြပြီး သူဟာ သူ့မိဘများရှိရာဘက်ကို ခေါင်းပြုပြီး သဲပြင်ပေါ် လှဲအိပ်လိုက်တယ်။
  9. When King Pili-yekkha approached him, he asked the King why he had shot at him.
ဝိဇ္ဇိက္ခမင်းကြီး သူ့အနား ကပ်လာတော့ သူ့ကို ဘာလို့ ပစ်ခတ်တာလဲလို့ သူက မင်းကြီးကိုမေးတယ်။
  10. The King replied that he had shot at him because the deer he was stalking ran away in a fright when they saw Thuwunna Tharmah and he (the King) got angry.
သူ့ လိုက်လံ ချောင်းမြောင်းနေတဲ့ သမင်တွေဟာ သုဝဏ္ဏသာမကိုမြင်တော့ ကြောက်လန့်ထွက်ပြေးကြလို့ စိတ်ဆိုးလို့ ပစ်ခတ်တယ်လို့ မင်းကြီးက ဖြေကြားတယ်။

- 11. Stating that no animal had ever been frightened by his sight, Thuwunna Tharmah asked the King why he had said an untruthful thing.
သူ့ကိုမြင်လို့ ကြောက်လန့်ထွက်ပြေးတဲ့ တိရစ္ဆာန်မရှိခဲ့ဖူးကြောင်းပြောကြားပြီးတော့ သုဝဏ္ဏသာမက မင်းကြီးကို ဘာကြောင့် မမှန်တဲ့စကား ပြောရတာလဲလို့မေးတယ်။
- 12. The King had to admit that he had told a lie.
မင်းကြီးက သူဟာ မှသားစကားပြောမိကြောင်း ဝန်ခံရတယ်။
- 13. Then he asked Thuwunna Tharmah where he came from and for whom he fetched water.
ပြီးတော့ သူက သုဝဏ္ဏသာမကို ဘယ်ကလာတာလဲ၊ ဘယ်သူ့အတွက် ရေခပ်တာလဲလို့ မေးတယ်။
- 14. Replying that he was fetching water for his blind parents, Thuwunna Tharmah wept saying that they were going to die of thirst and hunger when he died.
သူဟာ မျက်မမြင်မိဘများအတွက် ရေခပ်လာတာဖြစ်ကြောင်း ပြန်ပြောပြီးတော့ သူ သေတဲ့အခါ သူတို့တွေလည်း အစာရေစာပြတ်ပြီး သေကုန်ကြတော့မှာလဲလို့ သုဝဏ္ဏသာမကပြောပြီး ငိုရှာတယ်။
- 15. Feeling sorrowful for what he had done, the King offered to go and look after Dukulah and Parika just as Thuwunna Tharmah had done.
မင်းကြီးဟာ သူ့လုပ်ရပ်အတွက် ဝမ်းနည်းကြေကွဲပြီး ဒုက္ခလန့်ငင်ပါရိကာတို့ကို သုဝဏ္ဏသာမနည်းတူ သွားရောက် ပြုစုစောင့်ရှောက်ဖို့ ကမ်းလှမ်းတယ်။

- 16. Thuwunna Tharmah gave him the directions to find their hermitage and fell into unconsciousness.
သုဝဏ္ဏသာမက သူတို့ ကျောင်းသင်္ခမ်းကို ဘယ်လိုသွားရမယ်ဆိုတာ သူ့ကို ညွှန်ကြားပြီးတော့ မေ့မြောသွားတယ်။
- 17. Thinking that Thuwunna Tharmah had died, the King took the former's water pot and went to the hermitage.
သုဝဏ္ဏသာမ သေဆုံးပြီလို့ ယူဆပြီးတော့ ဘုရင်ကြီးဟာ သုဝဏ္ဏသာမရဲ့ ရေအိုးကိုယူပြီး ရသေ့ ကျောင်းသင်္ခမ်းကို ထွက်သွားပါတယ်။
- 18. When he got to the hermitage, Hermit Dukulah asked him who he was as the hermit realized from his rough footsteps that he was not their son.
သူ ရသေ့သင်္ခမ်းကျောင်းကို ရောက်တော့ ကြမ်းတမ်းတဲ့ သူ့ခြေသံကြောင့် ဒုက္ခလရသေ့က သူဟာ သူတို့သားမဟုတ်မှန်း သိတဲ့အတွက် သူဘယ်သူလဲလို့မေးတယ်။
- 19. On hearing that he was King Pili-yekkhha of Bayanathi, Dukulah greeted and treated him well offering him fruit and water.
သူဟာ ဗာရာဏသီပြည်က ပြည့်ရှင်မင်းဖြစ်မှန်းသိရတဲ့အခါမှာ ဒုက္ခလက သူ့ကို ကောင်းကောင်းမွန်မွန် နှုတ်ဆက်ဆက်ဆံပြီး သစ်သီး၊ သောက်ရေတို့နှင့် ဧည့်ခံတယ်။
- 20. By and by, he had to break the sad news to the couple and offered to look after them as his own parents.

ကြာလာတော့ သူဟာ (ရသေ့) မောင်နှံကို မကောင်းသတင်း ထုတ်ပြောရပြီး သူတို့ကို သူ့မိဘအရင်းများလို ပြုစုစောင့်ရှောက်သွားဖို့ ကမ်းလှမ်းတယ်။

21. They rejected his offer and insisted on being taken to where their son lay and he had to take them there.

သူတို့က သူ့ရဲ့ ကမ်းလှမ်းချက်ကို ပယ်ချပြီး သူတို့သားလဲလျောင်းနေရာကို လိုက်ဖို့ဖို့ မရမနေ ပြောကြတော့နှင့် သူက သူတို့ကို အဲဒီကို ခေါ်သွားရတယ်။

///////////////// အင်္ဂလိပ် //////////////////////////////////////

- failed - (ဖေးလ်ဒ်) ပျက်ကွက်တယ်
- at the usual time - ခါတိုင်းအချိန်မှာ
- searched for - (ဆားချ်ဒ်) ရှာဖွေတယ်
- hermitage - (ဟာမစ်ထစ်ဂျီ) ရသေ့ကျောင်းသစ်မီး
- took complete care of - လုံးဝ တာဝန်ယူ စောင့်ရှောက်တယ်
- chores - (ချောရ်စ်) လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် အလုပ်ကလေးတွေ
- fetch - (ဖက်ချ်) သွားရောက် ယူဆောင်တယ်
- as usual - ထုံးစံအတိုင်း
- accompanied - (အခမ်းဖနီးဒ်) အတူ လိုက်လာတယ်
- Unfortunately - (အန်နီဖော်ချန်စ်တ်လီး) အကြောင်းမလှချင်တော့

- prowling about - (ဖရောက်လင်းဂ်) လှည့်လည် ချောင်းမြောင်းနေတယ်
- mistook...for - (မစ်စ်ထုတ်စ်) အထင်မှားတယ်
- strange - (စထရိန်ဂျီ) ထူးဆန်းတဲ့
- poisoned - (ပွိုင်ဇင်နီဒ်) အဆိပ်ပါတဲ့
- arrow - (အဲရိုး) မြား
- capture - (ခက်ပ်ချား) ဖမ်းတာ
- fright - (ဖရိုက်ထ်) ကြောက်လန့်မှု
- approached - (အဖရီချ်ထ်) ချဉ်းကပ်တယ်
- stalking - (စတော့ခင်းဂ်) လိုက်ချောင်းတယ်
- sight - (ဆိုက်ထ်) မြင်ရမှု
- untruthful - (အန်နီထရုသ်ဖူးလ်) မဟုတ်မှန်တဲ့
- had to admit - ဝန်ခံရတယ်
- lie - (လိုင်) မမှန်တဲ့ စကား
- wept - (ဝက်ပ်ထ်) ငိုကြွေးတယ်
- thirst - (သုတ်စ်ထ်) ရေငတ်မှု
- hunger - (ဟန်းဂါး) ဆာမုတ်မှု
- directions - (ဒိုင်ရက်စ်ရှ်နစ်စ်) လမ်းညွှန်မှုများ
- fell into unconsciousness - (အန်နီခန်းနီဂျပ်စ်နက်စ်စ်) မေ့မြောသွားတယ်
- realized - (ရီအာလိုက်စ်ဒ်) သဘောပေါက် နားလည်တယ်
- rough - (ရပ်စ်) ကြမ်းတမ်းတဲ့
- footsteps - (ဖုထ်စထက်စ်စ်စ်) ခြေသံများ

- greeted - (ဂရီးထစ်ဒ်) နှုတ်ဆက်တယ်
- By and by - ဒီလိုနှင့်၊ နည်းနည်းကြာလာတော့
- treated - (ထရီထစ်ဒ်) ဆက်ဆံတယ်၊ ပြုစုတယ်
- had to break the sad news - မကောင်းသတင်းကို ပြောပြရတယ်
- couple - (ခပ်ဖလ်) စုံတွဲ ဇနီးမောင်နှံ
- rejected - (ရီဂျက်ခ်ထစ်ဒ်) ပယ်ချတယ်
- insisted - (အင်ဆစ်စ်ထစ်ဒ်) မရမနေ ပြောတယ်

သုဝဏ္ဏသျှဇာတ် (၃)

1. When they got to where Thuwunna Tharmah was lying, Dukulah and Parika wept and asked who was going to look after them from then on.
 သုဝဏ္ဏသာမ လဲလျောင်းနေရာကို ရောက်တဲ့အခါ ဒုက္ကလနဲ့ ပါရိကာတို့ဟာ ငိုကြွေးကြပြီး အဲဒီကရှေ့ သူတို့ကို ဘယ်သူ စောင့်ရှောက်ပါ့မလဲလို့ မြည်တမ်းကြတယ်။
2. When Parika touched Thuwunna Tharmah's breast, she felt body-heat and realized that he was not dead but in a coma.
 ပါရိကာက သုဝဏ္ဏသာမရဲ့ ရင်ဘတ်ကိုထိမိတော့ ကိုယ်ငွေ့ ရတာနဲ့ သူ့သားဟာ သေတာမဟုတ်၊ မိန်းမောနေတာဖြစ်ကြောင်း သဘာပေါက်သွားတယ်။

3. So she stated the following truths and prayed that her son Tharmah might recover from the effects of poison as a result of their power and all the good deeds done by her and Dukulah.
 ဒါနဲ့ သူက အောက်ပါသစ္စာတွေကိုဆိုပြီး အဲဒီသစ္စာတွေနဲ့ သူနဲ့ ဒုက္ကလ ပြုခဲ့တဲ့ကောင်းမှုများ အာနုဘော်ကြောင့် သူ့သား သာမ မြားဆိပ်ပြေပါစေလို့ ဆုတောင်းတယ်။
4. The truths were that her son Tharmah constantly performed good deeds, conducted himself in a noble way, told the truth, looked after his parents and respected them and his elders and that she loved him better than her own life.
 သစ္စာတွေကတော့ သူ့သား သာမဟာ အမြဲတစေ ကောင်းမှုတွေ ပြုလုပ်တယ်။ မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်တယ်။ မှန်တဲ့စကားကို ပြောတယ်။ မိဘကိုလုပ်ကျွေးတယ်။ လူကြီးမိဘတွေကို ရိုသေတယ်။ နောက်ပြီး သူ့ကို သူ(မ)ရဲ့ အသက်ထက် မြတ်နိုးပါတယ်တဲ့။
5. When she had stated those truths, Thuwunna Tharmah moved and turned to one side.
 သူ အဲဒီလို သစ္စာတွေဆိုပြီးတဲ့အခါမှာ သုဝဏ္ဏသာမဟာ လူးလွန်းပြီး တစ်ဖက်ကိုစောင်းတယ်။
6. Feeling encouraged, Dukulah repeated the truths and Thuwunna Tharmah turned back to the other side.

ဒုက္ခလည်း အားတက်လာပြီး အဲဒီ သစ္စာတွေ ထပ်ဆိုတော့ သုဝဏ္ဏသာမဟာ နောက်တစ်ဖက်ကို ပြန်စောင်းတယ်။

7. Then Bahu Thondari the goddess who had been Thuwunna Tharmah's mother in a previous existence and who lived near by stated the following truths.

အဲဒီအခါမှာ ရှေးဘဝတစ်ခုမှာ သုဝဏ္ဏသာမရဲ့ မိခင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး အနီးမှာနေတဲ့ ဗဟုသုန္ဒရီ နတ်သမီးက အောက်ပါသစ္စာတွေကို ဆိုပြန်တယ်။

8. She said that she had lived in Mt. Gandhama Dana for several years and during that time there was no one whom she loved more than Thuwunna Tharmah and that all the trees in Mt. Gandhama Dana were fragrant —there was none that was not fragrant.

သူဟာ ဂန္ဓမာဒနတောင်မှာ နှစ်ပေါင်း အတော်ကြာနေခဲ့ပြီး အဲဒီကာလအတွင်းမှာ သူ့အဖို့ သုဝဏ္ဏသာမထက် ပိုပြီး ချစ်မြတ်နိုးသူမရှိ၊ နောက်ပြီး ဂန္ဓမာဒနတောင်က သစ်ပင်တွေ အားလုံးဟာ အနံ့မွှေးကြိုင်ပါတယ်။ မမွှေးတဲ့ အပင်မရှိပါလို့ သူက (သစ္စာ) ဆိုပါတယ်။

9. At that time, Thuwunna Tharmah totally recovered from the effects of poison and sat up as a normal person. There was not even a scar left.

အဲဒီအခါမှာ သုဝဏ္ဏသာမဟာ မြားဆိပ် လုံးဝပြယ်ပြီး ပကတိ လူကောင်းအဖြစ် ထထိုင်ပါတယ်။ အနာရွတ်တောင် ထင်မကျန်ပါဘူး။

10. Dukulah and Parika also regained their eyesight owing to the power of gods.

ဒုက္ခလနဲ့ပါရိကာတို့လည်း နတ်တို့ရဲ့ တန်ခိုးကြောင့် မျက်စိ ပြန်မြင်လာကြတယ်။

11. They were overjoyed when they saw with their own eyes their beloved son being restored to life.

သူတို့ဟာ သူတို့ အလွန်ချစ်တဲ့သား ပြန်အသက်ရှင်လာတာ ကို သူတို့မျက်စိနဲ့ တွေ့မြင်ရတာကြောင့် အလွန်ပျော်ရွှင် ဝမ်းမြောက်ကြတယ်။

12. Then seeing Kin Pili-yekkhā, Thuwunna Tharmah greeted him and served him with sweet fruit and cool drinking water.

နောက်ပြီး သုဝဏ္ဏသာမဟာ ပိဋိယက္ခမင်းကြီးကိုတွေ့မြင်တော့ နှုတ်ဆက်ပြီး ချိုမြိန်တဲ့သစ်သီးများ၊ အေးမြတဲ့သောက်ရေတို့နဲ့ ဧည့်ဝတ်ပြုတယ်။

13. The king asked him how he had returned from death and he replied that gods helped and made well those who looked after their parents in a just and right way.

မင်းကြီးက သူ ဘယ်လို အသက်ပြန်ရှင်လာသလဲလို့ သူ့ကို မေးတဲ့အခါ သူက မိဘကို တရားသဖြင့်လုပ်ကျွေး စောင့်ရှောက် သူများကို နတ်တွေကကူညီပြီး ပျောက်ကင်း ချမ်းသာစေ ကြောင်း ပြန်ပြောတယ်။

14. The king said 'Thuyunna Tharmah, I worship you; be my refuge.'

မင်းကြီးက 'သုဝဏ္ဏသာမ၊ သင့်ကို ကျွန်ုပ် ကိုးကွယ်ပါတယ်၊ ကျွန်ုပ်ရဲ့ ကိုးကွယ်ရာဖြစ်တော်မူပါ' လို့ ပြောလိုက်တယ်။

- 15. Thuwuna Tharmah instructed him to adhere to the ten duties of a king and administered the Five Precepts to him.

သုဝဏ္ဏသာမက မင်းကျင့်တရား ဆယ်ပါးကို လိုက်နာဖို့ သူ့ကို ညွှန်ကြားပြီး ငါးပါးသီလဆောက်တည်စေတယ်။

- 16. The king returned to Bayanathi and spent the rest of his life doing good deeds and arose in the abode of gods in his next existence.

မင်းကြီးဟာ ဗာရာဏသီပြန်ပြီး ကျန်တဲ့ သူ့သက်တမ်း တစ်လျှောက်လုံး ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေပြုတယ်။ နောက်ဘဝ ကျတော့ နတ်ပြည်ရောက်တယ်။

- 17. Thuwunna Tharmah went on looking after his parents all their lives and they all were reborn as Brahmas when they passed away.

သုဝဏ္ဏသာမဟာ သူ့မိဘတွေကို သူတို့ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဆက်လက်လုပ်ကျွေးပြီး သူတို့အားလုံး ကွယ်လွန်တဲ့အခါ ဗြဟ္မာတွေဖြစ်သွားကြတယ်။ (ဗြဟ္မာများအဖြစ် ပြန်လည်မွေးဖွားကြတယ်။)

///////////////// ခက်ခဲ //////////////////

- wept - (ဝက်ဖ်ထ်) ငိုကြွေးတယ်
- look after - ပြုစုစောင့်ရှောက်တယ်
- from then on- အဲဒီအချိန်ကစပြီး

- touched - (ထပ်ချိတ်) ထိတယ်
- realized - (ရီအာလိုက်ခ်ဒ်) သဘောပေါက်တယ်
- coma - (ခိုမာ) မေ့မြောနေတာ
- stated - (စထိတ်ထစ်ဒ်) ထုတ်ဖော် ပြောဆိုတယ်
- truths - (ထရုသ်စ်) အမှန်တွေ၊ သစ္စာတွေ
- prayed - (ဖရေးဒ်) ဆုတောင်းတယ်
- recover - (ရီခါးဗား) နာလံ့ထလာတယ်
- effects - (အဖက်က်တစ်စ်) အကျိုးသက်ရောက်မှုများ
- poison - (ပွိုင်ဇန်) အဆိပ်
- as a result - ရလဒ်အနေနဲ့
- power - (ဖောက်ဝါရ်) တန်ခိုး အာနုဘော်
- constantly - (ခန်စ်ထဲန့်တ်လီး) အစဉ်မပြတ်
- performed - (ပါဖော်မ်ဒ်) လုပ်ဆောင်တယ်
- deeds - (ဒီးဒ်စ်) အလုပ်များ
- conducted - (ခန်ဒတ်က်ထစ်ဒ်) လုပ်ဆောင်တယ်
- in a noble way - မြင့်မြတ်တဲ့ နည်းလမ်းနဲ့
- respected - (ရီစ်ဖက်တ်ထစ်ဒ်) လေးစားခဲ့တယ်
- elders - (အဲလ်ဒါးစ်) လူကြီးသူမများ
- encouraged - (အင်နိုခါးရစ်ဂျ်ဒ်) အားတက်တယ်
- repeated - (ရီဖီးထစ်စ်) ထပ်ဆိုတယ်၊ ထပ်ပြောတယ်
- previous - (ဖရီးဗီယပ်စ်) အရင်၊ လွန်ခဲ့တဲ့
- existence - (အစ်ဂ်စစ်စ်ထဲန့်စ်စ်) ဘဝ၊ ဖြစ်တည်မှု
- fragrant - (ဖရေးဂရဲန့်ထ်) မွှေးကြိုင်တယ်

- totally - (တိုထလီ) လုံးဝ
- normal - (နေဝ်မလ်) ပုံမှန်
- scar - (စ်ခါး) အနာရွတ်
- regained - (ရီဂိန်းဒ်) ပြန်ရတယ်
- eyesight - (အိုင်ဆိုက်ထ်) မျက်စိမြင်မှု
- owing to - အတွက်ကြောင့်
- overjoyed - (အိုဗာဂျိုင်းဒ်) အလွန်ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်ကြတယ်
- beloved - (ဘီလပ်ဗစ်ဒ်) အလွန်ချစ်တဲ့
- restored to life - ပြန်အသက်ရှင်လာတာ
- greeted - (ဂရီးထစ်ဒ်) နှုတ်ဆက်တယ်
- served - (ဆားဗ်ဒ်) တည်ခင်းကျွေးမွေးတယ်
- made well - နေကောင်းစေတယ်
- worship - (ဝရှစ်ပ်) ကိုးကွယ်တယ်
- refuge - (ရဖျူဂျီ) ကိုးကွယ်ရာ
- instructed - (အင်န်စ်ထရပ်ကံထစ်ဒ်) ညွှန်ကြားတယ်
- adhere - (အက်ဒ်ဟီးယား) လိုက်နာတယ်
- administered - (အက်ဒ်မင်းနစ်စ်ထားဒ်) တိုင်ပေးတယ်
- Five Precepts- (ဖရီဆက်ပ်တစ်စ်) ငါးပါးသီလ
- arose - (အရိုစ်) (ဘုံတစ်ဘုံမှာ) ဖြစ်ပေါ်တယ်
- abode of gods - နတ်ပြည်၊ နတ်တို့နေထိုင်ရာ
- reborn - (ရီဘွန်း) ပြန်လည် မွေးဖွားတယ်။

* * *

The Story of Naymi (1) နေမိဇာတ် (၁)

1. Once upon a time, King Maggha Daywah, destined to become our Gautama Buddha, ruled the ingdom of Wideha from the capital city of Mitila.
တစ်ခါတုန်းက ကျွန်ုပ်တို့ ဂေါတမဗုဒ္ဓအလောင်းတော် မဂ္ဂဒေဝမင်းကြီးဟာ ဝိဒေဟနိုင်ငံကို မိထိလာနေပြည်တော်ကနေ အုပ်စိုးတယ်။
2. The King told his barber to let him know if the latter found white hair on his head.
သူ့ခေါင်းမှာ ဆံဖြူတွေ့ရင် သူ့ကို အသိပေးဖို့ သူ့ရဲ့ ဆတ္တာသည် (ဆံသသမား)ကို မင်းကြီးကပြောတယ်။
3. One day, the barber found a strand of white hair on the King's head, pulled it off and showed it to the latter.
တစ်နေ့မှာဆတ္တာသည်ဟာ မင်းကြီးဦးခေါင်းမှာ ဆံဖြူတစ်ပင်တွေ့လို့ နတ်ပြတယ်။

- 4. When the King saw it, he was reminded of death and decided to become a monk.
မင်းကြီးက အဲဒါကိုမြင်တော့ သေခြင်းတရားကိုတွေးမိပြီး ရဟန်းပြုချိန်ရောက်ပြီလို့ ဆုံးဖြတ်တယ်။
- 5. Accordingly, he handed over his throne to his eldest son and spent the rest of his life as a monk, urging his son to follow his example when the time came.
အဲလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း သူဟာ သူ့ထီးနန်းကို သားကြီးကိုလွှဲအပ်ပြီး ကျန်တဲ့တစ်သက်တာလုံး ရသေ့ရဟန်းပြုသွားတယ်။ သူ့သားကိုလည်း အချိန်ကျတဲ့အခါ သူ့နမူနာအတိုင်းလိုက်လုပ်ဖို့ တိုက်တွန်းတယ်။
- 6. When he died, he arose in the realm of Brahmas or supreme beings.
သူ ကွယ်လွန်တဲ့အခါမှာ သူဟာ ဗြဟ္မာ့ပြည်ကိုလားတယ်။ (ရောက်သွားတယ်)
- 7. His sons followed in his footsteps and he too finally became a Brahma.
သူ့သားကလည်း သူ့ခြေရာကိုနင်းပြီး နောက်ဆုံးမှာ ဗြဟ္မာ့ဖြစ်သွားတယ်။
- 8. Their descendants also followed their examples and got to the abode of Brahmas one after another.
သူတို့ရဲ့ သားစဉ်မြေးဆက်ကလည်း သူတို့ရဲ့နမူနာများကို လိုက်နာကြပြီး တစ်ဦးပြီးတစ်ဦး ဗြဟ္မာ့ပြည်ရောက်ကုန်ကြတယ်။

- 9. Brahmas have very long life spans and the Brahma who was formerly King Maggha Daywah took a look at Mitila and his descendants and saw that 84000 but two of his descendants had become monks and followed him to the realm of Brahmas
ဗြဟ္မာတွေဟာ အလွန်အသက်ရှည်ကြတယ်။ မဂ္ဂဒေဝမင်းဖြစ်ခဲ့တဲ့ ဗြဟ္မာကြီးဟာ သူ့ရဲ့ဌာနေဟောင်း မိထီလာပြည်နှင့် သူ့သားစဉ်မြေးဆက်ကိုပြန်ကြည့်လိုက်တော့ ရှစ်သောင်းလေးထောင်ပြည့်ဖို့ နှစ်ယောက်ပဲလိုတော့တဲ့ (၈၃၉၉၈ ဦး) သူ့အဆက်အနွယ်မင်းများဟာ (ဆံဖြူပေါက်တာ တွေတဲ့အခါ) ရဟန်းပြုကြပြီး ဗြဟ္မာ့ဘုံကို သူ့နောက်က လိုက်လာခဲ့ကြတာကို မြင်တယ်။
- 10. He looked into the future to see how long his dynasty of kings who became monks would last and saw that the successor of the current king would be the last in the dynasty and he wanted to round off the dynasty that he had started.
မင်းတွေ ရဟန်းပြုကြတဲ့ သူ့မင်းဆက်ဟာ ဘယ်လောက်ကြာတည်မြဲဦးမှာလဲလို့ အနာဂတ်ကို သူ့မျှော်မှန်းကြည့်တဲ့အခါ လက်ရှိမင်းကို ဆက်ခံမယ့်မင်းဟာ နောက်ဆုံးမင်း ဖြစ်တော့မှာကို သူ့မြင်ပြီး သူ စတင်ခဲ့တဲ့ မင်းဆက်ကို သူ လက်စသတ်ချင်တယ်။

11. Accordingly, he left the plane of Brahmas and assumed conception in the womb of the Chief Queen of Mitila.

ဒါနှင့် သူဟာ ဗြဟ္မာ့ဘုံကနေစွန့်ခွာပြီး မိထိလာပြည်က မိဖုရားခေါင်ကြီးရဲ့ဝမ်းမှာ သန္ဓေယူတယ်။

12. When he was born, prophets predicted that he would round off the dynasty just as the rim of a wheel joins its beginning and the end.

သူ့ကိုမွေးတော့ ပုရောဟိတ်တွေက လှည်းဘီးအကွပ်ဟာ လှည်းဘီးအစကို အဆုံးသတ်ပေးသလို သူ့ဟာလည်း မင်းဆက်ကို အဆုံးသတ်ပေးလိမ့်မယ်လို့ ဟောကိန်းထုတ်ကြတယ်။

13. Hence, he was named Prince Naymi, meaning the rim of a wheel.

ဒါနှင့် သူ့ကို လှည်းဘီးအကွပ်လို့အဓိပ္ပာယ်ရတဲ့ နေမိမင်းသားလို့ အမည်ပေးကြတယ်။

14. He ascended the throne when his royal father became a monk as was the custom of his ancestors.

သူ့ခမည်းတော်၊ ဘိုးဘေးတို့ဟာ အစဉ်အလာအတိုင်း ရသေ့ရဟန်းဝတ်တဲ့အခါမှာ သူဟာ ထီးနန်းဆက်ခံတယ်။

15. He had five marquees built—four at the city gates and one at the centre and performed acts of charity, spending one hundred thousand silver coins daily at each marquee.

သူဟာ မြို့တံခါးလေးခုနှင့် မြို့လယ်မှာ မဏ္ဍပ်ကြီးငါးခု ဆောက်စေပြီး မဏ္ဍပ်တစ်ခုမှာ အသပြာတစ်သိန်းကျ၊ တစ်နေ့ကို အသပြာငါးသိန်းဖိုးလှူဒါန်းတယ်။

16. He observed the Five Precepts daily and the Eight or Nine Precepts on fullmoon days and the days on which the moon totally disappeared.

သူဟာ နေ့စဉ် ငါးပါးသီလစောင့်ထိန်းပြီး လပြည့်၊ လကွယ်နေ့တိုင်း ဥပုသ်စောင့်တယ်။

17. He also exhorted the people of his country to do meritorious deeds.

သူဟာ သူ့ရဲ့တိုင်းသူပြည်သားတွေကိုလည်း ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေလုပ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းတယ်။

18. People who followed his advice got to the abode of gods when they died and the population of gods increased by leaps and bounds whereas the hell was deserted.

သူ့အကြံပေးချက်ကို လိုက်နာသူတွေ သေဆုံးကြတဲ့အခါမှာ နတ်ပြည်ရောက်၊ နတ်ဦးရေတွေ ခုန်ပျံကျော်လွှား တိုးတက်လာကြပြီး ငရဲပြည်ကတော့ ခြောက်ကပ်နေတယ်။

///////////////// ခက်ခက် //////////////////

- Once upon a time - တစ်ခါတုန်းက
- destined - (ဒက်စ်ထင်းနိဒ်)
- (တစ်ခုခုဖြစ်ဖို့) ကံဇာတာပါလာတယ်
- barber - (ဘာဘာရ်) ဆံသသမား

- latter - (လက်စတစ်) ရှေ့မှာတွေ့ခဲ့တဲ့ နာမည်နှစ်ခုထဲက နောက်ကနာမည်ရှင်
- Accordingly - (အခေါ်ဒင်္ဂါး) အဲလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း၊ ဒါနှင့်
- handed over - လွှဲပြောင်းပေးတယ်
- throne - ထီးနန်း
- urging - (အားပေး) တိုက်တွန်းတယ်
- follow his example - သူ့ နမူနာကို လိုက်လုပ်တယ်
- when the time came - အချိန်ကျတဲ့အခါ
- arose - (အရိပ်) ဖြစ်ထွန်းတယ်၊ ပေါ်ပေါက်တယ်
- realm - (ရဲလ်မ်) လောက၊ ဒေသ
- supreme - (ဆူပရီးမ်) အထွတ်အထိပ်ရောက်တဲ့
- beings - (ဘီးအင်းဂ်စ်) ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ သတ္တဝါများ၊ အရာများ
- followed in his footsteps - သူ့ ခြေရာ နင်းတယ်၊
သူ့အတိုင်း လိုက်လုပ်တယ်
- descendants - (ဒီဆဲန်ဒဲန်တစ်စ်) အဆက်အနွယ်များ၊
ဆင်းသက်သူများ
- abode - (အဘုတ်ဒ်) နေထိုင်ရာ အရပ်
- one after another - တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက်
- life spans - သက်တမ်းများ
- formerly - (ဖောမားလီး) အရင်တုန်းက
- took a look at - ကြည့်တယ်
- future - (ဖျူးချားရ်) အနာဂတ်
- dynasty - (ဒိုင်နာစီထီ) မင်းဆက်

- last - (လာစ်ထ်) တည်ရှိတယ်၊ ကြာရှည်တယ်
- successor - (ဆပ်ကဲဆက်ဆား) ဆက်ခံသူ
- current - (ခါးရဲန့်ထ်) လက်ရှိ၊ လောလောဆယ်
- round off - အပြီးသတ်တယ်
- plane of Brahmas - ဗြဟ္မာဘုံ
- assumed - (အဆယူးမိဒ်) ခံယူတယ်
- conception - (ခန်ဆက်ပဲရ်န့်) ပဋိသန္ဓေ တည်ရှိမှု
- womb - (ဝူးမ်) ဝမ်းဗိုက်
- prophets - (ဖရားဖစ်တစ်စ်) ပုရောဟိတ်များ၊
ရှေ့ဖြစ် ဖတ်တတ်သူများ
- predicted - (ဖရီဒစ်ကဲထစ်ဒ်) ဟောကိန်းထုတ်တယ်
- rim - (ရင်းမ်) အကွပ်ခွေ
- wheel - (ဝီးလ်) ဘီး
- ascended - (အဆဲန်ဒဲစ်ဒ်) တက်တယ်
- ascended the throne - နန်းတက်တယ်
- custom - (ဆပ်စ်ထမ်မ်) ထုံးစံ
- ancestors - (အယ်န်ဆက်စ်ထားစ်စ်) ဘိုးဘေးများ
- marquees - (မာဒီစ်စ်) မဏ္ဍပ်များ (pandal ဆိုတဲ့ စကားလုံးကို အနောက် နိုင်ငံတွေမှာ သုံးလေ့မရှိကြဘူး)
- performed - (ပါဖောမ်ဒ်) လုပ်ဆောင်တယ်
- acts of charity - ကုသိုလ် ကောင်းမှုများ၊ ဒါနလုပ်ငန်းများ
- silver coins - ငွေဒင်္ဂါးများ
- observed - (အဘတ်ဇားဗ်ဒ်) လိုက်နာ စောင့်ထိန်းတယ်

- precepts - (ဖရိုဆက်ပ်တစ်) သီလများ
- totally - (ထုတ်တလီ) လုံးဝ
- disappeared - (ဒစ်စ်အဖီးယားဒ်) ပျောက်ကွယ်သွားသတ်
- exhorted - (အစ်ဂ်ဇောထစ်ဒ်) တိုက်တွန်းတယ်
- meritorious - (မားရစ်ထောရီးယပ်စ်) ကုသိုလ်ရတဲ့
- deeds - (ဒီးဒ်စ်) အလုပ်များ
- population - (ဖာပူလလေးရှ်န့်) ဦးရေ
- increased - (အင်နီခရီးစ်ဒ်) များလာတယ်
- by leaps and bounds - ခုန်ပျံကျော်လွှားပြီး
- whereas - မတူတာကို ပြချင်တဲ့အခါ သုံးတဲ့ အဆက်အစပ် စကားလုံး
- hell - (ဟဲလ်) ငရဲ
- deserted- (ဒီဇားထစ်ဒ်) ခြောက်သွေ့နေတယ်၊ စွန့်ပစ်ခံရတယ်

နေမိဇာတ် (၂)

1. At the assembly of gods in the realm of Tarwadeintha the gods sang the praises of King Naymi saying that he was their mentor and that they owed their celestial estates to him. တာဝတိံသာနတ်ပြည်က နတ်သဘင်မှာ နတ်တွေက နေမိမင်းကြီးဟာ သူတို့ရဲ့ဆရာဖြစ်ကြောင်းနဲ့ သူ့ကျေးဇူးကြောင့် သူတို့ရဲ့ နတ်စည်းစိမ်ကိုရရှိကြောင်း ချီးမွမ်းပြောဆိုကြတယ်။
2. One full-moon day, while King Naymi was all by himself in his bed-chamber and keeping

sabbath, he wondered which was more beneficial, sabbath-keeping or alms-giving. လပြည့်နေ့တစ်နေ့မှာတော့ နေမိမင်းကြီးဟာ စက်တော်ဆောင်မှာ တစ်ပါးတည်းရှိနေပြီး ဥပုသ်စောင့်နေခိုက်မှာ ဥပုသ်စောင့်တာနဲ့ အလှူပေးတာ ဘယ်ဟာက ပိုအကျိုးကြီးသလဲလို့ သိချင်စိတ်ဖြစ်တယ်။

3. Indra—the king of gods—noted what he was thinking and, standing in the sky in front of him, said: "I am Indra. You can ask me anything you want to know". သူ ဘာစဉ်းစားနေတယ်ဆိုတာ နတ်ဘုရင်သိကြားမင်းက သတိပြုမိပြီး သူ့ရှေ့ကကောင်းကင်မှာရပ်ပြီး 'ကျွန်ုပ် သိကြားမင်းဖြစ်တယ်၊ သင်သိလိုရာမေးနိုင်ပါတယ်' လို့ ပြောလိုက်တယ်။
4. King Naymi asked Indra which was more beneficial, sabbath-keeping or alms-giving. နေမိမင်းကြီးက သိကြားမင်းကို 'ဥပုသ်စောင့်တာနဲ့ အလှူပေးတာ ဘယ်ဟာကပိုအကျိုးကြီးသလဲ' လို့ မေးလိုက်တယ်။
5. Indra replied that one could become a king by keeping the poorest kind of sabbath; (one could become) a god by keeping the middling kind of sabbath; and (one could become) a Brahma by keeping the noblest kind of sabbath. လူတစ်ယောက်ဟာ အညံ့ဆုံးဥပုသ်ကို စောင့်ခြင်းအားဖြင့် မင်း ဖြစ်နိုင်တယ်။ အလတ်စားဥပုသ် စောင့်ခြင်းအားဖြင့် နတ် ဖြစ်နိုင်တယ်။ အမြတ်ဆုံးဥပုသ် စောင့်ခြင်းအားဖြင့် ဗြဟ္မာ ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ ပြန်ပြောတယ်။

6. It was not easy to become a Brahma by merely giving alms, he added.

အလှူပေးရုံမျှနဲ့ ဗြဟ္မာဖြစ်ဖို့မလွယ်ဘူးလို့လည်း သူက ထပ်ပြောတယ်။

7. Then he mentioned several kings who only became gods after giving great amounts of alms all their lives, and several hermits who became Brahmas by means of their morality and austerities.

ပြီးတော့ တစ်သက်လုံး အလှူကြီးတွေပေးပြီး နတ်သာဖြစ်ကြတဲ့ ဘုရင်တော်တော်များများအကြောင်းနဲ့ သီလနဲ့ခြံတဲ့ အကျင့်များကြောင့် ဗြဟ္မာတွေဖြစ်သွားကြတဲ့ ရသေ့ တော်တော်များများအကြောင်းကိုလည်း သူက ထုတ်ဖော်ပြောကြားတယ်။

8. He finally told a story. He said that once there had lived ten thousand hermits beside a river in the Himalayas.

သူက နောက်ဆုံးမှာ ပုံတစ်ပုံ ပြောပြတယ်။ တစ်ခါတုန်းက ဟိမဝန္တာတောင်က မြစ်တစ်ခုအေးမှာ ရသေ့ပေါင်းတစ်သောင်းနေကြတယ်တဲ့။

9. They attained supernatural powers by means of their morality and austerities.

သူတို့ဟာ သူတို့ရဲ့ သီလနဲ့ခြံတဲ့အကျင့်များကြောင့် အဘိညာဉ်တန်ခိုးတွေနဲ့ ပြည့်စုံကြတယ်။

10. The king of Bayanathi revered them so much that he provided them with alms-food all his long life.

ဗာရာဏသီမင်းက သူတို့ကိုကြည့်ညိုလွန်းလို့ သူ့ရဲ့ ရှည်ကြာလှတဲ့ သက်တမ်းတစ်လျှောက်လုံး သူတို့ကို ဆွမ်းလှူတယ်။

11. As a result of that alms-giving, he had become Indra, the narrator of the story!

အဲဒီ အလှူပြုမှုကြောင့် သူဟာ အဲဒီဇာတ်လမ်းကို ပြန်ပြောနေတဲ့ သိကြားမင်း ဖြစ်လာခဲ့တယ်။

12. But the hermits themselves had arisen in the superior realm of Brahmas.

ဒါပေမယ့် ရသေ့တွေကိုယ်တိုင်ကတော့ ပိုမိုကောင်းမွန် သာလွန်တဲ့ ဗြဟ္မာ့ဘုံကိုလားကြတယ်။

13. Thus, Indra concluded, morality was more beneficial than alms-giving, but he urged King Naymi to perform both kinds of good deeds.

ဒီတော့ သီလဟာ အလှူပေးတာထက် ပိုအကျိုးရှိကြောင်း သိကြားမင်းက ကောက်ချက်ချတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီကောင်းမှုနှစ်မျိုးစလုံးကိုဆောင်ရွက်ဖို့ သူက နေမိမင်းကြီးကို တိုက်တွန်းတယ်။

14. When he got back to the abode of gods, they asked him where he had been.

သူ နတ်ပြည်ပြန်ရောက်တော့ သူ့ဘယ်အရပ်ကိုကြွခဲ့တာပါလဲလို့ နတ်တွေကမေးကြတယ်။

15. When he told them that he had visited the abode of humans to clear a doubt of King Naymi, they wanted to see the renowned king and begged Indra to fetch him to their abode.

နေမိမင်းကြီးရဲ့ သံသယကိုဖြေရှင်းဖို့ လူ့ပြည်ကိုသွားရောက်ခဲ့ကြောင်း သူကပြောပြတဲ့အခါ နတ်တွေက သတင်းမွှေးလှတဲ့ အဲဒီ မင်းကြီးကိုတွေ့မြင်ချင်ကြတဲ့အတွက် သူ့ကို နတ်ပြည်ကို ခေါ်ဆောင်ဖို့ သိကြားမင်းကို တောင်းပန်ကြတယ်။

16. Accordingly, Indra sent his messenger-god, Martali, to escort King Naymi to the abode of gods.

အဲဒီလိုဖြစ်တဲ့အတိုင်း သိကြားမင်းက နေမိမင်းကြီးကို နတ်ပြည်ကို ဆောင်ကြဉ်းဖို့ သူ့ရဲ့စေတမန် နတ်မာတလိကို စေလွှတ်လိုက်တယ်။

17. Martali went to the city of Mitila in the magnificent Wayzayantar Coach drawn by a thousand celestial horses, to fetch King Naymi. မာတလိလည်း နေမိမင်းကြီးကိုပင့်ဆောင်ဖို့ နတ်မြင်းတစ်ထောင် ကတဲ့ တင့်တယ်ထည်ဝါလှတဲ့ ဝေယန္တရထားနဲ့ မိထိလာပြည်ကို လာခဲ့တယ်။

18. The people of Mitila were filled with great wonder at the unusual sight of the celestial coach and could not take their eyes away from it. မိထိလာ ပြည်သူတွေဟာ ထူးခြားလှတဲ့ နတ်ရထားကို တွေ့မြင်ကြရတော့ အကြီးအကျယ်အံ့ဩကြပြီး မျက်စိလွှဲလို့မရအောင် ဖြစ်မိကြတယ်။

19. Martali stopped the coach by a window of the palace and requested King Naymi to step in, informing him that Indra and numerous gods were waiting at the assembly of gods to see him.

မာတလိက ရထားကို နန်းတော်လေသာပြတင်းတစ်ခုဘေးမှာ ရပ်ပြီး နေမိမင်းကြီးကို ရထားပေါ်ကြွဖို့ ပန်ကြားတယ်။ သိကြားမင်းနဲ့ နတ်အများက မင်းကြီးကိုတွေ့မြင်လိုကြလို့ နတ်သဘင်မှာ စောင့်နေကြကြောင်းလည်း တင်ပြတယ်။

20. King Naymi boarded the coach after telling the courtiers and the people that he would come back soon and reminding them not to forget to perform meritorious deeds.

နေမိမင်းကြီးဟာ နန်းတွင်းသားတွေနဲ့ ပြည်သူတွေကို သူမကြာခင်ပြန်လာမှာဖြစ်ကြောင်းပြော၊ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေလုပ်ဖို့ မမေ့ကြဖို့ သတိပေးပြီး ရထားပေါ်တက်တယ်။

21. Martali told the king that there were two ways: one way would enable him to see people suffering in hell as a result of their bad deeds; the other would enable him to see people enjoying celestial luxuries as a result of their good deeds.

မာတလိက လမ်းနှစ်လမ်းရှိကြောင်း၊ တစ်လမ်းကတော့ မကောင်းမှုလုပ်ခဲ့လို့ ခရဲခဲနေရသူများကို တွေ့မြင်ရစေမှာဖြစ်ပြီး နောက်တစ်လမ်းကတော့ ကောင်းမှုတွေလုပ်ခဲ့လို့ နတ်စည်းစိမ်ခံနေရသူများကို မြင်ရစေမှာဖြစ်ကြောင်း မင်းကြီးကိုပြောတယ်။

22. The king wanted to see both and asked Martali to take him by both ways, and Martali set off. မင်းကြီးက နှစ်မျိုးစလုံး မြင်ချင်လို့ သူ့ကို နှစ်လမ်းစလုံးက ပို့ဖို့ ပြောတော့ မာတလိလည်း ခရီးစတယ်။

အင်္ဂလိပ်စာအုပ်

- assembly - (အဆဲမ်ဘလီ) အစုအဝေး၊ သဘင်
- realm - (ရဲလ်မ်) ဒေသ၊ နိုင်ငံ၊ ဘုံဘဝ
- sang the praises of - ချီးမွမ်းကြတယ်
- mentor - (မဲန်ထော်/တာ) ဆရာ
- celestial - (ဆလက်စ်ချဲလ်) ကောင်းကင်ဘုံ၊ နတ်ဘုံဆိုင်ရာ
- estates - (အစစ်ထိတ်တစ်စ်) စည်းစိမ်များ၊ ဥစ္စာပစ္စည်းများ
- bed-chamber - (ဘက်ဒ်ချိမ်းဘား) စက်တော်ဆောင်၊ အိပ်ခန်း
- sabbath - (ဆက်ဘသ်) ဥပုသ်
- wondered - (ဝမ်းနဲဒါးရဲဒ်) သိချင်စိတ်ဖြစ်တယ်
- beneficial - (ဘဲနစ်ဖစ်ရှဲလ်) အကျိုးရှိတယ်
- alms-giving - (အားမ်ခ်) လှူဖွယ်ပစ္စည်းတွေ ပေးလှူတာ
- Indra - (အင်ဒရာ) သိကြားမင်း
- middling - (မစ်ဒ်လင်းဂ်) အလယ်အလတ်စား
- noblest - (နိုဘလက်စ်ထ်) အမြင့်မြတ်ဆုံး
- merely - (မီးယားလီး) မျှရုံနဲ့၊ ရုံမျှနဲ့
- mentioned - (မဲန်ရှဲန်ဒ်) ထုတ်ဖော်ပြောကြားတယ်
- great amounts - ကြီးမားလှတဲ့ ပမာဏများ
- hermits - (ဟားမစ်တစ်စ်) ရသေ့များ
- by means of - အားဖြင့်
- morality - (မာရဲလစ်ထီ) အကျင့်သီလ
- austerities - (အော့စ်ထားရထီးစ်) ခြီးခြံမှုများ

- the Himalayas - (ဟင်မာလေးယားစ်) ဟိမဝန္တာတော၊ တောင်
- attained - (အထိန်းဒ်) ရတယ်၊ ရောက်တယ်
- supernatural powers - (ဆူဖာနဲချဲရဲလ်) သဘာဝထက် ကျော်လွန်တဲ့ အစွမ်းသတ္တိများ၊ အဘိညာဉ်တန်ခိုးများ
- revered - (ရဲစ်ဗီးယားဒ်) ကြည်ညိုတယ်
- provided - (ပရိုဗိုက်ဒ်စ်ဒ်) ထောက်ပံ့တယ်၊ ပေးအပ်တယ်
- narrator - (နရေးတား) ပြန်ပြောပြသူ
- arisen - (အရစ်ဇဲန်) ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်တယ်
- superior - (ဆူဖီးအိရီးယား) သာလွန်ကောင်းမွန်တဲ့
- concluded - (ခန်နဲခလုဒ်စ်ဒ်) ကောက်ချက်ချတယ်
- urged - (အားဂျဲဒ်) တိုက်တွန်းတယ်
- perform - (ပါဖောမ်) လုပ်ဆောင်တယ်
- deeds - (ဒီးဒ်စ်) အလုပ်များ
- abode - (အဘုတ်ဒ်) နေထိုင်ရာ အရပ်ဒေသ
- doubt - (ဒေါက်ထ်) သံသယ
- renowned - (ရီနောင်းနဲဒ်) သတင်းမွှေးလှတဲ့
- fetch - (ဖက်ချ်) သွားခေါ်စေတာ
- messenger-god - (မက်ဆဲန်ဂျား) စေတမန်နတ်သား
- escort - (အစစ်ချဲထ်) စောင့်ကြပ်ပို့ဆောင်တယ်
- magnificent - (မက်ဂ်နစ်ဖစ်ဆဲန်ထ်) တင့်တယ် ထည်ဝါလှတဲ့
- coach - (ဆိုးချ်) မြင်းရထား

- requested - (ရစ်ကွက်စ်ထစ်ဒ်) ပန်ကြားတယ်
- step in - ဝင်ရောက်တယ်၊ တက်ရောက်တယ်
- numerous - (ညူးမရပ်စ်) အလွန်များတဲ့
- boarded - (ဘောဒစ်ဒ်) တက်ရောက်တယ်
- courtiers - (ခေါထီးယားစ်) နန်းတွင်းသူ နန်းတွင်းသားများ
- meritorious deeds - (မားရစ်ထောရီးယပ်စ်)
ကုသိုလ်ကောင်းမှုများ၊ ကုသိုလ်ရတဲ့အလုပ်
- enable - (အင်နေးဘယ်) တတ်နိုင်စေတယ်
- as a result of - --ရဲ့ ရလဒ်အနေနဲ့
- luxuries - (လပ်ကံယာ/ဂျာရီစ်) စည်းစိမ်များ
(ဒီအသံထွက်က မြန်မာလိုရေးရတာခက်ပါ
တယ်။ လပ်ကံယာရီလည်းမဟုတ်တတ်၊
လက်ကံဂျာရီလည်း မဟုတ်တတ်၊ ယာလိုလို၊
ဂျာလိုလို ကြားထဲကအသံ မြန်မာမှာမရှိတဲ့အသံ
ဖြစ်ပါတယ်။)
- set off - ခရီးစတင်ထွက်ခွာတယ်

နေမိဇာတ် (၃)

1. Martali drove the Wayzayantar coach by way of the hellish regions and showed King Naymi the Rattan-Creek Hell first.
မာတလိက ဝေဇယန္တာ ရထားကို ငရဲပြည်ဘက် မောင်းနှင်ပြီး နေမိမင်းကြီးကို ပထမဆုံး ကြိမ်ပိုက်ချောင်း ငရဲကိုပြတယ်။

2. There, those who were condemned to suffer in hell were attacked with flaming swords, spears and other weapons by the warders of hell. အဲဒီမှာ ငရဲကျခံနေရသူတွေကို ငရဲထိန်းတွေက မီးဟုန်းဟုန်း တောက်နေတဲ့ ဓားတွေ၊ လှံတွေ၊ တခြားလက်နက်တွေနဲ့ တိုက်ခိုက်ကြတယ်။
3. When the condemned rushed into the river to escape the tormentors, they were cut up by razor-sharp thorns of flaming iron rattan creepers that covered the river. ငရဲခံရသူတွေက သူတို့ကို ဒုက္ခပေးနေတဲ့ ငရဲသားတွေထဲက လွတ်မြောက်အောင် မြစ်ထဲဆင်းပြေးကြတဲ့အခါ မြစ်ကိုဖုံးအုပ်နေတဲ့ မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့ သံကြိမ်နွယ်တွေရဲ့ သင်တန်းဓားလိုထက်တဲ့ ဆူးတွေ ထိရှုပြတ်သတ်ကုန်ကြတယ်။
4. The warders of hell kept attacking them from the banks of the river. ငရဲထိန်းတွေက မြစ်ကမ်းပေါ်ကနေပြီး သူတို့ကို ဆက်လက်ထိုးခုတ် တိုက်ခိုက်နေကြတယ်။
5. King Naymi asked Martali why the inhabitants of the hell were suffering such horrible punishment. အဲဒီ ငရဲသားတွေဟာ ဘာကြောင့် အဲလောက်ကြောက်စရာကောင်းတဲ့ ပြစ်ဒဏ်ကိုခံနေကြရသလဲလို့ နေမိမင်းကြီးက မာတလိကိုမေးတယ်။
6. Martali replied that their sin was they had bullied the weak and the poor by means of

their strength, wealth and power in their human life.

သူတို့ရဲ့အပြစ်ကတော့ သူတို့ လူ့ဘဝတုန်းက အားနည်းသူများ၊ ဆင်းရဲသူများကို သူတို့ရဲ့ ဗလအားကိုး၊ ပစ္စည်းအားကိုး၊ အာဏာအားကိုးနဲ့ ဗိုလ်ကျခဲ့တာ၊ နိုင်ထက်ကလပြုခဲ့တာ ဖြစ်ကြောင်း မာတလိက ပြန်ပြောပါတယ်။

- 7. Then Martali took King Naymi to the next hell where the condemned were chased and bitten by dogs as big as elephants.

ပြီးတော့ မာတလိက နေမိမင်းကြီးကို နောက် ငရဲတစ်ခုကို ခေါ်သွားတယ်။ အဲဒီမှာ ငရဲသားတွေကို ဆင်လောက်ရှိတဲ့ ခွေးကြီးတွေက လှိုက်ကိုက်တယ်။

- 8. When the condemned fell on their backs on the flaming iron-ground, the hell-hounds pressed them down with their fore-feet and tore off and ate up all their flesh.

ငရဲသားတွေက (ခွေးကြီးတွေကိုက်လို့) မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့ သံမြေပြင်မှာ ပက်လက်လန်လဲကျတဲ့အခါမှာ ငရဲခွေးကြီးတွေက သူတို့ကို လက်နှစ်ဖက်နဲ့ဖိပြီး သူတို့အသားတွေကို ကုန်စင်အောင် ဆွဲဖြီးစားကြတယ်။

- 9. Huge vultures and crows also pecked at them with scissors-sharp iron beaks and ate their flesh.

ကြီးမားလှတဲ့ လင်းတကြီးတွေနဲ့ ကျီးကန်းကြီးတွေကလည်း ကတ်ကြေးလိုထက်တဲ့ သံနှုတ်သီးများနဲ့ သူတို့ကိုထိုးဆိတ်ပြီး သူတို့ရဲ့အသားကို စားကြတယ်။

- 10. Martali said that their sin was they had never donated anything in their human life and had prevented others from doing so, saying bad things about mendicants.

သူတို့အပြစ်ကတော့ လူ့ဘဝတုန်းက သူတို့ဟာ ဘာမှ မလှူမတန်းခဲ့၊ သူများလှူဒါန်းတာကိုလည်း တားမြစ်ပိတ်ပင်ပြီး အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တွေကို မကောင်းပြောဆိုခဲ့ကြတာ ဖြစ်ကြောင်း မာတလိကပြောတယ်။

- 11. In the next hell, the condemned were running about on flaming iron-ground with their bodies burning and the warders were beating them up into mash with iron sticks as thick as the trunk of a 'toddy-palm.

နောက်ငရဲမှာတော့ ငရဲသားတွေဟာ တစ်ကိုယ်လုံး မီးဟုန်းဟုန်းတောက်ပြီး မီးတောက်နေတဲ့ သံမြေပြင်ပေါ်မှာ ပြေးလွှားနေကြတယ်။ ငရဲထိန်းတွေက သူတို့ကို ထန်းလုံးလောက်တုတ်တဲ့ သံတုတ်ကြီးတွေနဲ့ စိစိညက်ညက်ကြေအောင် လိုက်ရိုက်ကြတယ်။

- 12. Their sin was, they had tortured innocent people. သူတို့ အပြစ်ကတော့ အပြစ်မဲ့သူတွေကို နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲခဲ့တာ ဖြစ်တယ်။

- 13. In the next hell, the warders beat the condemned with burning iron sticks and drove them into pits filled with embers.

နောက်ငရဲမှာတော့ ငရဲထိန်းတွေက ငရဲသားတွေကို တောက်လောင်နေတဲ့ သံတုတ်တွေနဲ့ ရိုက်နှက်ပြီး မီးကျိုးတွင်းတွေထဲကို ဆင်းခိုင်းတယ်။

14. The condemned were buried to their waists in embers and the warders poured more embers onto them.

ငရဲသားတွေဟာ မီးကျိုးခဲတွေထဲမှာ ခါးအထိမြုပ်နေတယ်။ အဲဒါကို ငရဲထိန်းတွေက သူတို့အပေါ် မီးကျိုးခဲတွေထပ်ပြီး လောင်းချကြတယ်။

15. When they received the falling embers in their hands and threw them away to protect the other parts of their bodies, the embers fell on one another's heads and faces.

သူတို့က သူတို့ရဲ့ကိုယ်ခန္ဓာ တခြားအစိတ်အပိုင်းတွေမပူအောင် ကျလာတဲ့ မီးကျိုးခဲတွေကို လက်နဲ့ခံပြီး တခြားကို လွှင့်ပစ်ကြတဲ့ အခါ အချင်းချင်း ဦးခေါင်းတွေပေါ် မျက်နှာတွေပေါ်ကျကြတယ်။

16. Their sin was they had collected funds for purported good deeds and misappropriated them.

သူတို့ အပြစ်ကတော့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု လုပ်ဖို့ဆိုပြီး ရန်ပုံငွေကောက်ပြီး အလွဲသုံးစားလုပ်ခဲ့ကြတာပါပဲ။

////////////////// **အင်္ဂါဆန်** //////////////////

- hellish regions - (ဟဲလ်စ်ရီ ရီဂျန်းစ်) ငရဲဒေသများ
- Rattan - (ရာထန်နံ) ကြိမ်
- creek - (ခရီခ်) ချောင်း
- condemned - (ခန်နဲဒဲမ်ဒဲ) ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခြင်း ခံရတယ်

- flaming - (ဖလိမ်းမင်းဂ်) ဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့
- swords - (ဆောဒ်စ်) ဓားများ
- spears - (စပီးယားစ်) လှံများ
- weapons - (ဝက်ဖန်နစ်စ်) လက်နက်များ
- warders - (ဝါဒါစ်စ်) အစောင့်အထိန်းများ
- the condemned - (ဒုက္ခရောက်ဖို့) စီရင်ခံရသူများ
- tormentors - (ထော်မဲန့်ထရစ်စ်) နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းသူများ
- razor-sharp - (ရေဇာရှားပ်) သင်တုန်းဓားလို ထက်တဲ့
- thorns - (သောနစ်စ်) ဆူးများ
- creepers - (ခရီးဖားစ်စ်) နွယ်ပင်များ
- inhabitants of the hell - ငရဲသားတွေ
- horrible - (ဟာရဘာလ်) ကြောက်လန့်စရာကောင်းတဲ့
- bullied - (ဘူလီဒ်) အနိုင်ကျင့်ခဲ့တယ်
- by means of - အသုံးပြုခြင်းအားဖြင့်
- chased - (ချေ့စ်ဒ်) နောက်က ပြေးလိုက်တယ်
- hellhounds - (ဟဲလ်ဟောင်းနဲဒ်စ်စ်) ငရဲခွေးကြီးတွေ
- wore off - (ထိုးရ်အော့ဖ်စ်) ဆွဲဖြဲတယ်
- ate up - ကုန်အောင် စားပစ်တာ
- flesh - (ဖလက်ရှ်) အသား
- huge - (ဟယူးဂျ်) ကြီးမားလှတဲ့
- vultures - (ဗားလ်ချားရစ်စ်) လင်းတများ

- scissors - (ဆစ်ဇာဇိ) ကတ်ကြေး
- beaks - (ဘိခိမ်) နှုတ်သီးများ
- donated - (ဒိုနေထစ်ဒ်) လှူဒါန်းတာ
- prevented from doing so - (ဖရိဗဲန်ထစ်ဒ်) တားဆီးတယ်
- mendicants - (မဲန်ဒိခဲန်တစ်) အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်များ
- mash - (မက်ရှ်) ကြေမှုန့်တဲ့ အရာ
- trunk - (ထရန်ခ်) ပင်စည်
- toddy-palm - (ထောဒီဖမ်းမိ) ထန်းပင်
- tortured - (ထောချားရိဒ်) နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းတာ
- innocent - (အင်နဆဲန်ထ်) အပြစ်ကင်းတဲ့
- pits - (ဖစ်တစ်) တွင်းများ
- embers - (အဲမ်ဘရစ်) မီးကျိုးခဲများ
- buried - (ဘားရစ်ဒ်) မြုပ်နေတယ်
- waists - (ဝေစ်တစ်) ခါများ
- poured - (ပိုးရိဒ်) လောင်းချတယ်
- collected funds - (ခလက်ခိထစ်ဒ်) စုဆောင်း ကောက်ခံခဲ့တယ်
- purported - (ဖန်းဒစ်) ရန်ပုံငွေများ
- deeds - (ဒီးဒစ်) အမှုများ၊ အလုပ်များ
- misappropriated - (မစ်ဆဖရီဖရီအေးထစ်ဒ်) အလွဲသုံးစား လုပ်တယ်

နေမိဇာတ် (၄)

1. At the next hell, copper liquid was boiling in copper pots which were as large as a mountain. နောက်ငရဲမှာတော့ တောင်လောက်ကြီးတဲ့ ကြေးနီအိုးကြီးတွေထဲမှာ ကြေးနီရည်တွေဟာ ပွက်ပွက်ဆူနေတယ်။
2. The keepers of hell held the condemned by their feet and threw them head-first into the boiling copper liquid. ငရဲထိန်းတွေက ငရဲကောင်တွေ (ပြစ်ဒဏ်ကျခံနေရသူတွေ) ကို ခြေထောက်ကကိုင်ပြီး ပွက်ပွက်ဆူနေတဲ့ ကြေးနီရည်တွေထဲကို ဇောက်ထိုးပစ်ချကြတယ်။
3. King Naymi was told that the victims were those who had reviled virtuous monks and Brahmins in their former lives. အဲဒီလို ပစ်ချခံရသူတွေဟာ သူတို့ရဲ့အရင်ဘဝတွေတုန်းက အကျင့်သီလရှိတဲ့ ရဟန်းပုဂ္ဂိုလ်တွေကို ဆဲရေးပုတ်ခတ်ခဲ့သူတွေ ဖြစ်ကြောင်း နေမိဇာတ်ကြီးသိရတယ်။
4. There was another copper pot hell. နောက်ထပ် ကြေးနီအိုးငရဲတစ်ခု ရှိသေးတယ်။
5. There, the victims were thrown into the boiling copper liquid with long iron chains tied round their necks. အဲဒီမှာ ငရဲကောင်တွေဟာ သူတို့လည်ပင်းတွေကို သံကြိုးရှည်တွေနှင့်ရစ်ပြီး ပွက်ပွက်ဆူနေတဲ့ ကြေးနီရည်တွေထဲ ပစ်ချခံရပါတယ်။

- 6. Then the chains were pulled and twisted until the victims' necks were cut off.
ပြီးတော့ ငရဲကောင်တွေရဲ့ လည်ပင်းတွေ ပြတ်ထွက်တဲ့အထိ သံကြိုးတွေကိုဆွဲပြီး ရစ်ကြပါတယ်။
- 7. Those who had twisted the necks of birds and fowls and killed them in order to eat or sell them, formerly, suffered this torture.
အရင်တုန်းက ကြက်တွေငှက်တွေကို စားဖို့ဖြစ်ဖြစ်၊ ရောင်းဖို့ဖြစ်ဖြစ် လည်ပင်းလိမ်ပြီးသတ်ခဲ့သူတွေဟာ အခုလိုနိပ်စက်ညှဉ်းပန်းတာကို ခံကြရပါတယ်။
- 8. Next, the celestial coach came to the bran cinders hell.
ပြီးတော့ နတ်ရထားဟာ ဖွဲ့ပြာငရဲကိုရောက်လာတယ်။
- 9. There, the ground was a flaming iron surface across which a river of burning bran cinders was flowing.
အဲဒီမှာ မြေပြင်ဟာ ဟုန်းဟုန်း တောက်နေတဲ့ သံမျက်နှာပြင်ဖြစ်ပြီး မီးလောင်နေဆဲ ဖွဲ့ပြာဖြစ်က ပြတ်စီးနေတယ်။
- 10. The condemned felt very hot as they walked across the flaming iron ground and drank the burning bran cinders to relieve their scorching sensation, burning their insides as a result!
ငရဲခံနေရသူတွေဟာ ဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့ သံမြေပြင်မှာ လျှောက်သွားရင်း အရမ်းပူလောင်ပြီး ချစ်ချစ်တောက်နေတဲ့ ခံစားချက်သက်သာအောင် တောက်လောင်နေတဲ့ ဖွဲ့ပြာတွေကို

- (ရေအမှတ်နှင့်)သောက်ကြတော့ ရလဒ်က သူတို့ အတွင်းပိုင်းတွေပါ ပူလောင်ကုန်ကြတာပေါ့။
- 11. Their sin was that they had mixed their farm produce such as paddy and sesame with chaff, sand and rubbish to make more profits.
သူတို့ရဲ့ အပြစ်ကတော့ သူတို့ရဲ့ စပါး၊ နှမ်းစတဲ့ လယ်ယာထွက်ပစ္စည်းတွေကို အမြတ်အစွန်းပိုရအောင် ဖွဲ့တို့၊ မှော်တို့၊ သဲတို့၊ အမှိုက်သရိုက်တို့ ရောခဲ့တာပဲဖြစ်တယ်။
- 12. Then King Naymi was shown the arrows-and-spears hell.
ပြီးတော့ နေမိမင်းကြီးကို မြား၊ လှံ ငရဲကိုပြတယ်။
- 13. There, the hell's keepers surrounded the victims and attacked them with arrows and spears so that their bodies were full of holes like sieves.
အဲဒီမှာ ငရဲကျနေသူတွေကို ငရဲထိန်းတွေက ဝိုင်းပြီး မြားတွေ၊ လှံတွေနှင့် ပစ်ခတ်ကြတာ။ သူတို့ကိုယ်တွေဟာ ဆန်ခါတွေလို အပေါက်တွေ ဗရပူဖြစ်ကုန်တယ်။
- 14. They suffered this punishment for having earned their livelihood as thieves and robbers previously.
သူတို့ဟာ အရင်တုန်းက သူခိုး၊ ဓားပြ အလုပ်နှင့် အသက်မွေးခဲ့ကြလို့ ဒီငရဲဒဏ်ကိုခံကြရတာဖြစ်တယ်။
- 15. At the next hell, the hell's keepers tied burning iron chains round the necks of the victims and pulled them down.

နောက် ငရဲမှာတော့ ငရဲထိန်းတွေက ငရဲခဲရသူတွေကိုလည်ပင်းကို မီးတောက်နေတဲ့ သံကြိုးနှင့်ချည်ပြီး ဆွဲလှဲကြတယ်။

16. Then, the former butchered the latter with huge cleavers and spread the bits of meat on burning sheets of iron as if they were laying out a meat-shop.

ပြီးတော့ ငရဲထိန်းတွေက ငရဲခဲရသူတွေကို ဧရာမ အသားခုတ်ဓားကြီးတွေနှင့် အမဲဖျက်သလို ခုတ်ထစ်ဖြတ်တောက်ပြီး အသားတစ်တွေကို တောက်လောင်နေတဲ့ သံပြားတွေပေါ်မှာ အသားဆိုင်ခင်းသလို ဖြန့်ထားကြတယ်။

17. The victims had been butchers, poulterers and fishmongers in their previous lives.

အဲဒီလို ငရဲခဲကြရသူတွေကတော့ အရင်ဘဝတွေတုန်းက သားသတ်သမား၊ ကြက်၊ ဘဲသည်နှင့် ငါးစိမ်းသည်များ ဖြစ်ခဲ့ကြတယ်။

18. The next hell was a huge pit of excrement and urine stinking with unbearable smells.

နောက် ငရဲကတော့ ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တွေပြည့်နေပြီး မခံနိုင်လောက်အောင် အနံ့ဆိုးတွေ ထောင်းထောင်းထနေတဲ့ တွင်းကြီးဖြစ်တယ်။

19. The inhabitants of this pit had nothing else to eat and they were so hungry and thirsty that they had to eat and drink the mixture of excrement and urine with great appetite.

ဒီတွင်းကြီးထဲမှာ နေရသူတွေဟာ တခြား ဘာမှ စားစရာ မရှိတော့ အရမ်းဆာလောင်မွတ်သိပ်ပြီး အဲဒီ ကျင်ကြီးကျင်ငယ် ရောနေတာတေကို ပလုတ်ပလောင်းစားကြ သောက်ကြရတယ်။

20. They suffered this abominable fate because they had wronged their friends who had fed them, clothed them and helped them in various ways.

သူတို့ ဒီလို ရွံစရာကောင်းလှတဲ့ အဖြစ်ဆိုးမျိုး ကြုံရတာက သူတို့ကို အစာကျွေး၊ အဝတ်အစားဆင်ပြီး အမျိုးမျိုး ကူညီခဲ့တဲ့ မိတ်ဆွေငွေ့ကို ပြစ်မှား၊ မတော်မတရား လုပ်ခဲ့ကြလို့ ဖြစ်တယ်။

/// ခက်ဆန် ///

- liquid - (လစ်ခွစ်ဒ်) အရည်
- as large as a mountain - တောင်လောက် ကြီးတယ်
- the condemned - (ခန့်နိဒ်ဒ်) ပြစ်ဒဏ် စီရင်ခံရသူများ
- victims - (ဗစ်ကံထင်မ်စ်) ခံရသူများ
- reviled - (ရီဗိုင်လဒ်) ဆဲရေး ပုတ်ခတ်တယ်
- virtuous - (ဗာချူအပ်စ်) အကျင့်သီလရှိတဲ့
- twisted - (တွစ်စ်ထစ်ဒ်) လိမ်တယ်
- fowls - (ဖောင်းလစ်စ်) ကြက်ဘဲများ
- torture - (တောချားရ်) နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းမှု

- celestial coach - နတ်ရထား
- bran - (ဘရယ်နံ) ဖွဲ
- cinders - (ဆင်းနံဒါးစ်) ပြာပူ
- flaming - (ဖလေးမင်းဂ်) ဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့
- relieve - (ရီလိမ်) သက်သာစေတယ်
- scorching - (စခေါချင်းဂ်) ချစ်ချစ်တောက် ပူလောင်တဲ့
- sensation - (ဆယ်နံဆေးဂျဲနံ) အာရုံ ခံစားချက်
- as a result - ရလဒ် အနေနှင့်
- sin - (ဆင်းနံ) အပြစ်၊ အကုသိုလ်
- farm produce - လယ်ယာထွက် ပစ္စည်းအရိုင်း
- sesame - (ဆက်ဆမီး) နှမ်း
- chaff - (ချာဖ်) ဖွဲ
- rubbish - (ရပ်ဘစ်ရှ်) အပျင်းအမှုက်
- arrows - (အဲရိုးစ်) မြားများ
- spears - (စဖီးယားစ်) လှံများ
- surrounded - (ဆရောင်းဒစ်ဒ်) ဝိုင်းရံတယ်
- attacked - (အထက်ကံထ်) တိုက်ခိုက်တယ်
- sieves - (ဆစ်ဖစ်စ်) ဆန်ခါများ
- suffered - (ဆပ်ဖားဒ်) ခံစားရတယ်
- punishment - (ဖန်းနစ်ရှ်မဲ့နံတို) ပြစ်ဒဏ်
- earned their livelihood - သူတို့ အသက်မွေးခဲ့ကြတယ်
- earned - (အားနံဒ်) တန်အောင် လုပ်ကိုင်တာ
- livelihood - (လိုက်ဖ်လီးဟုဒ်) အသက်မွေးလုပ်ငန်း

- previously - (ဖရီးဗီးယပ်စ်လီး) အရင်တုန်းက
- the former - နာမည် နှစ်ခု ဖော်ပြတဲ့အထဲက အရင်နာမည်
- the latter - နောက်နာမည်
- butchered - (ဘွတ်ချားရ်ဒ်) အမဲဖျက်သလို ခုတ်ထစ် ဖြတ်တောက်တယ်
- cleavers - (ခလီးဗားစ်) အမဲဖျက် ဓားများ
- bits - (ဘစ်တစ်စ်) အတစ်များ၊ အတုံးများ
- sheets - (ရှီးတစ်စ်) အချပ်များ
- laying out - ခင်းကျင်းတယ်
- poulterers - (ဖိုးလ်ထရားစ်) ကြက်၊တောကောင်ရောင်းသူများ
- fishmongers - (ဖစ်ရှ်မန်းဂါးစ်) ငါးစီမ်းသည်များ
- huge - (ဟယူဂျ်) ကြီးမားလှတဲ့
- pit - (ဖစ်ထ်) တွင်း
- excrement - (အက်ကစ်ခရီးမဲနံထ်) ကျင်ကြီး၊ မစင်
- urine - (ယူရင်းနံ) ကျင်ငယ်၊ ဆီး
- stinking - (ဆထင်းခင်းဂ်) အနံ့ဆိုး ထွက်နေတဲ့
- unbearable - (အန်နံဘဲရဘလ်) မခံနိုင်လောက်တဲ့
- smells - (စမဲလ်စ်စ်) အနံ့တွေ
- inhabitants - (အင်န်ဟက်ဘစ်ထဲနံတစ်စ်) နေထိုင်သူတွေ
- mixture - (မစ်ကစ်ချားရ်) ရောထားတဲ့ဟာ
- with great appetite - ပလုတ်ပလောင်း၊ မြိန်ရေယုက်ရေ
- abominable - (အဘာမင်နဘလ်) ရွံစရာကောင်းတဲ့
- fate - (ဖေးထ်) ကံကြမ္မာ

wronged - (ရောင်းဂံဒ်) ပြစ်မှားခဲ့တယ်
 fed - (ဖက်ဒ်) အစာ ကျွေးခဲ့တယ်
 clothed - (ကလိုသ်ဒ်) အဝတ်အစား ဆင်ခဲ့တယ်
 in various ways - အမျိုးမျိုး

နေမိဇာတ် (၅)

1. Then, Martali, the messenger-god, took King Naymi to the Putrid-pus Hell.
 ပြီးတော့ မာတလီ စေတမန်နတ်က နေမိဇင်းကြီးကို ပြည်ပုပ်
 ငရဲကိုခေါ်သွားတယ်။
2. It was a huge hole filled with putrid pus and blood.
 အဲဒါကတော့ ပုပ်နေတဲ့ ပြည်တွေ၊ သွေးတွေပြည့်နေတဲ့
 ရောမ တွင်းကြီး ဖြစ်ပါတယ်။
3. The victims of hell who were confined to the hole had to drink the putrid pus and blood because they were very hungry and thirsty and they had no other food or drink.
 အဲဒီ တွင်းကြီးထဲမှာနေရတဲ့ ငရဲကောင်တွေဟာ အဲဒီပြည်ပုပ်၊
 သွေးပုပ်တွေကို သောက်ကြရတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့
 သူတို့ဟာ အလွန်ဆာလောင်၊ ရေငတ်နေကြပြီး တခြား စား
 စရာ သောက်စရာမရှိလို့ပေါ့။
4. They got to that hell because they had pummelled their parents and killed arahants/

arahats and monks, in their previous human lives.

သူတို့ အဲဒီငရဲကိုကျရောက်တာကတော့ သူတို့ရဲ့အရင် လူ့ဘဝ
 များမှာ မိဘတွေကို ထိုးကြိတ်သတ်ပုတ်ပြီး ရဟန္တာများနှင့်
 ရဟန်းတော်များကို သတ်ဖြတ်ခဲ့ကြလို့ဖြစ်ပါတယ်။

5. At the next hell, the warders pierced the victims' tongues with flaming iron hooks and pulled the latter onto the scorching iron ground where they were spread-eagled and riveted down.

နောက် ငရဲမှာတော့ ငရဲထိန်းတွေက ငရဲကောင်တွေရဲ့ လျှာ
 တွေကိုမီးတောက်နေတဲ့ သံချိတ်တွေနှင့်ဖောက်၊ ချစ်ချစ်တောက်
 ပူလောင်တဲ့သံမြေပြင်ကိုဆွဲထုတ်၊ အဲဒီမှာ ခြေကားရား လက်
 ကားရားဖြစ်အောင်တွန်းလှဲပြီး သံမှိုနှက်ထားတယ်။ (မထနိုင်
 အောင် သံငုတ်တွေနှင့် ဖိရိုက်ထားတယ်။)

6. The victims floundered about like landed fish, screaming with great pain.

ငရဲ ခံရသူတွေဟာ ကုန်းပေါ် ဆွဲတင်ခံရတဲ့ ငါးတွေလို
 ထွန်ထွန်လူးပြီး နာလွန်းလို့ အော်ဟစ်နေကြရတယ်။

7. Their sin was that as brokers in their previous lives, they had appraised goods unfairly, and some of them had sold goods using short weights.

သူတို့ အပြစ်ကတော့ သူတို့ အရင်ဘဝများမှာ ပွဲစားများ
 အနေနှင့် ကုန်ပစ္စည်းများကို မတရားဈေးဖြတ်ခဲ့ကြတာဖြစ်
 တယ်။ တချို့ကလည်း ဈေးရောင်းရာမှာ အလေးခိုးခဲ့ကြတယ်။
 (မပြည့်တဲ့ အလေးများနှင့် ပစ္စည်းတွေ ရောင်းခဲ့ ကြတယ်။)

- 8. The victims at the next hell were all women. နောက်ငရဲမှာ ကျခဲနေရသူတွေကတော့ မိန်းမတွေချည်းဖြစ်တယ်။
- 9. They were buried up to their waists in the blazing iron ground and burning iron mountains came rolling from the four directions and crushed them. သူတို့ဟာ ဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့ သံမြေပြင်မှာ ခါးအထိ အမြုပ်ခံကြရပြီး မီးတောက်နေတဲ့ သံတောင်ကြီးတွေက အရပ်လေးမျက်နှာက လိမ့်လာကြပြီး သူတို့ကို ကြိတ်ချေကြတယ်။
- 10. Their sin was that they had kept paramours in their previous lives. သူတို့ အပြစ်ကတော့ အရင်ဘဝတွေမှာ လင်ငယ်နေခဲ့ကြတာပါပဲ။
- 11. King Naymi saw men who had committed adultery suffering in the next hell. မယားခိုးမှု ကျူးလွန်တဲ့ ယောက်ျားတွေ နောက်ငရဲမှာ ဒုက္ခခံနေရတာကို နေမိမင်းကြီး တွေ့မြင်ရတယ်။
- 12. The warders threw them head-first into a huge hole of blazing embers. ငရဲထိန်းတွေက သူတို့ကို ဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့ မီးကျိုးခဲတွင်းကြီးထဲကို ဇောက်ထိုးပစ်ချကြတယ်။
- 13. At the Heretics' Hell, the victims were tortured terribly by the warders in various ways.

- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ငရဲမှာတော့ ငရဲကောင်တွေဟာ ကြောက်စရာကောင်းလောက်အောင် ငရဲထိန်းတွေရဲ့ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်မှုအမျိုးမျိုးကို ခံကြရတယ်။
- 14. They had been guilty of heresy: they had said things like, 'There is no such thing as merit or demerit. It is not true that those who gain merit enjoy rewards and those who acquire demerit suffer punishment. There is no life after death.' သူတို့ဟာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ (အယူမှားတဲ့) အပြစ်ရှိကြပြီး 'ကုသိုလ်အကုသိုလ်ဆိုတာမရှိဘူး။ ကုသိုလ်ရတဲ့လူတွေဟာ ဆုလာဘ်များခံစားရပြီး အကုသိုလ်လုပ်တဲ့ လူတွေဟာ ဆင်းရဲဒုက္ခ (ပြစ်ဒဏ်) ခံရတယ်ဆိုတာမဟုတ်ဘူး။ နောက်ဘဝဆိုတာမရှိဘူး' စတဲ့ စကားမျိုးတွေ ပြောခဲ့ကြသူတွေဖြစ်တယ်။
- 15. While the messenger-god Martali was thus showing King Naymi around the hellish regions, the gods awaiting his arrival at the Thudamar assembly of gods grew impatient. စေတမန်နတ် မာတလိက အခုလိုနေမိမင်းကြီးကို ငရဲဒေသတွေ လျှောက်ပြနေခိုက်မှာ မင်းကြီးရောက်လာမှာကို စောင့်နေကြတဲ့ သုဓမ္မာနတ်သဘင်က နတ်တွေဟာ စိတ်မရှည်နိုင်ဖြစ်လာကြတယ်။
- 16. Hence, Indra sent another god by the name of Maha Zawana- Great Speed- to speed up King Naymi's arrival.

ဒါနှင့် သိကြားမင်းက နေမိမင်းကြီး အမြန်ရောက်လာစေ ရေးအတွက် မဟာဝေဓန (အလွန်မြန်)လို့ အမည်ရတဲ့ နောက်ထပ် နတ်တစ်ပါးကို စေလွှတ်လိုက်တယ်။

- 17. So Martali pointed out all the remaining hells to King Naymi in a hurry and headed for the celestial regions.

ဒါနှင့် မာတလီလည်း ကျန်တဲ့ငရဲတွေကို နေမိမင်းကြီးကို အမြန်ပြပြီး နတ်ပြည်ဘက်ကို ထွက်လာခဲ့တယ်။

- 18. The first sight that met King Naymi's eye there was a five-pinnacled ruby edifice where a goddess resided, served by 1000 goddess-attendants.

အဲဒီမှာ နေမိမင်းကြီး ပထမဆုံးတွေ့မြင်ရတာကတော့ အထွတ်ငါးခုရှိတဲ့ ပတ္တမြားဗိမာန်ကြီးဖြစ်ပြီး နတ်သမီးတစ်ပါးဟာ အဲဒီမှာ အခြေအရံနတ်သမီးတစ်ထောင်နှင့် စံနေတယ်။

- 19. King Naymi learned from Martali that the goddess's name was Birani and that she was enjoying such great luxury because, as a housemaid in a previous life, she had made a canopy of flowers over the seats for eight monks.

အဲဒီ နတ်သမီးနာမည်ဟာ ဘီရဏီဖြစ်ကြောင်းနှင့် သူဟာ ရှေးဘဝတစ်ခုမှာ အိမ်ဖော်မကလေးဖြစ်ပြီး သံဃာရှစ်ပါး ထိုင်မယ့် နေရာအထက်က ပန်းဗိတာန် ဖြန့်မိုးပူဇော်ခဲ့လို့ အခုလို ကြီးကျယ်လှတဲ့ စည်းစိမ်ခံစားရတာဖြစ်ကြောင်း မာတလီက နေမိမင်းကြီးကို ပြောပြတယ်။

- 20. Next, King Naymi saw seven edifices decorated with sparkling gems.

နောက်ထပ် နေမိမင်းကြီးဟာ ဖိတ်ဖိတ်တောက်နေတဲ့ ကျောက်မျက်ရတနာတွေမွမ်းမံထားတဲ့ ဗိမာန်ကြီးခုနစ်ဆောင်ကို တွေ့ရတယ်။

- 21. A god called Thawnadein lived there. သောနဒိန်လို့ ခေါ်တဲ့ နတ်သား တစ်ပါး အဲဒီမှာ နေတယ်။

- 22. He enjoyed great luxury attended on by numerous goddesses because, in a previous human life, he had built seven monasteries and provided the resident monks with the four requisites.

သူ၊ နတ်သမီးအများရဲ့ လုပ်ကျွေးပြုစုခြင်းကိုခံယူပြီး အကြီးအကျယ် စည်းစိမ်ခံစားရတာဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုတော့ လူ့ဘဝတစ်ခုမှာ ကျောင်းခုနစ်ဆောင်ဆောက်ပြီး သီတင်းသုံးတဲ့ ဘုန်းတော်ကြီးတွေကို ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့လှူဒါန်းခဲ့လို့ ဖြစ်တယ်။

///////////////// ခက်ခက် //////////////////

putrid	- (ပျူးထရစ်ဒ်) ပုပ်နေတဲ့
pus	- (ဖိစ်) ပြည်
huge	- (ဟျူဂျ်) ကြီးမားလှတဲ့
hole	- (ဟိုးလ်) တွင်း
victims	- (ဗစ်ခ်ထင်မ်စ်) ခံရသူများ

- confined - (ခန့်န့်ဖိုင်းနဲဒ်) ကန့်သတ် ချုပ်ချယ်ထားတယ်
- pummelled - (ဖမ်းမလဲဒ်) ထိုးကြိတ် သတ်ပုတ်တယ်
- arahants - (အရဟန္တတံ) ရဟန္တာများ
- arahats - (အရဟတ်တံ) ရဟန္တာများ
- (စာလုံးပေါင်း မှကွဲပါ)
- warders - (ဝေါဒါးစ်) အထိန်းများ၊ အစောင့်များ
- pierced - (ဖိယာစ်ထ်) ထွင်းဖောက်တယ်
- tongues - (ထန်းဂံစ်) လျှာများ
- flaming - (ဖလေးမင်းဂ်) မီးတောက်နေတဲ့
- hooks - (ဟွတ်ခံစ်) ချိတ်များ
- the latter - နောက်ကလာတဲ့ နာမည်
- scorching - (စခေါချင်းဂ်) ချစ်ချစ်တောက် ပူလောင်နေတဲ့
- spread-eagled - (စဖရက်ဒ် အီးဂလဲဒ်)
  - ခြေကားရား လက်ကားရား ဖြစ်စေတာ
- riveted - (ရစ်ပစ်ထစ်ဒ်) သံမှိုနှက်တယ်
- floundered - (ဖလောင်းနဲဒါးရဲဒ်) ထွန့်ထွန့်လူးတယ်
- landed - (လဲနဲဒစ်ဒ်) ကုန်းပေါ် ဆွဲတင်တယ်
- screaming - (စခရီးမင်းဂ်) ငယ်သံပါအောင် အော်နေတယ်
- sin - (ဆင်းနဲ) အပြစ်
- brokers - (ဘရတ်ခါးစ်) ပွဲစားများ
- appraised - (အဖရေဒ်ဒ်) တန်ဖိုးဖြတ်တယ်
- unfairly - (အန်နဲပဲရဲလီး) မတရားစွာ
- short weights - (ရှောထိတ်တံ) မပြည့်တဲ့ အလေးများ

- buried - (ဘားရစ်ဒ်) မြုပ်နှံတယ်
- waists - (ဝေစ်တံစ်) ခါးများ
- blazing - (ဘလေးဇင်းဂ်) ဟုန်းဟုန်းတောက်နေတဲ့
- rolling - (ရိုးလင်းဂ်) လိမ့်လာတယ်
- the four directions - အရပ်လေးမျက်နှာ
- crushed - (ခရပ်ရဲဒ်) ကြိတ်ချေတယ်
- paramours - (ဖာရာမုအရစ်) လင်ငယ်၊ မယားငယ်များ
- committed - (ခမစ်ထစ်ဒ်) ကံဂျူးလွန်ခဲ့တာ
- adultery - (အဒပ်လ်တရီ) အိမ်ထောင်ရေး ဖောက်ပြန်မှု၊ အိမ်ထောင်ရှိသူတစ်ဦး တစ်ပါးသူနှင့် ဖောက်ပြန်မှု၊ မယားခိုးမှု၊ လင်ခိုးမှု
- embers - (အဲမ်ဘားရစ်) မီးကျိုးခဲများ
- Heretics' - (ဟာရထစ်ခံစ်) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိများရဲ့၊ အယူမှားသူများရဲ့
- tortured - (ထောရ်ချားဒ်) နှိပ်စက် ညှဉ်းပန်းတယ်
- terribly - (ထာရဘလီ) ကြောက်စရာကောင်းလောက်အောင်
- in various ways - နည်းအမျိုးမျိုးနှင့်
- guilty - (ဂစ်လ်ထီ) အပြစ်ရှိတယ်
- heresy - (ဟာရစ်) မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ အယူလွဲမှားမှု
- merit - (မာရစ်ထ်) ကုသိုလ်
- demerit - (ဒီမရစ်ထ်) အကုသိုလ်
- rewards - (ရီဝေါဒ်စ်) ဆုလာဘ်များ
- acquire - (အခွိုက်ယားရ်) ရတယ်

suffer - (ဆပ်ဖားရှ်) ခံစားရတယ်
 punishment - (ဖန်းနစ်ရှ်မဲန့်ထ်) ပြစ်ဒဏ်
 assembly - (အဆမ်ဘလီ) အစုအဝေး
 grew impatient - (အင်မ်ဖေးရှ်န့်ထ်) စိတ်မရှည် ဖြစ်လာတယ်
 speed up - မြန်ဆန်လာစေတယ်
 in a hurry - အလျင်စလို၊ အရေးတကြီး
 headed for - ဦးတည် သွားရောက်တယ်
 celestial regions - (ဆီလက်စ်ထီယဲလ်)

ကောင်းကင်ဒေသများ၊ နတ်ပြည်

sight - (ဆိုက်ထ်) ရှုမြင်စရာ
 pinnacle - (ဖင်နခလ်) အထွတ်
 five-pinnacled- အထွတ် ငါးခုရှိတဲ့
 ruby - (ရူဘီ) ပတ္တမြား
 edifice - (အက်ဒစ်ဖစ်စ်) ဗိမာန်
 resided - (ရီဇိုက်ဒစ်စ်) နေထိုင်တယ်
 served - (ဆားဗ်စ်) အလုပ်အကျွေးပြုတယ်၊ အမှုထမ်းတယ်
 attendants - (အထဲန်ဒဲန့်တစ်စ်) အခြွေအရံများ၊
 လိုတာ ဆောင်ရွက်ပေးသူများ
 canopy - (ခယ်နဖီ) ဗိတာန်၊ မျက်နှာကြက်၊ အထက်က အအုပ်
 decorated - (ဒယ်ခရိတ်ထစ်စ်) အလှဆင်ထားတယ်
 sparkling - (စဖားခဲလင်ဂ်) ဖိတ်ဖိတ် တောက်နေတဲ့
 gems - (ဂျမ်စ်စ်) ကျောက်မျက်ရတနာများ
 resident - (ရယ်စစ်ဒဲန့်ထ်) (အဲဒီမှာ) နေထိုင်တဲ့
 requisites - (ရက်ကွစ်စစ်ထစ်စ်) လိုအပ်တဲ့ အရာများ

နေမိဇာတ် (၆)

1. As the celestial coach went on, King Naymi saw a group of goddesses enjoying ambrosia and nectar in a large crystal edifice while being entertained by heavenly music. နတ်ရထားဟာ ဆက်ပြီး ခရီးနှင့်တဲ့အခါ ဖန်ဗိမာန်ကြီး တစ်ဆောင်ထဲမှာ နတ်သမီးတစ်စု နတ်သုဒ္ဓါတွေ၊ နတ်အဖျော် ယမကာတွေ သုံးဆောင်ပြီး နတ်တူရိယာတို့နဲ့ ဖျော်ဖြေခဲနေတာကို နေမိမင်းကြီးမြင်တယ်။
2. On inquiry, he learned that the goodesses had been pious women in the city of Bayanathi in their human existence and that they had done good deeds together, told the truth and willingly shared their foods and drinks with one another. မေးမြန်းကြည့်တော့ အဲဒီနတ်သမီးတွေဟာ အရင်လူ့ဘဝ တုန်းက ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဘုရား တရား ကိုင်းရှိုင်းတဲ့ အမျိုးသမီးများဖြစ်ခဲ့ကြပြီး ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေ အတူပြုခဲ့ကြ၊ မှန်တဲ့စကားကိုသာပြောခဲ့ကြ၊ ကိုယ့်မှာရှိတဲ့ အစားအသောက်တွေကို တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် လိုလိုလားလား ဝေမျှ သုံးဆောင်ခဲ့ကြကြောင်း မင်းကြီးသိရတယ်။
3. Next, King Naymi saw a ruby edifice sparkling brilliantly with gems. နောက်ပြီး နေမိမင်းကြီးဟာ ရတနာရောင်တွေနှင့် တလက်လက် တောက်ပနေတဲ့ ပတ္တမြားဗိမာန်ကြီးကိုမြင်တယ်။

4. A group of gods were enjoying great pleasures inside it.

အဲဒီထဲမှာ နတ်သားတစ်စုဟာ စည်းစိမ်ချမ်းသာတွေကို အကြီးအကျယ်ခံစားနေကြတယ်။

5. Martali told the King that the gods were enjoying the rewards of the meritorious acts which they had performed together as devout men in Bayanathi in the life-time of Kassapa Buddha. အဲဒီ နတ်သားတွေဟာ ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်က ဗာရာဏသီပြည်မှာ ဘုရား တရား ကိုင်းရှိုင်းတဲ့ ဥပသကာများ အဖြစ် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကို အတူတကွပြုခဲ့ကြတဲ့ အကျိုးကျေးဇူးကို ခံစားနေကြရတာဖြစ်ကြောင်း မာတလီက မင်းကြီးကို ပြောတယ်။

6. They had planted orchards and gardens for public use, dug wells and lakes, built bridges, offered yellow robes, alms food, medicines and accomodations to monks and observed sabbath on sabbath days.

သူတို့ဟာ အများပြည်သူတွေသုံးဖို့ သစ်သီးခြံတွေ၊ ပန်းခြံတွေ စိုက်ပျိုးခဲ့တယ်။ ရေတွင်း ရေကန်တွေတူးခဲ့တယ်။ တံတားတွေ ခင်းခဲ့တယ်။ ရဟန်းတွေကို သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ဆေး၊ နေရာထိုင်ခင်းများလှူဒါန်းခဲ့တယ်။ ဥပသ်နေ့များမှာ ဥပသ်စောင့်ခဲ့ကြတယ်။

7. The next crystal edifice that King Naymi saw was surrounded by various flowers and lush and green trees.

နောက်ထပ် နေမိမင်းကြီးတွေ့ရတဲ့ ဖန်ဗိမာန်ကတော့ ပန်းမျိုးစုံနှင့် စိမ်းစိုသန့်စွမ်းတဲ့ သစ်ပင်တွေဝိုင်းရံနေတယ်။

8. What's more, a small river of limpid water was flowing around the edifice in which a god lives attended on by many gooddesses and enjoying all sorts of pleasures.

ဒါ့အပြင် အဲဒီဗိမာန်ပတ်လည်မှာ ကြည်လင်တဲ့ မြစ်ကလေးတစ်ခုက စီးဆင်းနေတယ်။ ဗိမာန်ထဲမှာတော့ နတ်သားတစ်ပါးဟာ နတ်သမီးအများရဲ့ခစားခြင်းကိုခံယူပြီး သာယာမှုအမျိုးမျိုးကို ခံစားနေတယ်။

9. The King learnt from Martali that the god's good deeds were similar to those of the god of the ruby edifice.

အဲဒီ နတ်ရဲ့ကောင်းမှုတွေဟာ ပတ္တမြားဗိမာန်က နတ်ရဲ့ကောင်းမှုတွေနှင့် အလားတူဖြစ်ကြောင်း မာတလီထံက မင်းကြီးကြားသိရတယ်။

10. The King saw three more gods—one in a crystal edifice, another in a moonstone edifice and the third in a gold edifice—living in great luxury and enjoying extraordinary pleasures because they had done good deeds similar to those mentioned above.

မင်းကြီးဟာ နောက်ထပ် နတ်သားသုံးပါးကိုတွေ့မြင်ရသေးတယ်။ တစ်ပါးက ဖန်ဗိမာန်မှာ၊ နောက်တစ်ပါးက ကြောင်မျက်ရွဲဗိမာန်မှာ၊ တတိယတစ်ပါးက ရွှေဗိမာန်မှာ စံနေကြတယ်။

သူတို့ဟာ အထက်မှာဖော်ပြခဲ့တဲ့ ကောင်းမှုတွေ လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြ တာကြောင့် စည်းစိမ်ကြီးစွာနှင့် နေထိုင်ကြရပြီး ထူးခြားလှတဲ့ သာယာမှုများကို ခံစားကြရတာဖြစ်တယ်။

- 11. The King was also shown other gold edifices occupied by gods who had attained the level of sotapan—stream-winner—in their, human lives but failed to endeavour until they became arahats.

လူ့ဘဝတုန်းက သောတာပန် အဆင့်ကိုရောက်ခဲ့ပြီး ရဟန္တာ ဖြစ်အောင် အားမထုတ်ခဲ့ကြတဲ့သူတွေ နတ်ဖြစ်ပြီး စံနေကြတဲ့ တခြားရွှေမိမာန်များကိုလည်း မင်းကြီးကိုပြသတယ်။

- 12. As they proceeded towards Tarwadeintha, Martali also showed the king the great Mount Meru and the seven mountain ranges and the seven rivers surrounding it.

သူတို့ဟာ တာဝတိံသာ (နတ်ပြည်)ကို ခရီးဆက်ကြရင်း မာတလိက မင်းကြီးကို မြင်းမိုရ်တောင်နှင့် ၎င်းကို ဝန်းပတ် နေတဲ့ တောင်စဉ်ခုနစ်ထပ်နှင့် သီတာခုနစ်တန်ကိုလည်းပြတယ်။

- 13. Then Martali showed the King the Realm of the Four Kings that was/is located half-way up Mt. Meru.

ပြီးတော့ မာတလိက မင်းကြီးကို မြင်းမိုရ်တောင် ထက်ဝက် မှာရှိတဲ့ စတုမဟာရာဇ် နတ်ဘုံကိုပြတယ်။

- 14. At last, the celestial coach got to Tarwadcintha which was/is situated at the top of Mt.Meru,

and the gods led by Indra welcomed King Naymi to their assembly.

နောက်ဆုံးမှာ နတ်ရထားဟာ မြင်းမိုရ်တောင်ထိပ်မှာရှိတဲ့ တာဝတိံသာကိုရောက်ရှိပြီး သိကြားမင်းဦးဆောင်တဲ့ နတ်များ က နေမိမင်းကြီးကို နတ်သဘင်ကို ကြိုဆိုကြတယ်။

- 15. Indra seated the King on the throne and invited him to live in Tarwadeintha and enjoy the bliss of gods.

သိကြားမင်းက မင်းကြီးကို ပလ္လင်မှာနေရာပေးပြီး တာဝတိံသာ မှာနေပြီး နတ်စည်းစိမ်ကိုစားဖို့ ဖိတ်ကြားတယ်။

- 16. The King declined the invitation saying that something given by others was like a borrowed thing and not as good as one's own.

မင်းကြီးက သူတစ်ပါးတို့ပေးတာဟာ ငှားယူထားရတဲ့ ပစ္စည်းနှင့် တူလို့ ကိုယ်ပိုင်(ပစ္စည်း)လောက် မကောင်းကြောင်းပြောပြီး ဖိတ်ကြားချက်ကို ပယ်ချလိုက်တယ်။

- 17. He spent seven days in Tarwadeintha preaching to the gods to the effect that doing good deeds resulted in physical as well as mental well-being and freedom from remorse.

မင်းကြီးဟာ တာဝတိံသာမှာ ခုနစ်ရက်နေပြီး နတ်တွေကို တရားဟောတယ်။ တရားရဲ့ဆိုလိုချက်ကတော့ ကောင်းမှု ပြုခြင်းဟာ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာစေပြီး နောင်တစ်ဖန် ပူပန်ရခြင်းက ကင်းဝေးတယ်ဆိုတာပဲဖြစ်ပါတယ်။

18. At the end of that period, he expressed his desire to return to the abode of humans and Martali took him back to Mithila.

အဲဒီကာလကုန်ဆုံးချိန်မှာ သူက လူ့ပြည်ပြန်လိုကြောင်း ဆန္ဒကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားတာနှင့် မာတလိက သူ့ကို မိထီလာ(ပြည်) ကို ပြန်ပို့တယ်။

19. He told his countrypeople about the fabulous riches and luxury of the abode of gods, urging them to perform acts of charity to get there.

သူဟာ သူ့တိုင်းသူပြည်သားတွေကို နတ်ပြည်ရဲ့ ကြီးကျယ်လှတဲ့ စည်းစိမ်ချမ်းသာများအကြောင်းကိုပြောပြပြီး အဲဒီကို ရောက်ရေးအတွက် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများပြုလုပ်ကြဖို့ တိုက်တွန်းတယ်။

20. When a white hair was found on his head, he became a monk as his royal ancestors had done, but his son and successor did not follow his example and the dynasty of kings who renounced the world when their hair turned grey came to an end.

သူ့ဦးခေါင်းမှာ ဆံပင်ဖြူတစ်ပင်တွေ့တဲ့အခါ သူဟာ သူ့ဘိုးတော် ဘေးတော်များပြုလုပ်ခဲ့သလို ရဟန်းဝတ်သွားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သူ့ကိုဆက်ခံသူ သူ့သားတော်က သူ့နမူနာကို မလိုက်ဘူး။ ဒါနဲ့ ဆံပင်ဖြူရင် တောထွက်တဲ့ မင်းဆက်ကုန်ဆုံးသွားပါတယ်။

/// ခက်ခဲခဲ ///

- ambrosia - (အယ်မ်ဘရိုဇီယ) နတ်သုဒ္ဓါ
- crystal - (ခရစ္စထဲလ်) အလွန်ကြည်လင်တဲ့ဖန်မျိုး
- nectar - (နက်ခ်ထရ်) နတ်ယမကာ၊ ပန်းဝတ်ရည်
- heavenly music - (ဟဲဗန်လီ) နတ်ဂီတ
- pious - (ပိုက်အပ်စ်) ဘုရား တရား ကိုင်းရှိုင်းတဲ့
- existence - (အစ်ဂ်ဇစ်စ်ထန်စ်) ဘဝ၊ ဖြစ်တည်မှု
- willingly - (ဝစ်လင်းဂ်လီး) လိုလိုလားလား
- shared - (ရှဲရ်ဒ်) ခွဲဝေတယ်၊ မျှတယ်
- with one another - တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
- ruby - (ရူဘီ) ပတ္တမြား
- sparkling - (စဖားခလင်းဂ်) တလက်လက် တောက်တယ်
- brilliantly - (ဘရစ်လစ်ယဲန်တ်လီး) အလွန်တောက်ပစွာ
- gems - (ဂျဲမ်စ်) ကျောက်မျက် ရတနာများ
- meritorious acts - (မရစ်ထောရီးအပ်စ်) ကုသိုလ်ရတဲ့အပြုအမူများ၊
ကောင်းမှုများ
- devout - (ဒီဗောက်ထ်) ဘုရား တရား ကိုင်းရှိုင်းတဲ့
- orchards - (အောချဒ်စ်) သစ်သီးခြံများ
- for public use - အများပြည်သူ သုံးစွဲဖို့
- observed - (အဘ်ဇားဗ်စ်) လိုက်နာ စောင့်ထိန်းတယ်
- sabbath - (ဆဲဘသ်) ဥပုသ်
- surrounded - (ဆရောင်းဒစ်စ်) - ဝိုင်းရံထားတယ်

- lush - (လပ်ရှ်) ထူထပ် သန်စွမ်းတဲ့
- What's more - ဒါတွင်မကသေးဘူး၊ ဒါ့အပြင်
- limpid - (လင်းဖစ်ဒ်) ကြည်လင်တဲ့
- attended on - စားတယ်၊ လိုတာ ဆောင်ရွက်ပေးတယ်
- moonstone - ကြောင်မျက်ရွဲ
- extraordinary - (အက်စ်ကစ်ထရောဒ်နရီ) အလွန်ထူးခြားတဲ့
- mentioned - (မဲန်ရှ်ဒ်) ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့တယ်
- occupied - (အော့ခ်ယူဖိုက်ဒ်) ဝင်ရောက် နေထိုင်တယ်
- sotapan - သောတာပန်
- stream-winner- (နီဗွန် သွားမယ့်) ရေစီး
(မြစ်၊ ချောင်း) ထဲကို ရောက်ပြီးသူ
- endeavour - (အင်န်ဒဲဗရ်) အားထုတ်တယ်
- arahats - (အရဟတ်တစ်) ရဟန္တာများ
- Realm - (ရဲလမ်) နိုင်ငံ၊ ဘုံ
- throne - (သရန်းနံ) ပလ္လင်
- bliss - (ဘလစ်စ်) စည်းစိမ်၊ အမြိုက်သုခ
- declined - (ဒီခလိုင်းနံဒ်) ငြင်းပယ်တယ်
- to the effect - ဆိုတဲ့ သဘောမျိုး
- resulted in - ဖြစ်ပေါ်စေတယ်
- preaching - (ဖရီချင်းဂ်) တရားဟောတယ်
- well-being - ဟန်ကျမှု၊ ပြေလည်မှု၊ ချမ်းသာမှု
- remorse - (ရီမောရ်စ်) နောင်တ
- fabulous - အလွန် ကြီးကျယ်တဲ့၊ အံ့စရာကောင်းတဲ့

ဤစာအုပ်တွင်.....

နိုင်ငံခြားသားများနှင့် စကားပြောဆို ရာ
တွင် ပြောတတ်ရန် လိုအပ်သည့် မြန်မာမှု
အကြောင်းအရာ အသုံးအနှုန်းများ၊ ဘုရား
ကျောင်းကန်များ၌ တွေ့ရတတ်သည့် ပန်းချီ၊
ပန်းပု၊ အနုပညာလက်ရာများ၏ နောက်ခံ
သမိုင်းကြောင်းများ၊ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့မှ
ဇာတ်တော်ကြီး လေးဖွဲ့တို့၏ အကြောင်း
အရာ အကျဉ်းချုပ်များကို၊ အဆင့်မှီအင်္ဂလိပ်
စာဖြင့်ရေးသားပေးထားသည်။ Meaning
များလည်း အပြည့်အစုံ ပေးထားသည်။
အင်္ဂလိပ်မြန်မာတစ်ကြောင်းချင်းယှဉ်ပြထား
၍၊ အလွယ်တကူ၊ အတိအကျ နားလည်စေ
သည်။ များများဖတ်နိုင်သည်နှင့် အမျှ၊
မြန်မာမှု အများအပြားကို၊ အင်္ဂလိပ်လို
အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့်၊ သွက်လက်ချောမော
စွာ ပြောလာနိုင်စေမည်။

